

AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN DER DDR
ZENTRALINSTITUT
FÜR ALTE GESCHICHTE UND ARCHÄOLOGIE

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEUBNERIANA

BSB B. G. TEUBNER VERLAGSGESELLSCHAFT KG
1990

CLEOMEDIS
CAELESTIA
(*METEΩPA*)

EDIDIT

ROBERT TODD

BSB B. G. TEUBNER VERLAGSGESELLSCHAFT

1990

Bibliotheca
scriptorum Graecorum et Romanorum
Teubneriana
ISSN 0233-1160
Redaktor: Günther Christian Hansen
Redaktor dieses Bandes: Günther Christian Hansen

ISBN 3-322-00745-6

© BSB B. G. Teubner Verlagsgesellschaft, Leipzig, 1990

1. Auflage

VLN 294/375/7/90

Lektor: Manfred Strümpfel

Printed in Germany

Satz und Druck: Interdruck GmbH Leipzig

Bestell-Nr. 666 574 5

PRAEFATIO

CODICVM PRAECIPVORVM CONSPECTVS

Codices familiae α

Monacensis graecus 337 (Hardt III 336–337), chart., ff. II + 41, **S** saec. XIV ineunt.

Cleomedes tantum. foliorum ordo turbatus est, et foliis avulsis desunt I 3, 100–4, 95 et II 7, 9–14. corrector coaetaneus perpauca contribuit. collatio quam ca. a. 1830 **S**² fecit H. Sauppe nunc asservatur ap. Bibl. Univ. Gotting., Sauppe 42. denuo contuli.

Vaticanus graecus 1702 (Giannelli – Canart 45–51), chart., ff. 207, **V** saec. XIII.

In parte separata continet Arati Phaenomena (ff. 93^r–124^v); Cleomedis opus (ff. 125^r–171^v); fragmentum astrologicum (f. 172^r); Dionysii Afri Periegesin (ff. 172^v–207^v). correctoris coaetanei vestigia perraro inveniuntur. hoc codice laeso et refacto **V**² textus hic illic evanuit.

Ambrosianus D 54 sup. (Martini – Bassi n. 237), bombyc., ff. 268, **D** saec. XIII exeunt.

Incertum est an Cleomedis textus (ff. 9^r–36^v) ab eodem scriba, Alexio Solyma, qui ff. 37^r–203^r (commentarios in Aristotelis Organum) a. 1272 exaravit, alio tempore scriptus sit; cf. quae egit A. Turyn, *Dated Greek Manuscripts of the thirteenth and fourteenth centuries in the libraries of Italy*, Urbana 1972, I, 22–23. ff. 9^r–36^v tam laesa sunt ut lectiones incertae vel evanidae passim sint, et e foliis 18^r (I 5, 23–58), 28^r (II 1, 342–387), 31^v (II 4, 12–57), 34^v (II 6, 1–48) paene nihil recuperari possit. quae cum ita sint, in lectionibus codicum cognatorum referendis siglo **d** nonnumquam usus sum. **d** corrector eiusdem fere aetatis perpauca omissiones reparavit ac nonnullas correctiones introduxit. **D**²

Vaticanus graecus 207 (Mercati – de'Cavalieri 249–254), chart., **F** ff. VII + 373, saec. XIII.

Continet cum multa alia tum Cleomedis opus (ff. 147^r–164^v). textus a duobus libris exaratus est quorum alter incipit II 1, 100 $\alpha\upsilon\kappa^1$ (f. 155^r). de hoc codice et eius libris nuper disseruit P. Canart, *Illinois Classical Studies* 7, 1982, 271–298. corrector **F**² coaevus et superscribendo et supra lineam exarando multa addidit.

PRAEFATIO

- M** Laurentianus 69, 13 (Bandini II 635–636), membran., ff. 164, saec. XIII, binis columnis.

Continet Diogenis Laertii Vitas Philosophorum (ff. 1^r–137^v) et Cleomedis opus (ff. 137^v–164^r). ff. 9^r–19^v et 161^r–164^r (II 5, 81 δὲ u. ad fin.) a Camillo Veneto saec. XVI rescripta sunt; cf. W. Burnikel et J. Wiesner, *Mnemosyne* n. s. 29, 1976, 141 adn. 29. palimpsestum est operum quorundam Plutarchi Moraliū, qua de re egit H. Wegehaupt, *Abh. Königl. Preuss. Akad. d. Wiss.* 1914, *Phil.-Hist. Kl.*, No. 2, qui codicem saeculo XIII attribuit. quamquam nullus codex Cleomedis tot errores ac glossas praebet, eo tamen innisus est H. Ziegler (cf. infra). ipse denuo contuli. scripturae specimina ed. Wegehaupt.

- P** Parisinus graecus 2403 (Omont II 253–254), bombyc., ff. 308, saec. XIII.

Cleomedis opus est pars prima et separata (ff. 1^r–15^v) huius codicis. haec folia, titulo carentia, 'Anonymi opusculum de cosmographia' nominavit Omont, etiamsi ca. a. 1820 lectiones quasdam communicavit J. F. Boissonade cum I. Bake qui codicem breviter commemoravit (praef. XV). Cleomedis textum agnovit E. Maass (*Hermes* 29, 1884, 98) cuius discipulus K. Steinbrück de hoc codice fuse disseruit (diss. *Gryphiswaldiae* 1894). derivatus est de exemplari ubi textus ordo iam turbatus erat et deerant **P**² I 1, 158–213; 3, 71–4, 176; II 3, 5–4, 135. in ff. 1^r–^v corrector saeculi, ut opinor, XVI lectiones e codice familiae β haustas in margine et supra lineam addidit.

- L** Lipsiensis (Bibl. Univ.) 16 (Gardthausen 19–20; J. Wiesner, *Aristoteles Graecus* I 405–410), membran., ff. 327, saec. XII (?).

Unus e quinque librariis exaravit Theophylacti Commentarios in Epistulas (ff. 1^r–85^v); Cleomedis opus (ff. 286^r–298^r); Aristotelica et biblica (ff. 299–327^v). haec folia saeculo XIII exeunti vel saeculo XIV ineunti attribuit J. Wiesner (op. laud. et Ps.-Aristoteles MXG, Amstelodam. 1974, 341–343). sunt autem codices quidam Laurentiani qui scripturam huius Lipsiensis similem exhibent ac saeculo XII nuper adscripti sunt; cf. N. G. Wilson, *Scrittura e Civiltà* 7, 1983, 161–176. foliis avulsis inter ff. 293^v et 294^r desunt Cleom. I 7, 122–II 4, 49. primus contulit H. Ziegler. ipse denuo contuli.

Codices familiae β

- C** Parisinus Coislinianus 384 (Omont III 195; Devreesse 366–367), chart., ff. II + 275, saec. XIII.

Constat e quattuor partibus quarum quarta continet Meletii de natura hominis (ff. 162^r–204^v, 205^v–211^v); Philonis de vita Moysis lib. I (ff. 212^r–235^v); Cleomedem (ff. 236^r–275^r). ff. 272–274 ab alio librario vel ab eodem librario alio tempore exarata

- C**² sunt. corrector coaetaneus lectiones nonnullas e codice familiae α introduxit; cf. in primis ad II 4, 112.

PRAEFATIO

Edimburgensis Advocates' Ms. 18.7.15 (Cunningham, *Scriptorium* 24, 1970, 367–368), bombyc., ff. 126, ca. a. 1290.

Continet Cleomedis opus (ff. 1–54^v); Cassii Dionis fragmentum (= XLIII 26), cf. quae egi, *Byzantion* 56, 1986, 278–281 (f. 54^v); Arati Phaenomena (ff. 55^r–126^v). de hoc codice egit A. Turyn, *Dated Greek Manuscripts of the thirteenth and fourteenth centuries in the libraries of Great Britain*, 1980, 57–59, qui censuit totum codicem foliis 2–7 et 9–16 exceptis a Maximo Planude exaratum esse. scripturae specimina ediderunt Cunningham tab. 24 et Turyn tabb. 41 et 42. foliis 1 et 2 laesis lectiones omisas vel obscuras in marginibus et supra lineam supplevit manus saeculi, ut opinor, XVII vel XVIII, quas non rettuli. de aliis correctoribus brevius disserendum est.

E² = corrector qui textum multis locis diligentissime erasit ac in rasuris lectiones de codice familiae α derivatas saepe supplevit; ex. gr. I 4, 139. 236; II 1, 269. 430. quibusdam locis autem suo ingenio textum correxisse videtur; ex. gr. I 8, 135; II 6, 15. 39. 90. 182. **E**² in rebus grammaticis tantum versatur ut Planudes ipse fortasse sit; ex. gr. *ἰσος* in *ἰσος* passim mutavit, et cf. app. crit. ad I 3, 72 et I 5, 38.

E³ = corrector qui supra lineam scribendo lectiones codicis familiae α introduxit, ex. gr. I 5, 55; II 1, 78; 6, 128.

E⁴ = corrector qui calamo crassiore textum hic illic correxit, ex. gr. I 8, 18; II 1, 229. 423.

E⁵ = corrector recentior qui atramento flavo perpauca supplevit quae ad codices descriptos dividendos magni momenti sunt; cf. infra.

Ubi cumque manus varias definire difficile erat, siglo **E**^x usus sum.

Bruxellensis (Bibl. Reg.) 4476–78 (Omont n. 70, p. 24), bombyc., **B** ff. 134, saec. XIII exeunt. vel saec. XIV ineunt.

Tribus e partibus compositus est quorum secunda continet Cleomedis opus (ff. 33^r–105^v). bifolio inter ff. 51^v et 52^r avulso desunt I 4, 200–5, 17, et in f. 92^v textus ordo ita turbatus est ut II 4, 77–90 omittatur. foliis olim conglutinatis chartae superficies ita laesa est ut textus hic illic evanuerit. in textu denuo examinando omissiones multas scriba ipse in margine reparavit. scripturae specimen ed. M. Wittek, *Album de Paléographie Grecque*, Gand 1967, tab. 29.

Marcianus graecus 214 (coll. 479) (Mioni I 328–329), membran., **H** ff. II + 238, saec. XIII–XIV (?), binis columnis.

Continet Cleomedis opus (151^r–170^v) una cum permultis Aristotelis operibus quorum editores hunc codicem siglo **H**^a notare solent. inter annos 1270 et 1370 eum scriptum esse censuit D. Harlfinger, *Die Textgeschichte der pseudo-aristotelischen Schrift ΠΕΡΙ ΑΤΟΜΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ*, Amstelodam. 1971, 166–173; saeculo autem XII eum attribuit E. Mioni. Cleomedis textum in quattuor libros solus dividit: α' = I 1 (ff. 151^r–152^v); β' = I 2–8 (ff. 152^v–160^v); γ' = II 1, 1–71 (ff. 160^r–160^v); δ' = II 1–7 (ff. 160^v–170^v). librarius in II 1, 2–71 iterando e suo fonte introduxit lectiones varias quas siglis **H**^r **H**^v et **H**^δ distinguo. corrector coaetaneus perpauca addidit, correxit, mutavit. scripturae specimen ed. Harlfinger tab. 19. **H**^r **H**^v **H**^δ

PRAEFATIO

DE CODICVM COGNATIONE

Hi undecim codices in duas familias dividi possunt, quas siglis α (= **SVDFMPL**) et β (= **CEBH**) notabimus. primum autem de classibus cuiusque familiae disserendum est.

Codices **SVDF** pendent e fonte ubi vox $\theta\epsilon\acute{o}\varsigma$ et exclamatio $\mu\acute{\alpha}/\nu\eta$ $\Delta\iota\alpha$ omittuntur vel immutantur:

ex. gr. II 1, 467; 2, 1 $\mu\acute{\alpha}/\nu\eta$ $\Delta\iota\alpha$ cett.: $\gamma\epsilon$ **SVDF**; II 5, 75 $\tau\eta\varsigma$ $\theta\epsilon\omicron\upsilon$ cett.: $\tau\alpha\acute{\upsilon}\tau\eta\varsigma$ **SVdF**. si plura requiris cf. app. crit. ad II 1, 520; 4, 111. 128. 131; 5, 20; 6, 128.

E lectionibus coniunctivis satis erit exhibere haec:

I 1, 77 $\mu\eta$ cett.: $\omicron\upsilon$ **SVDF**; 2, 46 $\mu\eta$ $\acute{\upsilon}\pi\epsilon\rho\beta\alpha\acute{\iota}\nu\omicron\nu\tau\epsilon\varsigma$ $\alpha\acute{\upsilon}\tau\omicron\nu$ om. **SVDF**; 3, 62 post $\acute{\iota}\omicron\nu\tau\epsilon\varsigma$ add. $\kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda\omicron\iota$ **SVDF**; II 1, 297 $\mu\acute{\epsilon}\rho\omicron\varsigma$ om. **SVDF**; 5, 9 $\mu\acute{\epsilon}\rho\omicron\varsigma$ cett.: $\mu\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\theta\omicron\varsigma$ **SVDF**.

SV et **DF** his praecipue erroribus separantur:

I 4, 116–118 $\kappa\alpha\iota$ ¹ – $\acute{\alpha}\phi\acute{\iota}\sigma\tau\alpha\tau\alpha\iota$ om. **DF**; 6, 2 $\pi\acute{\alpha}\lambda\iota\nu$ om. **DF**; 8, 14 $\delta\nu$ om. **SV**; 8, 160 $\alpha\acute{\upsilon}\tau\eta\varsigma$ cett.: $\tau\eta\varsigma$ $\gamma\eta\varsigma$ **SV**; II 1, 37 $\mu\acute{\alpha}$ $\Delta\iota\alpha$ om. **SV**; 1, 141 $\tau\iota$ cett.: $\gamma\epsilon$ **SV**; 1, 410 $\mu\acute{\alpha}$ $\Delta\iota\alpha$ om. **SV**; II 1, 484 $\gamma\epsilon$ om. **DF**; 5, 92 $\kappa\alpha\iota$ cett.: η **SV**; 6, 119 $\phi\alpha\iota\nu\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\omega\nu$ cett.: $\epsilon\acute{\iota}\nu\alpha\iota$ $\nu\omicron\omicron\upsilon\mu\acute{\epsilon}\nu\omega\nu$ **DF**; 6, 169 $\eta\delta\eta$ om. **DF**.

Sunt autem errores separativi complures qui impediunt quominus **S** et **V** vel **D** et **F** inter se pendeant:

I 1, 105–106 $\epsilon\acute{\iota}$ – $\delta\epsilon\eta\sigma\epsilon\iota$ om. **S**; 1, 260 $\acute{\omega}\rho\alpha\varsigma$ – $\tau\acute{\alpha}\varsigma$ om. **V**; 2, 66–67 $\acute{\omicron}\pi\acute{\omicron}\tau\epsilon$ – $\tau\alpha\pi\epsilon\iota\nu\omicron\upsilon\sigma\theta\alpha\iota$ om. **D**; 4, 163–165 $\acute{\iota}\omicron\upsilon\sigma\iota\nu$ – $\acute{\epsilon}\pi\iota\pi\acute{\epsilon}\delta\omicron\upsilon$ om. **F**; 5, 139–140 $\kappa\alpha\iota$ – $\kappa\epsilon\chi\rho\eta\sigma\theta\alpha\iota$ om. **V**; 7, 123 $\gamma\acute{\alpha}\rho$ $\acute{\theta}\rho\omicron\varsigma$ om. **F**; 8, 59 $\acute{\epsilon}\nu\alpha\gamma\gamma\acute{\omega}\varsigma$ $\delta\eta\lambda\omicron\iota$ om. **D**; 8, 139 $\kappa\alpha\lambda\omicron\upsilon\mu\acute{\epsilon}\nu\omega\nu$ cett.: $\lambda\epsilon\gamma\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\omega\nu$ **S**; II 1, 321–322 $\tau\rho\acute{\iota}\tau\omicron\nu$ – $\gamma\acute{\iota}\nu\epsilon\tau\alpha\iota$ om. **F**; 1, 331–332 $\nu\delta$ – $\mu\upsilon\rho\iota\acute{\alpha}\delta\omega\nu$ om. **V**; 4, 79 $\alpha\acute{\upsilon}\tau\eta\varsigma$ $\tau\acute{\omicron}$ $\phi\acute{\omega}\varsigma$ cett.: $\tau\acute{\omicron}$ $\phi\acute{\omega}\varsigma$ $\alpha\acute{\upsilon}\tau\eta\varsigma$ **S**.

Ab his codicibus pendent:

Vratislavis IV.Q.43 (Catal. Cod. manu script. qui in Bibl. Reg. ac Acad. Vrat. servantur 43 adn.), chart., ff. 33, saec. XIV. Cleomedes tantum. in prima parte (ff. 1^r–8^v = I 1, 1–2, 21 $\eta\mu\epsilon\tau\acute{\epsilon}\rho\alpha\nu$) praebet lectiones codicum **SVDF** communes. de altera parte cf. infra.

Vaticanus graecus 1852, Vol. XIV (Canart 339–341), chart., ff. 61 (= ff. 408–467), saec. XIV–XV. hoc volumen continet folia quae ab alio Cleomedis codice seiuncta sunt: II 1, 27–451 (ff. 422^r–429^v), 1, 451–5, 95 (ff. 438^r–445^v), 6, 109 u. ad finem (ff. 466^r–467^v). pendet ex eodem fonte ac **DF**: ex. gr. II 3, 69 $\epsilon\acute{\iota}\nu\alpha\iota$ $\delta\omicron\kappa\epsilon\acute{\iota}$ cett.: $\phi\alpha\acute{\iota}\nu\epsilon\tau\alpha\iota$ $\epsilon\acute{\iota}\nu\alpha\iota$ **DF** Vat.; 5, 6 ante $\lambda\alpha\mu\pi\rho\acute{\upsilon}\nu\epsilon\iota$ add. $\acute{\omicron}$ $\eta\lambda\iota\omicron\varsigma$ **DF** Vat.

Codices **MPL**, ut demonstravit Steinbruck, ex eodem stirpe derivati sunt. praebent plus quam quinquaginta lectiones communes in quibus:

PRAEFATIO

I 1, 23 *ἀν* om. **MPL**; 1, 62 *δεξάμενον* om. **MPL**; 2, 28 *εἶναι* om. **MPL**; 4, 205 *τότε τοῦ ἡλίου* cett.: *τοῦ ἡλίου τότε* **MPL**; II 5, 14 *καὶ* om. **MPL**; 5, 50 *τῶν* om. **MPL**.

Errores communes praebent codices **M** et **P** ubi **L** non exstat, codices **M** et **L** ubi **P** non exstat:

ex. gr. I 1, 109 *εἶναι* om. **ML**; 1, 168 *ἀναγκαῖον* om. **ML**; 8, 96 *ἀντιλαμβάνουσα* *τινα* cett.: *τινα ἀντιλαμβάνουσα* **MP**; II 1, 300–301 *ἔστιν ἄρα τοῦτο* om. **MP**; 1, 407 post *ἡθικοῖς* add. *καὶ τοῖς ἄλλοις φυσικοῖς* **MP**; 2, 29 post *ἔστιν* add. *ἀλλὰ κωνοειδής* **MP**; 4, 73 *τὴν* om. **ML**; 4, 86 *τὸ φῶς* om. **ML**.

M a **PL** separatur erroribus permultis:

ex. gr. I 1, 180–181 *ἡμῶν – ὑπερέκειτο* om. **M**; 2, 20–21 *τὰ – ἐστὶν* om. **M**; 6, 42–43 *σωμάτων – ταῦτόν* om. **M**; II 6, 179–180 *χρυσοῦς – σκεῦος* om. **M**.

E fonte communi qui in verum, ut opinor, nonnumquam incidit (ex. gr. I 2, 63; 5, 54; II 6, 7. 15. 90) fluxerunt codices **P** et **L**.

Errores coniunctivi: I 1, 10 *οὐδὲν* cett.: *οὐ φύσις* **PL**; 2, 82 ante *εὐκράτα* add. *κεκραμμένα καὶ* **PL**; 6, 11–12 *δυομένου – σκιαί* om. **PL**; II 5, 103–105 *ὁ ἥλιος – πορείαν* om. **PL**.

Errores separativi: I 1, 257–258 *μειώσεις – ἀντίποδας* om. **L**; 5, 10 *περὶ* om. **L**; 5, 34 *ὥστε καὶ αἱ ἀρχαὶ* om. **P**; 6, 30–31 *δυομένου – σκιῶν* om. **L**; 7, 16 *κύκλων* om. **P**; II 5, 118 *ἔχει* om. **L**; 5, 138 *αὐτῶν* om. **P**.

Ad **P** referendus est hic codex:

Laurentianus Ashburnhamianus 1599 (Rostagno–Festa, Stud. Ital. di Filol. Class. 1, 1893, 209), chart., ff. 175, saec. XV. Themistius in Aristotelis De Anima (ff. 1^r–101^r); Timaeus Locrus (ff. 105^r–112^v); Cleomedes (ff. 113^r–150^v). quorum foliorum librarius erat Andronicus Callistus; cf. eius scripturae specimen quod edidit E. Mioni, Medioevo e Umanesimo 24, 1976, tab. XIV. Cleomedis textus derivatus esse videtur ex illo codice cuius partem tantum servavit **P**: ex. gr. I 5, 34 *ὥστε καὶ αἱ ἀρχαὶ* om. **P** Ashb.; II 5, 122–123 *στενωτέρα ἐστὶν* om. **P** Ashb.

Duo codices praebent cum lectiones communes tum alias de codicibus **SVDF** et **MPL** derivatas:

Marcianus graecus 512 (coll. 678) (Mioni II 369–374), chart., ff. II + 269, saec. XIII exeunt. Cleomedes (ff. 180^r–227^v). hic codex lectiones classis β perraro praebet.

Vaticanus Urbinas graecus 76 (Stornajolo 99–103; Cat. Cod. Astrol. Graec. V: 4, 109–114), chart., ff. 109, a. 1421 a Ioanne Chionopulo scriptus. Cleomedes (ff. 1^r–58^v).

Postremo de hoc codice contaminato disseramus:

Vaticanus graecus 121 (Mercati – de'Cavalieri 151–152), bombyc., ff. II + 104, saec. XIII. Cleomedes (ff. 1^r–9^v). minutissimis litteris exaratus est.

De fonte mendosissimo qui ex α ipso pendet derivari videtur, adiectis lectionibus nonnullis e codice simili fontis codicum **PL**. ex. gr. I 1, 92–94 *εἰ – κενού* om. **MPL**.

PRAEFATIO

Vt. qui in margine verba exscripsit; I 4, 75–76 τοῦ¹ – διεξάγοντος om. L Vt. (deest P); 6, 8 τὸ μέσον om. PL Vt.; 7, 40–42 διὰ – κύκλου om. MPL Vt. cum nullas lectiones veras solus praebeat, eliminari potest.

Familiae β codices in duas classes dividendi sunt quarum participes sunt **CE** et **BH**.

C et **E** ab eodem fonte fluxerunt:

ex. gr. I 1, 150 ἄμα om. **CE**; 1, 189 αὐτῆς μέρους cett.: μέρους αὐτῆς **CE**; 4, 120 τὰ ἀπὸ cett.: ὑπὸ **CE**; 5, 15 ἔφασαν αὐτὴν cett.: αὐτὴν ἔφασαν **CE**; 5, 32 τῆς om. **CE**; 8, 24 post ὑψηλότερα add. μέρη **CE**; II 1, 188 αὐτὸς om. **CE**.

Errores proprii permulti sunt:

ex. gr. I 2, 33–34 τινὲς – εἰώθασιν om. **C**; 3, 85 τμήματα ὑπὲρ γῆς cett.: ὑπὲρ γῆς τμήματα **E**; 5, 61 μέρος om. **E**; 7, 14 τὸ διάστημα om. **C**; II 1, 416 τῶν ἀνθρώπων om. **E**; 2, 27–28 εἰ – ἥλιον om. **C**; 3, 75 σταδίοις μυρίοις cett.: μυρίοις σταδίοις **E**; 6, 123 λύειν τὴν ἀπορίαν cett.: τὴν ἀπορίαν λύειν **C**.

Codicum complurium qui a codice **E** descripti sunt duae sunt classes. in prima numerandi sunt illi codices in quibus inter alia omissa est haec rasura: I 4, 83 μὲν et λοξὰ δὲ καταδύεται eras. **E**².

Oxon. Bodleianus Savilianus 52 (Summary Catalogue II ii, 1114), chart., ff. V + 131, saec. XIV. continet Cleomedis opus compluribus manibus scriptum (ff. 1^r–66^v); initio mutilus. de hoc codice disseruit A. Tihon, Studi e Testi 282, Romae 1978, 144; de eius aetate cf. quae egit N. G. Wilson, Isis 71, 1980, 340.

Vaticanus graecus 1382 (F. de Nolhac, La Bibliothèque de Fulvio Orsini n. 99, p. 344), chart., ff. 62, saec. XV. Cleomedes tantum.

Marcianus graecus 333 (coll. 644) (Mioni II 61–66), chart., ff. I + 287, ante a. 1450 a Cardinali Bessarione exaratus. scripturae specimina ed. D. Harlfinger, Specimina griechischer Kopisten der Renaissance I, Berol. 1974, tabb. 50, 51. Cleomedes (ff. 91^r–142^v); in marginibus et f. 90 Pediasimi scholia in Cleomedem.

Ambrosianus Z 130 sup. (Martini – Bassi n. 756), chart., ff. I + 53, saec. XV. Cleomedes tantum (ff. 1^r–50^v).

Mutinensis a. v. 7. 18 (gr. 151; olim II E 18) (Puntoni, Stud. Ital. di Filol. Class. 4, 1896, 481–482), chart., ff. III + 87, saec. XV. Cleomedes tantum (ff. 57^r–84^v).

Parisinus graecus 1815 (Omont II 148), chart., ff. 361, saec. XVI. Cleomedes (ff. 267^r–307^v).

In secunda classe sunt codices qui derivati sunt de **E** postquam **E**⁵ rescripsit verba μὲν et λοξὰ δὲ καταδύεται (I 4, 83) quae eraserat **E**².

Parisinus graecus 2381 (Omont II 250; Catal. Cod. Astrol. Graec. VIII: 3, 43–59), chart., ff. 109, saec. XIV. Cleomedes (ff. 47^r–62^v); Pediasimi scholia in marginibus. collationem suam cum I. Bake ca. a. 1820 communicavit K. B. Hase.

Vaticanus graecus 199 (Mercati – de'Cavalieri 240–242), chart., ff. III + 225, saec. XIV. Cleomedes (ff. 20^r–53^v).

Vaticanus graecus 224 (Mercati – de'Cavalieri 292–295), chart., ff. III + 305, saec.

PRAEFATIO

XIV. Cleomedes (ff. 1^r–53^v). foliorum ordo turbatus est et folio avulso I 1, 1–21 (τοῦτο) desunt.

Tres codices huius classis desinunt αὔξεσθαι (II 5, 33):

Oxon. Bodleianus Cromwellianus 12 (olim 297) (Coxe 434–439; Catal. Cod. Astrol. Graec. IX: 1, 33–51), chart., pp. 1254, saec. XVI. in illa codicis parte quae Cleomedis opus continet (pp. 633–702) invenimus tria folia (pp. 673–678) quae continent Cleom. I 6, 30 (τῶν) – 7, 105 (σκάφη) et plane seiuncta sunt ab hocce codice.

Parisinus graecus 2509 (Omont II 274–275), chart., ff. 299, saec. XV. Cleomedes (ff. 256^r–299^r). desunt ergo folia in quibus I 6, 30–7, 105, et liquet Cromwell. 12 ab eo descriptum esse.

Oxon. Bodleianus Canonicianus graecus 8 (Coxe 7), chart., ff. 75, saec. XVI. Cleomedes tantum. I 6, 30–7, 105 omissis liquet eum e codice Par. gr. 2509 pendere.

Postremo manifestum est hunc codicem e codice **E** derivatum esse, quamquam I 4, 83 deest:

Vratislavenensis Rehdigeranus 34 (Catal. 43–44), chart., ff. 164, saec. XV. Cleomedis opus est in parte separata (ff. 56^r–86^v) a Georgio Tzangaropulo scripta; cf. Repertorium der griechischen Kopisten 800–1600 (infra 'Repertorium' tantum), Vindob. 1981, IA p. 62. foliorum ordo turbatus est ac desinit ὀρίζοντα (II 6, 192). foliis avulsis desunt I 2, 60 (κόσμου) – 7, 52 (Συήνην).

Mendorum communium quae praebent codices **BH** specimina haec sunt:

I 1, 85 εἶναι cett.: δὲ **BH**; 6, 17 ἀπὸ om. **BH**; II 1, 415 τὰ om. **BH**; 1, 485 γὰρ μόνον cett.: γε μόνος **BH**; 5, 49 κύκλος cett.: κύκλου **BH**; 6, 194 μὴ ἄλλως cett.: μᾶλλον **BH**.

Erroribus propriis separantur:

ex. gr. I 1, 97 δι' αὐτοῦ ἡ οὐσία om. **B**; 4, 109 τοῦ θερου om. **B**; 4, 232 καὶ νύκτας om. **H**; 6, 33 εἰ – μέσον om. **H**; II 1, 95–96 καὶ – φανήσεται om. **H**; 3, 84 πάντων om. **B**; 4, 62–63 εἰ – ἐφώτιζεν om. **H**; 6, 172 καὶ ἡλίου om. **B**.

Quattuor codices ab his pendent:

Ambrosianus G 62 sup. (Martini – Bassi n. 404), chart., ff. I + 66, saec. XIV. Cleomedes (ff. 1^r–27^v). praebet circa dimidiam partem errorum communium codicum **B** et **H** ut videatur contaminatus esse et ex eorum fonte et ex alio fonte simili codicis **β** ipsius. ex hoc Ambrosiano fluxerunt duo Parisini quos exaravit Georgius Midiates:

Parisinus graecus 2419 (Omont II 256–257; Catal. Cod. Astrol. Graec. VIII: 1, 48–63), chart., ff. 312, saec. XV. Cleomedes (ff. 200^r–218^r).

Parisinus graecus 2180 (Omont II 210–211; Catal. Cod. Astrol. Graec. VIII: 3, 14–16), chart., ff. 109, saec. XV. Cleomedis lib. II tantum (ff. 75^r–85^r).

Vratislavenensis IV. Q. 43, de quo supra egimus, in altera parte (ff. 9^r–33^v = I 2, 33 αὐτὸν u. ad finem, 2, 21–33 in calce folii 8^v alia manu suppletis) praebet nonnullos errores proprios codicis **B**.

DE RATIONE QVAE INTER α ET β INTERCEDIT
ET DE ARCHETYPPO

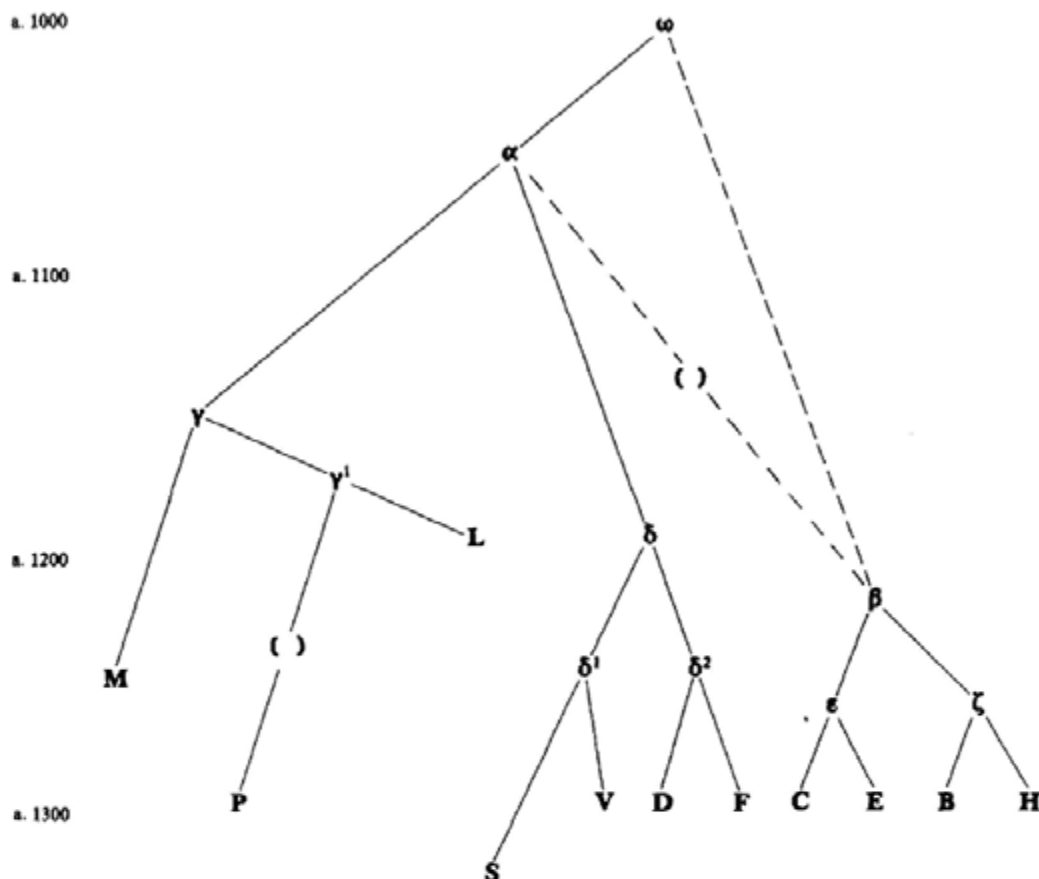
Duo codices α et β , qui e codicibus supra examinatis constitui possunt, distinguuntur verborum inversionibus, verborum singulorum omissionibus (quarum maior pars in β invenitur), necnon lectionibus variis quae ut glossae vel lectiones faciliores in β plerumque adhibitae sunt. in his testibus fictis examinandis invenimus α gemellum suum tantum antecellere, praecipue in lectionibus variis adhibendis, ut correctores codicum **C** et **E**, ut vidimus, e codicibus familiae α verum nonnumquam restituerint. α igitur, quia fontem omnium codicum fidelius servavit, in lectionibus parvi momenti iudicandis plerumque secutus sum.

Prima facie videtur alter codex de altero non derivatus esse sed ambo ex uno archetypo, ut dicunt, fluxisse. lectiones codicum familiae α quae cum β consentiunt revera parvioris pretii sunt quam ut contaminatio a β ponenda sit. (quod ad codicem **M** adtinet, cf. app. crit. ad I 4, 230; 8, 153; II 1, 205. 470; 4, 90. 117; 5, 8; ad codicem **P** cf. ad I 5, 100; II 1, 130; 6, 141; ad codicem **F** cf. ad I 7, 77. 115; 8, 103; ad codices **DF** cf. ad I 7, 6. 40; II 6, 104.) quantum autem β ex α hauserit difficile est dictu. eius enim errores sunt tales quales in codice descripto exspectaveris ut incertum sit quantum β ab α pendeat. rem certe non simplicem esse manifestum est ex eo quod tres codices (**EBH**) familiae β praebent scholium quo e codicibus familiae α instructus est Vat. gr. 121 tantum cuiusque initium hoc est: *ἐν πολλοῖς τῶν βιβλίων, ἵνα μὴ λέγω πᾶσι, εὖρον κείμενον ὅτι τὸ τοῦ ὅλου κύκλου δωδέκατον* (I 5, 63 **MPL**: *πεντεκαίδεκατον* cett.) *πέμπτου τῆς διαμέτρου γίνεται*.

Quod scholium plane derivavit β de codice familiae α postquam e fonte codicum **MPL** complures codices fluxerunt. duas praeterea glossas adhibuit β quas praebent codices **SVdF** (cf. app. crit. ad I 8, 113 et II 1, 198). sine dubio β partim saltem pendet a recensione familiae α recentiori quam illa e qua pendent codices **MPL**.

Codicum omnium fontem pro certo habeo de codice litteris minusculis exarato derivatum esse (cf. app. crit. ad II 1, 294) et tam depravatum esse ut eius glossae hic illic repurgandae (I 4, 169; 5, 88; II 5, 145; 7, 3), et eius menda codicibus ipsis (praesertim **PLCE**) haud raro adiuvantibus emendanda sint.

Codicum praecipuorum omnium necessitudo hoc stemmate depingi potest. α , si recte supra decrevimus, plane vetustior est quam β .

DE ALIIS CODICIBVS

Infra breviter disseremus de illis compluribus codicibus saeculorum XIV–XVI qui ut descripti eliminari possunt.

Primo numerandi sunt duo codices qui codicibus descriptis multum contribuerunt.

Norimbergensis, Bibl. Municip., Cent. V App. 37 (de Murr 51–52), chart., ff. 40, saec. XIV exeunt. vel saec. XV ineunt. Cleomedes tantum. foliorum ordo turbatus est. hoc codice siglo N notato usus est H. Ziegler. eius gemellus est:

Marcianus graecus 309 (coll. 300) (Mioni II 17–20), chart., ff. 219, saec. XIV med. Cleomedes (ff. 13^r–40^v).

Errores coniunctivi: I 1, 216 *καλουμένους* om. Nor. Mrc.; 4, 221 *δειφανῆ ὄντα* om. Nor. Mrc.; 7, 90–91 *ἀπό – σκάφης* om. Nor. Mrc.; II 6, 43 *μετὰ τὴν ἐκλειψιν* om. Nor. Mrc.

Errores separativi: I 4, 92–93 *οὐδὲ – ἐνδοτέρω* om. Nor.; 5, 139–140 *καὶ – κεχρησθαι* om. Mrc.; 8, 94–95 *καὶ – οὐρανῷ* om. Nor.; II 4, 62–63 *εἰ – ἐφώτιζεν* om. Mrc.

Praebent autem sedecim lectiones veras quae propriae codicum familiae α sunt; ex gr. II 1, 323 *κύκλος* α Nor. Mrc.: *ἥλιος* β; 2, 15 *κειμένη* α Nor. Mrc.: om. β. e codice simili fontis codicum **SVDF** contaminati esse videntur: cf. II 1, 501 *προσευχῆς* cett.: *ἀγορᾶς* **SD** Nor. Mrc.; 4, 112 *θεῶν* cett.: *φωστήρων* **SVDF** Mrc.: *φώτων* Nor.

Quattuor codices derivati sunt de codicibus Norimberg. et Marc. gr. 309 atque nostro codice E. habent omnes praeterea post *φαντάζε-*

PRAEFATIO

ται (II 1, 86) hoc supplementum quod adhibuit Bake ac retinuit Ziegler:

*δεήσειε ἂν καὶ τοῦτον τηλικούτον εἶναι ἡλίκος ἡμῖν φαντάζεται. ἀλλὰ τοῦτο παντά-
πασιν ἐστὶν ἀλογώτατον. οὐκ ἄρα οὔτε ὁ κόσμος αὐτὸς οὔτε μὴν ὁ ἥλιος τηλικούτος
ἐστὶν ἡλίκος ἡμῖν φαντάζεται.*

Marcianus graecus 308 (coll. 636) (Mioni II 15–17), chart., ff. 284, saec. XIV
exeunt. Cleomedes (ff. 1^r–34^v).

Leidensis Vossianus graecus F. 51, I (de Meyier 57–59), chart., ff. I + 18, saec. XV.
exeunt. Cleomedes I 4, 210 *ἐν Καρκίνῳ* – II 1, 435 *γίνεσθαι* (ff. 5^r–14^v); Pediasimi
scholia in Cleomedem (ff. 1^r–4^v et 15^v).

Ambrosianus A 92 sup. (Martini – Bassi n. 23), chart., ff. 142, saec. XV–XVI. con-
stat e quinque partibus quarum una (ff. 5^r–38^v) continet Cleomedis opus (ff. 6^r–37^v) et
opuscula astronomica (37^v–38^v). folio avulso desunt I 1, 1–73 (*ἡμῖν*).

Bononensis, Bibl. Univ., 1497 (Olivieri – Festa, Stud. Ital. di Filol. Class. 3, 1895,
387–389), chart., ff. 207, saec. XVI ineunt. Cleomedis opus (ff. 92^r–137^r) et Pediasimi
scholia in Cleomedem (138^r–161^v) a Constantino Mesobote exarata sunt (cf. Reperto-
rium IA 125); notae marginales ab Arnoldo Arlenio scriptae sunt (cf. Repertorium IA 42).

Undecim codices praebent lectiones proprias codicum Norimberg.
et Marc. gr. 309 necnon codicum **SVDF**. quorum fons esse videtur
hicce:

Vaticanus graecus 223 (Mercati – de'Cavalieri 290–292; Catal. Cod. Astrol. Graec.
V:4, 5), membran., ff. IX (II–V chart.) + 149, saec. XIV. Cleomedes (ff. 1^r–104^v); Ps.-
Aristot. de mundo (ff. 105^r–132^v); anonymi opusculum de astrolabo (ed. A. Delatte,
Anecdota Atheniensia II, Paris. 1939, 254–262) (ff. 133^r–138^v).

Huius classis omnes alii codices in textum adhibuerunt lectiones
quas praebet Vat. gr. 223 supra lineam scriptas. tribus exceptis (Ricc.
23; Par. gr. 2494; Vat. gr. 1053), idem quoque opusculum de astro-
labo ac Vat. 223 continent.

Ambrosianus C 108 sup. (Martini – Bassi n. 199), chart., ff. II + 45, saec. XV–XVI.
Cleomedes (ff. 1^r–43^v); anon. de astrolabo (ff. 43^v–45^v).

Riccardianus 23 (Vitelli, Stud. Ital. di Filol. Class. 2, 1894, 488), chart., ff. 48,
saec. XV–XVI. Cleomedes tantum (1^r–48^r).

Marcianus graecus Cl. XI. 23 (coll. 1292) (E. Mioni, Biblioth. D. Marci Venet. Cod.
gr. manuscr. III, Romae 1973, 131–133), chart., ff. IV + 243, saec. XVI ineunt. Cleome-
des (ff. 23^r–148^v); anon. de astrolabo (ff. 149^r–157^r).

Monacensis graecus 91 (Hardt I 494–499; E. Lamberz ed., Porphyrii Sententiae,
Lipsiae 1975, XI–XIV), chart., ff. 444, saec. XVI. Cleomedes I 1–II 3, 22 (*ἐστὶ*)
(ff. 165^r–196^v). haec folia et alia (ff. 1–164 et 237^r–382^v) ab Aristobulo Apostole exa-
rata sunt; cf. eius scripturae specimen ap. Repertorium IC tab. 27. f. 196^v continuatur in
hoc codice Parisino:

Parisinus graecus 2696 (Omont III 26), chart., ff. 88, saec. XVI. Eustathii commen-
tarius in Iliada (ff. 2^r–72^v) initio et in fine mutilus; Cleomedes II 3, 22 u. ad fin.
(ff. 73^r–83^v); anon. de astrolabo (ff. 84^r–86^v).

PRAEFATIO

Oxon. Bodleianus Seldenianus 20 (Arch. Selden. B. 17) (Coxe 596), chart., ff. 138, saec. XVI. ineunt. Cleomedes (ff. 46^r–86^v); anon. de astrolabo (ff. 86^v–89^v). haec folia ab Ioanne Severo exarata sunt (cf. Repertorium IA 108).

Oxon. Bodleianus Holkham. 102 (olim 291) (Barbour, Bodleian Library Record 6, 1960, 611), chart., ff. III + 50, saec. XV. Cleomedes (1^r–42^v); anon. de astrolabo (43^r–45^v).

Parisinus graecus 2494 (Omont II 270–271; Catal. Cod. Astrol. Graec. VIII:3, 63–72), chart., ff. 260, saec. XV. Cleomedes (1^r–58^v). foliis avulsis desunt II 5, 5–6, 166.

Parisinus graecus 2404 (Omont II 254), chart., ff. 64, s. XVI. Cleomedes I 1–II 5, 11 (ἡλίω) (ff. 1^r–40^v); anon. de astrolabo (ff. 41^r–43^v); excerpta ex Alexandri Aphrodisiensis opusculo de anima (ff. 44^r–56^v); Cleomedes II 5, 11 u. ad fin. (ff. 57^r–64^r). codicem perperam descripsit Omont; cf. quae egi, Scriptorium 40, 1986, 264. eadem opera recte disposita exhibet hic codex:

Mutinensis a. V. 6. 5 (Graecus 198; olim II G 5) (Puntoni, Stud. Ital. di Filol. Class. 4, 1896, 504–505), chart., ff. 116, s. XVI. Cleomedes (ff. 57^r–100^v); anon. de astrolabo (ff. 101^r–103^v); excerpta ex Alexandri Aphrodisiensis opusculo de anima (ff. 105^r–116^v).

Vaticanus graecus 1053, chart., ff. I + 65, saec. XVI (?). Cleomedes tantum (ff. 1^r–59^v).

Vindobonensis phil. gr. 265 (Hunger I 372), chart., ff. I + 85, saec. XVI. Cleomedes (ff. 1^r–77^v); anon. de astrolabo (ff. 78^r–82^v).

Duo codices lectiones de codicibus familiae β derivatas diversis modis praebent.

Vindobonensis hist. gr. 130 (Hunger I 132–133), bombyc., ff. III + 253, saec. XIV. Cleomedes (ff. 64^r–88^r). praebet lectiones quae codicum Norimberg. et Marc. gr. 309 atque codicum **BH** propriae sunt.

Parisinus Coislinianus 174 (Omont III 148; Devreesse 155–157), chart., ff. 411, saec. XIV–XV. Cleomedes (ff. 1^r–38^v). insunt lectiones nonnullae codicum Norimberg. et Marc. gr. 309, necnon correctiones quaedam codicis **E**.

Sunt complures alii codices qui variis modis praebent lectiones quae e codicibus **E** et **SVDF** fluxerunt.

Monacensis graecus 482 (Hardt V 35–43), chart., ff. 252, a. 1409 (cf. Wasserstein, Jahrb. d. Öst. Byz. Ges. 16, 1967, 169 adn. 22). continet Cleomedis opus (ff. 1^r–70^v); Pediasimi scholia in Cleomedem (ff. 71^r–89^v); miscellanea astronomica (ff. 90–95^v); Nicomachi Introductionem Arithmetica (ff. 96^r–172^v); Philoponi commentarium in Nic. Intr. Arithm. (ff. 96^r–172^v). ex eo manifeste pendent duo codices ubi I 8, 23 (ἐχουσα) – 53 (ἀνατέλλοντος) (= Monac. ff. 33^v–34^r) desunt:

Parisinus graecus 2925 (Omont III 60–61), chart., ff. 283, saec. XV. Cleomedes (ff. 238^r–274^v); Pediasimi scholia in marginibus.

Mutinensis a. W. 3. 17 (Graecus 215; olim III G 11) (Puntoni, Stud. Ital. di Filol. Class. 4, 1896, 510–511), chart., ff. 45, s. XV. Cleomedes (ff. 2^r–33^v); Pediasimi scholia in marginibus. exemplar erat versionis Georgii Vallae, cuius in possessione olim erat, I 8, 23–53 aliunde suppletis: ex gr. I 1, 107 ἀνεῖρα cett.: ἀνορία Mut., ambiguitatem Valla; I 1, 118 κενόν cett.: οὐρανόν Mut., coelum Valla. cf. quae egi, Catalogus Translationum et Commentariorum VII.

PRAEFATIO

Ex eodem fonte ac Monac. 482 fluxit:

Vaticanus graecus 222 (Mercati – de'Cavalieri 289–290), chart., ff. I + 77, saec. XIV–XV. post Cleomedis textum (ff. 1^r–63^v) Pediasimi alia scholia (ff. 64^r–73^v) addidit Isidorus Chiovensis (Cardinalis Rutenus), alia in marginibus exscripsit; cf. quae egit G. Mercati, *Scritti d'Isidoro*, Studi e Testi 46, Romae 1926, 69–70.

Novem codices qui lectiones proprias codicum **SVDF** et **E** praebent orti sunt e fonte communi ubi II 3, 45–48 sic rescriptum est:

ἐὶ γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξῆρτο ὁ ἥλιος ἐφ' ὅσον καὶ οἱ ἀστέρες, ἀστεριαῖον μέγεθος ἂν ἔχων ὁ ἥλιος ἐφάνη· ἐὶ δ' αὐτῶν ἀστέρων τινὲς τῶν ὑψηλοτέρων συνεξισοῦντο τῷ ἡλίῳ κατὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ αὐτὸ διάστημα τῷ ἡλίῳ ἀπὸ γῆς διετέλουν ἀφαιρετικότες, ἴσοι ἂν τῷ ἡλίῳ ὤφθησαν.

Gemelli sunt hi:

Bremensis, Bibl. Univ., b. 23 (Omont, *Centralblatt für Bibliothekswesen* 7, 1890, 369–370), bombyc., ff. 239, saec. XIV. Cleomedes (ff. 96^r–147^v).

Leidensis B. P. G. 107 (de Meyier 192–193), chart., ff. 45, saec. XIV med. Cleomedes tantum (ff. 1^r–44^v).

Errores coniunctivi: II 1, 111 καὶ¹ – φαίνεται¹ om. Brem. Leid.; 1, 256–257 ὅσον – νήσου om. Brem. Leid.; 4, 56–58 ἢ – ἀνάκλασιν om. Brem. Leid.

Errores separativi: I 7, 52–53 τὸ διάστημα om. Leid.; 8, 28–30 οὐκ – ἀπλανῶν om. Brem.; II 1, 76 καὶ – φαίνεται om. Brem.; 1, 223 δλος om. Leid.

Ab alio fonte communi orti sunt septem codices qui inter alia has omissiones praebent: II 1, 455 κατὰ τὴν δύσιν; 4, 50 καὶ τὰ μέγιστα.

Marcianus graecus 515 (coll. 772) (Mioni II 380–381), chart., ff. I + 159, saec. XIV exeunt. Cleomedes (ff. 104^r–152^v).

Parisinus Mazarinus 4456 (Catal. III 354), chart., ff. 200, a Charitonymo Hermonymo a. 1450 scriptus; cf. A. Diller, *Italia medioevale e umanistica* 10, 1967, 409. Cleomedes (ff. 113^r–178^v).

Neapolitanus III E 19 (Graecus 341) (E. Lamberz ed., *Porphirii Sententiae*, Lipsiae 1975, XIV–XVI), chart., ff. III + 281, saec. XV a Demetrio Chalcocondyle scriptus. Cleomedes (ff. 121^r–167^v).

Parisinus graecus 2376 (Omont II 249), chart., ff. 251, saec. XVI. pars prima (ff. 1–172) inter alia continet Cleomedis opus (ff. 103^r–148^v); partem alteram (ff. 172–236) a. 1539 exaravit Valerianus Albinus; cf. M. Sicherl, *Illinois Classical Studies* 7, 1982, 333.

Bononensis, Bibl. Univ., 2048 (Olivieri – Festa, *Stud. Ital. di Filol. Class.* 3, 1895, 396–397), chart., Vol. IV (ff. 101), saec. XVI. a Camillo Veneto scriptus; cf. *Repertorium IA* 120. Cleomedes (ff. 1^r–53^v).

Athous, Sacra Laura Θ 189 (Lauriotès – Eustratiadès 161–162), chart., ff. 135, saec. XVII. Cleomedes (ff. 103^r–134^v).

Editio princeps: *Κλεομήδους Κυκλική θεωρία εἰς βιβλία β'*. Per Conradum Neobarium. Parisiis 1539, pp. 85. quamquam fatetur editor se illum codicem depravatissimum cui innisus est emendavisse, manent tamen permulta menda; ex. gr. I 5, 140–141 πάντων – κόσμος om. ed. pr.; II 1, 120–121 φαίνεται – ἡλίκα om. ed. pr.

Hoc loco commemorandus est hic codex:

Vaticanus Rossianus graecus 986 (Gollob, *Sitzb. d. Kais. Akad. d. Wiss. in Wien, Phil.-Hist. Kl.*, 1910, 164:3, n. 16, pp. 43–65; Catal. Cod. Astrol. Graec. V:4, 107–109), chart., ff. 392, saec. XV med. Cleomedes (ff. 153^r–210^v); Pediasimi scholia in Cleome-

PRAEFATIO

dem (ff. 212^r–230^v). praebet lectiones novem codicum supra descriptorum cum in marginibus scriptas tum supra lineam positas, sed ex aliis fontibus quoque plane contaminatus est.

Sunt quinque codices qui praebent lectiones proprias codicum **SVDF** et **E**, sed nulla cognatione arta inter se cohaerent.

Marcianus graecus 317 (coll. 637) (Mioni II 30–31), chart., ff. I + 253, saec. XIV med. primus e tribus scribis exaravit ff. 1–126: Nicomachi Introductio Arithmetica (ff. 1^r–49^v); Arati Phaenomena (ff. 51^r–71^v); Cleomedes (ff. 72^r–126^v).

Marcianus graecus 520 (coll. 774) (Mioni II 389–390), chart., ff. I + 235, saec. XV med. Cleomedes (ff. 25^r–78^v).

Charcovensis Bibl. Univ. 369 (ante a. 1806 Bibl. Synodal. Mosq. 223) (Catal. Cod. Astrol. Graec. XII, 91), chart., ff. 102, s. XIV. Arati Phaenomena et Aratea (ff. 2^r–33^v); Cleomedes (ff. 34^r–66^v); Nicomachi Introductio Arithmetica (ff. 67^r–102^v). foliis avulsis multa Cleomedea desunt. libri I collationem iuris publici fecit C. F. Matthaei, Lectiones Mosquenses II, Lipsiae 1779, 112–120; libri II collationem cum L. Kulenkamp communicavit (cf. infra p. XVIII adn. 1). de hoc codice disseruit O. Gebhardt, Centralblatt für Bibliothekswesen 15, 1898, 558–559.

Riccardianus 38 (Vitelli, Stud. Ital. di Filol. Class. 2, 1894, 497–498), chart., ff. 163, saec. XVI. Cleomedes (ff. 1^r–40^v).

Vindobonensis Phil. gr. 195 (Hunger I 306–308), chart., ff. II + 272, saec. XV. Cleomedes (ff. 138^r–153^r et 157^r–173^v). foliis avulsis desunt I 1, 130–200 et II 5, 33–6, 13.

Excerpta et fragmenta servaverunt hi codices:

Oxon. Bodleianus Baroccianus 131 (Coxe 211–230; Catal. Cod. Astrol. Graec. IX:1, 16–19), bombyc., ff. IV + 536, saec. XIII. ff. 435^v–436^v exhibent tres quaestiones quas auctor ignotus (fort. M. Psellus) e Cleomedis textu solvit: (1) f. 435^v = I 1, 164–269; (2) ff. 435^v–436^r = I 2, 46–4, 48; (3) f. 436^r–v = I 4, 49–5, 242. hunc codicem descripsit N. G. Wilson, Jahrb. d. Öst. Byz. Ges. 27, 1978, 157–179.

Heidelbergensis Palatinus graecus 18 (Stevenson 10), chart., ff. 264, saec. XIV. ff. 248^r–264^r = Cleomedes, I 1–8, 68 *ἐν παντί*. cum codicibus familiae β plane consentit. collationem ad editionem Basileensem (1585) (nunc Gotting. Bibl. Univ., Philol. 65a) Vitebergae an. 1713 fecit vir doctus quidam, fortasse J. M. Gesner; cf. Verzeichnis d. Hss. im Preuss. Staate I 1, 1893, 17, atque infra p. XVIII adn. 1.

Parisinus graecus 2983 A (Omont III 79), bombyc., ff. 124, saec. XIII–XIV. ff. 114^r–122^v = Cleomedes I 1–4, 88 *ἴσαι*. inter codices familiae β cum codice E praesertim consentit. collationem cum I. Bake ca. a. 1820 communicavit K. B. Hase.

Parisinus supplementum graecum 1189 (Omont III 148), chart., ff. 7, saec. XIV. disiecta membra codicis laesi. inc. f. 1^v, I 4, 84 *αὐτοῖς*; des. f. 7^r, I 8, 138 *μὲν*.

Parisinus graecus 2381, supra p. X descriptus, continet excerptum breve, I 8, 137 (*ἐπιπέδων*) – 162 (*Ποσειδώνιος*) (f. 74^v).

Parisinus supplementum graecum 682 (Omont III 297; Catal. Cod. Astrol. Graec. VIII:3, 79), chart., ff. 131, saec. XV. Cleomedes II 5, 51 (*ἐπεὶ*) u. ad fin. (ff. 29^r–32^v). cum codicibus **SVDF** consentit.

Leidensis Scaligeranus 51 (Molhuysen 16), chart., ff. 53, saec. XV. Cleomedes II 6, 101 (*δ' ἄν*) u. ad fin. (ff. 29^r–31^v). consentit cum codicibus **SVDF**.

Vaticanus graecus 1144 (Catal. Cod. Astrol. Graec. V:4, 14–15), chart., ff. 284, saec. XIV. Cleomedis excerpta ac paraphrases: lib. I (ff. 77^r–82^v); lib. II (ff. 83^r–85^v).

PRAEFATIO

In his duobus codicibus una eademque paraphrasis exstat: inc. ἀναγκαῖον (I 1, 148); des. τοῦ ᾧ ὡς ἐνόμησαν (ad I 5, 144–145?):

Monacensis graecus 287 (Hardt III 198–199; Catal. Cod. Astrol. Graec. VII, 8–24), chart., ff. 163, saec. XV exeunt. ff. 33^r–34^v. Oxon. Bodleianus Holkham. 110 (olim 292) (Catal. Cod. Astrol. Graec. IX:2, 69), chart., ff. III + 237, saec. XV. ff. 60^v–62^r.

Basileensis F. VIII. 4 (Omont n. 36, pp. 18–19), chart., ff. 294, saec. XV. f. 294^{r-v} = Cleomedes I 1, 1–41 (ἀπολειφθέντα).

Vaticanus graecus 1908 (Canart 639; Catal. Cod. Astrol. Graec. V:4, 28–29), chart., ff. 120, saec. XIV–XVI. ff. 1–2 (saec. XVI) figuras ad locos quosdam Cleomedes illustrandos exhibent.

Duos codices inspicere non potui:

Atheniensis (Bibl. Nat.), olim Constantinopolitanus, Μετόχιον Παναγίου Τάφου, 60 (Papadopoulos – Kerameus IV 81), chart., ff. 36, s. XV–XVI. Cleomedes tantum. codex tam laesus est ut lucis ope repraesentari non possit.

Athous, Sacra Laura M 34 (Lauriotes, *Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν* 28, 1958, 170–171), chart., ff. 162, s. XV. Cleomedis libr. II tantum (ff. 17^r–31^r). arte phototypica nondum repraesentatus est.

Incendiis interierunt duo codices:

Scorialensis B. IV. 20 (postea Θ. 5. 20) (de Andrés, Catálogo de los códices griegos desaparecidos de la Real Biblioteca de El Escorial, El Escorial 1968, n. 113, pp. 55–56), chart., ff. 217, 'recens'. Cleomedes nonnullis Pediasimi scholiis adiectis (ff. 1–54).

Taurinensis B. V. 6 (olim b. I. 34) (Inventari dei Manoscritti delle Biblioteche d'Italia 28, 33), chart., ff. 62, s. XV. Cleomedes tantum. deerat II 7, 11–14 (εἰσι – εἰληπται); cf. Bake ed. p. 477; Ziegler, De vit. et script. Cleom. 15 adn. 1; cf. app. crit. ad II 7, 11.

DE EDITIONIBVS ET VERSIONIBVS ET DE HVIVS EDITIONIS RATIONE

Editio princeps saeculo XVI quater iterata est. eius menda gravia non potuit omnino expurgare Robertus Balfour Scotus in editione sua quae a. 1605 prolata est, et textum integrum a. 1820 primus iuris publici fecit Ianus Bake. duos codices Leidenses (Leid. B. P. G. 107; Leid. Voss. Gr. F. 51) ipse contulit, et collationes codicum Parisinorum gr. 2381 et 2983 A, necnon Parisini graeci 2403 (P) lectiones perpaucas, ab aliis adeptus est. apparatus manuscriptum quoque cognovit quem e compluribus codicibus descriptis ca. a. 1780 confecit L. Kulenkamp.¹⁾ quibus e fontibus diversis facta est editio quae, ut

1) Nunc asservatur ap. Bibl. Univ. Gotting., Philol. 64. collationes praebet horum codicum supra descriptorum: Bremensis b. 23; Oxon. Bodl. Cromwell. 12; Charcovens. 369; Monac. gr. 482; Gotting. Bibl. Univ. Philol. 65a (exemplar editionis Basileensis 1585, ubi collatio codicis Heidelbergensis Pal. gr. 18 addita est; cf. supra p. XVII ad huius codicis descriptionem). alii fontes erant Oxon. Bodl. Auct. F. 3. 21, pp. 26–28 (variae lectiones); Oxon. Bodl. Auct. S. II. 15 (exemplar editionis Burdigalensis, notis marginalibus additis); codex 'meus' nominatus qui editio notis marginalibus instructa fuisse videtur.

demonstravit H. Sauppe (Ausgewählte Schriften 1–11), lectionum farraginem praebuit.

Anno 1833 Bakii editionem paullum mutavit C. C. T. Schmidt qui hic illic lectiones codicis **L** adhibuit. eam multum mutare debuit H. R. Ziegler (1891) qui tribus tantum codicibus innisus est: **M**, **L**, Norimberg. Cent. V App. 37. editionum autem vetustiorum lectiones (necnon errores!) libere tradidit hic editor, et multas alias adhibuit quae singulares erant vel propriae classium quarundam.

Quomodo Ziegler editionibus antecedentibus innisus sit, ex apparatu critico facile intellegat lector; cf. ad I 1, 29; 3, 10. 97; 5, 63. 104; 7, 52; II 1, 51. 349; 6, 14. 128. notanda praeterea sunt haec: I 3, 77 *φανερόν ὡς* *φανερός ὢν* Bk. e nescioquo fonte, Zi. qui *φανερός ὡς* codicibus **ML** perperam attribuit; I 8, 86 *πολλῶ* – *γένοιτο* in editione sua excudenda perperam omisit Bk.: om. Zi. etiamsi habent **ML**. addo nonnullas glossas quas e codice **M** adhibuit Zi.: I 5, 8 *μετιόντες* *προϊόντες* **M** Zi.; I 5, 18 *διεβεβαίωσαντο* *ἀπεφάναντο* **M** Zi.; I 5, 108 *ἄστρα θεωρεῖται* *ὁράται ἄστρα* **M** Zi.

Ziegler codicibus **M** et **L** innisus familiae α lectiones plerasque adhibuit. textus autem quem edidit in toto similior est codicis contaminati quam editionis ratione et doctrina exstructae. praetermitto sane errores in codicibus conferendis quos alii agnoverunt¹⁾, obscuritates in apparatu critico constituendo, supplementa quae ad textum explicandum magis quam emendandum adhibita sunt. quibus e vitiis multa nuper repurgavit R. Goulet qui codices **MPCE** et **H** summam inspexit.

De versionibus et editionibus quae sub tempore litterarum renaissance typis expressae sunt alias fusius disserui; vide sis Catalogum Translationum et Commentariorum VII. versionem Latinam quam fecit Balfour correxerunt Bake et Ziegler. in versione Germanica facienda editionem Zieglerianam secutus est O. Czwaliński (1927). versionem Francogallicam accuratam nuper fecit R. Goulet.

In hac editione conficienda apparatus criticum positivum, ut dicunt, ita extruxi ut ratio quae inter α et β intercedit quam plenissime demonstrari possit. e codicum classibus plenissime rettuli lectiones codicum **SVDF**, **MPL** (vel **MP** vel **ML**), **PL**, et **CE**, qui nonnumquam verum praebent vel quid momenti contribuunt. aliarum classium (**SV**, **DF**, **BH**) mendis apparatus non oneravi.

Editionum lectiones et coniecturas, quae de codicibus recentioribus saepe derivatae sunt, nonnumquam rettuli ut lector intellegat

1) Vide sis quae egerunt Rabe et Goulet 47–48.

quomodo viri docti fecerint ut Cleomedis opus paullo elegantius excuderetur. hoc loco fatendum est me *δὲ* sine *μὲν* praecedente toleravisse, sed modos ad normas scriptorum optimorum accommodavisse; cf. ad I 3, 98. 102; II 1, 429; 4, 92; 6, 15. 61. 90. 163. 182.

Res orthographicas in apparatu critico tractavi, excepto quod *ὥρο-λόγιον* pro *ὥρολογεῖον* (sim. *ὕδρολόγιον*) scripsi. *ἔστι* non scripsi nisi initio vel post *καί, οὐ* etc. (cf. ad I 1, 20. 62. 68. 105; II 1, 35). *μυριοπλασίον* et *δεκαπλασίον* pro codicum forma *-πλάσιον* (e *-πλάσιος*) monente Hultsch (2) 12 adn. 4 scripsi; cf. I 8, 13. 14; II 1, 148. 278; 3, 14. in numeris per litteras ac in planetis per figuras scribendis codices vel eorum maiorem partem secutus sum. denuo nonnumquam interpunxi.

In apparatu infra textum posito enumeravi locos qui in fragmentorum collectionibus vel apud auctores quosdam Byzantinos¹⁾ commemorati vel citati sunt. in apparatu infimo locos similes selectos collegi quos ad textum explicandum utiles esse censui. etsi multa Posidoniana citavi, moneo ne quis credat me fontes ita notare. quantum Cleomedes Posidonio debuerit saepe disputatum est (cf. Consp. libr.), quibus dissertationibus aliquid addere in animo habeo.

Librorum divisionem definit scriptor ipse (II 2, 7). capitum divisionem quam titulis Vallianis paullum mutatis introduxit editio prima Basileensis (1547) servavi, excepto quod prima septem capita libri I ad quattuor redegi. ratio quae ad capita 2 et 3 adinet per se redditur (cf. I 1, 270–274). caput primum ad I 1, 273 extendere censui quia res naturales totum tractat; cf. *φυσιολογία* I 1, 262 quod ad zonarum divisionem pertinet, atque Diog. Laert. VII 155–156 qui quasi epitomen huius capituli praebet. caput 4 certe farrago quaedam est quam ad scriptorem ipsum referendam esse censeo. quamquam de dierum et noctium longitudine disserere incepit, quaestiones et digressiones interiecit; cf. app. crit. ad I 4, 147.

De operis titulo et de usu vocium *κνκλικός* et *μετέωρος* cf. quae disputavi, Philologus 129, 1985, 250–261. inscriptiones et subscriptiones prout codices eas habent in apparatu critico rettuli, sed ut titulum *Μετέωρα* adhibui. (ad *Caelestia* pro *Μετέωρα* in versione Latina facienda cf. ex. gr. Cic. De Fin. V 87, Tusc. V 10.) videlicet duo fue-

1) Georgius Pachymeres exemplari simili fontis codicum nostrorum **SVDF** usus est; cf. II 4, 111 *θεῶν* cett.: *φωστήρων* **SVDF** Pachym. Quadriv. 389, 20. difficile est dictu quo codice innisus sit Nicephorus Blemmydes, praesertim editione critica operis citati nondum confecta.

PRAEFATIO

runt tituli in archetypo (*Μετέωρα* et *Κυκλική θεωρία* vel sim.) quorum *Μετέωρα* tantum, ut opinor, antiquitus exstabat. *Κυκλική θεωρία* librario Byzantino, fortasse ei qui codicem α exaravit, attribuere malim. scriptori ipsi ut titulus fortasse placuisset *εἰσαγωγή εἰς ἀστρολογίαν* (cf. I 8, 160–161), vel *σχολικὰ εἰς ἀστρολογίαν* (cf. II 2, 7).

Restat ut gratias agam L. Benakis qui particulam editionis suae Commentarii M. Pselli in Aristotelis Physica nondum iuris publici factae (infra Testimonia Byzantina 1) benignissime mecum communicavit; R. Renehan qui locos permultos acri ingenio perscrutatus est; custodibus instituti quod lingua Francogallica Institut de Recherche et d'Histoire des Textes vocatur qui saepe praesto erant. per beneficia instituti quod anglice Social Sciences and Humanities Research Council of Canada vocatur imagines lucis ope confectas emere potui necnon multos codices in bibliothecis ipsis inspicere.

Vancouveropoli in Provincia Columbiae Britannicae,
m. Iulio a. 1988

R. B. T.

CONSPECTVS EDITIONVM ET VERSIONVM

- Cleomedis de contemplatione orbium excelsorum, Carulo Valgulo Brixiano interprete, Brixiae 1497
- Cleomedis circularis inspectionis meteororum, Georgio Valla Placentino interprete, Venetiis 1498
- Κλεομήδους Κυκλική θεωρία εις βιβλία β'* (editio princeps), Parisiis 1539
- Cleomedis de mundo, sive circularis inspectionis meteororum libri II (ed. princ. una cum versione Valliana), Basileae 1547, 1561, 1585, Antwerpiae 1553
- Cleomedis Meteora graece et latine. *Κλεομήδους Κυκλικής θεωρίας μετεώρων βιβλία δύο*. Cleomedis de contemplatione orbium caelestium libri duo, ed. R. Balfour, Burdigalae 1605
- Κλεομήδους Κυκλικής θεωρίας μετεώρων βιβλία δύο*. Cleomedis circularis doctrinae de sublimibus libri duo, ed. J. Bake, Lugduni Batavorum 1820
- Κλεομήδους Κυκλικής θεωρίας μετεώρων βιβλία δύο*, ex recensione Iani Bakii ed. C. C. T. Schmidt, Lipsiae 1832
- Κλεομήδους Κυκλικής θεωρίας μετεώρων βιβλία δύο*. Cleomedis de motu circulari corporum caelestium libri duo, ed. H. Ziegler, Lipsiae 1891
- Kleomedes, Die Kreisbewegung der Gestirne, übersetzt und erläutert von A. Czwalina, Leipzig 1927
- Cléomède, Théorie Élémentaire ('de motu circulari corporum caelestium'), texte présenté, traduit et commenté par R. Goulet, Paris 1980

CONSPECTVS LIBRORVM ET DISSERTATIONVM

- Abel, K.-H., Zone, RE Supplbd. XIV (1974), 1147–1149
 Adler, M., Quibus ex fontibus Plutarchus libellum 'de facie in orbe lunae' hauserit, Dissertationes Philologiae Vindobonenses 10, 1910, 85–180
 Arnold, M., Quaestiones Posidoniana, diss. Leipzig 1903
- Blass, F., De Gemino et Posidonio, Kiel 1883
 Boericke, A., Quaestiones Cleomedae, diss. Leipzig 1905
- Collinder, P., Dicaearchus and the 'Lysimachian' measurement of the earth, Sudhoffs Archiv 48, 1964, 63–78
- Delambre, J., Histoire de l'Astronomie Ancienne, Paris 1817, I, 218–233
 Dicks, D. R., Cleomedes, Dictionary of Scientific Biography III, 1971, 318–320
 Diller, A., The ancient measurements of the earth, Isis 40, 1949, 6–9
 Dobree, P. P., In Cleomedis Meteora, Adversaria Critica 3, London 1883, 64–65
 Drabkin, I. E., Posidonius and the circumference of the earth, Isis 34, 1942–43, 509–512
 Duhem, P., Le Système du Monde I, Paris 1913, 310–313. 470–472
- Fabricius, J., Bibliotheca Graeca, ed. G. C. Harles, IV, Hamburg 1795, 38–41
 Festugière, A.-J., La Révélation d'Hermès Trismégiste, II, Paris 1949, 479–488
 Fischer, I., Another look at Eratosthenes' and Posidonius' determinations of the earth's circumference, Quarterly Journal of the Royal Astronomical Society 16, 1975, 152–167
- Hultsch, F. (1), Zu Kleomedes, Jahrb. für Classische Philologie 115, 1877, 840
 – (2), Poseidonios über die Grösse und Entfernung der Sonne, Abh. Ges. Göttingen, Phil.-Hist. Kl., N.F. I, 5, Berlin 1877
- Kontos, K. S. (1), Συμμικτά Κριτικά, Bulletin de correspondance hellénique 1, 1877, 79
 – (2), ibid. 2, 1878, 238
- Letronne, A. J., In Cleom. ed. Bake, Journal des Savans, Décembre 1821, 707–717
 Lewis, G. C., An historical survey of the astronomy of the ancients, London 1862, 215–217
 Lüdecke, M., Zu Kleomedes KYKAIKH ΘΕΩΡΙΑ ΜΕΤΕΩΡΩΝ, Jahrb. für Classische Philologie 141, 1890, 457–462
- Marcovich, M., Heraclitus: Greek text with a short commentary, Merida 1967
 Martini, E. (1), Quaestiones Posidoniana, Leipziger Studien XVII, 1896, 339–402

CONSPECTVS LIBRORVM

- (2), *Lucubrationum Posidonianarum Spec. II*, *Rheinisches Museum* 52, 1897, 348-366
- Mau, J., *Kleomedes, Der Kleine Pauly III*, 1969, 239-241
- Mazères, J., *Cléomède: L'étude du mouvement circulaire: L'Astronomie dans l'Antiquité Classique*, Paris 1979, 125-142
- Meineke, A., *Kritische Blätter*, *Philologus* 14, 1859, 25
- Müller, E., *De Posidonio Manilii auctore*, Leipzig 1891
- Neugebauer, O. (1), *Cleomedes and the meridian of Lysimachia*, *Amer. Journ. Philol.* 62, 1941, 344-347
- (2), *A History of Ancient Mathematical Astronomy*, Berlin 1975, II, 959-965
- Newton, R.R., *The sources of Eratosthenes' measurement of the earth*, *Quarterly Journal of the Royal Astronomical Society* 21, 1980, 379-387
- Nissen, H., *Die Erdmessung des Eratosthenes*, *Rheinisches Museum N. F.* 58, 1903, 231-245
- Préaux, C., *La lune dans la pensée grecque*, *Acad. Roy. de Belge, Mém. Class. Lett.* LXI:4, Bruxelles 1973
- Rabe, H., *Handschriftliches zu Cleomedes*, *Philologus* 57, 1898, 351-352
- Rawlins, D. (1), *Eratosthenes' geodesy unraveled: was there a high-accuracy hellenistic astronomy?*, *Isis* 73, 1982, 259-265
- (2), *The Eratosthenes-Strabo Nile map: is it the earliest surviving instance of spherical cartography? Did it supply the 5000 stades arc for Eratosthenes' experiment?*, *Archive for History of Exact Sciences* 26, 1982, 211-219
- Reinhardt, K. (1), *Poseidonios*, München 1921, 183-207
- (2), *Kosmos und Sympathie*, München 1926
- Rehm, A., *Kleomedes* (3), *RE XI:1*, 1921, 679-694
- Rudberg, S. Y., *On a non-existent Cleomedes manuscript*, *Eranos* 45, 1947, 80
- Sauppe, H., In *Cleom. ed. Schmidt*, *Allgemeine Schulzeitung* 10, 1833, Abth. II, 16, 123-128; 17, 129-133 (paucis omissis = *Ausgewählte Schriften*, Berlin 1896, 1-11)
- Schmidt, K. C. G., *De rerum mathematicarum studio ... addita sunt pauca de Cleomedis ... libris denuo edendis*, Schleusingen 1816
- *Kleomedes: von den mathematischen Kreisen am Himmel ... Bruchstück einer Übersetzung*, Schleusingen 1817
- *Über den alten Mathematiker Kleomedes ... Ankündigung einer neuen Ausgabe*, Naumburg 1828
- Schumacher, W., *Untersuchungen zur Datierung des Astronomen Kleomedes*, diss. Köln 1975
- Steinbrück, K., *De Cleomedis Cosmographiae codice quodam Parisino*, diss. Greifswald 1894
- Taisbak, C. M., *Posidonius vindicated at all costs? Modern scholarship versus the Stoic earth-measurer*, *Centaurus* 18, 1973-74, 253-269
- Tannery, P., *Cléomède, Mémoires Scientifiques III*, Toulouse - Paris 1915, 351-353
- Todd, R. B., *A note on Francesco Patrizi's use of Cleomedes*, *Annals of Science* 39, 1982, 311-314
- *Cleomedes and the Stoic concept of the void*, *Apeiron* 16, 1982, 129-136

CONSPECTVS LIBRORVM

- The title of Cleomedes' treatise, *Philologus* 129, 1985, 250-261
 - The manuscripts of John Pediasimus' quotations from Dio Cassius, *Byzantion* 56, 1986, 275-284
 - An Inventory of the manuscripts of Cleomedes, *Scriptorium* 40, 1986, 261-264
 - Cleomedes, *Catalogus Translationum et Commentariorum*, Vol. VII
- Toomer, G. J., Hipparchus on the distances of the sun and moon, *Archive for History of Exact Sciences* 14, 1974-75, 126-142
- Wasserstein, A., Thales' determination of the diameters of the sun and moon, *Journal of Hellenic Studies* 75, 1955, 114-116
- Ziegler, H. R., *De vita et scriptis Cleomedis*, diss. Leipzig 1878

CONSPECTVS ABBREVIATIONVM

- Ach. Isag. = Achilles Tatius, *Isagoga* (Commentariorum in Aratum Reliquiae, ed. E. Maass, Berol. 1898, 27–79)
- Aet. Plac. = Aetii Placita ap. H. Diels, *Doxographi Graeci*, Berol. 1879
- Alex. ap. Simplic. = Alexander Aphrodisiensis apud Simplicium
- Alex. Mant. = Alexander Aphrodisiensis, *De anima liber cum mantissa* (Suppl. Ar. II:1), ed. I. Bruns, Berol. 1887
- Alex. Quaest. = Alexander Aphrodisiensis, *Quaestiones* (Suppl. Ar. II:2), ed. I. Bruns, Berol. 1892
- Anon. I in Arat. = Comm. in Arat. Reliquiae, ed. E. Maass, 87–98
- Anon. II in Arat. = Comm. in Arat. Reliquiae, ed. E. Maass, 102–151
- Arat. Phaen. = Arati Phaenomena, ed. J. Martin, Flor. 1956
- Archim. Aren. = Archimedes, *Arenarius*, ed. I. L. Heiberg (Archimedes, *Opera omnia* II), Lips. 1913
- Archim. Dim. circ. = Archimedes, *Dimensio circuli*, ed. I. L. Heiberg (Archimedes, *Opera omnia* I), Lips. 1910
- Aristarch. de magn. = Aristarchus, *de magnitudinibus et distantis solis et lunae*, ed. T. Heath, *Aristarchus of Samos: the ancient Copernicus*, Oxon. 1913, 352–411
- Arrian fr. phys. = Arriani Fragmenta de rebus physicis, ed. A. G. Roos, corr. add. G. Wirth, Lips. 1968
- Bas. Hom. = Basilius, *Homiliae in Hexaemeron*, ed. S. Giet, Paris. 1968²
- Berossus = P. Schnabel, *Berossos und die babylonisch-hellenistische Literatur*, Lips. 1923
- Blemm. EP = Nicephorus Blemmydes, *Epitome physica*, *Patrologia Graeca* 142, 1005–1302
- Calcid. in Tim. = Calcidius, *In Timaeum* (Plato Latinus IV), ed. J. H. Waszink, Lond. et Leid. 1962
- Cornut. Theol. = Cornutus, *Theologiae Graecae compendium*, ed. C. Lang, Lips. 1881
- Crates = H. J. Mette, *Sphairopoiia: Untersuchungen zur Kosmologie des Krates von Pergamon*, Monac. 1936
- Demetr. Lac. = Demetrius Lacon, ed. V. de Falco, Neap. 1923
- Diog. Laert. = Diogenes Laertius, *Vitae Philosophorum*, ed. H. S. Long, Oxon. 1964
- Diog. Oen. = Diogenes Oenoandensis, ed. C. W. Chilton, Lips. 1967
- DK = Die Fragmente der Vorsokratiker, ed. H. Diels, rev. W. Kranz, Berol. 1952⁶

ABBREVIATIONES

Epicur. Hdt.	= Epicurus, Epistula ad Herodotum (= Diog. Laert. X 35–83)
Epicur. Pyth.	= Epicurus, Epistula ad Pythoclem (= Diog. Laert. X 84–116)
Eratosth. Berg.	= H. Berger, Die geographischen Fragmente des Eratosthenes, Lips. 1880
Eucl. El.	= Euclides, Elementa, ed. I. L. Heiberg, rev. E. S. Stamatis, I (libri I–IV), Lips. 1969, II (libri V–IX), Lips. 1970
Eucl. Opt.	= Euclides, Optica, ed. I. L. Heiberg (Euclidis Opera omnia VII), Lips. 1895
Gem. El.	= Geminus, Elementa astronomiae, ed. G. Aujac, Paris. 1975
Heraclit. Allegor.	= Heraclitus, Allegoriae, ed. F. Buffière, Paris. 1962
Hipparch. ap. Papp.	= Hipparchus ap. Pappum in Ptol. Synt. V et VI, ed. A. Rome, Studi e Testi 54, Romae 1931
Hipparch. in Arat.	= Hipparchus, In Arati et Eudoxi Phaenomena Commentarium, ed. C. Manitius, Lips. 1894
Hygin. De astron.	= Hyginus, De astronomia, ed. A. Le Boëuffe, Paris. 1983
LSJ	= A Greek-English Lexicon, edd. H. G. Liddell and R. Scott, rev. H. S. Jones, ed. nona cum suppl. Oxon. 1968
Mart. Cap.	= Martianus Capella, ed. J. Willis, Lips. 1983
Olympiod. Meteor.	= Olympiodorus, In Aristotelis Meteorologica (Comm. in Aristot. Graec. XII:2), ed. G. Stuve, Berol. 1900
Pachym. Quadriv.	= Georgius Pachymeres, Quadrivium, ed. P. Tannery et E. Stéphanou, Studi e Testi 94, Vat. 1940
Pap. Os. III	= Papyri Osloenses III, edd. S. Eitrem et L. Amundsen, Oslo 1936
Philo De prov. ap. Euseb. pr. ev.	= Eusebius, Praeparatio Evangelica, ed. K. Mras, rev. E. des Places, I, Berol. 1982, II, Berol. 1983
Philodem. de sign.	= Philodemus, De signis, edd. P. et E. de Lacy, Philadelph. 1941; ed. alt. Neap. 1978
Philop. in Meteor.	= Philoponus, In Aristotelis Meteorologica I (Comm. in Aristot. Graec. XIV:1), ed. M. Hayduck, Berol. 1901
Plut. de fac.	= Plutarchus, de facie quae in orbe lunae apparet (Moralia XII), ed. H. Cherniss, Lond./Cantab. Mass. 1957
Posid. EK	= Posidonius: Volume I, The Fragments, edd. L. Edelstein et I. G. Kidd, Cantab. 1972 (haec collectio tantum in apparatu infimo citata est)
Posid. Th.	= Poseidonios: Die Fragmente, I et II, ed. W. Theiler, Berol./Nov. Ebor. 1982
Psell. de omnif. doct.	= Michael Psellus, De omnifaria doctrina, ed. L. G. Westerink, Utrecht 1948
Psell. in Phys.	= Michael Psellus, In Aristotelis Physica, ed. L. Benakis (editio nondum iuris publici facta)
Ptol. Synt.	= Claudius Ptolemaeus, Syntaxis mathematica, ed. I. L. Heiberg, I (libri I–VI), Lips. 1898; II (libri VII–XIII), Lips. 1903
Pytheas	= Pytheas von Massalia, coll. H. J. Mette, Berol. 1952

ABBREVIATIONES

- Schol. in Arat. Vet. = Scholia in Aratum Vetera, ed. J. Martin, Stutgard. 1974
- S. Seth Consp. = Symeon Seth, Conspectus rerum naturalium, ed. A. Delatte (*Anecdota Atheniensia* II), Paris. 1939, 17-89
- S. Seth Ut. corp. = Symeon Seth, De utilitate corporum caelestium, ed. A. Delatte, 91-126
- Simplic. in Cael. = Simplicius, In Aristotelis De caelo (Comm. in Aristot. Graec. VII), ed. I. L. Heiberg, Berol. 1894
- Simplic. in Cat. = Simplicius, In Aristotelis Categorias (Comm. in Aristot. Graec. VIII), ed. C. Kalbfleisch, Berol. 1907
- Simplic. in Phys. = Simplicius, In Aristotelis Physica (Comm. in Aristot. Graec. IX et X), ed. H. Diels, Berol. 1882, 1895
- SVF = Stoicorum Veterum Fragmenta, ed. I. ab Arnim, II-III, Lips. 1903; I, Lips. 1905
- Themist. in Phys. = Themistius, In Aristotelis Physica (Comm. in Aristot. Graec. V: 2), ed. H. Schenkl, Berol. 1900
- Theon Expos. = Theon Smyrnaeus, Expositio rerum mathematicarum, ed. E. Hiller, Lips. 1878
- Triclin. Lun. = An unpublished treatise by Demetrius Triclinius on lunar theory, ed. A. Wasserstein, *Jahrb. d. Öst. Byz. Ges.* 16, 1967, 153-174
- Us. Epicurea = Epicurea, ed. H. Usener, Lips. 1887

TESTIMONIA BYZANTINA

1. Michael Psellus, In Aristot. Phys. III 4, 203 b 27–30, ed. L. Benakis: *εἰ δὲ κενόν, καὶ τόπον δεήσει εἶναι ἄπειρον· ὁ γὰρ τόπος κενόν πλήρες σώματος. εἰ δὲ τόπον ἄπειρον, καὶ σῶμα ἄπειρον* (203 b 28–29), *ὃ καὶ διασύρων Κλεομήδης ἐν τῇ Κυκλικῇ αὐτοῦ θεωρίᾳ φησὶν* (I 1, 84–86; cf. 106–111), *ὡς ὅμοιον λέγει Ἀριστοτέλης οὕτω λέγων, ὥσπερ εἴ τις ἔλεγεν ὅτι ὅπου ἀγγεῖον, ἐκεῖ καὶ τὸ πεφυκός ἐμβάλλεσθαι ἐν αὐτῷ σῶμα.*
- 2a. Michael Psellus, de omnifaria doctrina 120, 2–3: *οἱ μὲν γὰρ περὶ Κλεομήδην τὸ κενὸν ἐκτὸς τούτου (sc. τοῦ οὐρανοῦ) τιθέασιν.*
- 2b. Michael Psellus, ibid. 153, 10–11: *Κλεομήδης δὲ ὁ φιλόσοφος ἐντὸς μὲν τοῦ κόσμου οὐ φησὶν εἶναι τὸ κενόν, ἐκτὸς δὲ καὶ πάνυ βιάζεται.*
- 3a. Georgius Pachymeres, Quadrivium p. 366, 30 et 367, 2–4: *ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ σφαιροειδὴς ἐστὶ κατ' αἰσθήσιν ... ἔπειτα καὶ ἐκ τῶν διαφορῶν ὀριζόντων τῶν διαφορῶν οἰκήσεων καὶ ἐκ τῶν ἐπ' ἴσης ἐπαυξήσεων τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν, καθὼς ὁ Κλεομήδης διαφορῶς ἀποδείκνυσιν* (I 5, 107–110).
- 3b. Georgius Pachymeres, ibid. p. 369, 25–26: *ὅτι δὲ καὶ ἐν μέσῳ κεῖται ἡ γῆ, δείκνυται μὲν καὶ δι' ἄλλων πολλῶν παρὰ τῷ Κλεομήδει* (I 6 et passim) ...
- 4a. Ioannis Peditasimi Scholiorum in Cleomedem primum scholium (de huius collectionis codicibus vide sis Scriptorium 40, 1986, 263–264, et de eius fonte cf. quae egi, Byzantion 56, 1986, 278–281. in his testimoniis edendis innisus sum tribus codicibus iam descriptis quos pro textus fundamento habeo: Par. gr. 2381, Vat. gr. 222, Marc. gr. 333): *εἰς τὴν ἐπιγραφὴν 'Κλεομήδους Κυκλικῆς θεωρίας μετεώρων πρῶτον' 'Κυκλικῆς' μὲν εἴρηται διότι εἰσὶ καὶ μετέωρα μὴ ἐν κύκλοις τὴν θεωρίαν ἔχοντα, ὡς τὰ περὶ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν καὶ χαλάζης καὶ τῶν τοιούτων. ἐκεῖνα γὰρ μετέωρα μὲν, οὐ κυκλικά δέ. ἐπειδὴ καὶ κυκλικά πάλιν εἰσὶ, οὐ μετέωρα δέ, ὡς τὰ γεωμετρικά κυκλικά θεωρήματα, πρόσκειται καὶ τὸ 'μετεώρων'· ταῦτα γάρ, περὶ ὧν νῦν ὁ Κλεομήδης διδάσκει, καὶ κυκλικά καὶ μετέωρα. 'θεωρίας' δὲ εἴρηται ὅτι τοῦ θεωρητικοῦ τῆς φιλοσοφίας μέρους ἢ τοιαύτη διδασκαλία· μαθηματικὸν γὰρ τὸ βιβλίον.*
- 4b. Eiusdem in Cleom. I 5, 57–58: *καὶ μὴν εἰ πλατεῖ καὶ ἐπιπέδῳ τῷ σχήματι ἐκέχρητο ἡ γῆ, δέκα μυριάδων ἢ ὅλη ἂν τοῦ κόσμου διάμετρος ἦν] καὶ ἐν ἄλλοις μὲν πολλοῖς κατὰ τὴν σφαιρικὴν ταύτην θεωρίαν ὁ Κλεομήδης εὐρίσκεται ἄτοπα λέγων ψευδῆ τε καὶ ἀδιανόητα, καὶ ταῦτα μεγαλαυχῶν τοῦ Σωκρατικοῦ διδασκαλείου γενέσθαι* (cf. I 5, 17–18). *ὅταν μὲν γὰρ τῶν τοῦ Ποσειδωνίου τι λέγη, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ, ἢ τοῦ Ἐρατοσθένους ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἀκριβεστέρων φιλοσόφων καὶ μαθηματικῶν, οὐκ ἔχει ἀντιλογίαν τὸ προκείμενον εἰς ἀπόδειξιν· ἐν οἷς δὲ οἴκοθεν αὐτὸς τὰς ἀποδείξεις προβάλλεται, ἐνιαχοῦ ψευδὴς ἐστὶ καὶ εὐέλεγκτος.*

SIGLA

Codices classis α

S	Monacensis graecus 337 s. XIV (desunt I 3, 100–4, 95; II 7, 9–14)
V	Vaticanus graecus 1702 s. XIII
D	Ambrosianus D 54 sup. s. XIII
d	Ambrosiani lectiones quae recuperari non possunt
F	Vaticanus graecus 207 s. XIII
M	Laurentianus 69, 13 s. XIII
P	Parisinus graecus 2403 s. XIII (desunt I 1, 158–213; 3, 71–4, 176; II 3, 5–4, 135)
L	Lipsiensis 16 s. XII (?) (desunt I 7, 122 – II 4, 149)

Codices classis β

C	Parisinus Coislinianus 384 s. XIII
E	Edimburgensis Adv. Ms. 18.7.15 s. XIII
B	Bruxellensis 4476–78 s. XIII (desunt I 4, 200–5, 17; II 4, 77–90)
H	Marcianus graecus 214 s. XIII–XIV (?)
H^v	II 1, 2–71 recensio prima
H^δ	II 1, 2–71 recensio altera

α	consensus codicum SVD(d)FMPL
β	consensus codicum CEBH

Norimberg. Norimberg. Cent. V App. 37 ap. editionem Zieglerianam citatus
 rec., recc. codex recentior vel codices recentiores ap. editionem Bakianam citati

S	librarius in scribendo
S²	altera manus
S^{ac}	ante correctionem
S^{pc}	post correctionem
S^{ec}	librarius e correctione (S^{ac} recuperari non potest)
S^s	librarius supra lineam
S^{mg}	librarius in margine
S^{yo}	librarius praemisso <i>yo(ἀφεται)</i>

***	lacuna statuenda
{ }	delenda
< >	addenda

add.	addidit (-erunt)	probav.	probavit (-erunt)
cett.	ceteri (codices)	ras.	rasura
conl.	coniecit	rescr.	rescripsit

XXX

SIGLA

del.	delevit (-erunt)	scr.	scripsit
eras.	erasit	sscr.	superscripsit
inscr.	inscripsit	subscr.	subscripsit
interpunx.	interpunxit	suspici.	suspiciatus est
om.	omisit (-erunt)	transpos.	transposuit
pos.	posuit (-erunt)		

cf.	locus quo textus explicari potest
resp.	respexit (textus vel longius vel brevius commemoratus)
~	citatio textus simillima

ed. pr.	editio princeps
Blfr.	R. Balfour
Bk.	J. Bake
Schmidt	C. C. T. Schmidt
Zi.	H. Ziegler
edd.	omnes editiones supra nominatae

Goul.	ad versionem Francogallicam
Ma.	C. Manitius ap. editionem Zieglerianam
Renahan	R. Renahan in notis privatim communicatis
Theiler	Posidonius, Die Fragmente I ad loc.
Von Arnim	SVF ad loc.

ΚΛΕΟΜΗΔΟΥΣ ΜΕΤΕΩΡΩΝ ΠΡΩΤΟΝ {ΚΛΕΟΜΗΔΟΥΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΠΡΩΤΟΝ}

Τοῦ κόσμου πολλαχῶς λεγομένου, ὁ νῦν ἡμῖν λόγος ἐνεστηκῶς περὶ 1
τοῦ κατὰ τὴν διακόσμησιν ἐστίν, ὃν ὀρίζονται οὕτως· κόσμος ἐστὶ σύ- ed.
στημα ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν τούτοις φύσεων. οὗτος δὲ 2 Ziegler.
πάντα μὲν τὰ σώματα ἐμπεριέχει (οὐδενὸς ἀπλῶς ἐκτὸς αὐτοῦ
ὑπάρχοντος, ὡς ἐν ἑτέροις δείκνυται), οὐ μὴν ἄπειρός γε, ἀλλὰ πεπε-
ρασμένος ἐστίν, ὡς τοῦτο δηλὸν ἐκ τοῦ ὑπὸ φύσεως αὐτὸν διοικεῖσθαι.
ἀπείρου μὲν γὰρ οὐδενὸς φύσιν εἶναι δυνατόν· δεῖ γὰρ κατακρατεῖν
10 τὴν φύσιν, οὐτινός ἐστιν.

ὅτι δὲ φύσιν ἔχει τὴν διοικοῦσαν αὐτόν, γνώριμον πρῶτον μὲν ἐκ
τῆς τάξεως τῶν ἐν αὐτῷ μερῶν, ἔπειτα ἐκ τῆς τῶν γινομένων τάξεως,
τρίτον ἐκ τῆς συμπαθείας τῶν ἐν αὐτῷ μερῶν πρὸς ἄλληλα, τέταρτον 4
ἐκ τοῦ ἕκαστα πρὸς τι πεποιῆσθαι, καὶ λοιπὸν ἐκ τοῦ πάντα μεγαλ-
15 ωφελεστάτας παρέχεσθαι τὰς χρείας· ἅπερ ἴδια καὶ τῶν ἐπὶ μέρους φύ-
σεων ἐστίν. ὥστε φύσιν ἔχων τὴν διοικοῦσαν (αὐτόν), αὐτὸς μὲν πε-
πέρασται ἀναγκαίως, τὸ δὲ ἐκτὸς αὐτοῦ κενόν ἐστίν ἀπὸ παντός
μέρους εἰς ἄπειρον διήκον. τούτου δὲ τὸ μὲν ὑπὸ σώματος κατεχό-
μενον τόπος καλεῖται, τὸ δὲ μὴ κατεχόμενον κενὸν ἂν εἴη.

3-7 SVF II 529 || 3-16 Posid. F 276 Th. || 7-17 SVF II 534

1 de titulo cf. Praef. p. XX-XXI Κλεομήδους μετεώρων πρῶτον F^{ms} BH: ante
πρῶτον add. τὸ F^{ms} Κλεομήδους περὶ μετεώρων inscr. F || 2 Κλεομήδους κυκλικῆς θε-
ωρίας πρῶτον L: πρῶτον om. SVDB (Κλεομή M²)δους κυκλικῆς θεωρίας τῶν εἰς
δύο τὸ πρῶτον M κυκλικῆς θεωρία Mich. Psell. cf. Testimonia Byzantina 1 || 1-2 Κλεο-
μήδους κυκλικῆς θεωρίας μετεώρων πρῶτον (πρῶτον partim evanid.) E Pediasimus
cf. Testimonia Byzantina 4a || 5 ἐν τούτοις DFMP LC Diog. Laert. VII 138 (p. 356, 7)
Ps.-Ar. de mundo 391 b 10: ἐν τούτῳ SVEBH || 7 ἐν ἑτέροις] sc. in opere perduto,
cf. 126-127 || 10 οὐτινός] οὐ φύσις PL || 16 αὐτόν add. Renhan, cf. 11 | πεπέρανται,
corr. Zi., sim. 132; 139

4-5 κόσμος - φύσεων] cf. Diog. Laert. VII 138 p. 356, 6-7 (Posid. F 14 EK); SVF
II 527 (p. 168, 11-13); II 528 (p. 169, 22-23); II 638 (p. 192, 35-36); Ps.-Aristot. de
mundo 391 b 9-10; Anon. II in Arat. 127, 14-15 || 6-7 cf. 126-127; SVF II 528 (p. 169,
16-17); SVF II 545 (p. 172, 30) || 9 cf. 109-110 || 18-19 cf. SVF II 503 (p. 162, 39-163,
3); Aet. Plac. I 20, 1 (= SVF II 504)

ὅτι δὲ ἐστὶ κενόν, διὰ βραχέων ὑπομνήσομεν. πᾶν σῶμα ἔν τινι εἶ- 20
 ναι ἀναγκαῖον, τοῦτο δέ, ἐν ᾧ ἐστὶ, τοῦ κατέχοντος αὐτὸ καὶ πεπλη-
 ρωκότος ἕτερον εἶναι δεῖ, ἀσώματον ὃν καὶ οἷον ἀναφές. τὴν οὖν τοι-
 αύτην ὑπόστασιν, οἷαν τ' ἂν οὖσαν δέχεσθαι σῶμα καὶ κατέχεσθαι,
 κενὸν εἶναί φαμεν.

ὅτι δὲ ἔν τινι τοιούτῳ τὰ σώματά ἐστι, μάλιστα ἐπὶ τῶν ὑδάτων καὶ 25
 πάσης τῆς ὑγρᾶς οὐσίας πάρεστιν ὁρᾶν. ὁπότεν γὰρ ἐκ σκεύους ὑγρὸν
 ἔχοντος καὶ στερεόν τι ἐν αὐτῷ σῶμα ἄρωμεν τὸ στερεόν, συμπίπτει
 τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸν τοῦ ἐξηρημένου τόπον, καὶ οὐκέτι ἢ αὐτὴ ἔξαρσις
 αὐτοῦ φαίνεται, ἀλλὰ ἐλάττων, ὅσον τὸ τοῦ ἐξαιρεθέντος μέγεθος ἦν.
 καὶ πάλιν, ἂν εἰς πεπληρωμένον ὑγροῦ σκεῦος στερεόν τι ἐμβληθῇ, 30
 τοσοῦτον ὑπερχεῖται τοῦ ὑγροῦ, ὅσος ἐστὶν ὁ τοῦ ἐμβληθέντος στερεοῦ
 ὄγκος, οὐκ ἂν τούτου συμβαίνοντος, εἰ μὴ ἔν τινι τὸ ὑγρὸν ὑπῆρχε πε-
 πληρωμένῳ ὑπ' αὐτοῦ καὶ οἷω τε ὄντι ὑπὸ σώματος κατέχεσθαι. τὸ δὲ
 6 ὁμοιον καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος γίνεσθαι ὑποληπτέον. καὶ γὰρ οὗτος ἐξωθεῖ-
 ται ἐκ τοῦ κατεχομένου ὑπ' αὐτοῦ τόπου, ὁπότεν στερεόν τι καταλαμ- 35
 βάνῃ αὐτόν. ὅταν γοῦν εἰς τι σκεῦος ἐγχέωμέν τι, ἀντιλαμβανόμεθα
 ἐξιόντος τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος, καὶ μάλιστα ὅταν στενὸν ἔχῃ τὸ
 στόμα.

καὶ μὴν καὶ τὸν κόσμον αὐτὸν δυνάμεθα ἐπινοῆσαι κινούμενον ἐκ
 τοῦ τόπου, ὃν νῦν τυγχάνει κατειληφώς. ταύτῃ δὲ αὐτοῦ τῇ μεταβάσει 40
 συνεπινοήσομεν τὸν τε ἀπολειφθέντα τόπον κενὸν ὄντα, καὶ εἰς ὃν μετ-
 ἔσθῃ κατειλημμένον καὶ κατεχόμενον ὑπ' αὐτοῦ· οὗτος δ' ἂν εἴῃ
 κενὸν πεπληρωμένον. εἰ δὲ καὶ εἰς πῦρ ἀναλύεται ἢ πᾶσα οὐσία, ὡς
 τοῖς χαριεστάτοις τῶν φυσικῶν δοκεῖ, ἀνάγκη πλεον ἢ μυριοπλασίονα 45
 τόπον αὐτὴν καταλαμβάνειν, ὥσπερ καὶ τὰ εἰς ἀτμὸν ἐκθυμιώμενα
 τῶν στερεῶν σωμάτων. ὁ τοίνυν ἐν τῇ ἐκπύρῳσει ὑπὸ τῆς οὐσίας ἐκ-
 χεομένης καταλαμβανόμενος τόπος νῦν κενός ἐστιν, οὐδενός γε σώ-
 ματος αὐτὸν πεπληρωκότος. εἰ δὲ φήσῃ τις μὴ γίνεσθαι ἐκπύρῳσιν,

20-149 omnino resp. Psell. de omnif. doctr. 120, 2-3; 153, 10-11 (= Testimonia Byzantina 2a, 2b) || 20-38 summam ap. SVF II 537 (p. 171, 23-25) || 33-38 resp. Blemm. EP 1301 A-C || 43-48 SVF II 537 (p. 171, 25-29) || 43-54 Posid. F 277 Th.

20 ἔστι Bk: Zi. || 23 ἂν om. MPL || 28 ἐξηρημένου MPL || 29 ante ἐλάττων add. τοσοῦτω recc., probav. Bk: Zi. | ἐλάττων om. et ante ὅσον add. πᾶν PL πᾶν del. P² | ἐξαιρεθέντος SVDF || 36 γοῦν SVDM: οὖν FCH γὰρ PLE || 37 ὁπότεν MPL || 41 συνεπινοήσωμεν SVdF || 47 κενόν MPL

25-33 cf. Sext. Emp. Adv. Math. X 8 || 43-44 de conflagratione cf. ex. gr. SVF II 596 || 46-48 cf. SVF II 609, II 610; Posid. F 84 EK

οὐδὲν πρὸς τὸ μὴ εἶναι κενὸν ἐναντιοῦται τὸ τοιοῦτον. καὶ γὰρ εἰ
 50 μόνον ἐπινοήσαιμεν χεομένην τὴν οὐσίαν καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐκτεινομένην,
 οὐθενὸς αὐτῇ πρὸς τοιαύτην ἔκτασιν ἐμποδὼν γενέσθαι δυναμένου,
 αὐτὸ ἂν τοῦτο, εἰς ὃ τῇ ἐπινοίᾳ χωροῖη κατὰ τὴν ἔκτασιν, κενὸν ἂν
 εἴη, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸ νῦν κατεχόμενον ὑπ' αὐτῆς κενὸν ἐστὶ πε-
 πληρωμένον.
 55 ὁθεν οἱ λέγοντες ἔξω τοῦ κόσμου μηδὲν εἶναι φλυαροῦσιν. αὐτὸ γὰρ
 τοῦτο, ὃ μηδὲν καλοῦσιν, οὐ δῆπου χεομένη τῇ οὐσίᾳ ἐμποδὼν δύνα-
 ται στήναι. ὥστε ἐπιλήψεται τινος χεομένη ἢ οὐσία, καὶ τὸ ἐκάστοτε
 κατὰ τὴν φύσιν ἐπιλαμβανόμενον ὑπ' αὐτῆς πληρωθήσεται ὑπὸ τοῦ
 60 ἐπιλαμβανόντος καὶ γενήσεται τόπος αὐτοῦ, ὅπερ ἐστὶ κενὸν ὑπὸ σώ-
 ματος κατεχόμενον καὶ πεπληρωμένον. τοῦτο οὖν, πάλιν συστελλομέ-
 νης τῆς οὐσίας καὶ εἰς ἐλάττωνα ὄγκον συναγομένης, κενὸν γενήσεται.
 ὥσπερ τοίνυν ἐστὶ {τι} τὸ σῶμα δεξάμενον, οὕτω καὶ τὸ οἶόν τε δέξα-
 σθαι σῶμα. τοῦτο δ', ὅπερ καὶ πληρωθῆναι καὶ ἀπολειφθῆναι ὑπὸ σώ-
 ματος οἶόν τε, κενὸν ἐστίν. ἀναγκαῖον τοίνυν εἶναί τινα ὑπόστασιν
 65 κενοῦ. ἐστὶ δὲ ἀπλουστάτη αὐτοῦ ἢ ἐπίνοια, ἀσωμάτου τε καὶ ἀν-
 αφοῦς ὄντος, καὶ οὔτε σχῆμα ἔχοντος οὔτε σχηματιζομένου, οὔτε τι
 πάσχοντος οὔτε ποιούντος, ἀπλῶς δὲ σῶμα δέχεσθαι οἷου τε ὄντος.
 τοιοῦτον δὲ ὑπάρχον τὸ κενόν, ἐν μὲν κόσμῳ οὐδὲ ὅλως ἐστὶ. δῆλον
 δὲ ἐκ τῶν φαινομένων. εἰ γὰρ μὴ δι' ὅλου συμφυῆς ὑπῆρχεν ἢ τῶν
 70 ὅλων οὐσία, οὔτ' ἂν ὑπὸ φύσεως οἶόν τ' ἦν συνέχεσθαι καὶ διοικεῖσθαι
 τὸν κόσμον, οὔτε τῶν μερῶν αὐτοῦ συμπάθειά τις ἂν ἦν πρὸς ἄλληλα,
 οὔτε, μὴ ὑφ' ἐνὸς τόπου συνεχομένου αὐτοῦ καὶ τοῦ πνεύματος δι'
 ὅλου ὄντος συμφυοῦς, οἶόν τ' ἂν ἦν ἡμῖν ὁρᾶν ἢ ἀκούειν. μεταξὺ γὰρ
 ὄντων κενωμάτων, ἐνεποδίζοντο ἂν ὑπ' αὐτῶν αἱ αἰσθήσεις, τὰ τε
 75 στενόστομα τῶν σκευῶν περιτρεπόμενα ἐν τοῖς ὕδασιν ἐπίμπλατο ἂν,
 διὰ τῶν κενωμάτων τοῦ ὕδατος παρεμπίπτοντος. νυνὶ δὲ οὐ γίνεται

64-67 SVF II 541 || 68-74 SVF II 546; resp. Blemm. EP 1300 D || 68-80 Posid. F 278
 Th. || 74-78 resp. Blemm. EP 1301 A

51 ante τοιαύτην add. τὴν **MPL** || 52 ἀν¹ om. **PL** | εἰς **αΕ**³⁵; om. **β** || 57 τινος] τι **M**
PL || 58 φύσιν] χύσιν edd., sed cf. 101 φυσικὰς || 62 ἐστὶ **ΕΜΗ**: ἐστὶ cett. Bk. Zi. | τι
 del. Renehan | τὸ et δεξάμενον om. **MPL** || 68 ante κόσμῳ add. τῷ **P²⁵β** | ἐστὶ **MPC**
ΕΗ: ἐστὶ cett. Bk. Zi. || 72 τόπου von Arnim, cf. Alex. Aphr. Mant. 131, 3-4 (= SVF II
 864 p. 233, 22-24): τόπου codd. | post αὐτοῦ add. τοῦ κόσμον δηλαδή **β** add. τοῦ
 κόσμου **SD⁵** | ante δι' ὅλου add. μὴ **P²⁵β** || 75 ἐπίμπλατο correcti: ἐπίμπλαντο **SVDFL**
CEH ἐπίμπλαντο **P** ἐπίμπλαντο **M** ἐπίμπλατο **B**

68-69 cf. SVF II 502 (p. 162, 37-38); II 528 (p. 169, 16-17); II 545 (p. 172, 29-30)

10 τοῦτο διὰ τὸ πλήρη εἶναι ἀέρος αὐτὰ καὶ τοῦτον μὴ δύνασθαι ἐκθλι-
βῆναι διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ὕδατος περιέχεσθαι τὰ στόματα αὐτῶν. ἔστι δὲ
μυρία ἕτερα, δι' ὧν τοῦτο δείκνυται, περὶ ὧν νῦν λέγειν οὐκ ἀναγ-
καῖον. ἐν μὲν οὖν κόσμῳ κενὸν εἶναι ἀδύνατον. 80

Ἀριστοτέλης δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς αἰρέσεως οὐδ' ἔξω τοῦ κόσμου κενὸν
ἀπολείπουσι. δεῖ γάρ, φασίν, τὸ κενὸν ἀγγεῖον εἶναι σώματος· ἔξω δὲ
τοῦ κόσμου σῶμα οὐδὲν ἐστίν· ὥστε οὐδὲ κενόν. τοῦτο δ' ἐστὶν εὐηθε-
καὶ ὁμοιότατον ὡς εἴ τις λέγοι, ἐπεὶ ἐν τοῖς ξηροῖς καὶ ἀνύδροις τῶν
τόπων ὕδωρ εἶναι οὐχ οἷόν τε, ἀδύνατον εἶναι καὶ σκεῦος ὕδωρ δέξα- 85
σθαι δυνάμενον. εἰδέναι οὖν χρὴ ὅτι τὸ ἀγγεῖον σώματος διχῶς λέγε-
ται, τὸ μὲν ἔχον σῶμα καὶ πεπληρωμένον ὑπ' αὐτοῦ, τὸ δ' οἷόν τε δέ-
ξασθαι σῶμα.

ἀλλὰ, φασίν, εἰ ἦν ἔξω τοῦ κόσμου κενόν, ἐφέρετο ἂν δι' αὐτοῦ ὁ
κόσμος, οὐδὲν ἔχων τὸ συνέχειν τε καὶ ὑπερείδειν αὐτὸν δυνάμενον. 90
φήσομεν δὲ ὅτι ἀδύνατον αὐτὸν φέρεσθαι διὰ τοῦ κενοῦ· νένευκε γάρ
ἐπὶ τὸ ἑαυτοῦ μέσον καὶ τοῦτο ἔχει κάτω, ὅπου νένευκεν· εἰ γὰρ μὴ
τὸ αὐτὸ μέσον εἶχεν ὁ κόσμος καὶ κάτω, ἐφέρετο ἂν ὁ κόσμος {κάτω}
διὰ τοῦ κενοῦ, ὡς δειχθήσεται ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆς ἐπὶ τὸ μέσον
φορᾶς. 95

λέγεται κάκεινο ὑπ' αὐτῶν ὡς, εἰ ἦν ἔξω τοῦ κόσμου κενόν, χρο-
μένη δι' αὐτοῦ ἡ οὐσία ἐπ' ἀπειρον διεσκεδάσθη ἂν καὶ ἐσκορπίσθη.

81-86 resp. Psell. In Aristot. Phys. III 4, 203 b 27-30 (= Testimonia Byzantina 1) ||
89-103 (praemisso 81-82) Posid. F 278 Th. || 96-103 SVF II 540

77 μὴ] οὐ SVDF | ἐκθλιβῆναι MPLβ S^{ms}V⁷⁰D^s: ἐκβληθῆναι SVDF || 78 περι-
έχεσθαι] περιέχεσθαι C⁷⁰ || 79 ante μυρία add. καὶ MPL || 83 τοῦτο MPL: τὸ cett. ||
84 λέγοι SMPL: λέγει VFC om. E¹H ambig. E^{3s} evanid. D εἴπη B || 85 ὕδωρ
εἶναι α: εἶναι ὕδωρ β || 91 αὐτὸν SDFL: αὐτῷ VMβ αὐτὸ P^{co} || 92 ὅποι conl.
Sauppe | εἰ - κενοῦ (94) hic P^{2ms}β, del. Lüdecke qui κάτω iteratum respuit; ut
glossema del. Goul. post μέσον (92) SVDF om. MP¹L || 93 κάτω del. Lüdecke,
cf. 89 et 91 ubi κάτω omittitur c. φέρεσθαι || 94 ἐν τῷ λόγῳ] sc. dissertatione perditā,
cf. 173-174; 191-192

81-83 cf. Arist. Cael. I 9, 279 a 12-14; Simplic. in Cael. 284, 21-23 || 86-88 cf. SVF
II 503 (p. 163, 2-3) || 89-90 cf. Alex. ap. Simplic. in Cael. 286, 6-10 et ap. Simplic. in
Phys. 671, 4-7 (= SVF II 552 p. 174, 31-34); Aristot. Phys. IV 8, 215 a 19-22 ||
91-92 cf. Ach. Isag. 9 p. 38, 28-30 (= SVF II 554 p. 175, 12-13); SVF I 99 (p. 27,
25-31) || 96-99 cf. Alex. ap. Simplic. in Cael. 286, 10-23 et ap. Simplic. in Phys. 671,
7-12 (= SVF II 552 p. 174, 34-39); Themist. in Phys. 130, 13-17 (= SVF II 553); Ari-
stot. Phys. IV 8, 215 a 22-24

ἀλλὰ φήσομεν ὥς μηδὲ τοῦτο δύναται παθεῖν· ἔξιν γὰρ ἔχει τὴν συν-
 έχουσαν αὐτὴν καὶ συντηροῦσαν. καὶ τὸ μὲν περιέχον αὐτὴν κενὸν οὐ- 12
 100 δὲν ποιεῖ, αὕτη δ' ὑπερβαλλούσῃ δυνάμει χρωμένη συντηρεῖ ἑαυτήν,
 συστελλομένη τε καὶ πάλιν χεομένη ἐν αὐτῷ κατὰ τὰς φυσικὰς αὐτῆς
 μεταβολάς, ἄλλοτε μὲν εἰς πῦρ χεομένη, ἄλλοτε δὲ ἐπὶ τὴν
 κοσμογονίαν ὁρμῶσα.

εὐήθες δὲ καὶ τὸ λέγειν αὐτοὺς ὅτι, εἴπερ ἔξω τοῦ κόσμου κενὸν
 105 ἐστὶ, τοῦτο ἄπειρον εἶναι δεήσει· εἰ δὲ ἄπειρόν ἐστι τὸ ἔξω τοῦ
 κόσμου κενόν, καὶ σῶμα ἄπειρον εἶναι δεήσει. οὐ γὰρ ἀκολουθεῖ τῇ
 τοῦ κενοῦ ἀπειρία καὶ σῶμα ἄπειρον εἶναι. ἢ μὲν γὰρ τοῦ κενοῦ ἐπί-
 νοια οὐδαμοῦ καταλήγει, ἐν δὲ τῇ τοῦ σώματος ἐννοίᾳ εὐθύς καὶ τὸ
 πεπερασμένον περιέχεται. καὶ οὐδὲ δύναται ἔξις ἀπείρου εἶναι. πῶς
 110 γὰρ ἂν δύναίτο τι ἄπειρον ὄν ὑπὸ τινος ἔχεσθαι; λέγεται δὲ καὶ ἕτερα
 ὑπ' αὐτῶν ὅμοια.

ὅτι μὲν οὖν ἔξω τοῦ κόσμου κενὸν εἶναι ἀναγκαῖον, γνώριμον διὰ
 τῶν προαποδεδειγμένων· ὅτι δὲ τοῦτο ἀπὸ παντὸς μέρους αὐτοῦ εἰς
 ἄπειρον διήκειν ἀναγκαιότατόν ἐστι, διὰ τούτων ἂν καταμάθοιμεν.
 115 πᾶν τὸ πεπερασμένον εἰς ἑτερογενὲς περατοῦται καὶ ὃ ἐστὶν ἕτερον
 τοῦ περατουμένου, οἷον εὐθύς ἐν τοῖς ὅλοις ὁ ἀήρ περατούμενος εἰς
 ἑτερογενῆ καταλήγει, τὸν τε αἰθέρα καὶ τὸ ὕδωρ· καὶ ὁμοίως ὁ αἰθήρ
 εἰς τε τὸν αέρα καὶ τὸ κενόν, καὶ τὸ ὕδωρ εἰς τε τὴν γῆν καὶ τὸν
 αέρα, καὶ ἡ γῆ εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ ὁμοίως τὰ ἡμέτερα σώματα εἰς ἕτερο- 14
 120 γενὲς περατοῦται, τὴν ἐπιφάνειαν, ἀσώματον οὔσαν. ἀναγκαῖον τοί-
 νυν καί, εἰ τὸ περιέχον τὸν κόσμον κενὸν περατοῦται, ἀλλὰ μὴ
 ἄπειρόν ἐστιν, εἰς ἑτερογενὲς καταλήγειν αὐτό. οὐδὲν δὲ ἔνεστιν ἑτερο-
 γενὲς ἐπινοῆσαι τοῦ κενοῦ, εἰς ὃ καταλήγει· ἄπειρον ἄρα ἐστίν. εἰ γὰρ

113-149 summam ap. SVF II 538; resp. Blemm. EP 1301 C-D

105 ἐστὶ¹] ἐστὶ Bk. Zi. || 107 σώματα ἄπειρα PLDF || 109 οὐδὲ PLE^{ac}: οὐδὲν cett. (-ν
 in lin. add. E^x) || 112 μὲν οὖν SVDFP²⁵: μὲν β δὲ MP¹L || 115 καὶ - περατουμένου
 (116) ut glossema del. Zi. || 117 καὶ ὁμοίως SVMPL cf. 119: ὁμοίως καὶ DFβ ||
 122 ἔνεστιν SVPLBH: ἐστὶν DFMCE

104-106 cf. Alex. ap. Simplic. in Cael. 285, 32-286, 2 (= SVF II 535 p. 171, 6-12),
 qui resp. Aristot. Phys. III 4, 203 b 25-30 || 108-109 ἐν - περιέχεται] cf. SVF II 503
 (p. 163, 5-8) || 109 cf. supra 9 || 115 cf. Alex. quaest. III 12 p. 101, 14-15 (= SVF II 536
 p. 171, 18-19); Epicur. Hdt. 41 (Diog. Laert. X 41 p. 514, 8-9) || 116-119 cf. Diog. Laert.
 VII 137 (= SVF II 580 p. 180, 7-13); SVF II 527 p. 168, 15-27 || 120 cf. Plut. de comm.
 not. 1080 E (= SVF II 487 p. 159, 24-25)

καὶ ἐπινοήσαιμὲν τι ἑτερογενὲς τοῦ κενοῦ, εἰς ὃ περατωθήσεται, δεήσει τοῦτο πεπληρωμένον εἶναι, καὶ τὸ πεπληρωκὸς γενήσεται σῶμα. 125 καὶ οὕτως ἔξω τοῦ κόσμου σῶμα εἶναι δεήσει· ὅπερ ὁ φυσικὸς οὐχ ὑπαγορεύει λόγος, πάντων γε σωμάτων ὑπὸ τοῦ κόσμου περιεχομένων. ἀφ' ὧν γνώριμον ὥς οὐκ ἐνδέχεται περατοῦσθαι πού τὸ ἔξω κενόν· ἄπειρον ἄρα ἐστίν.

καὶ μὴν ὥσπερ πᾶν τὸ πεπερασμένον ὑπὸ τινος περιεχόμενον ὑπο- 130 νοεῖται (εἰ δὲ μή, οὐδ' ἂν εἴη πεπερασμένον), οὕτως καί, εἰ τὸ κενὸν πεπερασται, ὑπὸ τινος αὐτὸ περιέχεσθαι ἀναγκαῖον. τί ἂν οὖν εἴη τοῦτο; σῶμα; οὐ δύναται, ἐπεὶ μηδὲν ἔξω τοῦ κόσμου σῶμα. εἰ δὲ καὶ εἴη τι, πάλιν τοῦτο πεπερασμένον ὑπὸ κενοῦ περιέχεσθαι δεήσει. καὶ τοῦτο πάλιν τὸ κενόν, εἰ μὴ ἔσται ἄπειρον, ὑπὸ ἑτέρου σώματος ἂν 135 περιέχοιτο· ὅπερ καὶ αὐτὸ πάλιν ὑπὸ ἑτέρου κενοῦ περιέχοιτο ἂν, καὶ αὐτό γε πέρατα ἔχειν ὀφείλον, καὶ τοῦτο μέχρις ἀπείρου. καὶ οὕτω σώματα γενήσεται καὶ κατὰ πλῆθος καὶ κατὰ μέγεθος ἄπειρα· ὧν οὐδὲν ἐστὶ δυνατόν. ὥστε εἰ πεπερασται τὸ ἔξω τοῦ κόσμου κενόν καὶ 16 πάντως ὑπὸ τινος περιέχεται, ὑπὸ σώματος δὲ οὐ περιέχεται, ὑπὸ 140 ἀσωμάτου ἂν περιέχοιτο. τί ἂν οὖν εἴη τοῦτο; χρόνος; ἐπιφάνεια; λεκτόν; ἕτερόν τι τῶν παραπλησίων; ἀλλ' οὐδ' εὐλογον ὑπὸ τινος τούτων περιέχεσθαι τὸ κενόν. δεήσει τοίνυν ἄλλο κενὸν εἶναι τὸ περιέχον αὐτό· καὶ τοῦτο ὑφ' ἑτέρου περιέχεσθαι δεήσει, οὐκ ὃν ἄπειρον, καὶ τοῦθ' ὑφ' ἑτέρου μέχρις ἀπείρου. καὶ οὕτω μὴ θέλοντες ἄπειρον ἀπο- 145 λιπεῖν τὸ ἔξω τοῦ κόσμου κενόν, εἰς ἀνάγκην περιστησόμεθα τοῦ ἀπείρου ἑτερότητας ἀπολιπεῖν κενῶν· ὅπερ ἐσχάτης ἀτοπίας ἐχόμενον ἐστίν. ἀναγκαῖον τοίνυν ὁμολογεῖν ἡμᾶς ἄπειρον εἶναι τὸ ἔξω τοῦ κόσμου κενόν.

ἄπειρον τοίνυν ἅμα καὶ ἀσώματον ὄν, οὔτε ἄνω ἂν τι ἔχοι οὔτε 150 κάτω, οὔτε ἔμπροσθεν οὔτε ὀπίσθεν, οὔτε ἐκ δεξιῶν οὔτε ἐξ ἐωνύμων

150-152 partim ap. SVF II 557 (p. 176, 9-11) || 150-172 resp. Blemm. EP 1221 D-1224 A

124 ἐπινοήσαιμὲν DFMP^{cs} cf. I 8, 83; II 1, 166: ἐπινοοῖμὲν β ἐπινοοῖμὲν L ἐπινοοῖμὲν SV || 132 αὐτὸ περιέχεσθαι α: περιέχεσθαι αὐτὸ β || 141 ἂν οὖν α: οὖν ἂν β | λεκτόν PL, probav. Schmidt, punct. interrogativ. add. Goulet λεκτῶν τι, ἢ conī. Bk.: λεκτέον cett., defendit Sauppe || 142 οὐδ' scripsi: οὐκ codd. || 150 ἅμα om. CE

126-127 cf. ad 6-7; in libro qui inscribitur Φυσικὸς λόγος de inani disseruit Posidonius (vid. F 6 EK) || 141-142 de his incorporeis cf. ex. gr. SVF II 132 (p. 42, 22); II 331; II 487 (p. 159, 24-25) || 150-152 cf. Plut. de Sto. rep. 1054 B (= SVF II 539 p. 171, 33-35); Aristot. Phys. IV 8, 215 a 6-10

οὔτε μέσον· αὐται γὰρ αἱ σχέσεις ἐπὶ οὐσαι περὶ σώματα θεωροῦν-
 ται. ὥστε περὶ μὲν τὸ κενὸν οὐδεμία αὐτῶν ὑπάρχει, αὐτὸς δὲ ὁ
 κόσμος, σῶμα ὢν, ἔχει τι καὶ ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰς λοιπὰς σχέσεις
 155 ἀναγκαίως. ἐμπρόσθια μὲν οὖν τὰ πρὸς τῇ δύσει φασὶν εἶναι αὐτοῦ,
 ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ δύσιν ἔχει τὴν ὁρμήν, ὀπίσθια δὲ τὰ πρὸς τῇ ἀνατολῇ·
 ἀπὸ τούτων γὰρ ἐπὶ τὰ πρόσθεν πρόεισιν. ὅθεν δεξιὰ μὲν αὐτοῦ τὰ
 πρὸς ἄρκτω, εὐώνυμα δὲ τὰ πρὸς μεσημβρία γενήσεται. καὶ αὐται μὲν
 αἱ σχέσεις αὐτοῦ οὐδὲν ἔχουσιν ἀσαφές· αἱ δὲ λοιπαὶ σχέσεις πολλὴν
 160 παρέσχον ταραχὴν τοῖς παλαιότεροις τῶν φυσικῶν, καὶ πλεῖστα γέγονε 18
 κατὰ τὸν τόπον διαπτώματα οὐ δυνηθέντων ἐπιστῆσαι, ὅτι ἐν τῷ
 κόσμῳ, σφαιρικῶς τὸ σχῆμα ὄντι, κάτω μὲν ἀπὸ παντός (μέρους) αὐτὸ
 τὸ μεσαίτατον εἶναι ἀναγκαῖον, ἄνω δὲ τὸ ἀπὸ {παντός} τοῦ μέσου
 ἐπὶ τὰ πέρατα καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτὴν τῆς σφαίρας διήκον, συμπι-
 165 πτουσῶν τῶν δύο σχέσεων ἐν αὐτῷ καὶ τοῦ αὐτοῦ μέσου τε καὶ κάτω
 ὑπάρχοντος, ἐπὶ μὲν τῶν ἀπομεμηκυμένων κατὰ τὸ σχῆμα σωμάτων
 διισταμένων τούτων, ἐπὶ δὲ τῶν σφαιρικῶν οὐδαμῶς, ἀλλὰ συμπιπτου-
 σῶν τῶν δύο σχέσεων. νεύειν γὰρ ἀναγκαῖον ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας ἐπὶ
 τὸ ἐαυτῶν μέσον ταῖς σφαιρικαῖς τῶν ἔξεων, καὶ οὕτω κάτω αὐτὰς
 170 ἔχειν ταῦτα, εἰς ἃ νενεύκασι. ταῦτόν οὖν καὶ τῷ κόσμῳ συμβέβηκε,
 σφαιρικῶς κατὰ τὸ σχῆμα ὄντι, καὶ τὸ αὐτὸ γίνεται κάτω καὶ μέσον
 αὐτοῦ, εἰς ταῦτό τῶν σχέσεων τούτων συμπιπτουσῶν ἐν αὐτῷ. τοῦτο
 δὲ προηγουμένως μὲν ἐπιδειχθήσεται ἐν τῷ περὶ τῆς ἐπὶ τὸ μέσον
 φορᾶς λόγῳ· νῦν δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν κατὰ τὴν αἴσθησιν φανταζομένων
 175 ἡμῖν ἀπλούστερον ἐπιδείξομεν.

πάντες τοίνυν σαφῶς ὁρῶμεν, ἐν ᾧ ἂν κλίματι ὦμεν τῆς γῆς, ὑπερ-
 κείμενον τῆς κορυφῆς ἡμῶν τὸν οὐρανόν· τὰ δὲ κύκλῳ αὐτοῦ πάντα

153–166 SVF II 557 (p. 176, 11–23) || 159–192 Posid. F 279 Th.

158 καὶ – 213 deest P

154 ὢν DFMP: ὄν SVβ | καὶ¹ om. CE || 157 ἐμπροσθεν MCE, cf. 155 || 158 ἄρ-
 κτω SVDMP: ἄρκτον Lβ | μεσημβρία SVDMP: μεσημβρίαν MLβ || 162 μέρους
 addidi, cf. 18; 113; I 3, 3 etc. | αὐτὸ scripsi, cf. infra 181 et 222: αὐτοῦ codd. || 163
 παντός del. Theiler || 164 αὐτῆς ML || 165 ἐν αὐτῷ SVDMP, cf. 172: ἐν ταύτῳ E
 BH ἐν τούτῳ C ἐπ' αὐτῷ M || 166 κατὰ τὸ σχῆμα σωμάτων α (τὸ om. V): σωμάτων
 κατὰ τὸ σχῆμα β || 168 ἐπὶ αC²⁸E⁵⁷⁶: om. β

152–155 cf. Sext. Emp. Adv. Math. X 7 (= SVF II 501 p. 162, 2–7) || 161–168 cf. SVF
 II 527 (p. 169, 9–11); Simplic. in Cat. 142, 31–34 (= SVF II 556 p. 176, 5–8); Ptol.
 Synt. I 7 p. 22, 22–23, 3; plura ap. Pease ad Cic. Nat. deor. II 84

ἡμῖν ἀποκεκλιμένα φαντάζεται. ἔπειτα προοῖουσιν ἐφ' ὅποια δηποτοῦν τῶν κλιμάτων τῆς γῆς τὰ τέως ἐν ἀποκλίσει φανταζόμενα κατὰ κορυφήν γίνεται ἡμῶν, οὐκ ἂν τούτου συμβαίνοντος, εἰ μὴ ἀπὸ παντός 180 μέρους ὑπερέκειτο τῆς γῆς ὁ οὐρανός, καὶ αὐτὸ τὸ μεσαίτατον τοῦ 20 κόσμου κάτω ἦν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν διῆκον ἄνω. καὶ ὁπότεν πέλαγος πλέωμεν, ἐν ᾧ οὐχ ὁράται ἡ γῆ, κύκλῳ κατὰ τὸν ὀρίζοντα φαντάζεται ἡμῖν ὁ οὐρανός ψαύων τοῦ ὕδατος. ἐπειδὴν δὲ παραγενώμεθα εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἔνθα ψαύων τῆς θαλάσσης ὁ οὐ- 185 ρανός ἡμῖν φαντάζεται, πάλιν ὑπερκείμενος ὁράται. καὶ προϊόντων ἐκάστοτε κατὰ τὸν πλοῦν τοῦτο συμβαίνει. ὥστε καὶ εἰ οἶόν τε ἦν κύκλῳ πᾶσαν ἐκπεριπλεῦσαι ἢ ἄλλως περιελθεῖν τὴν γῆν, μηθενὸς αὐτῆς ἀοικήτου ὄντος, κατεμάθομεν ἂν σαφῶς ὅτι παντός αὐτῆς μέρους ὑπέρκειται ὁ οὐρανός. καὶ οὕτω τὸ μέσον τοῦ κόσμου ἅμα τε κάτω 190 καὶ μέσον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἡ διδασκαλία τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶς τῶν βαρέων σωμάτων μᾶλλον παραστήσει.

γράφονται δ' ἐν τῷ οὐρανῷ κύκλοι παράλληλοι πέντε, εἰς μὲν ὁ εἰς δύο ἴσα τέμνων τὸν οὐρανόν, ὃν καλοῦμεν ἰσημερινόν, τούτου δ' ἐκατέρωθεν δύο, αὐτοῦ μὲν μείονες, ἴσοι δ' ἁλλήλοις· καλοῦνται δὲ 195 τροπικοί, ἐπεὶ διὰ τῶν τροπικῶν τοῦ ἡλίου σημείων γράφομεν αὐτούς. καθ' ἐκάτερον δὲ τούτων πάλιν ἕτεροι γράφονται δύο, ὧν ὁ μὲν βόρειος καλεῖται ἀρκτικός, ὁ δὲ ἐναντίος αὐτῷ ἀνταρκτικός. οὗτοι δὲ κατὰ τὰς τῶν κλιμάτων διαφορὰς ἄλλοι παρ' ἄλλοις εἰσὶ, μείζους καὶ 22 ἐλάσσους γινόμενοι καὶ τέλεον ἀφανιζόμενοι. καὶ δεῖ, ἔνθα μὴ ἀφα- 200 νίζονται, τὸν μὲν ἀόρατον αὐτῶν εἶναι, τὸν δ' ἀειφανῆ. τούτοις τοίνυν τοῖς διαστήμασι τοῦ οὐρανοῦ, ἃ τοῖς προειρημένοις διίσταται κύκλοις, ὑπόκειται μέρη τῆς γῆς πέντε, ἐν μὲν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρκτικοῦ, ἕτερον δὲ τὸ ὑποκείμενον τῷ διαστήματι τῷ μεταξὺ ἀρκτικοῦ καὶ θερινοῦ τροπικοῦ, τρίτον τὸ μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν, δ' κατ' 205 αὐτὸ τὸ μεσαίτατον ὑπερκείμενον ἔχει τὸν ἰσημερινόν, τέταρτον τὸ μέ-

193–198 resp. Blemm. EP 1236 C–D || 201–213 resp. Blemm. EP 1273 C–D

184 ἐπὶ τὴν **MB^{ac}H** || 186 ἐφαντάζετο **M** fort. recte || 191 post μέσον¹ add. ἐστίν **M** || 204 τὸ ὑποκείμενον **SVDFCE^{ms}**: om. **MLE¹BH** | τῷ¹ om. **SVDF** || 206 τὸ μέσον β: τὸ τῷ μέσῳ **SVDF** τῷ μέσῳ **ML**

191–192 τῆς – σωμάτων] cf. SVF I 99 (p. 27, 27–29); Ptol. Synt. I 7 p. 23, 9–11; Gem. El. XVI 2; Strab. II 5, 2; Theon. Expos. 122, 11–16 || 193–201 cf. Diog. Laert. VII 155 (= SVF II 651); Ach. Isag. 25 passim; Gem. El. V 1–9 || 197–201 cf. Strab. II 2, 2 (= Posid. F 49 EK ll. 37–43)

σον χειμερινοῦ τροπικοῦ καὶ ἀνταρκτικοῦ, πέμπτον τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνταρκτικοῦ.

ταύτας τοίνυν τὰς μοίρας τῆς γῆς οἱ φυσικοὶ ζώνας καλοῦσι, καὶ
 210 ἑκατέραν μὲν τῶν ἄκρων ἀοίκητον ὑπὸ κρύους εἶναι φασί, τὴν δὲ με-
 σαιτάτην ὑπὸ φλογμοῦ, τὰς δὲ ταύτης ἑκατέρωθεν εὐκράτους εἶναι,
 ἐπειδὴ κέκρται αὐτῶν ἑκατέρα ὑπὸ τε τῆς διακεκαυμένης καὶ τῆς
 ἑκατέρω αὐτῶν παρακειμένης κατεψυγμένης. πάλιν οὖν τούτων τῶν εὐ-
 κράτων ἑκατέραν εἰς δύο διαιροῦντες κατὰ τε τὸ ὑπὲρ γῆς καὶ τὸ ὑπὸ
 215 γῆς δοκοῦν ἡμισυ, τέσσαρας οἰκουμένας εἶναι φασιν· ὧν μίαν μὲν
 ἔχειν ἡμᾶς τοὺς ἱστορουμένους ἀνθρώπους, μίαν δὲ τοὺς καλουμένους
 περιοίκους, οἱ ἐν τῇ αὐτῇ εὐκράτῳ ὑπάρχοντες ἡμῖν τὸ δοκοῦν ὑπὸ
 γῆς οἰκοῦσι κλίμα, τρίτην δὲ τοὺς ἀντοίκους, τετάρτην δὲ τοὺς ἀντί-
 ποδας ἡμῖν, οἵτινες ἔχουσι μὲν τὴν ἀντεῦκράτον, εἰσὶ δὲ αὐτῶν οἱ μὲν
 220 τὸ ὑπὲρ γῆς ἔχοντες κλίμα ἄντοιχοι ἡμῶν, οὓς καὶ ἀντῶμους καλοῦ-
 σιν, οἱ δὲ τὸ ὑπὸ γῆς ἀντίποδες. πάντων γὰρ τῶν ἐπὶ γῆς βεβηκότων
 ἐπὶ τὸ κέντρον καὶ αὐτὸ τὸ μεσαίτατον τῆς γῆς τὰ ἴχνη βλέπειν ἀναγ-
 καῖον. καὶ γὰρ αὐτῆς σφαιρικῶ τῷ σχήματι κεχρημένης κάτω τὸ με-
 σαίτατόν ἐστιν. ὅθεν οὐχ οἱ περιοίκοι ἡμῶν ἀντίποδες γίνονται, ἀλλ' οἱ
 225 ἐν τῇ ἀντεῦκράτῳ τὸ ὑπὸ γῆς ἔχοντες κλίμα, οἱ κατὰ διάμετρον κεί-
 μενοι ἡμῶν· τὰ γὰρ τούτων ἴχνη ἀντικρὺ τῶν ἡμετέρων ἰχνῶν ἐστι. τὰ
 δὲ τῶν ἡμετέρων περιοίκων οὐ πρὸς τὰ ἡμέτερα ἴχνη ὀρθῶ, ἀλλὰ πρὸς
 τὰ τῶν ἀντοίκων, ὥστε πάλιν οὗτοι ἀλλήλων ἀντίποδες γίνονται. οἱ δὲ
 ἡμέτεροι ἀντίποδες ἄντοιχοι γίνονται τῶν περιοίκων ἡμῶν, τῶν τοιού-
 230 των σχέσεων ὁμοίων γινομένων ταῖς τῶν φίλων καὶ ἀδελφῶν, ἀλλ' οὐ
 ταῖς τῶν πατέρων καὶ παίδων, οὐδὲ ταῖς τῶν δούλων καὶ δεσποτῶν·
 ἀντιστρέφουσι γὰρ ἐκεῖναι. καὶ γὰρ τῶν ἡμετέρων περιοίκων καὶ ἡμεῖς
 περιοίκοι γινόμεθα καὶ τῶν ἀντιπόδων ἀντίποδες καὶ ὁμοίως ἄντοιχοι
 τῶν ἀντοίκων.

212-234 (+ 262-269) Crates F 35k || 213-223 ~ Pachym. Quadriv. 377, 1-11 ||
 213-234 resp. Blemm. EP 1276 B-D

213 τούτων inc. P

214 τὸ² L: om. cett. || 220 οὓς - καλοῦσιν C^{2mg}E^{3mg} | post καλοῦσιν add. τινες M
 PE^{3mg}

209-213 cf. Diog. Laert. VII 156 (= SVF II 649); Ach. Isag. 29 p. 62, 20-63, 5; Anon.
 I in Arat. 96, 23-97, 6; Plin. NH II 172; sim. Aristot. Meteor. 362 a 32-362 b 9 ||
 213-261 cf. Ach. Isag. 30 pp. 65, 15-66, 25; Anon. I in Arat. 97, 7-23; Gem. El.
 XVI 1-2 || 221-224 cf. Ptol. Synt. I 7 p. 23, 12-14

ἔστι δὲ ἡμῖν καὶ κοινὰ τινα πρὸς ἐκάστους αὐτῶν καὶ κεχωρισμένα. 235
 πρὸς μὲν οὖν τοὺς περιοίκους κοινὰ ἡμῖν ἔστι, πρῶτον μὲν τὸ τὴν αὐ-
 τὴν οἰκεῖν εὐκρατον, ἔπειτα τὸ κατὰ ταῦτόν ἔχειν χειμῶνα καὶ θέρος
 καὶ τὰς ἄλλας ὥρας καὶ αὐξήσεις καὶ μειώσεις ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν.
 διαφέρονται δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας. παρ' ἡμῖν γὰρ ἡμέ-
 ρας οὔσης παρ' ἐκείνοις νύκτα εἶναι δεῖ καὶ ἔμπαλιν, πλατύτερον 240
 26 τούτου λεγομένου. οὐ γὰρ ἀκριβεῖ λόγῳ, ὅποταν καταδύηται παρ' ἡμῖν
 ὁ ἥλιος, ἀρχὴν λαμβάνει τοῦ παρ' ἐκείνοις ἀνίσχειν, ἐπεὶ οὕτως ἂν,
 μακρὰς οὔσης παρ' ἡμῖν τῆς ἡμέρας, ἢ νύξ παρ' ἐκείνοις μακρὰ ἐγί-
 νετο, καὶ ἦν ἂν ἐνηλλαγμένα ἡμῖν τὰ τῶν ὥρων καὶ κατὰ τὰς αὐξή-
 σεις καὶ μειώσεις τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. νυνὶ δὲ σφαιρικὴν οὔσαν 245
 τὴν γῆν περιῶν καὶ κυκλεύων ὁ ἥλιος, οἷς ἐκάστοτε ἐπιβάλλει τὰς
 ἀκτῖνας, ὑπερτιθέμενος κατὰ τὴν πορείαν τὰ κυρτώματα τῆς γῆς,
 ταῦτα λαμπρύνει τε καὶ φωτίζει. ὁθεν ἔτι παρ' ἡμῖν ὑπὲρ γῆς ὁρώ-
 μενος, ἐκείνοις ἀνίσχων φαίνεται ἀναγκαίως, σφαιρικὴν γε τῷ σχήματι
 ὑπάρχουσαν περιερχόμενος τὴν γῆν καὶ κατὰ τὴν τῶν κυρτωμάτων 250
 ὑπέρθεσιν ἄλλοτε παρ' ἄλλοις ἀνίσχων.

πρὸς δὲ τοὺς ἀντοίκους κοινὰ ἡμῖν ἔστιν, ἐν μὲν τὸ κάκεινους καὶ
 ἡμᾶς τὸ ὑπὲρ γῆς ἔχειν ἡμισφαίριον, δεύτερον δὲ τὸ κατὰ ταῦτόν
 ἔχειν ἡμᾶς τὰς τε ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας, καὶ τούτου πλατύτερον
 λεγομένου. παρ' ἡμῖν γὰρ μεγίστης ἡμέρας οὔσης, παρ' ἐκείνοις ἐλαχί- 255
 στη ἔστι καὶ ἔμπαλιν· ἐνήλλαχται γὰρ ἡμῖν πρὸς αὐτοὺς τὰ κατὰ τὰς
 ὥρας καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ μειώσεις τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν.

πρὸς δὲ τοὺς ἀντίποδας οὐδὲν ἡμῖν κοινόν ἔστιν, ἀλλὰ πάντα ἀντέ-
 στραπται. καὶ γὰρ τὰ ὑπὸ γῆν ἀλλήλων ἔχομεν κλίματα, καὶ τὰ κατὰ
 τὰς ὥρας ἡμῖν ἔμπαλιν ἔχει, καὶ τὰ κατὰ τὰς ἡμέρας καὶ νύκτας καὶ 260
 τὰ κατὰ τὰς αὐξήσεις τῶν ἡμερῶν καὶ μειώσεις.

28 ὅτι δὲ εἶναι δεῖ καὶ περιοίκους καὶ ἀντίποδας καὶ ἀντοίκους, φυσι-
 ολογία διδάσκει, ἐπεὶ οὐδὲν γε τούτων κατὰ ἱστορίαν λέγεται. οὔτε

262–269 resp. Blemm. EP 1276 D–1277 A

236 οὖν om. **MLH** || 238 ante ἡμερῶν add. τῶν **β** || 239 ante γὰρ add. μὲν **MFH** ||
 243 μακρὰς] μικρὰς **DF** | μακρὰ **SVDFC**: μικρὰ **MPLEBH**, probav. Goul. qui
 255–256 contulit et ἢ νύξ delere voluit ἢ νύξ punctis notavit **F** || 244 τὰ τῶν ὥρων]
 exspectaveris τὰ κατὰ τὰς ὥρας, cf. infra 259–260; 272; I 3, 1 || 249 ἀνίσχων **MPLE**^{2pc}:
 ἀνίσχων **C** ἀνίσχων cett. || 259 ἀλλήλων] exspectaveris πρὸς ἄλληλα vel ἀλλήλων ἀντί-
 ποδα, cf. 228 | ἔχομεν] ἐχόμενα **MPL** || 261 τὰ **PL**: om. **SDFβ** (desunt **VM**)

258–261 respuit Lucr. I 1061–1067 || 262–268 cf. Gem. El. XVI 19–20

γὰρ πρὸς τοὺς περιοίκους ἡμῖν πορεύεσθαι δυνατόν διὰ τὸ ἅπλωτον
 265 εἶναι καὶ θηριώδη τὸν διείργοντα ἡμᾶς ἀπ' αὐτῶν ὠκεανόν, οὔτε πρὸς
 τοὺς ἔχοντας τὴν ἀντεύκρατον, ἐπεὶ ἀδύνατον ἡμῖν τὴν διακεκαυμένην
 ὑπερβῆναι. τὰ δὲ ἐπ' ἴσης εὐκράτα κλίματα τῆς γῆς καὶ οἰκεῖσθαι ἐπ'
 ἴσης ἀναγκαῖον· φιλόζωος γὰρ ἡ φύσις καί, ὅπου δυνατόν, τῆς γῆς
 πάντα ἐμπεπλησθαι καὶ λογικῶν καὶ ἀλόγων ζώων λόγος αἰρεῖ.

270 ἐξῆς ἐπιδεικτέον τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τὰ μὲν κατέψυκται, τὰ δὲ διακέ-
 καυται τῆς γῆς, τὰ δὲ εὐκράτως ἔχει, καὶ διὰ τί ἀντέστραπται τὰ
 κατὰ τὰς ὥρας καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ μειώσεις τῶν ἡμερῶν τοῖς τὴν
 ἀντεύκρατον ἔχουσιν.

Ὁ τοίνυν οὐρανός, κύκλῳ εἰλούμενος ὑπὲρ τὸν ἀέρα καὶ τὴν γῆν 2
 καὶ ταύτην τὴν κίνησιν προνοητικὴν οὖσαν ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ διαμονῇ
 τῶν ὄλων ποιούμενος, ἀναγκαίως καὶ πάντα τὰ ἐμπεριεχόμενα αὐτῷ
 τῶν ἄστρον περιάγει. τούτων τοίνυν τὰ μὲν ἀπλουστάτην ἔχει τὴν
 5 κίνησιν, ὑπὸ τοῦ κόσμου στρεφόμενα καὶ διὰ παντός τοὺς αὐτοὺς τό-
 πους τοῦ οὐρανοῦ κατέχοντα· τὰ δὲ κινεῖται μὲν καὶ τὴν σὺν τῷ
 κόσμῳ κίνησιν ἀναγκαίως, περιηγόμενά γε ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὴν ἐμπε-
 ριοχήν, κινεῖται δὲ καὶ ἑτέραν προαιρετικὴν, καθ' ἣν καὶ ἄλλοτε ἄλλα 30
 μέρη τοῦ οὐρανοῦ καταλαμβάνει. αὕτη δὲ ἡ κίνησις αὐτῶν σχολαιο-
 10 τέρα ἐστὶ τῆς τοῦ κόσμου κινήσεως. δοκεῖ δὲ καὶ τὴν ἐναντίαν κινεῖ-
 σθαι τῷ οὐρανῷ, ὥς ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν φερόμενα.

τὰ μὲν οὖν πρῶτα αὐτῶν καλεῖται ἀπλανῆ, ταῦτα δὲ πλανώμενα,
 ἐπειδὴ ἄλλοτε ἐν ἄλλοις μέρεσι τοῦ κόσμου φαντάζεται. τὰ μὲν οὖν
 ἀπλανῆ ἀπεικάσειεν ἂν τις ἐπιβάταις ὑπὸ νεῶς φερομένοις, ἐν τόποις
 15 οἰκείοις κατὰ χώραν μένουσι, τὰ δὲ πλανώμενα τὴν ἐναντίαν τῇ νηὶ
 φερομένοις ὥς ἐπὶ τὴν πρύμναν ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν πρῶραν τόπων,
 ταύτης τῆς κινήσεως σχολαιοτέρας γινομένης. εἰκασθεῖη δ' ἂν καὶ

1-19 Posid. F 280 Th.

269 πάντα ἐμπεπλησθαι α: ἐμπεπλησθαι πάντα β | καὶ¹ α: om. β || 271 ἀντέστραπται
 SVDFMLE^{PC}: ἀνέστραπται Pβ || 273 post ἔχουσιν inscr. Κλεομήδους μετεώρων β'
 H || 8 καὶ² del. Zi. || 14 νεῶς αC: νηὸς EBH || 16 post φερομένοις add. ἀνθρώποις M
 PL

4-9 cf. Diog. Laert. VII 144 p. 359, 1-2 (= SVF II 650 p. 195, 29-196, 1) || 8 προαιρε-
 τικήν] cf. Gem. El. XII 24; Schol. in Arat. Vet. 289, 6; Cic. Nat. deor. II 43 (sua
 sponte) || 9-11 cf. Gem. El. XII 14-18 || 10-11 cf. Gem. El. I 19; Schol. in Arat. Vet. 289,
 3-8 || 15-17 cf. Ach. Isag. 10 p. 39, 16-20; Hygin. De astron. IV 6 || 17-19 cf. Ach. Isag.
 20 p. 48, 16-18; Anon. I in Arat. 97, 33-98, 1; Vitruv. IX 1, 15

μύρμηξιν ἐπὶ κεραμικοῦ τροχοῦ τὴν ἐναντίαν τῷ τροχῷ προαιρετικῶς ἔρπουσιν.

τὸ μὲν οὖν τῶν ἀπλανῶν πλήθος ἄπλετόν ἐστι, τὰ δὲ πλανώμενα 20
 ἄδηλον μὲν εἰ καὶ πλείω ἐστίν, ἐπὶ δ' ὑπὸ τὴν ἡμετέραν γνῶσιν
 ἐλήλυθεν. ὣν ὑψηλότατος μὲν εἶναι δοκεῖ ὁ Φαίνων καλούμενος, ὁ τοῦ
 Κρόνου ἀστήρ, τριακονταετῆ χρόνῳ τὸν οἰκεῖον κύκλον ἀπαρτίζων
 κατὰ τὴν προαιρετικὴν τῶν κινήσεων. ὑπὸ τοῦτον ἐστὶν ὁ τοῦ Διός,
 καλεῖται δὲ Φαέθων, δωδεκαετία τὸν οἰκεῖον ἀμείβων κύκλον. ὑπὸ 25
 τοῦτον Πυρόεις, ὁ τοῦ Ἄρεως, ἀτακτοτέραν μὲν τὴν κίνησιν ἔχων, δο-
 κεῖ δ' οὖν καὶ οὗτος διετία καὶ πέντε μῆσι τὸν οἰκεῖον ἀνύειν κύκλον.
 ὑπὸ τοῦτον ὁ ἥλιος εἶναι ὑπονοεῖται, μέσος ὑπάρχων τῶν ἄλλων. οὗτος
 ἐνιαυτῷ περιερχόμενος τὸν οἰκεῖον κύκλον κατὰ ταύτην μὲν τὴν
 32 κίνησιν τὰς ὥρας ἀπαρτίζει, κατὰ δὲ τὴν σὺν τῷ κόσμῳ τὰς ἡμέρας 30
 ἐπιτελεῖ. ὑπὸ τοῦτον ὁ τῆς Ἀφροδίτης ἐστί, καὶ αὐτὸς ἐνιαυσιαίαν τὴν
 περίοδον ἔχων. καλεῖται δέ, ὁπότε μὲν ἐπικαταδύηται τῷ ἡλίῳ,
 Ἑσπερος, ὁπότε μὲν προανίσχη αὐτοῦ, Ἑωσφόρος. τινὲς δὲ τὸν αὐτὸν
 τοῦτον καὶ Φωσφόρον καλεῖν εἰώθασιν. ὑπὸ δὲ τὴν Ἀφροδίτην ἐστὶν ὁ
 τοῦ Ἑρμοῦ, Στίλβων καλούμενος, καὶ τοῦτον ἐνιαυτῷ περιμέναι τὸν 35
 ἴδιον κύκλον φασίν. ὑπὸ τοῦτον ἐστὶν ἡ σελήνη, προσγειοτάτη πάντων
 τῶν ἀστρῶν ὑπάρχουσα. κατὰ τὴν συναφὴν γὰρ τοῦ ἀέρος πρὸς τὸν
 αἰθέρα εἶναι λέγεται· ὅθεν καὶ ζοφῶδες αὐτῆς τὸ οἰκεῖον ὀράται
 σῶμα. τὸ δὲ λαμπρυνόμενον αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει τὴν λαμπηδόνα,
 αἰεὶ τοῦ πρὸς αὐτὸν τετραμμένου αὐτῆς ἡμισφαιρίου καταλαμπομένου. 40
 αὕτη τὸν ἴδιον ἀπαρτίζει κύκλον ἐν ἐπτὰ καὶ εἴκοσι ἡμέραις καὶ ἡμί-
 σει. συνοδεύει δὲ τῷ ἡλίῳ διὰ τριάκοντα.

οὗτοι δὲ πάντες τὴν ἐναντίαν τῷ οὐρανῷ κινούμενοι καὶ ἄλλοτε ἐν
 ἄλλοις ὁρῶμενοι, οὔτε ἄτακτον τὴν πορείαν ποιοῦνται, οὔτε δι' ὧν
 ἐπέτυχε τοῦ κόσμου μερῶν ἴασιν, ἀλλὰ διὰ τοῦ καλουμένου ζωδιακοῦ 45

24-42 resp. Blemm. EP 1236 A-C || 36-40 Posid. F 281 Th. || 37-39 fort. resp. Triclin.
 Lun. 61-62

26 πυρρόεις SVdF | ἄρεως Pβ: ἄρεος SVDfL ἀέρος M || 28 εἶναι om. MPL ||
 31 ὁ α: om. β || 33 ante αὐτοῦ add. τοῦ EBH | φωσφόρος BH | δε² αE³⁵: om. E^{ac}BH
 (deest C) || 39 λαμπηδόνα] λαμπάδα BH

20-42 cf. SVF II 527 (p. 168, 31-169, 6); Ach. Isag. 18 p. 44, 14-28; Gem. El.
 I 24-30; Theon. Expos. 135, 21-136, 9 || 37-39 (sim. II 3, 88-91) cf. Plut. de fac. 928
 C-D (= SVF II 668); SVF II 669, II 670

κινούνται, μὴ ὑπερβαίνοντες αὐτόν. ἔστι δὲ ὁ ζωδιακὸς κύκλος λοξός, διὰ τε τῶν τροπικῶν καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ βεβλημένος καὶ ἑκατέρου μὲν τῶν τροπικῶν καθ' ἓν ψαύων σημείον, τὸν δὲ ἰσημερινὸν εἰς δύο ἴσα 34 τέμνων. τούτου δὴ τοῦ ζωδιακοῦ πλάτος ἀξιόλογον ἔχοντος τὰ μὲν βόρειά ἐστι, τὰ δὲ νότια, τὰ δὲ τούτων μέσα. διόπερ καὶ τρισὶ γράφεται κύκλοις, ὧν ὁ μὲν μέσος ἡλιακὸς καλεῖται, οἱ δὲ ἑκατέρωθεν ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος.

διὰ τούτου δὴ τοῦ ζωδιακοῦ οἱ μὲν ἄλλοι πλάνητες κατὰ τὴν προαιρετικὴν κίνησιν ἄλλοτε μὲν τῷ βορείῳ, ἄλλοτε δὲ τῷ νοτίῳ πελάζουσι, 55 μόνος δ' ὁ ἥλιος διὰ μόνου τοῦ μέσου κινεῖται, οὔτε τῷ βορείῳ οὔτε τῷ νοτίῳ πελάζων. τοῦ μὲν γὰρ κόσμου αὐτοῦ καὶ τοῖς βορείοις καὶ τοῖς νοτίοις προσέρχεται μέρεσιν, ἀπὸ τροπῶν ἐπὶ τροπὰς ἰών, αὐτοῦ δὲ τοῦ ζωδιακοῦ οὐδετέροις, ἀλλὰ τὸν μεσαίτατον αὐτοῦ τέμνει κύκλον κατὰ τὴν πορείαν· ὅθεν καὶ ἡλιακὸς οὗτος καλεῖται.

οἱ δὲ λοιποὶ πλάνητες καὶ τοῦ κόσμου προσέρχονται τοῖς βορείοις 60 τε καὶ νοτίοις μέρεσι καὶ αὐτοῦ τοῦ ζωδιακοῦ, ἐλικοειδῶς ἐν αὐτῷ κινούμενοι. κατιόντες γὰρ ἀπὸ τοῦ βορείου ἐπὶ τὸν νότιον, κἀνθένδε πάλιν ἐπὶ τὸν βόρειον ἀνατρέχοντες, οὐκ εὐθεῖαν οὐδὲ ἀπλὴν, καθάπερ ὁ ἥλιος, ἀλλὰ ἐλικοειδῆ τὴν δι' αὐτοῦ ποιοῦνται κίνησιν. καὶ ὅποτε μὲν 65 ἀπὸ τοῦ βορείου ὡς ἐπὶ τὸν διὰ μέσου φέροντο, λέγονται ὕψος ταπεινοῦσθαι· ὅποτε δὲ τὸν διὰ μέσου διελθόντες τῷ νοτίῳ προσχωροῖεν, λέγονται ταπείνωμα ταπεινοῦσθαι. ἀνατρέχοντες δὲ πάλιν ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν διὰ μέσου, ταπείνωμα ὑψοῦσθαι λέγονται, ἐπειδὴν δὲ ἀμείψαντες τὸν διὰ μέσου τῷ βορείῳ προσπελάζωσιν, ὕψος ὑψοῦσθαι. συμβέβηκε 70 γὰρ τὰ μὲν βόρεια τοῦ ζωδιακοῦ ἐπὶ πολὺ τοῦ ὀρίζοντος ἐξῆρθαι, τὰ δὲ νότια μᾶλλον τῷ ὀρίζοντι πελάζειν, διὰ τὸ ἐγκεκλίσθαι ἀπὸ τῶν βορείων ἐπὶ τὰ νότια τὸν κόσμον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ.

οὕτω δὲ κινουμένων ἐν τῷ ζωδιακῷ τῶν πλανήτων, ὁ ἥλιος, τὸ με-

46 μὴ ὑπερβαίνοντες αὐτόν om. **SVDF** || 53-54 post ζωδιακοῦ add. κινούμενοι Sauppe, post κίνησιν add. κινούμενοι Lüdecke, sed c. κατὰ τὴν προ. κίν. participium omitti potest, cf. I 4, 79. si quid supplendum est, melius ἰόντες; cf. II 6, 25-26; 7, 3 || 58 τέμνει suspic. Goul. 192 adn. 93, sed cf. LSJ τέμνω VI 2 b unde clarum est verba τὸν μεσαίτατον αὐτοῦ τέμνει κύκλον verba διὰ μόνου τοῦ μέσου κινεῖται (55) iterare || 60 προσέρχονται **AE**^{2ac} (in ras. scr. ρος **E**²): περιέρχονται **CBH** || 61 post ζωδιακοῦ add. κύκλου **DF** || 62 τὸν (sc. κύκλον) **ML**: τὸ cett. || 63 τὸν (sc. κύκλον) **PL**: τὸ cett. || 65 φέροντο] φέρονται **MPL**^{2pc} (i et o eras. **E**² qui in ras. scr. αἱ) || 68 ἐπειδὴν **AE**^{3pc}**B**: ἐπειδὴ **E**^{ac}**H** ἐπὰν **C** || 69 προσπελάζωσιν **SVD****FC****E**: πελάζωσιν **L** προσπελάζουσιν **BH** πελάζουσιν **MP**

ταξὺ τῶν τροπικῶν πλάτος κινούμενος ἐν τῷ κόσμῳ, ἀναγκαίως δια-
καίει τὸ ὑποκείμενον πλάτος τῆς γῆς τῷ προειρημένῳ τῶν τροπικῶν 75
διαστήματι. ἐπεὶ δὲ πάλιν οὔτε ἀπὸ τῶν νοτίων ὥς ἐπὶ τὰ βόρεια ἰὼν
τὸν θερινὸν τροπικὸν ὑπερβαίνει, οὔτε ἀπὸ τούτου ὥς ἐπὶ τὰ νότια
τὸν χειμερινὸν τροπικόν, οὕτω συμβέβηκε τὰς ὑπὸ ταῖς ἄρκτοις ζώνας
κατεψῦχθαι ὡς πορρωτάτω τοῦ ἡλίου ἀφεστώσας, τὰς δὲ τῷ μεταξὺ
τροπικῶν τε καὶ ἄρκτικῶν ὑποκειμένας πλάτει εὐκράτους εἶναι. καὶ 80
αὕτη μὲν ἡ αἰτία τοῦ τὰ μὲν κατεψῦχθαι, τὰ δὲ διακεκαῦσθαι, τὰ δὲ
εὐκράτα τῆς γῆς εἶναι.

- 3 Τοῦ δὲ ἐνηλλάχθαι τὰ κατὰ τὰς ὥρας ἐν ταῖς εὐκράτοις καὶ τὰ
κατὰ τὰς αὐξήσεις τῶν ἡμερῶν, τοιάδε τις αἰτία ἐστίν. τῆς γῆς σφαι-
ρικῷ τῷ σχήματι κεκρημένης καὶ ἀπὸ παντὸς μέρους τοῦ οὐρανοῦ
κάτω ὑπαρχούσης, συμβέβηκε τὰ κλίματα αὐτῆς μὴ ἔχειν τὴν αὐτὴν
σχέσιν πρὸς τὸν ζωδιακόν. ἄλλα γὰρ ἄλλοις μέρεσι τοῦ οὐρανοῦ ὑπό- 5
κειται· ὅθεν καὶ διάφορα ταῖς κρᾶσεσιν ἐστίν, ὡς ἐπιδέδεικται. ἐν μὲν
38 οὖν τῇ διακεκαυμένῃ, αὐτὸ τὸ μεσαίτατον τῆς γῆς ἐπεχούση, οὔτε ἐπὶ
τὰ βόρεια οὔτε ἐπὶ τὰ νότια ἐγκέκλιται ὁ κόσμος, ἀλλ' ἰσαιτάτην τὴν
θέσιν ἔχει, ἐκατέρου τῶν πόλων ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος θεωρουμένου καὶ
ἄρκτικῶν κύκλων ἐν τούτῳ τῷ κλίματι οὐχ ὑπαρχόντων, ἀλλὰ πάντων 10
καὶ καταδυομένων καὶ πάλιν ἀνισχόντων, μηθενὸς ἀπλῶς ἀειφανοῦς
ἐνταῦθα εἶναι δυναμένου. ἀπὸ δὲ τοῦ κλίματος τούτου ὡς ἐπὶ τὰς εὐ-
κράτους ἰόντων ἁλλοιοτέρα φαντάζεται ἢ τοῦ κόσμου θέσις, τοῦ μὲν
ἀποκρυπτομένου τῶν πόλων, τοῦ δ' ἐξαιρομένου καὶ ὑψουμένου ἀπὸ
τοῦ ὀρίζοντος. εἰ μὲν οὖν τις ἐκεῖθεν ὡς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν εὐκράτον 15
ῖοι, ὁ μὲν νότιος ἂν αὐτῷ πόλος ἀφανῆς γίνοιτο, ἐπιπροσθούμενος
κατὰ τὴν πορείαν ὑπὸ τοῦ περὶ τὴν γῆν κυρτώματος, ὁ δὲ βόρειος εἰς
ὕψος ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἐξαίροιτο. εἰ δὲ ἐπὶ τὴν ἀντεῦκράτον ἀπὸ τῆς
διακεκαυμένης ὑποθοίμεθ' αἰνα πορευόμενον, τὸναντίον ἂν γίνοιτο,
ὑψουμένου ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ νοτίου πόλου, ἀφανοῦς δὲ τοῦ βο- 20
ρείου γινομένου.

6-I 4, 17 resp. Blemm. EP 1281 B-1288 B

75 προειρημένῳ] 46-49; cf. I 1, 194-196 || 79 τῷ SVPL: ἐν τῷ Mβ τῶν dF ||
81 post μὲν¹ add. ἐστίν MPL | διακεκαῦσθαι SVMF?LH: διακεκαῦθαι dFCEB ||
82 ante εὐκράτα add. κεκραμμένα καὶ PL || 1 ἀντευκράτοις Goul. qui 113 contulit ||
2 post αὐξήσεις add. καὶ μειώσεις β, probav. Zi. || 9 ἐκατέρου - θεωρουμένου α: ἐκα-
τέρων - θεωρουμένων β || 10 post πάντων add. τῶν ἄστρον Blfr., probav. Bk. Schmidt
Zi. || 11 καὶ¹ SVDCBH: om. FMPLE | μηθενὸς MPL | post ἀειφανοῦς addendum
censuit ἢ ἀφανοῦς Goulet qui 24-25; 32 et I 4, 161-162 contulit || 17 περὶ τὴν γῆν]
ἐπὶ (τῆς P) γῆς PL || 17.18 εἰς ὕψος om. PL

ὑποκείσθω τοίνυν τις ἐκ τῆς διακεκαυμένης εἰς τὴν ἡμετέραν εὐ-
 κρατον ἰών. οὐκοῦν ἔτι μὲν ὄντι αὐτῷ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν ἐκάτερος
 τῶν πόλων ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ὀφθῆσεται, καὶ οὔτε ἀφανές τι τῶν 40
 25 ἄστρον αὐτῷ γενήσεται οὔτε ἀειφανές· ὅθεν οὐδὲ κύκλοι ἀρκτικοί.
 ἀρκτικὸν γὰρ κύκλον εἶναι δεῖ καθ' ἡμᾶς τὸν τὰ ἀειφανῆ τῶν ἄστρον
 περιλαμβάνοντα, ἀνταρκτικὸν δὲ τὸν τὰ ἀποκεκρυμμένα περιέχοντα.
 ἐπειδὴν δὲ ἀρχὴν λάβῃ τοῦ ἐκεῖθεν ἐνταῦθα παραγίνεσθαι, ὁ μὲν νό-
 τιος αὐτῷ πόλος ἀποκρυφθήσεται ἀναγκαίως ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν γῆν
 30 κυρτώματος, ὁ δὲ βόρειος ἐκ τοῦ πρὸς λόγον εἰς ὕψος ἂν ἐξαίροιτο.
 καὶ οὕτως ἂν αὐτῷ ἔγκλημα λαμβάνοι ὁ κόσμος ἀπὸ τῶν βορείων ὡς
 ἐπὶ τὰ νότια· καὶ τὰ μὲν ἀφανῆ, τὰ δ' ἀειφανῆ γένοιτ' ἂν αὐτῷ τῶν
 περὶ τοὺς πόλους ἄστρον· καὶ οἱ ταῦτα περιέχοντες ἀρκτικοὶ ὑφ-
 ίσταιντ' ἂν ἀναγκαίως κατὰ τὴν προκοπὴν τῆς πορείας μετεγκλινόμε-
 35 νοι· καὶ τοῦ κόσμου αἰ μᾶλλον κατὰ τὴν πορείαν ἐγκλινομένην τὴν
 θέσιν λαμβάνοντος, τὰ μὲν βόρεια τοῦ ζωδιακοῦ ὑψηλὰ καὶ ἐπὶ πλεῖ-
 στον ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἐξηρμένα ὀφθῆσεται, τὰ δὲ νότια ταπεινὰ καὶ
 μᾶλλον τῷ ὀρίζοντι πελάζοντα. καὶ ἂν τοῦτον τὸν τρόπον ἀπὸ μεσημ-
 βρίας πρὸς ἄρκτον ἰὼν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν τῆς γῆς ἀφίκηται κλίμα,
 40 πρὸς ὃ καὶ τὰ Φαινόμενα τῷ Ἀράτῳ πεποίηται, ἐφάψεται αὐτῷ τοῦ
 ὀρίζοντος ἢ τοῦ Δράκοντος κεφαλῇ καὶ οἱ τῆς Ἑλίκης πόδες. καὶ
 τούτῳ τῷ μεγέθει τοῦ ἀρκτικοῦ ἴσος γενήσεται ἀναγκαίως καὶ ὁ τὰ
 κεκρυμμένα περιέχων τῶν ἄστρον.

οὕτω δὲ τοῦ κόσμου ἐγκλινομένου, ἐξῆς νοῆσαι δεῖ ὡς ἕκαστος τῶν
 45 ἀπλανῶν ἀστέρων, σὺν τῷ κόσμῳ εἰλούμενος περὶ τὸ οἰκεῖον κέντρον,
 κύκλον περιγράφει. οὗτοι τοίνυν πάντες μὲν εἰσι παράλληλοι, μεγίστου 42
 δὲ ἐν αὐτοῖς ὄντος τοῦ ἰσημερινοῦ, ἐλάχιστοι οἱ περὶ τοὺς πόλους τοῦ
 κόσμου εἰσίν. ὥστε οἱ μὲν ἀπὸ τούτων αἰ πρὸς τὸν ἰσημερινὸν ἰόντες
 {γραφόμενοι} μείζους πρὸς λόγον τῆς ἀπὸ τῶν πόλων ἀποστάσεως
 50 γενήσονται, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ὡς πρὸς τοὺς πόλους μικρότεροι
 πρὸς λόγον τῆς ἀποστάσεως. συμπάντων τοίνυν τούτων, καὶ τοῦ μεγί-
 στου καὶ τῶν ἐλαχίστων καὶ τῶν μεταξύ, ἐν μὲν τῷ ὑπὸ τὸν ἰσημερι-

51-75 resp. Blemm. EP 1284 CD

29 αὐτῷ πόλος **SVMPL**: πόλος αὐτῷ **DFBH** πόλος ἀποκρυφθήσεται αὐτῷ
CE | ἀποκρυφθήσεται **MPLCE**: ἀποκρυβήσεται **SVDFBH** || 30 εἰς ὕψος om. **PL** ||
 35 αἰ μᾶλλον **SVDFM**: αἰ καὶ μᾶλλον **PLβ** || 48 ἰόντες Sauppe Ma., cf. 62: ἰόντων
 codd. || 49 γραφόμενοι ut glossema del. Sauppe Ma., probav. Zi.

40-41 cf. Arat. Phaen. 58-62; Ach. Isag. 35 p. 71, 12-31 || 44-106 cf. Gem. El. VI 24-28

νὸν κλίματι τὰ ἡμίσεα τμήματα ὑπὲρ γῆς, τὰ δὲ ἡμίσεα ὑπὸ γῆς
 ἐστίν. ἐκεῖθεν δ' ἐνταῦθα ἀφικνουμένῳ, ὥσπερ ὁ πόλος ἐξαίρεται καὶ
 ὁ κόσμος ἐγκλίνεται, οὕτω καὶ οἱ κύκλοι οὐκέτι τὴν αὐτὴν σχέσιν δια- 55
 τηροῦσιν, ἀλλὰ τοῦ μὲν ἰσημερινοῦ, μεγίστου ὄντος καὶ εἰς δύο ἴσα
 τέμνοντος τὸν κόσμον, μένει ἀκριβῶς τὸ ἥμισυ ὑπὲρ γῆς καὶ τὸ ἥμισυ
 ὑπὸ γῆς. πᾶς γὰρ κύκλος εἰς δύο ἴσα τέμνων τὸν κόσμον ἢ ὀρίζων
 ἐστίν, ἢ εἰς δύο ἴσα ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος διαιρεῖται, ὥς τὸ ἥμισυ ἔχειν
 ὑπὲρ γῆς φαινόμενον ἀεί, τὸ δὲ ἥμισυ κεκρυμμένον. ὥστε καὶ ὁ ἰσημε- 60
 ρινός, μέγιστος ὢν, μένει τὴν αὐτὴν σχέσιν διαφυλάττων καὶ ἐν ταῖς
 εὐκράτοις, οἱ δὲ ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόλους ἰόντες οὐκέτι. ἀλλ' ὅπο-
 σοι μὲν αὐτῶν ὥς πρὸς τὸν βόρειον ἴασι πόλον, τούτων τὰ μείζονα
 τμήματα ὑπὲρ γῆς γίνεται ἀναγκαίως, τούτων ὑψηλοτέρων ὄντων ἐν
 τῇ ἡμετέρᾳ εὐκράτῳ, τὰ δὲ μείζονα ὑπὸ γῆς· ὅποσοι δὲ ὥς πρὸς τὸν 65
 44 νότιον, ἔμπαλιν τὰ μὲν μείζονα ὑπὸ γῆς ἴσχουσι τῶν τμημάτων, τὰ δὲ
 ἐλάττονα ὑπὲρ γῆς, ὅπου γε καὶ ὅλον τὸν ἀνταρκτικὸν (εἶναι δεῖ) κε-
 κρυμμένον, † ὁμοίως καὶ τῶν βορείων τὸν ἀρκτικὸν ἐχόντων ἀειφανῆ†.
 καὶ κατὰ μὲν τὴν ἡμετέραν εὐκρατον οὕτως ἔχει, κατὰ δὲ τὴν ἀντ-
 εὐκρατον ἀντεστραμμένως. τὰ γὰρ ἡμῖν ταπεινὰ ἐκείνοις ὑψηλὰ γίνε- 70
 ται καὶ ἔμπαλιν, ὥς ἀπὸ τῶν νοτίων ἐπὶ τὰ βόρεια τοῦ κόσμου ἐκεί-
 νοις ἐγκεκλιμένον. ἀπὸ γὰρ τῶν ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν ἐκεῖ πορευομένων
 ὁ μὲν βόρειος πόλος ἀφανῆς γίνεται, ὁ δὲ νότιος ἐξαίρεται, καὶ οὕτως
 τὰ ἐκείνοις ὑψηλὰ ἡμῖν ταπεινὰ γίνεται καὶ ἔμπαλιν· ὥστε καὶ ὁ
 ἀρκτικὸς αὐτοῖς κέκρυπται κύκλος, ὁ δ' ἐναντίος (τὸ) ἴσον ἐξῆρται. 75
 τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, ὁ ἥλιος ἀπὸ τροπῶν ἐπὶ τροπὰς τὴν διὰ
 τοῦ ζωδιακοῦ πορείαν ποιούμενος, φανερόν ὥς ἐφάπτεται τῶν κύκλων

76-98 resp. Blemm. EP 1284 D-1285 B

71 καὶ - I 4, 176 deest P

53 post τὰ¹ add. μὲν edd. | ὑπὸ γῆς **SVDFP**: ὑπὸ γῆν **MLβ** || 58 γῆς **SVDFPB**:
 γῆν **MLCEH** || 59 post τὸ add. μὲν edd. || 62 τοὺς **αΕ³⁵**: om. β | post ἰόντες add. κύ-
 κλοι **SVDF** || 63 post τὰ add. μὲν edd. || 65 γῆς **SVDFPB**: γῆν **MLCEH** || 66 γῆς
SVDPB: γῆν **FMLCEH** || 67-68 verbis ὅπου - ἀειφανῆ definitur ἡ ἡμετέρα εὐκρα-
 τος (cf. 64-65; 69). ad sensum cf. Blemm. EP 1284 D: ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ ἀνταρκτικὸς ὅλος
 κεκρυμμένος ἐστίν, ὥσπερ ἀειφανῆς ὅλος ὁ ἀρκτικός. textum desperanter defendit
 Sauppe || 67 ὅπου γε | ὑπὸ γῆς conl. Ma., probav. Zi. | εἶναι δεῖ add. Steinbruck 39 qui
 26 contulit | post κεκρυμμένον add. εἶναι συμβαίνει Norimberg., probav. Zi. || 68 ὁμοίως
 καὶ om. Norimberg., probav. Zi. || 72 ἀπὸ - πορευομένων] τοῖς γὰρ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ
 ἐκεῖσε πορευομένοις in ras. resc. **E²** || 75 τὸ addidi

πάντων, οἱ μεταξὺ τῶν τροπικῶν εἰσιν. ὁπότεν μὲν οὖν ἀπὸ τῶν βο-
 ρείων ἐπὶ τὰ νότια ἰὼν τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ ἐφάπηται, βραχυ-
 80 τάτην ἡμῖν τὴν ἡμέραν ποιεῖ. ὁ γὰρ κύκλος οὗτος πάντων, ὧν ψαύει ὁ
 ἥλιος, ὑπὸ γῆς μὲν μέγιστον ἔχει τμήμα, ἐλάχιστον δὲ ὑπὲρ γῆς, καὶ
 οὕτως τὴν μὲν ἡμέραν ἐλάχιστην, μεγίστην δὲ τὴν νύκτα ποιεῖ ἀναγ-
 καίως ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εὐκράτῳ. ὁπότεν δ' ἐφαψάμενος τοῦ χειμερινοῦ
 πάλιν ὑποστρέφη πρὸς ἡμᾶς, ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα τοῦ κόσμου ἀνατρέχων
 85 αἰεὶ κύκλοις ἐντυγχάνει μείζονα τοῦ χειμερινοῦ τμήματα ὑπὲρ γῆς 46
 ἔχουσι, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ πρὸς λόγον αὐξομένην παρέχεται τὴν ἡμέ-
 ραν, μέχρι μὲν τῆς πρὸς τὸν ἰσημερινὸν πορείας ἔτι μικροτέραν τῆς
 νυκτός διαμένουσιν· ἐπὰν δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐφάπηται, ἐφ' οὗ ἴσον τὸ
 ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς ἐστίν, ἰσημερίαν ποιεῖ. καὶ λοιπὸν ἐντεῦθεν ἐπὶ
 90 τὸν θερινὸν ἀνατρέχων, ἐπεὶ κύκλοις ἐντυγχάνει μείζονα τὰ ὑπὲρ γῆς
 ἔχουσι τμήματα, μείζονας ἀναγκαίως καὶ τὰς ἡμέρας παρέχεται τῶν
 νυκτῶν, τῆς τοιαύτης αὐξήσεως προϊούσης, μέχρις ἂν πελάσῃ τῷ θε-
 ρινῷ κύκλῳ, ὅς μέγιστον ὑπὲρ γῆς καθ' ἡμᾶς ἔχει τμήμα πάντων ὧν
 ἐφάπτεται κύκλων ὁ ἥλιος· καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἐν τῇ θερινῇ τροπῇ
 95 ἡμέραν μεγίστην παρέχεται. ἐντεῦθεν δ' ὥς ἐπὶ τὰ νότια κατιῶν,
 (ἐπεὶ) ἐντυγχάνει κύκλοις ἐλάττονα τοῦ θερινοῦ ὑπὲρ γῆς τμήματα ἐκ
 τοῦ πρὸς λόγον ἔχουσι, μειουμένην παρέχεται τὴν ἡμέραν, μείζονα μὲν
 τῆς νυκτός, μέχρι πελάσῃ τῷ ἰσημερινῷ, διαμένουσιν. ἐπὰν δὲ τούτου
 ἐφαψάμενος φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν ποιήσῃ, εὐθέως διελθὼν αὐτὸν
 100 ἐφάπτεται κύκλων, οἱ ἐλάττονα τὰ ὑπὲρ γῆς τμήματα ἔχουσι, καὶ
 οὕτως ἀπὸ φθινοπωρινῆς ἰσημερίας μείζους αἱ νύκτες τῶν ἡμερῶν γί-
 νονται. καὶ μένει μὲν ἡ ἡμέρα μειουμένη, μέχρι πελάσῃ τῷ χειμερινῷ,
 ἡ δὲ νύξ τῆς ἡμέρας μένει μείζων, μέχρις ὅτου κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ χει-
 μερινοῦ τροπῆν, αὐξομένην ἀπὸ τῆς ἀπὸ τούτου ὑποστροφῆς παρεχό-
 105 μενος τὴν ἡμέραν, πελάσῃ τῷ ἰσημερινῷ καὶ ἰσημερίαν ἐαρινὴν
 ποιήσῃ.

οὕτω δὲ τῶν κατὰ τοὺς προειρημένους κύκλους ἐχόντων, ἐπεὶ οἱ 48
 ἡμῖν αὐτῶν ταπεινοὶ τοῖς ἔχουσι τὴν ἀντεύκρατον ὑψηλοὶ καὶ ἐξηρμέ-

100 γῆς – I 4, 95 deest S

85 τμήματα Lβ: τμήματος SVDFM || 89 ὑπὸ γῆς SVDFM: ὑπὸ γῆν Lβ | ποιεῖ
 edd.: ἐποίησε codd. || 96 ἐπεὶ addidi | ἐντυγχάνει κύκλοις L, cf. 85 et 90: om. cett. κύ-
 κλοις ἐντυγχάνων e recc. Bk., probav. Zi. || 97 μὲν] μέντοι e recc. Bk., probav. Zi. || 98 πε-
 λάσῃ MEBH^{2cc}: -ει cett. || 102 πελάσῃ EBH: -ει cett. || 104 αὐξομένην LC: αὐξανο-
 μένην cett. (αὐξεῖ M) | ἀπὸ² H Sauppe: ἐκ L ὑπὸ cett. | ὑπὸ τῆς ἀπὸ coni. Bk. || 106
 ποιήσῃ FLEBH: -ει VDMC || 108 ἐξηρμένοι VdFL: ἐπηρμένοι β ἐξηρημένοι M

νοι γίνονται καὶ ἔμπαλιν, οὕτω καὶ ὁ μὲν ἡμέτερος θερινὸς κύκλος ἐκείνοις χειμερινὸς γίνεται, ἐλάχιστον ἔχων ὑπὲρ γῆς τμήμα, ὁ δ' ἐκείνων θερινὸς ἡμῖν χειμερινός ἐστι. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀντε-
στράφθαι τὰ κατὰ τὰς ὥρας καὶ αὐξήσεις καὶ μειώσεις τῶν ἡμερῶν ἐν
ταῖς ἀντενκράτοις, καὶ τὸ σύνολον τῆς καθολικῆς αὐξήσεως καὶ μειώ-
σεως τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν, ἐν τῇ διακεκαυμένη οὐδενὸς τοιού-
του γινομένου, ἀλλὰ διὰ παντὸς ἰσημερίας οὔσης, ἐπεὶ πάντων των
παραλλήλων ἴσα μέρη ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς ἐστι.

- 4 Διὰ δὲ τοῦ ζωδιακοῦ τὴν προαιρετικὴν κίνησιν ποιούμενος ὁ ἥλιος καὶ ἄλλοτε ἄλλα μέρη αὐτοῦ καταλαμβάνων καὶ οὕτω τὰς ὥρας ἐπι-
τελῶν, τροπὴν μὲν θερινὴν ποιεῖ, ὅταν ἔγγιστα τῆς οἰκήσεως ἡμῶν γε-
νόμενος βορειότατον κύκλον γράψῃ καὶ μεγίστην ἡμέραν ποιήσῃ, ἐλα-
χίστην δὲ νύκτα. τροπὴν δὲ χειμερινὴν ποιεῖ, ὅταν πορρωτάτῳ τῆς
οἰκήσεως ἡμῶν γενόμενος καὶ ταπεινότατος ὡς πρὸς τὸν ὀρίζοντα νο-
τιώτατον γράψῃ κύκλον, μεγίστην μὲν τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ νύκτα
ποιῶν, ἡμέραν δὲ ἐλάχιστην. ἰσημερίαν δὲ ἑαρινὴν ποιεῖ, ὁπότεν ἀπὸ
χειμερινῶν τροπῶν ἐπὶ τὰ βόρεια καὶ τὸν θερινὸν τροπικὸν ἰὼν καὶ
μέσος ἀμφοῖν κατὰ τὴν πορείαν γενόμενος, εἰς δύο ἴσα διαιροῦντα τὸν
κόσμον γράψῃ κύκλον καὶ οὕτως ἴσην ἡμέραν τῇ νυκτὶ ποιήσῃ. φθι-
νοπωρινὴν δὲ ἰσημερίαν ποιεῖ, ὁπότεν ἀπὸ θερινοῦ τροπικοῦ ἐπὶ τὰ
νότια καὶ τὸν χειμερινὸν τροπικὸν ὑποστρέφων καὶ μεσαίτατος ὁμοίως
ἀμφοῖν γενόμενος, τὸν αὐτὸν ἰσημερινὸν γράψῃ κύκλον. αὐξομένας δὲ
παρέχεται τὰς ἡμέρας, ἀπὸ χειμερινοῦ τροπικοῦ ἐπὶ τὰ βόρεια τοῦ
κόσμου ὑποστρέφων, μειουμένας δέ, ἐκ τῶν ἐναντίων ἀπὸ θερινοῦ τρο-
πικοῦ ἐπὶ τὰ νότια κατιῶν καὶ τὸν χειμερινὸν τροπικόν.

αἱ δὲ αὐξήσεις τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν οὐ τὸ ἴσον ἐκάστης ἡμέρας
προστιθέασιν καὶ ὑφαιροῦσιν, ἀλλ' ὁπότε ἀρχὴν τοῦ αὔξεσθαι ἢ ἡμέρα

18-43 resp. Blemm. EP 1288 B-D

desunt SP: α = VDFML

109 μὲν α: om. β || 111 ἐστι VDFL: γίνεται β om. M || 112 post ἡμερῶν add. τε καὶ
νυκτῶν L, probav. Zi. || 4 κύκλον γράψῃ α (-ει M): γράψῃ (-ῃ B) κύκλον β || 9 χειμε-
ρινῶν τροπῶν] exspectaveris χειμερινοῦ τροπικοῦ, cf. 15 || 11 ante ἡμέραν add. τὴν M
LE³⁵ || 14 αὐξομένας VdFL: αὐξανόμενας Mβ || 18 post αὐξήσεις add. καὶ μειώσεις
Zi., respuit Steinbruck 45-46 | ante καὶ add. τε CEH || 19 αὔξεσθαι αH: αὐξάνεσθαι
CEB

18-43 cf. Gem. El. VI 29-50; Manil. III 443-482; Mart. Cap. de nupt. VIII 878
p. 463, 10-15

- 20 λαμβάνοι, τῷ μὲν πρώτῳ μηνὶ δωδέκατον αὖξεται τῆς ὅλης ὑπεροχῆς, ἢ ὑπερέχει ἢ μεγίστη τὴν ἐλαχίστην ἡμέραν, τῷ δὲ δευτέρῳ ἕκτον, τῷ δὲ τρίτῳ τέταρτον, καὶ τῷ τετάρτῳ ὁμοίως τέταρτον, τῷ δὲ πέμπτῳ ἕκτον, τῷ δὲ ἕκτῳ δωδέκατον. ὥστε εἰ ἐξ ὥραις ὑπερέχει ἢ μεγίστη τὴν ἐλαχίστην ἡμέραν, τῷ μὲν πρώτῳ μηνὶ ἡμῶριον προστεθήσεται τῇ
- 25 ἡμέρᾳ, τῷ δὲ δευτέρῳ ὥρᾳ, τῷ δὲ τρίτῳ ὥρᾳ καὶ ἡμισυ, ὡς τῇ τριμῆνῳ τριῶν ὥρῶν γίνεσθαι τὴν προσθήκην, καὶ τῷ τετάρτῳ ὁμοίως ὥρᾳ καὶ ἡμισυ προστεθήσεται, τῷ πέμπτῳ ὥρᾳ, τῷ ἐσχάτῳ ἡμῶριον. 52 καὶ οὕτως ἀναπληρωθήσονται αἱ ἐξ ὥραι, καθ' ἃς ὑπερέχει ἢ μεγίστη τὴν ἐλαχίστην ἡμέραν.
- 30 ἡ δὲ αἰτία τοῦ μὴ ἴσας γίνεσθαι τὰς προσθήκας τοιαύδε ἐστίν. ὁ ζῳδιακὸς κύκλος, δι' οὗ τὴν πορείαν ποιεῖται ὁ ἥλιος, λοξὸς ὢν καὶ τέμνων τὸν ἰσημερινὸν κατὰ δύο σημεία, τῶν δὲ τροπικῶν ἑκατέρου καθ' ἓν σημεῖον ψαύων, τὸν μὲν ἰσημερινὸν καὶ τοὺς πλησίον παραλλήλους ὀρθότερος τέμνει, καὶ ὀλίγον δεῖν πρὸς ὀρθὰς γωνίας, τοῖς δὲ
- 35 τροπικοῖς πλαγιώτερος καὶ ἐπὶ πλεόν ἐγκεκλιμένος παράκειται, καὶ οὕτως ὀξείας ποιῶν τὰς γωνίας αἷτιος γίνεται τοῦ σχολαιότερον αὐτοῖς καὶ προσιέναι καὶ ἀφίστασθαι. διὰ γὰρ τοῦ ζῳδιακοῦ πολλὴν τὴν πορείαν ποιούμενος σχολαιότερον ἀφίσταται τῶν τροπικῶν, κατὰ δὲ τὸν ἰσημερινόν, ὀρθότερου αὐτοῦ ὄντος, ἀθρουστέρας καὶ τὰς προσόδους
- 40 τὰς πρὸς αὐτὸν καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ ἀναχωρήσεις ποιεῖται, δαιμονίως τῆς προνοίας τοιαύτην τὴν σχέσιν τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς τοὺς τροπικοὺς ἐργασαμένης ὑπὲρ τοῦ λεληθυίας, ἀλλὰ μὴ ἀθρόας, γίνεσθαι τὰς τῶν ὥρῶν μεταβολάς.
- οὐδὲ οἱ μεταξὺ δὲ τῶν τροπικῶν καὶ ἰσημερινοῦ χρόνοι ἴσοι εἰσίν.

30-43 Posid. F 282 Th.; ~ Pachym. Quadriv. 378, 10-21 || 40-43 resp. Pachym. Quadriv. 379, 5-6 || 44-48 resp. Blemm. EP 1288 D-1289 A; ~ Pachym. Quadriv. 378, 22-26

desunt SP: α = VDFML

20 λαμβάνει MLE λαμβάνει B || 23 ἐξ ὥραις scripsi, cf. I 5, 100; 101; 6, 16: ὥραις ἐξ VDFL ἐξ ὥρας CE ὥρας ἐξ MBH || 25 ante τῇ (τῷ CE) add. πρὸς CEB || 31 κύκλος om. ML || 34 γωνίας delendum censuit Neugebauer (2) 961 adn. 4, defendit Goul. 195 || 37 post ἀφίστασθαι e coni. add. τὸν ἥλιον Blfr. et alii editores, Tannery (ad Pachym. Quadriv. 378, 17), respuit Goul. 232 || 38 σχολαιότερος ML

23-24 ὥστε - ἡμέραν] ad Hellesponti latitudinem spectat; cf. II 1, 442; Ach. Isag. 25 p. 57, 2-6; idem 35 p. 70, 16-18; Hipparch. in Arat. 26, 16-23 (ad Arat. Phaen. 497-499); Schol. in Arat. Vet. 304, 3-5; ibid. 305, 9-306, 5; Ptol. II 6 p. 109, 17-20 || 30-43 cf. Gem. El. VI 34-39 || 44-48 cf. Gem. El. I 13-16; Ptol. Synt. III 4 p. 233, 21-24; 237, 20-238, 3; Theon. Expos. 153, 6-12

ἀπὸ μὲν γὰρ ἐαρινῆς ἰσημερίας μέχρι θερινῶν τροπῶν ἡμέραι εἰσὶν 45
 δ' ζ', ἀπὸ δὲ θερινῆς τροπῆς μέχρι φθινοπωρινῆς ἰσημερίας ἡμέραι 9
 β' ζ', ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς ἰσημερίας ἄχρι χειμερινῆς τροπῆς πη', ἀπὸ
 δὲ χειμερινῆς τροπῆς ἐπὶ ἐαρινὴν ἰσημερίαν 9 δ'.

54 ἐπιζητεῖται οὖν πῶς, ἴσων ὄντων τῶν τοῦ ζωδιακοῦ τεταρτημορίων,
 οὐκ ἐν ἴσῳ χρόνῳ αὐτὰ ὁ ἥλιος διέξεισι. ῥητέον οὖν ὅτι, εἰ δι' αὐτοῦ 50
 τοῦ ζωδιακοῦ τὴν πορείαν ὁ ἥλιος ἐποιεῖτο, ἐν ἴσῳ ἂν χρόνῳ πάντα
 τὰ μέρη αὐτοῦ διήει· νῦν δ' ὑπόκειται ὁ ἥλιακὸς κύκλος τῷ μέσῳ τοῦ
 ζωδιακοῦ πολὺ προσγειότερος ὢν αὐτοῦ. ἀλλὰ εἰ καὶ ὑποκείμενος ὁ
 ἥλιακὸς τῷ ζωδιακῷ τὸ αὐτὸ εἶχεν αὐτῷ κέντρον, καὶ ὥς ἐν ἴσῳ ἂν
 χρόνῳ τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ οἰκείου κύκλου ὁ ἥλιος διήει. αἱ γὰρ ἀπὸ 55
 τῶν τροπικῶν τε καὶ ἰσημερινῶν ἐλκόμεναι διάμετροι εἰς ἴσα ἔτεμνον
 ἂν τέσσαρα καὶ τὸν ἥλιακὸν κύκλον. νυνὶ δὲ οὐ τὸ αὐτὸ κέντρον ἔχειν
 αὐτοὺς συμβέβηκεν, ἀλλ' ἔκκεντρός ἐστιν ὁ ἥλιακὸς κύκλος. καὶ διὰ
 τοῦτο οὐ τέμνεται εἰς τέσσαρα ἴσα ὑπὸ τῶν προειρημένων διαμέτρων,
 ἀλλὰ εἰσὶν ἄνισοι αὐτοῦ αἱ περιφέρειαι. μόνοι γὰρ οἱ τοῖς αὐτοῖς κέν- 60
 τροις κεχρημένοι κύκλοι εἰς ἴσα ἔχουσι τεμνομένας τὰς περιφερείας
 ὑπὸ τῶν διαμέτρων, οἱ δὲ ἔκκεντροι οὐκέτι. ἔκκεντρος οὖν ὢν ὁ
 ἥλιακὸς κύκλος, ἂν εἰς ιβ' διαιρεθῇ παραπλησίως τῷ ζωδιακῷ, ἴσοις
 τμήμασι οὖσι τοῦ ζωδιακοῦ ἄνισα τμήματα ὑποκείσεται τοῦ ἥλιακοῦ.
 καὶ μέγιστον μὲν ἔσται αὐτοῦ τμήμα τὸ ὑποκείμενον τοῖς Διδύμοις, 65
 ἐλάχιστον δὲ τὸ τῷ Τοξότη· ὅθεν καὶ τοῦτον μὲν ἐν ἐλαχίστῳ διέρχε-
 ται χρόνῳ, τοὺς δὲ Διδύμους ἐν μηκίστῳ, ἐνταῦθα μὲν ὑψηλότατος ὢν,
 ἐν δὲ τῷ Τοξότη προσγειότατος, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀναλόγως. ὅθεν καὶ
 56 τὸν κύκλον αὐτοῦ ἔκκεντρον εἶναι συμβέβηκεν, οὐ τὸ αὐτὸ ὕψος ἀεὶ
 κινουμένου, ἀλλὰ καὶ ὑψουμένου κατὰ τὴν πορείαν καὶ πάλιν ἐπὶ τὰ 70
 προσγειότερα φερομένου.

οὐδὲ τὰ νυχθήμερα δὲ πάντα λόγῳ ἀκριβεῖ ἴσα ἐστὶν ἀλλήλοις, ὥς
 ὑπονοεῖται, ἀλλὰ μόνον πρὸς αἴσθησιν. ἡ μὲν γὰρ αὐτοῦ τοῦ κόσμου

49-60 ~ Pachym. Quadriv. 378, 27-37 || 49-68 resp. Blemm. EP 1289 A-C ||
 65-68 resp. Pachym. Quadriv. 379, 1-5 || 72-80 resp. Blemm. EP 1289 C

desunt SP: α = VDFML

47 πη' VDFMβ: πη' η' L Gem. Ptol. Theon, probav. Lüdecke Boericke 64 || 48 9 δ'
 VFMCE: 9 η' L Gem. Ptol. Theon, probav. Lüdecke Boericke 64 9 δ' ζ' DBH ||
 54 αὐτῷ α: om. β || 64 οὖσι om. ML || 66 τὸ VLB Pachym.: om. cett. | ἐν CEB: om.
 cett. || 68 ὅθεν - φερομένου (71) ut glossema del. Zi. || 70 πάλιν α: ἔμπαλιν β

49-71 cf. Gem. El. I 31-41; Theon. Expos. 153, 16-158, 11; Mart. Cap.
 VIII 848-849 || 72-89 cf. Gem. El. VI 2-4; fusius Ptol. Synt. III 9

- περιφορὰ μείων ἐστὶ παντὸς νυχθημέρου ἀναγκαίως, παντὶ τῷ δρόμῳ
 75 τοῦ κόσμου θάττον τοῦ νυχθημερινοῦ διαστήματος τὸν ἑαυτοῦ κύκλον
 διεξάγοντος, ὃ τὴν ἐναντίαν ἰὼν τῷ κόσμῳ ὁ ἥλιος πρόεισιν. ἐκ-
 περιελθόντος γὰρ τοῦ κόσμου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, οὕτω ἐπὶ τῇ ἀνα-
 τολῇ ὁ ἥλιος θεωρεῖται, ἀλλ' ὁπόταν ἡ περιφέρεια τοῦ κύκλου ἀν-
 ενεχθῇ, ἣν διήνυσσε τῷ νυχθημέρῳ κατὰ τὴν προαιρετικὴν κίνησιν ὁ
 80 ἥλιος, τότε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ φαίνεται. εἰ μὲν οὖν πάντα τὰ
 δωδεκατημόρια τοῦ ζωδιακοῦ ἴσα ὄντα ἐν ἴσῳ καὶ ἀνέτελλε χρόνῳ,
 συνέβαινεν ἂν καὶ τὰ νυχθήμερα πάντα ἴσα εἶναι. νυνὶ δὲ τὰ μὲν θε-
 ρινὰ ζῳδία ὀρθὰ μὲν ἀναφέρεται, λοξὰ δὲ καταδύεται, καὶ ὀρθίοις
 ἀναφερομένοις αὐτοῖς μακρότερος ὁ τῆς ἀνατολῆς αὐτῶν γίνεται
 85 χρόνος. καὶ τὰ μέρη οὖν αὐτῶν, ἃ τῷ νυχθημέρῳ διέρχεται ὁ ἥλιος,
 ἀναλόγως βραδύοντα τὴν ἀνατολὴν ποιεῖται. τὸ δ' ἔμπαλιν τούτων ἐπὶ
 τῶν χειμερινῶν γίνεται ζωδίων. καὶ οὕτως αἱ μὲν τοῦ αἰθέρος περι-
 στροφαὶ ἴσαι εἰσὶ, τὰ δὲ νυχθήμερα οὐκέτι, πρὸς γε τὸν ἀκριβέστατον
 λόγον.
- 90 σχολαιότερον δέ, καθάπερ ἔφαμεν, τοῦ ἡλίου προσιόντος τοῖς
 τροπικοῖς καὶ ἀποχωροῦντος, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πλέον περὶ αὐτοὺς ἐγ- 58
 χρονίζοντος, καὶ οὐκ ὄντων ἀοικήτων τῶν ὑπ' αὐτοῖς οὐδὲ τῶν ἔτι
 ἐνδοτέρῳ (ἡ γὰρ Σύνη ὑπὸ τῷ θερινῷ κεῖται κύκλῳ, ἡ δ' Αἰθιοπία
 ἔτι ταύτης ἐνδοτέρῳ), ἀπὸ τούτων ὁ Ποσειδώνιος τὸ ἐνδόσιμον λαβὼν
 95 καὶ πᾶν τὸ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν κλίμα εὐκρατον εἶναι ὑπέλαβε. καὶ
 πέντε ζώνας εἶναι τῆς γῆς τῶν εὐδοκίμων φυσικῶν ἀποφνημαμένων,
 αὐτὸς τὴν ὑπ' ἐκείνων διακεκαῦσθαι λεγομένην οἰκουμένην καὶ εὐ-
 κρατον εἶναι ἀπεφήνατο. ὅπου γάρ, φησὶν, ἐπὶ πλέον τοῦ ἡλίου περὶ
 τοὺς τροπικοὺς διατρίβοντος οὐκ ἔστιν ἀοίκητα τὰ ὑπ' αὐτοῖς, οὐδὲ τὰ
 100 ἔτι τούτων ἐνδοτέρῳ, πῶς οὐκ ἂν πολὺ πλέον τὰ ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ
 εὐκράτα εἴη, ταχέως τῷ κύκλῳ τούτῳ καὶ προσιόντος τοῦ ἡλίου καὶ
 πάλιν ἴσῳ τάχει ἀφισταμένου αὐτοῦ καὶ μὴ ἐγχρονίζοντος περὶ τὸ
 κλίμα, καὶ μὴν διὰ παντός, φησὶν, ἴσης τῆς νυκτὸς τῇ ἡμέρᾳ οὔσης

90-131 Posid. F 210 EK; F 283 Th. || 94-95 resp. S. Seth Ut. corp. 111, 1-5 (ap. Posid. F 211 EK; F 75 Th.)

desunt SP: α = VDFML || 95 ὑπὸ inc. S

76 δ con. Ma., probav. Zi. Goul.: ὅν codd. || 82 θερινὰ] τροπικὰ E²ec, cf. Sext. Emp. Adv. Math. V 11 || 83 μὲν eras. E², rescr. E⁵ | λοξὰ δὲ καταδύεται eras. E², rescr. E⁵ || 88 ἀκριβέστατον α: ἀληθέστατον β || 90 ἔφαμεν] 30-40

82-86 cf. Gem. El. VII 9-17 || 90-95 cf. Polyb. ap. Gem. El. XVI 32-38

ἐνταῦθα καὶ διὰ τοῦτο σύμμετρον ἐχούσης πρὸς ἀνάψυξιν (τοῦ
 ἄερος) τὸ διάστημα; καὶ τοῦ ἄερος τούτου ἐν τῷ μεσαιτάτῳ καὶ βα- 105
 θυτάτῳ τῆς σκιάς ὄντος, καὶ ὄμβροι γενήσονται καὶ πνεύματα δυνά-
 μενα ἀναψύχειν τὸν ἄερα, ἐπεὶ καὶ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν ὄμβροι συν-
 εχεῖς καταφέρεσθαι ἱστοροῦνται περὶ τὸ θέρος καὶ μάλιστα τὴν ἀκμὴν
 αὐτοῦ, ἀφ' ὧν καὶ ὁ Νεῖλος πληθύνειν τοῦ θέρους ὑπονοεῖται. ὁ μὲν
 οὖν Ποσειδώνιος οὕτω φέρεται. καὶ δεήσει, ἂν οὕτως ἔχῃ τὰ ὑπὸ τῷ 110
 ἰσημερινῷ, δις τοῦ ἔτους γίνεσθαι τὰς ὥρας παρ' αὐτοῖς, ἐπειδὴ καὶ ὁ
 ἥλιος δις αὐτοῖς κατὰ κορυφὴν γίνεται, δύο γε ἰσημερίας ποιῶν.

60 οἱ δὲ ἀντιλέγοντες τῇ δόξῃ ταύτῃ τοῦ Ποσειδωνίου φασὶν ὅτι ἔνεκα
 μὲν τοῦ ἐπὶ πλέον πρὸς τοῖς τροπικοῖς διατρίβειν τὸν ἥλιον ἔδει ὑγιῇ
 τὴν περὶ τούτου δόξαν εἶναι τοῦ Ποσειδωνίου. ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῶν 115
 τροπικῶν πάλιν ἐπὶ πλέον ὁ ἥλιος ἀφίσταται, καὶ οὕτω καὶ ὁ ὑπ' αὐ-
 τοῖς ἀῆρ ἐπὶ πλέον ἀναψύχεται, καὶ δύναται τὰ κλίματα οἰκεῖσθαι· τοῦ
 δὲ ἰσημερινοῦ, μέσῳ τῶν τροπικῶν ὄντος, καὶ πρὸς ὀλίγον ἀφίσταται
 καὶ ταχεῖαν τὴν ἐπ' αὐτὸν ὑποστροφὴν ποιεῖται. καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τοῖς
 τροπικοῖς καταδέχεται τὰ ἀπὸ τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν ἐτήσια πνεύ- 120
 ματα, καὶ παραμυθοῦνται τὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου φλογμόν, ἀναψύχοντα
 τὸν ἄερα. μέχρι δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ ταῦτα οὐχ οἷά τε διικνεῖσθαι· εἰ δὲ
 διίξεται, θερμὰ καὶ φλογώδη τῷ μήκει τῆς πορείας ὑπὸ τοῦ ἡλίου γε-
 νήσεται. τό τε ἴσην εἶναι τὴν νύκτα τῇ ἡμέρᾳ οὐδὲν ἂν καθ' αὐτὸ δύ-
 ναιτο πρὸς ἀνάψυξιν τοῦ ἐκεῖ ἄερος, ἀφάτῳ τε τῇ δυνάμει τοῦ ἡλίου 125
 κεχρημένου καὶ ὀρθὴν καὶ ἔντονον ἐπὶ τοῦτο τὸ κλίμα διὰ παντός ἐκ-
 πέμποντος τὴν ἀκτῖνα, ἐπεὶ γε μὴ ἀξιόλογον ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἀπόκλισιν
 ποιεῖται. ὑπονοεῖται δὲ ὑπὸ τῶν φυσικῶν τὸ πλεῖστον τῆς μεγάλης θα-
 λάσσης κατὰ τοῦτο τὸ κλίμα ὑποβεβληθῆαι, εἰς τροφὴν τοῖς ἄστροις

104.105 τοῦ ἄερος addidi, cf. 125 || 106 post γενήσονται add. καὶ ἀνεμοὶ γενήσονται C
 (qui γενήσονται om.) EB || 109 πληθύνειν DFLCHE^{2pc} (v¹ E^{2s}): πληθύειν SVME^{ac}B^{ec}
 (v¹ erasisse videtur B¹) || 114 ἔδει οὐ δεῖ conī. Ma., probav. Zi. Goul., sed ἔδει = ἔδει ἂν
 et ἔνεκα – ἥλιον protasin veram adfert; cf. 34–38 || 118 μέσου ML || 119 ἐπ' SVDML:
 ὑπ' β πρὸς F || 120 τὰ ἀπὸ ὑπὸ CE || 121 ἄ ante καὶ addendum censuit Bk., respuit
 Sauppe, probav. Goul. | παραμυθούμενα conī. Zi. παραμυθοῦντα ed. pr. Blfr. | ante
 ἀναψύχοντα add. καὶ Bk., probav. Zi. Goul. | ἀναψύχουσι conī. Bk. ἀναψύχονται
 conī. Goul. || 121–122 ἀναψύχοντος τοῦ ἄερος SVDF

105–109 cf. Strab. II 2, 3 (Posid. F 49 EK ll. 51–61); II 3, 3 (Posid. F 49 EK
 ll. 134–135) || 119–124 de ventis etesiis cf. ex. gr. Aristot. Meteor. II 5; Posid. ap. Strab.
 III 2, 5 (T 22 EK); Sen. QN V 10; Anon. I in Arat. 97, 1–6; plura ap. Pease ad Cic.
 Nat. deor. II 131 || 128–130 cf. Aet. Plac. II 23, 5 (= SVF II 658); Diog. Laert. VII 145
 p. 359, 14–17 (partim ap. Posid. F 10 EK); Posid. F 118 EK; Gem. El. XVI 21–24
 (= Crates F 34a). cf. ad I 8, 79–81

130 μεσαίτατον ὑπάρχον. ὥστε οὐκ ὀρθῶς ἔοικεν ἐνταῦθα φέρεσθαι ὁ Ποσειδώνιος.

ὅλης δὲ τῆς γῆς καθ' ὑπόθεσιν οἰκουμένης, τῶν οἰκήσεων αἱ μὲν 62
περίσκιτοι, αἱ δὲ ἑτερόσκιτοι, αἱ δὲ ἀμφίσκιτοι γενήσονται. περίσκιτοι μὲν
αἱ ὑπὸ τοῖς πόλοις, ἐν αἷς καὶ εἰς ἡμέραν καὶ νύκτα ὁ ἐνιαυτὸς διαι-
135 ρεθήσεται, ὀρίζοντος μὲν γινομένου παρ' αὐτοῖς τοῦ ἰσημερινοῦ, ζω-
δίων δὲ ἐξ διὰ παντὸς τῶν αὐτῶν ὑπὲρ γῆς ὄντων καὶ ἐξ ὑπὸ γῆν. κύ-
κλον οὖν περιγράφουσαι παρ' αὐτοῖς αἱ σκιαὶ περισκίτους αὐτοῦς
ποιοῦσι, παραπλησίως τοῖς μύλοις ἐν τοῖς ὑπὸ τοὺς πόλους κλίμασι
στρεφομένον τοῦ κόσμου. ἑτερόσκιτοι δὲ εἰσιν αἱ εὐκρατοὶ, ἐπεὶ, ὅταν
140 περὶ μεσημβρίαν γένηται ὁ ἥλιος, τῶν μὲν τὴν βορείαν ἔχόντων ζώνην
πρὸς βορρᾶν ἀποκλίνουσιν αἱ σκιαί, τῶν δὲ τὴν ἀντεῦκρατον ἡμῖν
πρὸς νότον. ἀμφίσκιτοι δὲ οἱ ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ γενήσονται· πρὸς νότον
μὲν γὰρ ἀπιόντος καὶ ὡς πρὸς τὸν χειμερινὸν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ κύ-
κλου τοῦ ἡλίου, πρὸς βορρᾶν ἀποκλίνουσιν αὐτῶν αἱ σκιαί, πρὸς δὲ
145 τὸν θερινὸν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ πορευομένου, πρὸς νότον ἂν τρέ-
ποιντο. καὶ τοιαύτη μὲν ἐστὶν ἡ περὶ τὰς ζώνας τῆς γῆς διαφορά.

ἔτι δὲ δεῖ κάκεῖνο ἐγνωκέναι ἐνταῦθα, ὅτι κατὰ ταῦτόν μὲν αὖξεται
καὶ μειοῦται ἡ ἡμέρα πᾶσι τοῖς ἔχουσι τὴν ἡμετέραν εὐκρατον· οὐ
μὴν ἡ ἴση γε προσθήκη καὶ ὑφαίρεσις παρὰ πᾶσιν ἐστὶν, ἀλλὰ πολλή
150 ἐστὶν ἡ ἐν τούτοις παραλλαγή, τοῖς μὲν ἐλαχίστης γινομένης προσθή- 64
κης καὶ ὑφαίρεσεως, τοῖς δὲ μεγίστης, τοῖς δὲ μέσης. τούτου δ' αἰτίον
ἐστὶ τὸ μὴ ἐπ' ἴσης παρὰ πᾶσιν ἐγκεκλίσθαι τὸν κόσμον, μηδὲ τὸν
βόρειον τῶν πόλων τὰς ἴσας μοίρας ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἐξῆρθαι, ἀλλὰ
τοῖς μὲν πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦσι πρὸς ὀλίγον, τοῖς δὲ πρὸς ἄρκτον
155 ἐπὶ πλεόν, τοῖς δὲ μέσοις τούτων μέσως.

132-146 Posid. F 284 Th.; resp. Blemm. EP 1291 C-1293 A || 147-155 resp. Blemm. EP 1296 B-C

132 καθ' ὑπόθεσιν sc. Posidonii, cf. ad 133-146 || 136 γῆν] γῆς SVDF || 138 τοὺς πόλους αE^{5pc}: τοῦ πόλου β || 139 ἐπεὶ αE^{2ec}: ἔπειτα CBH (ta erasisse videtur E²) || 142 οἱ SVDME^{5s}: αἱ F om. Lβ || 144 ἀποκλινούσιν coni. Goul. || 147 ἐνταῦθα] digression (90-146) facta de dierum et noctium longitudine iterum disserere incipit | post αὔξεται add. ἡ νύξ L, probav. Zi. || 148 ἡ ἡμέρα om. L || 149 ἡ om. DFC | ἡ ἴση γε] ἴση γε ἡ coni. Martini (2) 351

133-146 cf. Strab. II 2, 3 (ap. Posid. F49 EK); II 5, 37 et II 5, 43; Ach. Isag. 31 p.66, 28-67, 26 || 133-138 cf. Ptol. Synt. II 6 p.116, 21-117, 3 || 139-141 cf. Ptol. Synt. II 6 p.107, 10-16 || 142-146 cf. Ptol. Synt. II 6 p.102, 9-16 || 151-155 cf. Gem. El. VI 24-28

πρὸς μεσημβρίαν μὲν γὰρ ἀπ' ἄρκτου πορευομένοις ταπεινότερος ὁ
 πόλος γίνεται ἀναγκαίως καὶ μείον τὸ ἔγκλημα τοῦ κόσμου, ἐκεῖθεν δὲ
 πρὸς ἄρκτον ἰοῦσι τούναντίον. ἐν μὲν γὰρ τῇ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν γῇ
 ἑκάτερος τῶν πόλων ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος θεωρεῖται, καὶ πάντων τῶν παρ-
 αλλήλων ἴσα ὑπὸ γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν τμήματά ἐστιν, ὡς εἴρηται. καὶ 160
 τοῦ παρ' αὐτοῖς ὀρίζοντος ὁ ἄξων διάμετρος γίνεται, καὶ οὔτε ἀειφα-
 νές οὔτε ἀφανές τι τῶν ἄστρον αὐτοῖς ἐστίν. ἐκεῖθεν δὲ πρὸς ἡμᾶς
 ἰοῦσιν ἐν σφαιρικῷ σχήματι τῆς γῆς ὃ τε πόλος ἐξαίρεται ὁ παρ' ἡμῖν
 καὶ οἱ ὀρίζοντες μεταπίπτουσι, καὶ ὁ ἄξων οὐδενὸς ἔτι διάμετρος αὐ-
 τῶν γίνεται διὰ τὴν γινομένην ἔγκλισιν τοῦ κόσμου ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου 165
 ἐξαιρομένου κατὰ τὸ τοῦ πόλου ὕψωμα, καὶ κύκλοι ἀρκτικοὶ ἄλλοι
 παρ' ἄλλοις γίνονται κατὰ τὰς τῶν ὀριζόντων μεταπτώσεις. δεῖ γὰρ
 τοὺς ἀρκτικούς τὰ παρ' ἐκάστοις ἀειφανῇ τῶν ἄστρον περιέχοντας
 γράφεσθαι {πόλῳ καὶ διαστήματι} τῷ παρ' ἐκάστοις ὀρίζοντι. τοῖς μὲν
 οὖν πλησίον τῆς διακεκαυμένης καὶ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦσιν ἐλάχι- 170
 66 στοι γίνονται οἱ ἀρκτικοὶ διὰ τὸ καὶ τὴν ἔγκλισιν τοῦ κόσμου βρα-
 χεῖαν εἶναι καὶ τὸν πόλον πρὸς ὀλίγον ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἐξηρμένον
 φαίνεσθαι. τοῖς δὲ πρὸς ἄρκτῳ καὶ πλησίον τῆς κατεψυγμένης ἀνάγκη
 καὶ τοὺς ἀρκτικούς μεγίστους εἶναι καὶ τὸν πόλον ἀξιόλογον ἔχειν τὸ
 ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ὕψωμα καὶ τὸν κόσμον ἀκολούθως ἐπὶ πλεῖστον ἐγ- 175
 κεκλίσθαι. ὅσοι δὲ τὸ μεσαίτατον ἔχουσιν ἄρκτου καὶ μεσημβρίας, ὧν
 καὶ οἱ Ἑλληνές εἰσι καὶ πάντες οἱ τὸν αὐτὸν ἔχοντες παράλληλον,
 τούτοις πάντα μέσως ἔχει τὰ προειρημένα.

ὥστε καὶ τῶν παραλλήλων κύκλων οἱ ὑπὸ τῶν παρ' ἐκάστοις ὀριζόν-
 των τεμνόμενοι ἐν μὲν τῇ διακεκαυμένῃ εἰς ἴσα, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις κλί- 180
 μασι εἰς ἄνισα τέμνονται· σύμμετρα δὲ ἔξει παρὰ τούτοις τὰ τε ὑπὸ
 γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν μείζω καὶ ἐλάττω τμήματα. καὶ οὕτω καὶ τὰ κατὰ
 τὰς αὐξήσεις καὶ μειώσεις τῶν ἡμερῶν τῆς ἀναλογούσης ἔξεται συμμε-
 τρίας. οἱ δὲ πλησίον τῆς διακεκαυμένης οἰκοῦντες οὐκ ἀξιολόγους
 ἔχουσι τὰς αὐξήσεις καὶ μειώσεις τῶν ἡμερῶν διὰ τὸ πρὸς ὀλίγον παρ' 185
 αὐτοῖς τὸν κόσμον ἐγκεκλιμένον ὀλίγην ποιεῖν παραλλαγὴν τῆς περὶ
 τοὺς παραλλήλους τομῆς, καθ' ἣν εἰς ἄνισα ὑπὸ τῶν ὀριζόντων τέ-
 μνονται. τοῖς δὲ τῇ κατεψυγμένῃ τὸ κλίμα παρακείμενον ἔχουσι πάνυ

176 ἄρκτου inc. P

160 εἴρηται] I3, 23-24; 51-54; 88-89; 114-116 || 162 ante αὐτοῖς add. παρ' M ||
 169 πόλῳ καὶ διαστήματι ut glossema delevi πόλου διαστήματι ἀπὸ τοῦ παρ' ἐκ.
 ὀρίζοντος Ma., probav. Zi. || 173 ἄρκτον L || 181 post τούτοις add. τοῖς ἔλλησι S^{ms}V^{ms}dF
 B^sH

πολλή ἐστὶν ἡ κατὰ τὰς αὐξήσεις τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν παραλλαγή,
 190 τοῦ τε κόσμου ἐπὶ πλεῖστον παρ' αὐτοῖς ἐγκεκλιμένου καὶ τοῦ πόλου
 ἀξιόλογον ἔχοντος τὸ ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ὕψος καὶ διὰ τοῦτο μέγιστον
 τὸν παρ' αὐτοῖς ἀρκτικὸν ποιοῦντος, ὥς μὴ πολὺ τοῦ θερινοῦ ἀφεστιά-
 ναι αὐτὸν κύκλου. οἷς ἀκολουθῶς οἱ παρ' αὐτοῖς ὀρίζοντες ἀμετροτά- 68
 την τὴν εἰς ἄνισα τῶν παραλλήλων ποιοῦνται τομήν· ὅθεν καὶ τὰ
 195 κατὰ τὰς αὐξήσεις καὶ μειώσεις τῶν ἡμερῶν μεγίστης παρ' αὐτοῖς ἔχε-
 ται παραλλαγῆς.

λέγεται γοῦν ἐν Βρεττανίᾳ, περὶ Καρκίνον τοῦ ἡλίου γινομένου καὶ
 τὴν μεγίστην ἡμέραν ποιοῦντος, ὥς ὀκτὼ καὶ δέκα ὥρῶν ἰσημερινῶν
 γίνεται ἡ ἡμέρα, ἔξ δὲ ἡ νύξ· ὅθεν καὶ φῶς εἶναι παρ' αὐτοῖς νυκτὸς
 200 κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, αὐτοῦ παρὰ τὸν ὀρίζοντα τοῦ ἡλίου παρα-
 τρέχοντος καὶ ἀποπέμποντος τὰς αὐγὰς ὑπὲρ γῆν (ὅπερ ἀμέλει καὶ
 παρ' ἡμῖν γίνεται, ὅταν πελάζῃ τῷ ὀρίζοντι, πολὺ τοῦ φωτὸς τὴν
 ἀνατολὴν αὐτοῦ προλαμβάνοντος)· ὅθεν καὶ ἐν Βρεττανίᾳ νυκτὸς εἶναι
 φῶς, ὥς καὶ ἀναγινώσκειν δύνασθαι. καὶ γὰρ τοῦτό φασιν ἀναγκαιό-
 205 τατον εἶναι, παρὰ τὸν ὀρίζοντα τότε τοῦ ἡλίου τὴν πορείαν ποιου-
 μένου καὶ οὐ διὰ τῶν βαθυτέρων τῆς γῆς λόντος, διὰ τὸ ἐλάχιστον εἶ-
 ναι παρ' αὐτοῖς τμήμα ὑπὸ γῆν τοῦ θερινοῦ κύκλου.

περὶ δὲ τὴν Θούλην καλουμένην νῆσον, ἐν ᾗ γεγενῆσθαι φασὶ Πυ-
 θέαν τὸν Μασσαλιώτην φιλόσοφον, ὅλον τὸν θερινὸν ὑπὲρ γῆς εἶναι
 210 λόγος, αὐτὸν καὶ ἀρκτικὸν γινόμενον αὐτοῖς. παρὰ τούτοις, ὁπότεν ἐν
 Καρκίνῳ ὁ ἥλιος ᾗ, μηνιαία γενήσεται ἡ ἡμέρα, εἴ γε καὶ τὰ μέρη
 πάντα τοῦ Καρκίνου ἀειφανῆ ἐστί παρ' αὐτοῖς· εἰ δὲ μή, ἐφ' ὅσον ἐν
 τοῖς ἀειφανέσιν αὐτοῦ ὁ ἥλιός ἐστίν. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς νήσου προιοῦ-

194-231 (paucis omissis) Pytheas F 14 || 197-207 resp. Blemm. EP 1296 D-1297 A ||
 197-213 Posid. F 285a Th. || 208-239 resp. Blemm. EP 1297 A-1300 A

200 ὀρίζοντα- I 5, 17 deest B

189 post αὐξήσεις fort. addendum καὶ μειώσεις, cf. 183; 185; 195 et app. crit. I 3, 2 | καὶ
 νυκτῶν fort. delendum || 198 ὥς om. et γίνεσθαι pro γίνεται (199) MPL || 200 αὐτοῦ]
 τότε coni. Goul. qui 205 contulit | παρὰ MPL: περὶ cett. || 201 ὅπερ] fort. ὥσπερ, cf.
 I 1, 53; II 1, 34; II 3, 57 || 205 παρὰ αE^{2ec}: περὶ CH | τοῦ ἡλίου τότε MPL || 208 πυ-
 θέαν DME: πυθέα SVFCH πυθαγόραν PL || 211 μηνιαία] διμηνιαία E⁵ (δι E^{5s}) |
 γενήσεται α: γίνεται CEH

197-199 cf. II 1, 444; Ptol. Synt. II 6 p. 113, 12-15; Gem. El. VI 8; Plin. NH II 186 ||
 208-213 aliter Ptol. Synt. II 6 p. 114, 9-11

70 σιν ὥς ἐπὶ τὰ ἀρκτικά ἐκ τοῦ πρὸς λόγον καὶ ἕτερα μέρη πρὸς τῷ
 Καρκίνῳ γένοιτ' ἂν ἀειφανῇ τοῦ ζῳδιακοῦ. καὶ οὕτως, ἐφ' ὅσον τὰ 215
 παρ' ἐκάστοις φαινόμενα ὑπὲρ γῆς αὐτοῦ διέρχεται ὁ ἥλιος, ἡμέρα γε-
 νήσεται.

καὶ ἔστι κλίματα τῆς γῆς ἀναγκαίως, ἐν οἷς καὶ διμηνιαία καὶ τρι-
 μηνιαία γίνεται ἡ ἡμέρα καὶ τεσσάρων καὶ πέντε μηνῶν. ὑπὸ δὲ τὸν
 πόλον αὐτὸν ἐξ ζῳδίων ὑπὲρ γῆς ὄντων, ἐφ' ὅσον ταῦτα διέρχεται ὁ 220
 ἥλιος ἀειφανῇ ὄντα, ἡμέρα γενήσεται, τοῦ αὐτοῦ κύκλου καὶ ὀρίζοντος
 καὶ ἀρκτικοῦ γινομένου αὐτοῖς καὶ ἰσημερινοῦ. τοῖς μὲν γὰρ ἐν Θούλῃ
 συμπίπτει ὁ θερινὸς τροπικὸς τῷ ἀρκτικῷ, τοῖς δὲ ἔτι ἐνδοτέρῳ ὑπερ-
 βαίνει ὁ ἀρκτικὸς τὸν θερινὸν εἰς τὰ πρὸς τὸν ἰσημερινὸν μέρη, ἐκ
 τοῦ πρὸς λόγον τούτου γινομένου. τοῖς δ' ὑπ' αὐτῷ τῷ πόλῳ ὁ ἰσημε- 225
 ρινὸς τὰς τρεῖς λαμβάνει σχέσεις, ἀρκτικὸς γινόμενος, ὅτι περιλαμβάνει
 τὰ ἀειφανῇ τῶν ἀστρῶν, μηθενὸς ἀπλῶς παρὰ τούτοις ἢ δυομένου
 ἢ ἀνίσχοντος, ὀρίζων δὲ γίνεται, ὅτι χωρίζει τὸ ὑπὲρ γῆς τοῦ κόσμου
 ἡμισφαίριον ἀπὸ τοῦ ὑπὸ γῆν, ἰσημερινὸς δέ, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ διαι-
 ρῶν αὐτοῖς εἰς ἴσα ἡμέραν καὶ νύκτα, ὅς καὶ τοῖς ἄλλοις μὲν πᾶσιν 230
 ἐπ' ἴσης ἰσημερινὸς ἐστὶν, οὐκέτι δὲ οὔτε ὀρίζων οὔτε ἀρκτικός.

καὶ τὰ μὲν κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν κατὰ τὰς ἡμέρας καὶ νύκτας
 αὐξήσεών τε καὶ μειώσεων τοιαῦτά ἐστι, παρὰ πᾶσιν ἐπ' ἴσης ἐξισου-
 μένων τῶν σκοτισμῶν τε καὶ φωτισμῶν τοῦ ἀέρος. ἐν μὲν γὰρ τῇ δια-
 72 κεκαυμένη ἴσαι διὰ παντὸς αἱ νύκτες ταῖς ἡμέραις, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις 235
 κλίμασιν ἕτερον τρόπον ἐξισοῦνται τὸ τοιοῦτον, τῶν παρ' ἐκάστοις μεγί-
 στων ἡμερῶν ταῖς μεγίσταις νυξὶν ἐξισουμένων, μήτε τῶν σκοτισμῶν
 μήτε τῶν φωτισμῶν τοῦ ἀέρος παρὰ τισι πλεονεκτουμένων, ἀλλὰ εἰς
 ἴσα τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ διαιροῦντος ταῦτα. αἴτιον δὲ πάσης τῆς περὶ τὰ
 προειρημένα διαφορᾶς ἐστὶ τὸ τῆς γῆς σχῆμα σφαιρικὸν ὑπάρχον καὶ 240
 αὐτὸς πολὺ πρότερον ὁ σύμπας κόσμος. ἐν ἐτέραις γὰρ σχημάτων ιδέ-
 αῖς οὐδὲν ἂν εἶναι δύναίτο τῶν προειρημένων. ἐπιδείξομεν δ' ἐξῆς ὅτι
 τούτῳ τῷ σχήματι καὶ ὁ σύμπας κέχρηται κόσμος καὶ τὰ ἀξιολογώ-
 τατα τῶν μερῶν αὐτοῦ.

218 κλίμα MPL || 226 post ἀρκτικὸς add. μὲν MPLE^{3a} || 229 γῆν] γῆς SVDF ||
 230 ante ἡμέραν add. τὴν Mβ || 232 ante νύκτας add. τὰς SVMPL || 236 κλίμασιν
 αE^{26c} (in ras. scr. κλι E²): τμήμασιν CH || 243 τούτῳ τῷ] τοιούτῳ CE

219–222 cf. Ach. Isag. 35 p. 70, 21–71, 7; Gem. El. VI 17; Plin. NH II 186–187 ||
 219–231 cf. Gem. El. V 21; 32–34; Ptol. Synt. II 6 p. 116, 21–117, 9 || 222–223 cf. Strab.
 II 5, 8; aliter Ptol. Synt. II 6 p. 114, 9–11 || 233–239 cf. Gem. El. VI 26–28

- Δοκεῖ μὲν οὖν καὶ αὐτὴ ἡ ὄψις ὑπαγορεύειν ὅτι σφαῖρά ἐστιν ὁ 5
κόσμος· οὐ μὴν τοῦτό γε κριτήριον δεῖ ποιεῖσθαι τοῦ περὶ αὐτὸν σχή-
ματος· οὐ γὰρ πάντα ἡμῖν, ἢ ἔχει, καὶ φαντάζεσθαι εἴωθεν. ὅθεν ἀπὸ
τῶν ἐναργεστέρων καὶ καταληπτικῶς ἡμῖν φαινομένων ἐπὶ τὰ μὴ
5 αὐτόθεν ἐκφανῇ κατὰ τὴν φαινομένην ἀκολουθίαν παραγίνεσθαι
προσῆκει. ἂν τοίνυν ἐπιδείξωμεν ὅτι τὸ στερεώτατον αὐτοῦ καὶ πυ-
κνότατον μέρος, ἡ γῆ, σφαιρικῶς κέχρηται τῷ σχήματι, ῥαδίως ἂν ἀπὸ
τούτου ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν μερῶν αὐτοῦ μετιόντες καταμάθοιμεν ὅτι
πάντα σφαιρικά ἐστί καὶ οὕτως καὶ ὁ σύμπας τοιοῦτον ἔχει τὸ σχῆμα.
10 πλείους τοίνυν διαφοραὶ περὶ τοῦ κατὰ τὴν γῆν σχήματος παρὰ τοῖς 74
παλαιότεροις τῶν φυσικῶν γεγονάσιν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν αὐτῇ τῇ κατὰ
τὴν ὄψιν φαντασίᾳ κατακολουθήσαντες πλατεῖ καὶ ἐπιπέδῳ τῷ σχή-
ματι κεχρησθαι αὐτὴν ἀπεφάναντο. ἕτεροι δὲ ὑπονοήσαντες ὅτι μὴ ἂν
διέμενε τὸ ὕδωρ ἐπ' αὐτῆς, εἰ μὴ βαθεῖα καὶ κοίλη τὸ σχῆμα ἦν,
15 αὐτῷ τούτῳ κεχρησθαι τῷ σχήματι ἔφασαν αὐτήν. ἄλλοι δὲ κυβοειδῇ
καὶ τετράγωνον εἶναι αὐτήν ἀπεφάναντο, τινὲς δὲ πυραμοειδῇ. οἱ δὲ
ἡμέτεροι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων πάντες καὶ οἱ πλείους τῶν ἀπὸ
τοῦ Σωκρατικοῦ διδασκαλείου σφαιρικὸν εἶναι τὸ σχῆμα τῆς γῆς δι-
εβεβαιώσαντο.
20 ἑτέρου τοίνυν σχήματος παρὰ τὰ προειρημένα οὐκ ἂν εὐφυῶς
προσαφθέντος αὐτῇ, ἀναγκαίως ἂν τὸ τοιοῦτον διεzeugμένον ἀληθὲς
γένοιτο· ἥτοι πλατεῖα καὶ ἐπίπεδός ἐστιν ἡ γῆ, ἢ κοίλη καὶ βαθεῖα, ἢ
τετράγωνος, ἢ πυραμοειδῆς, ἢ σφαιρικὴ τῷ σχήματι. θέντες οὖν ὥς
ἀληθὲς τοῦτο τὸ διεzeugμένον, κατὰ τὸν καλούμενον παρὰ τοῖς διαλε-
25 κτικοῖς διὰ πλειόνων πέμπτον ἀναπόδεικτον προϊόντες δείξομεν ὅτι
σφαιρικὸν ἔχει τὸ σχῆμα ἡ γῆ. φήσομεν γὰρ ὅτι 'ἀλλὰ μὴν οὔτε πλα-
τεῖά ἐστιν οὔτε κοίλη οὔτε τετράγωνος οὔτε πυραμοειδῆς', ὥς δείξομεν
ταῦτα. ἔπειτα ἐποίσομεν ὥς σφαιρικὴν εἶναι αὐτὴν ἀναγκαιότατόν
ἐστίν.

17 καὶ² inc. B

2 ποιεῖσθαι α: ποιήσασθαι β || 4 ἐναργέστερον MPL || 9 τὸ MPLH: om. cett. ||
10 τὴν MPLH: om. cett. || 15 αὐτὴν ἔφασαν CE || 17 οἱ¹ MPLH: om. cett. || 23 τιθέντες
dFCE^{3pc}

(I 5) cf. Diog. Laert. VII 140 p.357, 4-5 (ap. Posid. F 8 EK); VII 145 p.359, 18-19
(ap. SVF II 650); Ptol. Synt. I 4 passim; Theon. Expos. 120, 10-122, 16 || 11-13 cf.
Gem. El. XVI 28 || 16-19 cf. Aet. Plac. III 10, 1 (= SVF II 648) || 23-25 cf. SVF II 241
(p. 80, 17-20); II 245 (p. 82, 34-83, 3)

ὅτι τοίνυν μή ἐστιν ἐπίπεδος, οὕτως ἂν καταμάθοιμεν. εἰ πλατεῖ καὶ 30
ἐπιπέδῳ τῷ σχήματι ἐκέχρητο, εἰς ἂν ἦν ὀρίζων παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
76 ποῖς. οὐ γάρ ἐστιν ἐπινοῆσαι, πῶς ἂν ἐν τοιούτῳ τῆς γῆς σχήματι
μεταπίπτοιεν οἱ ὀρίζοντες. ἐνὸς δὲ ὄντος ὀρίζοντος, κατὰ ταυτόν ἂν
παρὰ πᾶσιν αἱ ἀνατολαὶ καὶ αἱ δύσεις ἐγίνοντο, ὥστε καὶ αἱ ἀρχαὶ
τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. νυνὶ δ' οὐκ ἀπαντᾷ τοῦτο, ἀλλὰ πλείστη φαί- 35
νεται ἢ ἐν τοῖς εἰρημένοις παραλλαγῇ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς γῆς, ἄλλοτε
παρ' ἄλλοις καὶ δυομένου καὶ ἀνίσχοντος τοῦ ἡλίου. οἱ γοῦν Πέρσαι,
πρὸς τῇ ἀνατολῇ οἰκοῦντες, τέσσαρσιν ὥραις πρῶτοι λέγονται ἐντυγχά-
νειν τῇ ἐκβολῇ τοῦ ἡλίου τῶν Ἰβήρων, πρὸς δυσμαῖς οἰκούντων. ἐλέγ-
χεται δὲ ταῦτα καὶ ἐξ ἐτέρων καὶ ἐκ τῶν περὶ τὰ ἄστρα γινομένων 40
ἐκλείψεων, κατὰ ταυτόν μὲν παρὰ πᾶσιν ἐκλειπόντων, οὐ μὴν τῆς αὐ-
τῆς ὥρας εὐρισκομένων, ἀλλὰ τὸ ἐν Ἰβηρσι πρῶτης ὥρας ἐκλείπον
πέμπτης εὐρίσκεται ὥρας παρὰ τοῖς Πέρσαις τὴν ἐκλειψιν πεποιη-
μένον, παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις ἀναλόγως. καὶ μὴν ἐν πλατεῖ καὶ ἐπιπέδῳ
τῆς γῆς σχήματι τὸ ἴσον ἂν παρὰ πᾶσιν ὁ πόλος τοῦ ὀρίζοντος ἐφαί- 45
νετο ἀφεστῶς καὶ ὁ αὐτὸς κύκλος ἀρκτικός. ὧν οὐδὲν ἐν τοῖς φαινο-
μένοις ἐστίν, ἀλλὰ παρὰ μὲν Συηνίταις καὶ Αἰθίοψιν ἐλάχιστον φαίνε-
ται τὸ τοῦ πόλου ὕψος, μέγιστον δὲ ἐν Βρεττανοῖς, ἐν δὲ τοῖς διὰ
μέσου κλίμασιν ἀναλόγως. ἀπιόντων τε πρὸς ἄρκτον ἀπὸ μεσημβρίας
ἀποκρύπτεται τινα τῶν ὀρωμένων πρὸς μεσημβρία ἄστρον, καὶ πρὸς 50
ἄρκτῳ τινὰ ὀρεῖται τέως ἀφανῆ ὄντα. καὶ εἴ τις ἀπ' ἄρκτων πρὸς με-
σημβρίαν ἴοι, τὸ ἔμπαλιν γίνεται. ὧν οὐδὲν ἂν συνέβαινε πλατεῖ τῷ
78 σχήματι τῆς γῆς κεχρημένης καὶ διὰ τοῦτο ἐνὸς ὄντος τοῦ ὀρίζοντος.
οὐκ ἄρα τούτῳ τῷ σχήματι κέχρηται ἡ γῆ. συνέβαινε δ' ἂν καὶ τὰς
ἡμέρας παρὰ πᾶσιν ἴσας εἶναι. ὧν πάντα τάναντία ἐν τοῖς φαινομένοις 55
ἐστί.

καὶ μὴν εἰ πλατεῖ καὶ ἐπιπέδῳ τῷ σχήματι ἐκέχρητο ἡ γῆ, δέκα μυ-
ριαδῶν ἢ ὅλη ἂν τοῦ κόσμου διάμετρος ἦν. τοῖς μὲν γὰρ ἐν Λυσιμαχίᾳ

33 ταυτόν] τοῦτον SVMB || 34 αἰ² α: om. β || 38 πρότεροι E^{2ec} (in ras. scr. o et e E²
qui roi in fine lineae adscr.) || 42 εὐρισκομένων Sauppe: εὐρισκομένης codd. || 45 post
σχήματι add. οὔσης dFEBH || 50 μεσημβρία dFMβ: μεσημβρίαν SVPL || 51 ἄρκτῳ
SVdFPLE: ἄρκτον MCH ἄρκτῳ B || 54 ἂν PL: om. cett. || 55 τάναντία E^{4ec}, cf.
89; I 6, 20; 37: τὰ ἐναντία PLE³⁷ (τὰ in fine lineae adscr. E³⁷?) τὰ om. cett. | ἐν
αE³⁵: om. β

39-44 cf. Plin. NH II 180; Ptol. Synt. I 4 p. 15, 2-13; Theon. Expos. 121, 5-12 ||
54-55 cf. Plin. NH II 180; Ptol. Synt. I 4 p. 15, 18-19

κατὰ κορυφῆς ἐστὶν ἡ τοῦ Δράκοντος κεφαλὴ, τῶν δ' ἐν Σύνῃ τόπων
 60 ὑπέρκειται ὁ Καρκίνος. τοῦ δὲ διὰ Λυσιμαχίας καὶ Σύνῃς ἡκοντος
 μεσημβρινοῦ πεντεκαιδέκατον μέρος ἐστὶν ἡ ἀπὸ τοῦ Δράκοντος μέχρι
 Καρκίνου περιφέρεια, ὥς γε διὰ τῶν σκιοθηρικῶν δείκνυται. τὸ δὲ τοῦ
 ὅλου κύκλου πεντεκαιδέκατον πέμπτον τῆς διαμέτρου γίνεται. ἂν τοί-
 νυν ἐπίπεδον ὑποθέμενοι τὴν γῆν καθέτους ἐπ' αὐτὴν ἀγάγωμεν ἀπὸ
 65 τῶν ἄκρων τῆς περιφερείας τῆς ἀπὸ τοῦ Δράκοντος ἐπὶ Καρκίνον
 ἡκούσης, ἐφάψονται τῆς διαμέτρου, ἡ διαμετρεῖ τὸν διὰ Σύνῃς καὶ
 Λυσιμαχίας μεσημβρινόν. ἔσται οὖν τὸ μεταξὺ τῶν καθέτων μυριάδων
 δύο· δισμύριοι γὰρ ἀπὸ Σύνῃς εἰς Λυσιμαχίαν στάδιοι. ἐπεὶ οὖν πέμ-
 πτον τῆς ὅλης διαμέτρου τοῦτο τὸ διάστημα, δέκα μυριάδων ἡ ὅλη
 70 τοῦ μεσημβρινοῦ διάμετρος γενήσεται. δέκα δὲ μυριάδων τὴν διάμε-
 τρον ἔχων ὁ κόσμος τὸν μέγιστον ἔξει κύκλον μυριάδων τριάκοντα·
 πρὸς ὃν ἡ γῆ στιγμιαία οὔσα πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδων ἐστίν, ὁ δὲ
 ἥλιος ταύτης πολυπλασίων ἐστίν, ἐλάχιστον τοῦ οὐρανοῦ μέρος ὑπάρ- 80
 χων. πῶς οὖν οὐχὶ καὶ ἀπὸ τούτων φανερόν ὅτι μὴ οἷον τε ἐπίπεδον
 75 εἶναι τὴν γῆν;

ὅτι δὲ οὐδὲ βαθεῖ καὶ κοίλῳ τῷ σχήματι κέχρηται, ἀπὸ τούτων ἂν
 συνοφθείη. εἰ γὰρ οὕτως εἶχε τὰ κατὰ τὸ σχῆμα αὐτῇ, πρώτοις ἂν
 τοῖς Ἰβηρσι τῶν Περσῶν ἐγίνετο ἡμέρα, τῆς κατὰ τὴν γῆν ἐξοχῆς ἐπι-
 προσθούσης τοῖς πλησιάζουσι, τοῖς δὲ ἀφεστῶσιν ἐπὶ πλεον οὐδὲν ἐμ-
 80 ποδιζούσης πρὸς τὴν ὄψιν. καὶ γὰρ ὅταν κοιλόν τι ἐν ἡλίῳ ᾖ, τὸ μὲν
 πρὸς τῷ ἡλίῳ μέρος αὐτοῦ σκιαζεται κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, τὸ
 δὲ ἀντικρὺ ἐλλάμπεται. καὶ ἐπὶ τῶν ὅλων οὖν τὸ παραπλήσιον ἂν συν-
 έβαινε, κοίλου τοῦ περὶ τὴν γῆν σχήματος ὄντος. πρώτοι γὰρ ἂν οἱ
 πρὸς τῇ δύσει ἐνετύγχανον ταῖς ἀνατολαῖς. νυνὶ δὲ τούτου τὸ ἔμπαλιν
 85 ἐν τοῖς φαινομένοις ἐστί. καὶ μὴν καὶ ὁ πόλος ὁ ἀρκτικός πλεον ἂν
 ἐφαίνετο τοῦ ὀρίζοντος ἀφεστῶς τοῖς πρὸς μεσημβρίαν ἐν τοιούτῳ τῆς
 γῆς σχήματι, ἐπιπροσθούμενος ὑπὸ τῆς ἐξοχῆς τοῖς προσαρκτίοις. καὶ
 ὁμοίως πλείονα ἄστρα ἐφαίνετ' ἂν ἀειφανῇ ἐν τῷδε τῷ σχήματι τοῖς

61 δωδέκατον **MPL** || 63 πεντεκαιδέκατον] δωδέκατον **PL** πέντε καὶ δωδέκατον
M | post πέμπτον add. ἔγγιστα **E**³⁵, e recs. Bk. Zi. || 72 μυριάδων **αC**: σταδίων **E^{ac}BH**
 ante σταδίων add. μυριάδων **E**³⁵ || 73 πολλαπλασίων **PL** | τοῦ οὐρανοῦ μέρος **α**: μέρος τοῦ
 οὐρανοῦ **β** || 87 τοῖς προσαρκτίοις (πρὸς ἀρκτίους **PCEH**) | τῆς πρὸς ἀρκτίους **FM**
 τῆς πρὸς ἀρκτίους **L** τῆς πρὸς ἀρκτίους Ma., probav. Zi. || 88 σχήματι Ma., probav. Zi.
 Goul., cf. 32; 45; I 4, 163; infra 112: κλίματι codd.

62-63 cf. ad I 7, 118-120 || 72 cf. ad I 7, 110 || 77-84 cf. Ptol. Synt. I 4 p. 15, 16-17

πρὸς νότῳ, καὶ μείζων ὁ κύκλος ὁ ἀρκτικός ἀκολουθῶς. ὧν πάντα τὰ-
 ναντία ἐν τοῖς φαινομένοις ἐστίν. οἳ τε ἐν τῷ βαθυτάτῳ τοῦ κοιλώ- 90
 ματος οἰκοῦντες οὐκ ἂν οἰοί τ' ἐγίνοντο τὰ ἐξ ζώδια ὑπὲρ γῆς ὁρᾶν,
 ὅθεν οὐδὲ τοῦ ἰσημερινοῦ τὸ ἥμισυ. καὶ γὰρ ἡμεῖς, ὅταν εἰς βαθύ-
 τερόν τι κατελθόντες ἀπιδώμεν εἰς τὸν οὐρανόν, βραχὺ μέρος αὐτοῦ,
 82 ἀλλ' οὐ τὸ πᾶν ἡμισφαίριον ὁρῶμεν. καὶ αἱ νύκτες διὰ παντὸς ἂν
 μείζους τῶν ἡμερῶν ἐγίνοντο, τῆς ὑποκειμένης τῇ κυρτότητι περιφε- 95
 ρείας τοῦ οὐρανοῦ πολὺ μείζονος οὔσης τῆς ὑπερκειμένης τῇ κοιλότητι
 περιφερείας, μεσαιτάτης γε τῆς γῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἰδρυμένης.
 εἰ δὲ ἦν κυβοειδὴς καὶ τετράγωνος ἡ γῆ, συνέβαιnen ἂν ἐξ μὲν
 ὥρων γίνεσθαι τὴν ἡμέραν, δέκα δὲ καὶ ὀκτὼ τὴν νύκτα, ἐκάστης
 πλευρᾶς τοῦ κύβου ἐξ ὥραις καταλαμπομένης. εἰ δὲ καὶ πυραμοειδὴς 100
 ἦν ἡ γῆ, ὀκτὼ ἂν ὥραις ἐκάστη πλευρὰ κατελάμπετο αὐτῆς.
 εἰ οὖν μηδὲν εἶναι τούτων τῶν σχημάτων περὶ αὐτὴν τὰ φαινόμενα
 δείκνυσιν, ἀναγκαῖον σφαιροειδῆ εἶναι αὐτὴν κατὰ τὸν διὰ πλειόνων
 πέμπτον. ἔνεστι δὲ καὶ προηγουμένως δεῖξαι ὅτι σφαιρική ἐστίν,
 ὁμοίως ἀπὸ τῶν φαινομένων ὁρμωμένους. δι' ὧν γὰρ ἐδείκνυτο μηδὲν 105
 τῶν προειρημένων σχημάτων εἶναι περὶ αὐτὴν, δι' αὐτῶν τούτων δεί-
 κνυται ὅτι σφαιρική ἐστίν. πρῶτον μὲν γὰρ μεταπίπτουσιν ἐπ' αὐτῆς οἱ
 ὀρίζοντες, ἔπειτα οὐ τὰ αὐτὰ παρὰ πᾶσιν ἄστροι θεωρεῖται πρὸς ἄρ-
 κτω καὶ μεσημβρίᾳ, οὐδὲ τὸ τοῦ πόλου ὕψος, οὐδὲ τὸ μέγεθος τοῦ ἄρ-
 κτικοῦ, οὐδὲ τὰ μεγέθη τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. ἅπερ ἅπαντα δεί- 110
 κνυσι σαφῶς ὅτι σφαιρικόν ἐστίν τὸ περὶ τὴν γῆν σχῆμα. ἐν ἐτέρῳ γὰρ
 σχήματι οὐδὲν τῶν φαινομένων γίνεσθαι δυνατόν, ἀλλ' ἐπὶ μόνῃς
 σφαίρας ἐπιφαίνεσθαι τὰ τοιαῦτα τῶν συμπτωμάτων δυνατόν.
 84 καὶ μὴν ὁπόταν ἐν πελάγει γῆ πελάζειν μέλλωμεν, πρώταις ταῖς

107-108 resp. Pachym. Quadriv. 367, 2-3 (= Testimonia Byzantina 3a) || 110 resp. Pa-
 chym. Quadriv. 367, 3-4 (= Testimonia Byzantina 3a) || 114-124 resp. S. Seth Consp.
 20, 4-12 || 114-145 Posid. F 286 Th.

95 ὑποκειμένης **DFMPL**: ὑπερκειμένης **SVB** || 96 τῇ κοιλότητι **DFMPL**: τῆς
 κοιλότητος **SVB** || 100 κύβου **SVDFML**: κόσμου **PB** | καὶ α: om. **B** || 102 τούτων τῶν
 σχημάτων **SVDMP**: τῶν σχημάτων τούτων **LB** || 104 post πέμπτον e rec. addendum
 ἀναπόδεικτον censuit Bk., probav. Zi. Goul., cf. 25; I 6, 3 || 106 δι' αὐτῶν α: διὰ **B** ||
 108 ἄρκτω καὶ μεσημβρίᾳ α: ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν **B** || 112 ante τῶν φαινομένων add.
 τούτων Ma., probav. Zi. || 114 ἐν πελάγει] ἐκ πελάγους **DF**

107-109 cf. Aristot. Cael. II 14, 297 b 30-298 a 2 || 114-124 cf. Plin. NH II 164; Ptol.
 Synt. I 4 p. 16, 13-18; Strab. I 1, 20; Theon. Expos. 122, 17-123, 4

115 ἀκρωρείαις ἢ ὄψις ἐντυγχάνει, τὰ δὲ ἄλλα ὑπὸ τῆς κυρτότητος ἐπι-
προσθεῖται. ἔπειτα κατὰ τὴν πορείαν ὑπερτιθέμενοι τὰ κυρτώματα καὶ
ταῖς λαγόσι τῶν ὀρῶν ἐντυγχάνομεν καὶ τοῖς πρόποσι. καὶ ἐν αὐτοῖς
δὲ τοῖς πλοίοις ὅποσα μέρη οὐχ ὀρᾶται ἀπὸ τῶν καταστροφμάτων καὶ
ἐκ κοίλης νεώς, ταῦτα ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ ἀνιόντες καὶ τὰ ἐπιπροσθεῖντα
120 τῶν κυρτωμάτων ὑπερτιθέμενοι πολλάκις ὀρᾶν εἰώθασιν. καὶ νεώς δὲ
ἀπὸ γῆς ἰούσης πρῶτον τὰ σκάφη ἀποκρύπτεται, ἔτι τῶν περὶ τὸν
ἱστὸν ὀρωμένων. καὶ ὁπότε ἐκ θαλάττης γῆ πελάζοι, ὁμοίως πρῶτον
ὀρᾶται τὰ ἱστία, τὰ δὲ σκάφη ἔτι ἐπιπροσθεῖται ὑπὸ τῆς περὶ τὸ ὕδωρ
κυρτότητος. ἅπερ ἅπαντα μονονοὺ γραμμικαῖς ἀποδείξεσιν ἐμφαίνει
125 διότι σφαιρικόν ἐστι τὸ τῆς γῆς σχῆμα.

ἀναγκαῖον οὖν καὶ τὸν περιέχοντα αὐτὴν ἀέρα σφαῖραν εἶναι, ἀπὸ ὅλης
αὐτῆς τῶν ἀναθυμιάσεων αἰρομένων καὶ ἐπισυρρεουσῶν καὶ οὕτως καὶ τὸ
τοῦ ἀέρος σχῆμα ὁμοιον ἀπεργαζομένων. (οὐ μὴν ἄλλα καὶ τὰ στερεὰ τῶν
σωμάτων οἷά τε ἐστὶ πολλαχῶς σχηματίζεσθαι, ἐπὶ δὲ πνευματικῆς ἢ πυ-
130 ρώδους οὐσίας, ὁπότε καθ' αὐτὰς εἶεν, οὐδὲν ἐγχωρεῖ τοιοῦτον γίνεσθαι.
ἐπὶ τὸ οἰκεῖον οὖν τῇ φύσει αὐτῶν παραγίνονται σχῆμα τετονωμένοι καὶ τὸ
ἴσον ἀπὸ τοῦ μεσαιτάτου πάντῃ ἀποτεινόμεναι, μαλακῆς αὐτῶν τῆς
οὐσίας οὐσης καὶ μηθενὸς ὄντος στερεοῦ, ὃ ἄλλως σχηματίζοι ἂν αὐ-
τάς.) τοῦ δὲ ἀέρος ὄντος σφαιρικοῦ, οὕτως καὶ ὁ αἰθήρ, πάλιν τούτου
135 περιεκτικὸς ὢν καὶ οὔτε εἰς γωνίας ὑπὸ τινος στερεοῦ ἀποκλινόμενος 86
οὔτε εἰς ἐπίμηκές τι σχηματίζεσθαι αὐτὸν τὸ βιαζόμενον ἔχων, σφαῖρα
καὶ αὐτὸς ἂν εἴη ἀναγκαιῶς. ὅθεν πολλὴ ἀνάγκη καὶ τὸν σύμπαντα
κόσμον τοιούτῳ τῷ σχήματι κεχρησθαι.

καὶ μὴν κάκεινο πιθανώτατον, τὸ τελεώτατον τῶν σωμάτων τῷ τε-
140 λεωτάτῳ τῶν σχημάτων κεχρησθαι. καὶ ἔστι πάντων μὲν σωμάτων τε-

128-134 SVF II 455

115 post τῆς add. περὶ τὸ ὕδωρ Ma., probav. Zi. ad κυρτότητος scr. τοῦ ὕδατος
C^{2ms} τοῦ ὕδατος δηλαδή B^{ms} || 118 δὲ αE^{27ec} (δὲ in ras. scr. E²⁷): μὲν BH μέντοι
C || 121 πρῶτα MPL, probav. Goul. || 129 πνευματικῆς] σωματικῆς PL || 133 σχηματίζοι
SVLE^{2ec} (in ras. scr. οἱ E²)B: μετασχηματίζοι C σχηματίζει MP -η dF σχημα-
τίζον H || 138 τῷ SVMPL^{2pc}: om. DFβ

126-128 cf. SVF II 527 (p. 168, 25-26) || 134-135 cf. SVF II 527 (p. 168, 26-27) ||
139-144 vulgo notissimum, ex. gr. Plat. Tim. 33 b 1-7; Aristot. Cael. II 4, 286 b 25-33;
Aet. Plac. I 6, 3 (= SVF II 1009 p. 299, 15-19); Cic. Nat. deor. II 47

λεώτατον ὁ κόσμος, πάντων δὲ σχημάτων ἢ σφαῖρα. αὕτη μὲν γὰρ οἷα τέ ἐστι περιλαμβάνειν πάντα τὰ τῇ αὐτῇ διαμέτρῳ κεχρημένα τῶν σχημάτων, τῶν δὲ ἄλλων σχημάτων οὐδὲν οἶόν τε περιλαμβάνειν σφαῖραν τῇ ἴσῃ διαμέτρῳ κεχρημένην αὐτῷ. ἀναγκαιότατον τοιγαροῦν σφαῖραν εἶναι τὸν κόσμον.

145

6 "Ὅτι δ' ἡ γῆ ὑπὸ τοῦ κόσμου περιεχομένη αὐτὸ τὸ μεσαίτατον ἐπέχει αὐτοῦ, πάλιν ἀπὸ τῆς ἐφόδου τῆς κατὰ τὸν διὰ πλειόνων πέμπτον ἀναπόδεικτον ὁρμώμενοι παραστήσομεν. τὸ γὰρ τοιοῦτον διεξευγμένον καὶ ἀληθές καὶ ἀναγκαῖον· ἡ γῆ ἐμπεριεχομένη τῷ κόσμῳ ἥτοι πρὸς ἀνατολῇ ἐστὶν ἢ πρὸς δύσει ἢ πρὸς ἄρκτῳ ἢ πρὸς μεσημβρίᾳ, ἢ ὑψη- 5 λοτέρα ἢ ταπεινότερα τοῦ μέσου, ἢ αὐτὸ τὸ μεσαίτατον ἐπέχει αὐτοῦ. οὐδὲν δὲ τῶν πρώτων τοῦ τελευταίου ἀληθές ἐστίν, ὡς δείζομεν. ἀναγκαῖον ἄρα τὸ μέσον τοῦ κόσμου ἐπέχειν αὐτήν.

88 ὅτι τοίνυν μή ἐστι πρὸς ἀνατολῇ, δῆλον ἐκ τούτων. εἰ γὰρ ἦν πρὸς ἀνατολῇ, ἀνίσχοντος ἂν ἡλίου βραχύτεραι ἐγίνοντο αἱ τῶν φωτιζο- 10 μένων σκιαί, δυομένου δὲ μείζους ἂν ἀπεπέμποντο. πλησίον μὲν γὰρ ὄντων τῶν φωτιζόντων, μικραὶ γίνονται αἱ σκιαί, ἀφισταμένων δὲ ἐπὶ πλεον, πρὸς λόγον τῆς ἀποστάσεως μεγεθύνεσθαι εἰώθασιν. καὶ μὴν καὶ τὰ ἀνατέλλοντα πάντα μείζονα ἐφαίνεται ἂν ἡμῖν πλησιαιτέρον τῆς ἀνατολῆς οὔσι, δυόμενα δὲ καὶ ἀεὶ ὡς προσωτέρῳ ἀπὸντα βραχύτερα. 15 αἱ τε πρώται τῆς ἡμέρας ἐξ ὥραι βραχύταται ἂν ἐγίνοντο, ταχέως ἡμῖν κατὰ κορυφὴν τοῦ ἡλίου γινομένου, αἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἕκτης μακραί, ἄτε τοῦ ἀπὸ κορυφῆς διαστήματος ὡς ἐπὶ τὴν δύσιν μείζονος ὄντος. ὧν οὐδὲν ἐν τοῖς φαινομένοις ἐστίν. οὐκ ἄρα πρὸς ἀνατολῇ μᾶλλον ἢ γῆ ἐστίν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πρὸς δύσει μᾶλλον· πάντα γὰρ ἂν τάναντία 20 τοῖς προειρημένοις συνέβαιεν.

εἰ δὲ πρὸς ἄρκτῳ ἦν μᾶλλον ἢ γῆ, συνέβαιεν ἂν κατὰ πάσας τὰς ἀνατολάς πρὸς τοῦτο τὸ κλίμα ἀποτείνειν τὰς τῶν φωτιζομένων σκιάς.

I 6 resp. Pachym. Quadriv. 369, 25–26 (= Testimonia Byzantina 3b) || 9–15 resp. S. Seth Consp. 21, 3–10 || 22–32 resp. S. Seth Consp. 21, 11–15

143 περιλαβεῖν **MPL** | ante σφαῖραν add. τὴν **DFM** || 144 τῇ **MPL**: τὴν cett. | τοιγαροῦν] οὖν **SVDF** || 8 τὸ μέσον τοῦ κόσμου **SVDFM**: τοῦ κόσμου τὸ μέσον β τὸ μέσον om. **PL** || 11 μὲν α: om. β || 14 πλησιαιτέρον α (-a **V**): πλησιέστερον **C** πλησιώτερον **EBH** || 15 προσωτέρῳ β: προσωτάτῳ α | ἀπὸντα] ἀπόντα tacite coni. Zi. || 20 ἂν **PLCEH**: post συνέβαιεν pos. **SVDF** om. **MB** || 23 ἀποτείνειν] ἀποκλίνειν **P LC**

(I 6) cf. Diog. Laert. VII 155 (= SVF II 558); Plin. NH II 176; Ptol. Synt. I 5 passim

καὶ εἰ πρὸς μεσημβρίαν ἦν, πρὸς μεσημβρίαν καὶ αἱ σκιαὶ ἀπέκλινον
 25 ἂν καὶ ἀνίσχοντος καὶ δυομένου τοῦ ἡλίου. νυνὶ δὲ οὐδὲν γίνεται
 τούτων, ἀλλ' ἐν μὲν ταῖς ἡμερίαις ἀνατέλλοντος, πρὸς ἡμερινὴν δύ-
 σιν ἀποκλίνουσιν αἱ σκιαί, δυομένου δέ, πρὸς ἡμερινὴν ἀνατολήν, ἐν
 δὲ χειμεριναῖς τροπαῖς ἀνατέλλοντος μὲν, πρὸς θερινὰς δύσεις, δυομέ-
 νου δέ, πρὸς θερινὰς ἀνατολάς. ὁπότεν δὲ πάλιν ἐνθένδε *** ἀνίσχη,
 30 πρὸς χειμερινὰς δύσεις ἢ ἀπόκλισις γίνεται τῶν σκιῶν, δυομένου δέ, 90
 πρὸς χειμερινὰς ἀνατολάς, ὡς χιασμὸν γίνεσθαι τῶν σκιῶν. ὅθεν οὐδὲ
 πρὸς τούτων τινὶ τῶν κλιμάτων ἐστὶν ἡ γῆ.

εἰ δὲ ἦν ὑψηλότερα τοῦ μέσου, οὐτ' ἂν τὸ ἡμικόσμιον ὑπὲρ γῆς
 ἐφαίνετο οὔτε τὰ ἐξ ἡζώδια καὶ αἱ ῥπ' μοῖραι οὔτε τὸ τοῦ ἡμερινοῦ
 35 ἡμισυ, ἀλλὰ μείονα τούτων πάντων. ὅθεν καὶ τὰς νύκτας τῶν ἡμερῶν
 διὰ παντὸς ἂν συνέβαινε μείζους εἶναι. εἰ δὲ ταπεινότερα τοῦ μέσου
 ἦν, τάναντία πάντα συνέβαινε (ἂν) τῶν προειρημένων, μείζονος ὄντος
 τοῦ ὑπὲρ γῆς ἡμισφαιρίου. ὥστε οὔτε ἐν ὕψει οὔτε ἐν ταπεινώματι
 ἐστὶ.

40 δέδεικται δὲ ὅτι μὴδὲ πρὸς τῶν τεσσάρων κλιμάτων τινί. αὐτὸ ἄρα
 τὸ μεσαίτατον τοῦ κόσμου ἐπέχειν αὐτὴν ἀναγκαῖον, {καὶ} πρὸς τού-
 τοις καὶ βαρυτάτην τῶν ἐν κόσμῳ σωμάτων οὔσαν καὶ τὸ κατωτάτω
 ἐπέχειν ὀφείλουσαν, ὅπερ ταυτὸν τῷ μεσαιτάτῳ ἐστίν.

Περὶ δὲ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς πλείους μὲν γεγόνασι δόξαι παρὰ 7
 τοῖς φυσικοῖς, βελτίους δὲ τῶν ἄλλων εἰσὶν ἢ τε Ποσειδωνίου καὶ ἡ
 Ἐρατοσθένους, αὕτη μὲν διὰ γεωμετρικῆς ἐφόδου δεικνύουσα τὸ μέ-
 γεθος αὐτῆς, ἡ δὲ τοῦ Ποσειδωνίου ἐστὶν ἀπλουστέρα. ἐκάτερος δὲ
 5 αὐτῶν ὑποθέσεις τινὰς λαμβάνων, διὰ τῶν ἀκολουθῶν ταῖς ὑποθέσεσιν 92
 ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις παραγίνεται. ἐροῦμεν δὲ περὶ προτέρας τῆς Πο-
 σειδωνίου.

26-31 resp. Blemm. EP 1293 B || I 7 resp. S. Seth Consp. 21, 16-22, 3; Blemm. EP 1277 B-1279 B passim || 1-7 Eratosth. F II B, 34 Berg. || 1-49 Posid. F 287 Th. || 1-50 Posid. F 202 EK

24 ἀπέκλινον **SPLCE**: ἀπέκλιναν **VdFMBH** || 29 lacunam statui ἀνατρέχῃ, ὅταν μὲν suppl. Sauppe ante ἀνίσχη intellegenda esse ἐν ταῖς θεριναῖς τροπαῖς obs. Steinbruck et praebet Blemm. EP 1293 B fort. supplendum ἀνατρέχων tantum, cf. I 2, 62-63 | post ἀνίσχη add. ἀνίσχοντος μὲν Ma., probav. Zi. || 31 ὡς (πρὸς **PB^sH**) - σκιῶν **MPβ**: πρὸς (γούνη **dF**) χιασμὸν γίνονται αἱ σκιαί **SVDF** (deest **L**) || 33-35 cf. I 8, 38-42; II 2, 7-10 || 35 πάντα **MPL** || 37 ἂν add. Zi. || 41 καὶ del. Zi. || 42 κατωτάτον **CE** || 43 ὅπερ - ἐστίν cf. I 1, 162-172; 181-182; 190-191 || 2 ἡ² β: om. α || 3 δεικνύσα **MPL** || 4 ἐκάτερος **αCE^{3ec}**: ἕκαστος **BH** || 6 τῆς **SVMPL**: τοῦ **DFβ**

φησὶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ μεσημβρινῷ κεῖσθαι Ῥόδον καὶ Ἀλεξάνδρειαν. μεσημβρινοὶ δὲ κύκλοι εἰσὶν οἱ διὰ τε τῶν πόλων γραφόμενοι τοῦ κόσμου καὶ διὰ σημείου, ὃ ἐκάστου τῶν ἐπὶ γῆς βεβηκότων τῆς κορυφῆς 10 ὑπέρεκειται. πόλοι μὲν οὖν οἱ αὐτοὶ πάντων, τὸ δὲ κατὰ κορυφὴν σημεῖον ἄλλο ἄλλων· ὅθεν ἄπειροι δύνανται γράφεσθαι μεσημβρινοί. ἡ οὖν Ῥόδος καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια ὑπὸ τῷ αὐτῷ κεῖνται μεσημβρινῷ, καὶ τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν πόλεων πεντακισχιλίων σταδίων εἶναι δοκεῖ. καὶ ὑποκείσθω οὕτως ἔχειν. εἰσὶ δὲ καὶ πάντες οἱ μεσημβρινοὶ 15 τῶν μεγίστων ἐν κόσμῳ κύκλων, εἰς δύο ἴσα τέμνοντες αὐτὸν καὶ διὰ τῶν πόλων αὐτοῦ γραφόμενοι.

τούτων τοίνυν οὕτως ἔχειν ὑποκειμένων, ἐξῆς ὁ Ποσειδώνιος ἴσον ὄντα τὸν ζῳδιακὸν τοῖς μεσημβρινοῖς (ἐπεὶ καὶ αὐτὸς εἰς δύο ἴσα τέμνει τὸν κόσμον) εἰς ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα μέρη διαιρεῖ, ἕκαστον τῶν 20 δωδεκατημορίων αὐτοῦ εἰς τέσσαρα τέμνων. ἂν τοίνυν καὶ ὁ διὰ Ῥόδου καὶ Ἀλεξανδρείας μεσημβρινὸς εἰς τὰ αὐτὰ τῷ ζῳδιακῷ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ μέρη διαιρεθῇ, ἴσα γίνεται αὐτοῦ τὰ τμήματα τοῖς προειρημένοις τοῦ ζῳδιακοῦ τμήμασιν. ὅταν γὰρ ἴσα μεγέθη εἰς ἴσα διαιρεθῇ, ἀνάγκη καὶ τὰ μέρη τοῖς μέρεσι τῶν διαιρεθέντων ἴσα γίνε- 25 σθαι.

τούτων τοίνυν οὕτως ἔχειν προὑποκειμένων, ἐξῆς φησὶν ὁ Ποσειδώνιος ὅτι (ὁ) Κάνωβος καλούμενος ἀστήρ λαμπρότατός ἐστι πρὸς 94 μεσημβρίαν ὥς ἐπὶ τῷ πηδάλῳ τῆς Ἀργοῦς. οὗτος ἐν Ἑλλάδι οὐδὲ ὅλως ὁράται· ὅθεν οὐδ' ὁ Ἄρατος ἐν τοῖς Φαινομένοις μιμνήσκειται 30 αὐτοῦ. ἀπὸ δὲ τῶν ἀρκτικῶν ὥς πρὸς μεσημβρίαν ἰοῦσιν ἀρχὴν τοῦ ὁράσθαι ἐν Ῥόδῳ λαμβάνει καὶ ὁφθεῖς ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος εὐθέως κατὰ τὴν στροφὴν τοῦ κόσμου καταδύεται. ὁπότεν δὲ τοὺς ἀπὸ Ῥόδου πεντακισχιλίους σταδίους διαπλεύσαντες ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενώμεθα, εὐρίσκειται ὁ ἀστήρ οὗτος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὕψος ἀπέχων τοῦ ὀρίζοντος, ἐπει- 35 δὲν ἀκριβῶς μεσουρανήσῃ, τέταρτον ζῳδίου, ὃ ἐστὶ τεσσαρακοστὸν (καὶ) ὄγδοον τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ Ῥόδου καὶ Ἀλεξανδρείας. ἀνάγκη τοίνυν καὶ τὸ ὑπερκείμενον τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ τμήμα τοῦ διαστήματος τοῦ μεταξὺ Ῥόδου καὶ Ἀλεξανδρείας τεσσαρακοστὸν καὶ

28 ὁ add. Zi., cf. Theon Expos. 121, 19 | λαμπρότατος – οὗτος (29) ut glossema sup-
spic. Ma., sed cf. Gem. El. III 15 || 29 ὥς) ὡν coni. Theiler || 37 καὶ addidi, cf. 39 et 41 |
μεσημβρινοῦ – Ἀλεξανδρείας] ζῳδιακοῦ SVM

14–15 cf. Strab. II 5, 24 || 24–26 cf. Eucl. Comm. Not. 3 (El. I p. 5, 11–12) || 28–37 de
Canobo cf. Gem. El. III 15; Plin. NH II 178

40 ὄγδοον μέρος αὐτοῦ εἶναι, διὰ τὸ καὶ τὸν ὀρίζοντα τῶν Ῥοδίων τοῦ ὀρίζοντος τῶν Ἀλεξανδρέων ἀφίστασθαι τεσσαρακοστὸν καὶ ὄγδοον τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου. ἐπεὶ οὖν τὸ τούτῳ τῷ τμήματι ὑποκείμενον τῆς γῆς μέρος πεντακισχιλίων σταδίων εἶναι δοκεῖ, καὶ τὰ τοῖς ἄλλοις τμήμασιν ὑποκείμενα {ἐκ} πεντακισχιλίων σταδίων ἐστί. καὶ οὕτως ὁ
45 μέγιστος τῆς γῆς κύκλος εὐρίσκεται μυριάδων τεσσάρων καὶ εἴκοσιν, ἐὰν ὥσιν οἱ ἀπὸ Ῥόδου εἰς Ἀλεξάνδρειαν πεντακισχίλιοι· εἰ δὲ μή, πρὸς λόγον τοῦ διαστήματος.

καὶ ἡ μὲν Ποσειδωνίου ἔφοδος περὶ τοῦ κατὰ τὴν γῆν μεγέθους τοιαύτη, ἡ δὲ τοῦ Ἐρατοσθένους γεωμετρικῆς ἐφόδου ἐχομένη καὶ δο-
50 κοῦσά τι ἀσαφέστερον ἔχειν. ποιήσει δὲ σαφῆ τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτοῦ 96 τάδε προϋποθεμένων ἡμῶν. ὑποκείσθω ἡμῖν πρῶτον μὲν κἀνταῦθα ὑπὸ τῷ αὐτῷ μεσημβρινῷ κείσθαι Συήνην καὶ Ἀλεξάνδρειαν, καὶ τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν πόλεων, ε σταδίων εἶναι, καὶ τρίτον τὰς κατα-
πεμπομένας ἀκτῖνας ἀπὸ διαφόρων μερῶν τοῦ ἡλίου ἐπὶ διάφορα
55 τῆς γῆς μέρη παραλλήλους εἶναι· οὕτως γὰρ ἔχειν αὐτὰς οἱ γεωμέτραι ὑποτίθενται. τέταρτον ἐκεῖνο ὑποκείσθω, δεικνύμενον παρὰ τοῖς γεωμέτραις, τὰς εἰς παραλλήλους ἐμπιπτούσας εὐθείας τὰς ἐναλλὰξ
γωνίας ἴσας ποιεῖν. πέμπτον, τὰς ἐπὶ ἴσων γωνιῶν βεβηκυίας περιφε-
ρείας ὁμοίας εἶναι, τουτέστι τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ τὸν αὐτὸν λόγον
60 ἔχειν πρὸς τοὺς οἰκείους κύκλους, δεικνυμένου καὶ τούτου παρὰ τοῖς γεωμέτραις· ὁπότεν γὰρ περιφέρειαι ἐπὶ ἴσων γωνιῶν ὥσι βεβηκυῖαι, ἂν μία ἡτισοῦν αὐτῶν δέκατον ἢ μέρος τοῦ οἰκείου κύκλου, καὶ αἱ
λοιπαὶ πᾶσαι δέκατα μέρη γενήσονται τῶν οἰκείων κύκλων.

τούτων ὁ κατακρατήσας οὐκ ἂν χαλεπῶς τὴν ἔφοδον τοῦ Ἐρατο-
65 σθένους καταμάθοι ἔχουσιν οὕτως. ὑπὸ τῷ αὐτῷ κείσθαι φησι μεσημ-
βρινῷ Συήνην καὶ Ἀλεξάνδρειαν. ἐπεὶ οὖν μέγιστοι τῶν ἐν κόσμῳ οἱ

48-110 (omissis 50-65) Eratosth. F II B, 34 Berg.

40 αὐτοῦ εἶναι **DFβ**: εἶναι αὐτοῦ **SVMP** εἶναι μέρος αὐτοῦ **L** | διὰ - κύκλου (42) om. **MPL** || 43 (et 44) πεντακισχιλίων] ,ε **MPL** || 44 ἐκ delevi, cf. I 5, 67; 69; 72; in-
fra 45; 53; 109; 110; 117-118 | οὕτως **CEH**: οὕτος α οὕτως **B** || 51 προϋποθεμένων **P**
CE: προϋποτιθεμένων **SVDF^{pc}** (υπο **F²⁵**) **BH** προαποθεμένων **L** προϋποτεθέντα
M || 52 post καὶ² e recc. add. δεύτερον **Bk.**, probav. **Zi.** || 53 ,ε **SVdFMBH**: πεντακισχι-
λίων **PLCE** || 58 post ἴσων add. γε **BH** || 59.60 ἔχειν λόγον **CE** || 66 ante κόσμῳ add.
τῷ **MEBH**

45 aliter (180 000) Strabo II 2, 2 (F49 EK 1.34), cf. Drabkin || 56-58 cf. Eucl. El. I 29
p. 41, 6-7 || 58-61 cf. Eucl. El. III def. 11 p. 94, 11-12

μεσημβρινοί, δεῖ καὶ τοὺς ὑποκειμένους τούτοις τῆς γῆς κύκλους μεγίστους εἶναι ἀναγκαίως. ὥστε ἡλίκον ἂν τὸν διὰ Συήνης καὶ Ἀλεξανδρείας ἦκοντα κύκλον τῆς γῆς ἡ ἔφοδος ἀποδείξῃ αὕτη, τηλικούτος ὁ μέγιστός ἐστι τῆς γῆς κύκλος.

70

98 φησὶ τοίνυν, καὶ ἔχει οὕτως, τὴν Συήνην ὑπὸ τῷ θερινῷ τροπικῷ κείσθαι κύκλῳ. ὁπότεν οὖν ἐν Καρκίνῳ γενόμενος ὁ ἥλιος καὶ θερινὰς ποιῶν τροπὰς ἀκριβῶς μεσουρανήσῃ, ἄσκιοι γίνονται οἱ τῶν ὥρολογίων γνώμονες ἀναγκαίως, κατὰ κάθετον ἀκριβῆ τοῦ ἡλίου ὑπερκείμενου. (καὶ τοῦτο γίνεσθαι λόγος ἐπὶ σταδίου τριακοσίου τὴν διάμε- 75 τρον.) ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἀποβάλλουσιν οἱ τῶν ὥρολογίων γνώμονες σκιάν, ἅτε πρὸς τῇ ἄρκτῳ μᾶλλον τῆς Συήνης ταύτης τῆς πόλεως κειμένης. ὑπὸ μεσημβρινῷ τοίνυν καὶ μεγίστῳ κύκλῳ τῶν πόλεων κειμένων, ἂν περιαγάγωμεν περιφέρειαν ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς τοῦ γνώμονος σκιάς ἐπὶ τὴν βάσιν αὐτὴν τοῦ γνώμονος τοῦ ἐν Ἀλεξαν- 80 δρείᾳ ὥρολογίου, αὕτη ἡ περιφέρεια τμήμα γενήσεται τοῦ μεγίστου τῶν ἐν τῇ σκάφῃ κύκλων, ἐπεὶ μεγίστῳ κύκλῳ ὑπόκειται ἡ τοῦ ὥρολογίου σκάφη.

εἰ οὖν ἐξῆς νοήσαιμεν εὐθείας διὰ τῆς γῆς ἐκβαλλομένας ἀφ' ἑκατέρου τῶν γνωμόνων, πρὸς τῷ κέντρῳ τῆς γῆς συμπεσοῦνται. ἐπεὶ οὖν 85 τὸ ἐν Συήνῃ ὥρολόγιον κατὰ κάθετον ὑπόκειται τῷ ἡλίῳ, ἂν ἐπινοήσωμεν εὐθεῖαν ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἦκουσαν ἐπ' ἄκρον τοῦ ὥρολογίου τὸν γνώμονα, μία γενήσεται εὐθεῖα ἡ ἀπὸ τοῦ ἡλίου μέχρι τοῦ κέντρου τῆς γῆς ἦκουσα. ἂν οὖν ἑτέραν εὐθεῖαν νοήσωμεν ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς σκιάς τοῦ γνώμονος ἐπὶ τὸν ἥλιον ἀναγομένην ἀπὸ τῆς ἐν 90 Ἀλεξανδρείᾳ σκάφης, αὕτη καὶ ἡ προειρημένη εὐθεῖα παράλληλοι γενήσονται, ἀπὸ διαφόρων γε τοῦ ἡλίου μερῶν ἐπὶ διάφορα μέρη τῆς γῆς διήκουσαι.

100 εἰς ταύτας τοίνυν παραλλήλους οὓσας ἐμπίπτει εὐθεῖα ἡ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς ἐπὶ τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γνώμονα ἦκουσα, ὥστε τὰς 95

69 ἀποδείξῃ CEH Sauppe: ἐπιδείξῃ PL ἀποδείξει dFMB -οι V -εἰ S || 77 τῇ SVDMLP: om. Fβ || 78 ante μεσημβρινῷ om. τῷ PL probav. Goul.: τῷ habent cett. τῷ αὐτῷ Letronne Sauppe, probav. Zi. || 86 ante Συήνη add. τῇ Fβ || 87 ἐπ' - γνώμονα (88) | ἐπ' ἄκρον τὸν τοῦ ὥρολογίου γνώμονα Norimberg., probav. Zi., sed ad verborum ordinem cf. 99 || 90 post γνώμονος add. δι' ἄκρου τοῦ γνώμονος MP LS^{ms} || 91 εὐθεῖα om. PL

75-76 cf. II 1, 211-213; 270-273; Ach. Isag. 31 p. 67, 5-6; Plin. NH II 183; Ptol. Synt. II 6 p. 107, 16-20; Strab. II 5, 7

ἐναλλάξ γωνίας ἴσας ποιεῖν· ὧν ἡ μὲν ἐστὶ πρὸς τῷ κέντρῳ τῆς γῆς, κατὰ σύμπτωσιν τῶν εὐθειῶν, αἱ ἀπὸ τῶν ὥρολογίων ἤχθησαν ἐπὶ τὸ κέντρον τῆς γῆς, γινομένη, ἡ δὲ κατὰ σύμπτωσιν ἄκρου τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γνώμονος καὶ τῆς ἀπ' ἄκρας αὐτοῦ τῆς σκιᾶς ἐπὶ τὸν ἥλιον
 100 διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ψαύσεως ἀναχθείσης γεγενημένη. καὶ ἐπὶ μὲν ταύτης βέβηκε περιφέρεια ἡ ἀπ' ἄκρας τῆς σκιᾶς τοῦ γνώμονος ἐπὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ περιαχθεῖσα, ἐπὶ δὲ τῆς πρὸς τῷ κέντρῳ τῆς γῆς ἡ ἀπὸ Σηήνης διήκουσα εἰς Ἀλεξάνδρειαν. ὅμοιαι τοίνυν αἱ περιφέρειαι εἰσὶν ἀλλήλαις, ἐπὶ ἴσων γε γωνιῶν βεβηκυῖαι. ὃν ἄρα λόγον ἔχει ἡ ἐν
 105 τῇ σκάφῃ πρὸς τὸν οἰκεῖον κύκλον, τοῦτον ἔχει τὸν λόγον καὶ ἡ ἀπὸ Σηήνης εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἤκουσα. ἡ δὲ γε ἐν τῇ σκάφῃ πεντηκοστὸν μέρος εὐρίσκεται τοῦ οἰκείου κύκλου. δεῖ οὖν ἀναγκαίως καὶ τὸ ἀπὸ Σηήνης εἰς Ἀλεξάνδρειαν διάστημα πεντηκοστὸν εἶναι μέρος τοῦ μεγίστου τῆς γῆς κύκλου, καὶ ἔστι τοῦτο σταδίων ,ε. ὁ ἄρα σύμπας κύ-
 110 κλος γίνεται μυριάδων κε'. καὶ ἡ μὲν Ἐρατοσθένους ἔφοδος τοιαύτη. τίθεται δὲ καὶ χειμεριναῖς τροπαῖς ὥρολόγια εἰς ἑκατέραν τῶν πόλεων, καὶ ἑκατέρων σκιὰς ἀποβαλλόντων μείζων μὲν ἢ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εὐρίσκεται ἀναγκαίως διὰ τὸ πλεον ἀφεστάναι τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ τὴν πόλιν ταύτην. λαμβάνοντες οὖν τὴν ὑπεροχὴν τῆς σκιᾶς, καθ'
 115 ἣν ὑπερέχεται ἡ ἐν Σηήνῃ ὑπὸ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, εὐρίσκουσι καὶ ταύτην μέρος πεντηκοστὸν τοῦ μεγίστου τῶν ἐν τῷ ὥρολογίῳ κύκλων. καὶ οὕτως καὶ ἀπὸ τούτου γνώριμον γίνεται ὅτι πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδων ἐστὶν ὁ μέγιστος τῆς γῆς κύκλος. ἔσται οὖν ἡ διάμετρος τῆς γῆς ὑπὲρ τὰς ὀκτὼ μυριάδας, τρίτον γε τοῦ μεγίστου τῶν ἐν αὐτῇ κύκλων
 120 ἔχειν ὀφείλουσα.

111-118 Eratosth. F II B, 35 Berg.

98 γινομένη α: γενομένη β | ἄκρου suspic. Goul. || 109 ,ε α: πεντακισχιλίων β || 110 εἴκοσι πέντε VCE || 115 ὑπὸ τῆς SVDMP L: πρὸς τὴν Fβ || 117 καὶ² om. PL | τούτου SVPLCEH^{2pc}: τούτων dFMBH^{ac} | πέντε καὶ εἴκοσι SCEH: ε' καὶ εἴκοσι VP ε' καὶ κ' FMLB

110 eandem aestimationem refert Arrian. ap. Philop. in Meteor. 15, 13-15 (= fr. phys. 1); alii MM stadia addiderunt, cf. Plin. NH II 247; Vitruv. I 6, 9; Strab. II 5, 7; II 5, 34; Galen. Inst. log. XII 2; Theon. Expos. 124, 10-12; Mart. Cap. VI 596; vid. app. crit. ad II 1, 294 || 118-120 cf. I 5, 62-63; II 1, 299-300; 320-322; Gem. El. XVI 6; subtilius Archim. Dim. circ. 236, 8-11; cf. idem Aren. 234, 26-29

οἱ οὖν λέγοντες μὴ δύνασθαι τὴν γῆν σφαιρικὴν εἶναι διὰ τε τὰ τῆς θαλάσσης κοιλώματα καὶ τὰς τῶν ὀρῶν ἐξοχὰς πάνυ ἀλόγως τοῦτο δοξάζουσιν. οὔτε γὰρ ὄρος ὑψηλότερον πεντεκαίδεκα σταδίων κατὰ τὴν κάθετον εὐρίσκεται οὔτε θαλάσσης βάθος. τριάκοντα δὲ στάδιοι πρὸς πλεῖον ἢ μυριάδας ὀκτὼ σταδίων οὐδένα λόγον ἔχουσιν, ἀλλὰ ¹²⁵ ὁμοίον ἐστὶ τοῦτο ὡς εἰ καὶ κονιορτός τις ἐπὶ σφαίρας εἴη. αἱ τε ἐξοχαὶ αἱ περὶ τὰ σφαιρία τῶν πλατάνων οὐ κωλύουσιν αὐτὰ σφαιρία εἶναι, καίτοι αὐταὶ πλείονα λόγον ἔχουσι πρὸς τὰ ὅλα τῶν σφαιρίων μεγέθη ἢ αἱ κοιλότητες τῆς θαλάσσης καὶ αἱ τῶν ὀρῶν ὑπεροχαὶ πρὸς τὸ πᾶν τῆς γῆς μέγεθος. 130

8 Οὕσα δὲ τὸ μέγεθος ἡ γῆ ἡλικὴ διὰ τῶν προειρημένων ἐφόδων ἐπιδέδεικται, οὐ μόνον πρὸς τὸ σύμπαν τοῦ κόσμου μέγεθος σημείου λόγον ἐπέχουσα διὰ πολλῶν ἐλέγχεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ἡλιακὸν ὕψος, ¹⁰⁴ οὗ κατὰ πολὺν μείζων ἐστὶν ἢ περιέχουσα τὰ ἀπλανῆ τῶν ἀστρῶν σφαῖρα. ὥσπερ οὖν εἰ καὶ ὕδατος ἀμφορέων μυριάδες μύρια καθ' αὐτὰς μὲν θεωρούμεναι ἀξιόλογον ἔχουσι τὸ πλῆθος, πρὸς δὲ τὴν θάλασσαν οὐδένα λόγον ἔχουσιν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν Νεῖλον ἢ ἄλλον τινὰ τῶν ἀξιολόγων ποταμῶν, οὕτω καὶ ἡ γῆ καθ' αὐτὴν μὲν ἐξεταζομένη ἀξιόλογον φαίνεται τὸ μέγεθος ἔχειν, ἥς γε ὑπὲρ τὰς ὀκτὼ μυριάδας ἡ διάμετρος ἐστὶν, οὔτε δὲ πρὸς τὸ ἡλιακὸν ὕψος λόγον τινὰ φαίνεται ¹⁰ ἔχουσα οὔτε πολὺν πλεον πρὸς τὸ σύμπαν τοῦ κόσμου μέγεθος. λόγον γὰρ ὀφείλει ἔχειν μέγεθος πρὸς μέγεθος, ὁπόταν τὸ μείζων ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος οἷον τε ἢ καταμετρηθῆναι, ἢ δεκαπλασίον, φέρε εἰπεῖν, ἢ, εἰ βούλει, καὶ μυριοπλασίον ὅν. ὁ δὲ τοῦ ὕδατος ἀμφορέως οὐκ ἂν καταμετρήσειε τὴν θάλασσαν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν Νεῖλον. ὥσπερ οὖν ὁ ἀμφο- ¹⁵ ρεὺς οὐδένα λόγον ἔχει πρὸς τὰ εἰρημένα, οὕτως οὐδὲ τὸ μέγεθος τῆς γῆς λόγον τινὰ πρὸς τὸ τοῦ κόσμου μέγεθος ἔχει. τοῦτο δὲ ἐκ πάνυ πολλῶν ἐλέγχεται μονονουχὶ γραμμικὰς ἐχόντων τὰς ἀποδείξεις.

πρῶτον μὲν γὰρ ὁ ἥλιος κατὰ πολὺν μείζων ὢν συμπάσης τῆς γῆς καὶ θαλάσσης, ὡς διὰ τῶν ἐξῆς ἐπιδειχθήσεται, ὅσον ποδιαίου ἡμῖν ²⁰

121–130 resp. Blemm. EP 1273 A–B || 121– I 8, 18 Posid. F 288 Th. || I 8 resp. Blemm. EP 1269 A–1273 A passim

122 πάνυ – II 4, 49 deest L

125 μυριάδας **MPE**^{47ec} (ας sscr. **E**⁴⁷): μυριάδες cett. || 18 ἐχόντων **E**⁴ (των sscr. **E**⁴): ἔχον **SVD****FC**^{ac} ἔχων **BH** ἔχοντας (pro ἔχον τὰς) **MP** || 20 διὰ τῶν ἐξῆς] II 1, 269–312 | ἀποδειχθήσεται **CE**

121–130 cf. Strab. II 3, 3 (= Posid. F49 EK ll. 131–132); II 5, 5; Plin. NH II 160. 162; Plut. de fac. 924 A; Theon. Expos. 124, 7–127, 19; Sen. QN IV 11, 3 || 11–13 cf. Eucl. El. V def. 1 et 2 p. 1, 2–5

φαντασίαν ἀποπέμπει, καὶ ταῦτα λαμπρότατος ὢν. πάρεστιν οὖν ἐννο-
εῖν, εἰ ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ ὕψους ὁρῶμεν εἰς τὴν γῆν, ἥτοι οὐδ' ὅλως
ἂν ἡμῖν ὀφθεῖη ἢ ὅσον ἀστέρος {τοῦ} βραχυτάτου τὸ μέγεθος ἔχουσα.
εἰ δὲ ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα τοῦ ἡλίου μετεωρισθείημεν καθ' ὑπόθεσιν καὶ
25 ἐπ' αὐτὴν τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν, οὐδὲ ὅλως ἂν ἡμῖν ὀφθεῖη ἢ γῆ, 106
οὐδ' εἰ τὴν ἴσην τῷ ἡλίῳ λαμπρότητα ἔχουσα ἐπινοηθείη. ὅθεν καὶ
τοὺς ἀστέρας αὐτῆς μεῖζονας εἶναι ἀναγκαῖον, εἴ γε οὗτοι μὲν ἀπ'
αὐτῆς ὁρῶνται, ἀπὸ δὲ τοῦ ὕψους τῆς σφαίρας τῶν ἀπλανῶν οὐκ ἂν
αὕτη ὀφθεῖη κατὰ πολὺ γε τοῦ ἡλίου τὸ μέγεθος ἐλάττων ὑπάρχουσα,
30 ἐπεὶ τάχα καὶ αὐτὸς ὁ ἥλιος ἐν τῷ ὕψει τῶν ἀπλανῶν ἐπινοηθεὶς
ἀστεριαῖος τὸ μέγεθος φανήσεται.

γνώριμον δὲ καὶ ἀπὸ τῆς κατὰ τὰ ἄστρα θέας ὅτι ἡ γῆ στιγμιαία
ἐστὶ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ κόσμου. ἀπὸ παντὸς γὰρ μέρους αὐτῆς οὐ
μόνον ἴσα ὁράται, ἀλλὰ καὶ ὅμοια τῷ σχήματι. ὢν οὐδέτερον ἂν συν-
35 ἐβαινεν, εἰ μὴ αἱ προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἀπὸ παντὸς μέρους αὐτῆς
πρὸς πάντα τὰ μέρη τοῦ οὐρανοῦ ἴσαι ἦσαν ἀλλήλαις. ὅθεν κέντρου
λόγον ἐπέχειν αὐτὴν πρὸς τὰ ὅλα ἀναγκαῖον. τοῦτο δὲ καὶ τὰ τοῦ ζω-
διακοῦ δωδεκατημόρια συνίστησι. τὰ γὰρ ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ γῆς φαίνεται
ἀκριβῶς, μηδεμίαν μοῖραν τοῦ κατὰ τὴν γῆν βάθους ἀποκρύπτοντος,
40 ἀλλὰ μηδὲ πολλοστὸν μοίρας· ἀεὶ γὰρ ἀκριβῶς αἱ π' καὶ ρ' μοῖραι
ὑπὲρ γῆς εὐρίσκονται. καὶ τὸ τοῦ ἰσημερινοῦ δὲ ἡμισυ μέρος ἀεὶ ὑπὲρ
γῆς ἐστίν, ὥς τοῦτο γνώριμον ἐκ τῶν ἰσημεριῶν, οὐδὲ ἀκαριαίῳ τῆς
ἡμέρας ὑπὸ τῆς νυκτὸς πλεονεκτουμένης. ὅπερ οὐκ ἂν συνέβαινεν, εἰ
τὸ βάθος τῆς γῆς ἀπελάμβανε τι τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου, καὶ λόγον
45 τινὰ πρὸς αὐτὸν εἶχον αἱ ὀκτὼ μυριάδες τοῦ βάθους τῆς γῆς.

ὁράται δὲ καὶ τοιοῦτόν τι ἐν τοῖς φαινομένοις. δύο εἰσὶν ἀστέρες, καὶ
τὴν χροιάν καὶ τὰ μεγέθη παραπλήσιοι, διαμετροῦντες ἀλλήλους· ὁ μὲν 108
γὰρ τοῦ Σκορπίου, ὁ δὲ τοῦ Ταύρου τὴν πεντεκαιδεκάτην ἐπέχει μοῖ-
ραν, μέρος ὢν τῶν Ὑάδων. οὗτοι τῷ Ἄρει τὴν χροιάν ὅμοιοί εἰσιν οἱ

deest L

22 post ἐννοεῖν add. ὡς edd., probav. Goul. qui II 3, 34 contulit || 23 ὅσον P, cf. II 3, 53: ὡς SVDF om. cett. | τοῦ delevi, cf. II 3, 53-54 || 24 post ὑψηλότερα add. μέρη CE || 26 λαμπρότητα τῷ ἡλίῳ CE || 30-31 ἐπεὶ - φανήσεται] cf. II 3, 45-47 || 40 (et 41) ἀεὶ MP: αἰεὶ cett. || 43 εἰ SVDFME^{ac} H: εἰς PB εἰ εἰς C εἰ εἰς βάθος E^{3pc} (εἰ E^{3s} qui ~~αὐτὸ~~ in εἰς mutavit) || 44 ἀπελάμβανε τι SVDF^{2pc}: ἀπελαμβάνετο F^{ac} MPB ἀπελαμβάνετο τι CE^{3pc} (τι E^{3s}) || 47 χροιάν SVDFCE: χροίαν MPB χρῆάν H χρῶαν Bk. Zi. || 49 χροιάν DFCE: χροίαν MPBH χροῶν SV Bk. Zi.

32-37 cf. Ptol. Synt. I 6 p. 20, 7-12 || 40-41 cf. Ptol. Synt. I 6 p. 20, 20-21, 6 || 41-43 cf. Gem. El. V 26

ἀστέρες καὶ αἰεὶ κατὰ ταῦτόν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος θεωροῦνται, ὁ μὲν ἀν- 50
 ἰσχωρ, ὁ δὲ καταδύομενος. ὅπερ οὐκ ἂν συνέβαινεν, εἰ μέρει τινὶ τοῦ
 ζῳδιακοῦ τὸ βάθος τῆς γῆς ἐπιπροσθεῖν οἶόν τ' ἦν. κατὰ ταῦτόν γάρ
 τοῦ μὲν ἀνατέλλοντος, τοῦ δὲ καταδύοντος, προελάμβανεν ἂν ἡ τοῦ
 ἀνατέλλοντος δύσις τὴν τοῦ καταδύοντος ἀνατολὴν παντὶ τῷ χρόνῳ, ὥ
 τὸ ἐπιπροσθεύμενον ὑπὸ τοῦ βάθους τῆς γῆς μέρος τοῦ οὐρανοῦ ἀναγ- 55
 καῖον αὐτῷ ἦν ἀνελθόντι ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ὁφθῆναι.

οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὠρολογίων ἐλέγχεται ἡ γῆ κέντρου λό-
 γον ἐπέχουσα πρὸς τὴν ἡλιακὴν σφαῖραν. συμπεριέρχεται μὲν γὰρ ἡ
 σκιά τῆς γῆς τῷ ἡλίῳ (ὥς καὶ Ὅμηρος ἐναργῶς δηλοῖ λέγων οὕτως·

ἐν δ' ἔπεσ' Ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἡελίοιο, 60
 ἔλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν),

διαμετροῦσα δὲ αἰεὶ τὸν ἥλιον καὶ κωνοειδῆς ὑπάρχουσα, αὐτὸ τὸ
 ἄκρον τῆς σκιάς τὸ κέντρον τοῦ ἡλίου κατὰ διάμετρον ἔχει ἀναγ-
 καίως. καταγράφεται τοίνυν τὰ ὠρολόγια ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῶν τεχ-
 νικῶν ἔχοντα τὰς τῶν γνωμόνων σκιάς συμπερινοστούσας τῇ σκιά τῆς 65
 γῆς. {καὶ δεῖ πάντα τὰ ἄκρα τῶν γνωμόνων κέντρου λόγον ἐπέχειν
 πρὸς τὴν ἡλιακὴν σφαῖραν.} ἐπεὶ οὖν μηδὲν ἐστὶν δυνάμενον ὠρολό-
 γιον καταγράφεσθαι ἐπ' αὐτῷ τῷ μεσαιτάτῳ αὐτῆς, ἀλλ' ἐν παντὶ μέ-
 ρει αὐτῆς δυνατὸν ὠρολόγιον καταγράφεσθαι, φανερόν ὥς πᾶσα ἡ γῆ
 110 κέντρου λόγον ἐπέχει πρὸς τὸ ἡλιακὸν ὕψος καὶ τὴν ἀπὸ τούτου νοου- 70
 μένην σφαῖραν. {καὶ δεῖ πάντα τὰ ἄκρα τῶν γνωμόνων κέντρου λόγον
 ἐπέχειν πρὸς τὴν ἡλιακὴν σφαῖραν.} φανερόν γάρ ὅτι μὴ δύναται μιᾶς
 σφαίρας πολλὰ εἶναι κέντρα. τοῦτον οὖν τὸν λόγον ἔχουσιν οἱ πάντων
 τῶν δυναμένων ἐπὶ γῆς καταγράφεσθαι ὠρολογίων γνώμονες, ὃν ἂν
 καὶ εἰς ἓν σημεῖον συναχθέντες σχοῖεν. ἐπεὶ οὖν μηδὲν μέρος ἐστὶ τῆς 75
 γῆς, ἐν ᾧ οὐκ ἂν ἐγχωροίη ὠρολόγιον ἰδρυθῆναι, ὅλη ἡ γῆ κέντρου

57-64 Crates F 28k || 60-61 Hom. Θ 485-486

deest L

53 καταδύοντος **SVDFP**: καταδύνοντος β δύνοντος **M** || 66 καὶ - σφαῖραν (67) ut
 petitionem principii ad 71-72 transposui || 67 δυνάμενον ὠρολόγιον **SVDMPC**: ὠρο-
 λόγιον δυνάμενον **FEBH** || 68 ante καταγράφεσθαι add. ἐπὶ γῆς **MP** | ἐπ' **SVDMP**:
 ἐν **Fβ** | αὐτῆς **SDM**: τῆς γῆς **VP** αὐτοῦ **FEBH** om. **C** || 69 αὐτῆς **SVD^{2ec}MP**
PC: αὐτοῦ **EBH** || 71 καὶ - σφαῖραν ex 66-67 transposui || 74 ἐπὶ γῆς α **E^{2ec}** (ι in ras.
 rescr. **E²**): ἐπὶ τῆς γῆς **CBH**

57-64 cf. Heraclit. Allegor. 45, 1-3 || 57-78 cf. Ptol. Synt. I 6 p. 20, 13-19; Calcid. in
 Tim. c. 64 p. 111, 8-17

λόγον ἐπέχει πρὸς τὸ ἡλιακὸν ὕψος καὶ τὴν ἀπὸ τούτου νοουμένην σφαῖραν.

οὐ χρὴ δὲ ἀπορεῖν ἐνταῦθα, πῶς ἡ γῆ στιγμιαία οὕσα πρὸς τὸ μέ-
 80 γεθος τοῦ κόσμου ἀναπέμπει τροφήν τῷ τε οὐρανῷ καὶ τοῖς ἐμπερι-
 εχομένοις αὐτῷ ἄστροις, τοσούτοις καὶ τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος
 οὔσι. τῷ μὲν γὰρ ὄγκῳ βραχεῖά ἐστὶν ἡ γῆ, τῇ δὲ δυνάμει μεγίστη,
 σχεδὸν αὐτὴ τὸ πλεῖστον τῆς οὐσίας ὑπάρχουσα. εἰ γοῦν ἐπινοήσαιμεν
 αὐτὴν ἢ εἰς καπνὸν ἢ εἰς ἀέρα πᾶσαν ἀναλυομένην, κατὰ πολὺ ἂν
 85 μείζων γένοιτο τῆς τοῦ κόσμου περιοχῆς, καὶ οὐ μόνον γε, εἰ καπνὸς
 ἢ ἀήρ ἢ πῦρ γένοιτο, πολλῷ πλείων ἂν τοῦ κόσμου γένοιτο, ἀλλὰ καὶ
 εἰς κονιορτὸν ἀναλυθεῖσα. πάρεστι γοῦν ὁρᾶν ὅτι καὶ τὰ εἰς καπνὸν
 ἀναλυόμενα τῶν ξύλων σχεδὸν ἐπ' ἄπειρον χεῖται καὶ ὁ ἐκθυμώμενος
 λιβανωτὸς καὶ ὁπόσα ἕτερα τῶν στερεῶν σωμάτων εἰς ἀτμὸν ἀναλύε-
 90 ται. καὶ εἰ τὸν οὐρανὸν δὲ σὺν τῷ ἀέρι καὶ τοῖς ἄστροις ἐπινοήσαιμεν
 συναγόμενον εἰς τὸ τῆς γῆς πύκνωμα, εἰς ἐλάττωνα ὄγκον αὐτῆς συ-
 σταλείη ἂν. ὥστε τῷ μὲν ὄγκῳ ἡ γῆ στιγμιαία ὡς πρὸς τὸν κόσμον
 οὕσα, ἀφάτῳ δὲ τῇ δυνάμει κεχρημένη καὶ σχεδὸν ἐπ' ἄπειρον χεῖσθαι
 φύσιν ἔχουσα, οὐκ ἔστιν ἀδύνατος ἀναπέμπειν τροφήν τῷ οὐρανῷ καὶ 112
 95 τοῖς ἐν οὐρανῷ. οὐδ' ἂν ἐξαναλωθείη τούτου ἕνεκα, ἐν μέρει καὶ αὐτὴ
 ἀντιλαμβάνουσα τινὰ ἔκ τε ἀέρος καὶ ἐξ οὐρανοῦ. ὁδὸς γὰρ ἂνω
 κάτω, φησὶν ὁ Ἡράκλειτος, δι' ὅλου <τῆς> οὐσίας τρέπεσθαι καὶ
 μεταβάλλειν πεφυκυίας, εἰς πᾶν τῷ δημιουργῷ ὑπεικούσης εἰς τὴν τῶν
 ὅλων διοίκησιν καὶ διαμονήν.
 100 πρὸς μὲν οὖν τὸ ἡλιακὸν ὕψος σημείου λόγον ἐπέχει ἡ γῆ, πρὸς δὲ
 τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν ὅτι μὴ σημείου λόγον ἐπέχει, κατασκευάζον-

79-99 SVF II 572; Posid. F 289 Th.

deest L

82 μὲν **PE**³⁵, cf. 92: om. cett. || 83 αὐτὴ **SMBH**: αὐτὴ **VDFPCE** || 83-90 conflagra-
 tionem respicit, cf. I 1, 43-46 || 95 ἐν (τῷ add. β) οὐρανῷ ἐν αὐτῷ **M** probav. Zi. ||
 96 τινὰ ἀντιλαμβάνουσα **MP** || 97 post κάτω tacite add. μία Reinhardt, Hermes 77, 17,
 probav. Marcovich 168 | ante φησὶν add. ὡς Marcovich 167 | τῆς add. von Arnim, pro-
 bav. Reinhardt (2) 107, Marcovich 168 || 98 post πᾶν add. δὲ von Arnim || 101 ἐπέχει
MCEB: ἔχει **SVDFPH**

79-81 cf. Diog. Laert. VII 145 p.359, 14-18 (partim ap. Posid. F10 EK); inter alia cf.
 SVF II 690; Cic. Nat. deor. II 83; Sen. QN II 5, 1-2; cf. ad I 4, 128-130 || 95-99 testi-
 monium ap. Marcovich, Heraclitus 167-168 || 96-97 ὁδὸς - κάτω] cf. Heraclit.
 DK 22 B 60 || 100-101 cf. Ptol. Synt. IV 1 p.266, 1-4; respuit Aristarch. de magn. 352,
 5-6

τές τινες τοιούτοις χρῶνται ἐπιχειρήμασιν. οὐ φαίνεται, φασί, τὰ διαστήματα αὐτῆς τὰ πρὸς τὰ ἄστρα ἴσα κατὰ πᾶν κλίμα, ἀλλὰ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ παρ' οἷς μὲν μείζονα, παρ' οἷς δὲ ἐλάττονα. ὅπερ οὐκ ἂν συνέβαινεν, εἰ αἱ προσπίπτουσαι ἀπὸ τῆς γῆς εὐθεῖαι πρὸς τὸ σεληνια-
κὸν ὕψος ἴσαι ὑπῆρχον· ἴσα γὰρ ἂν καὶ τὰ διαστήματα ἐφαίνετο. τί-
θενται δὲ καὶ τὴν τοῦ ἡλίου ἐκλείψιν τούτου σημείου, οὐ παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις ἐπ' ἴσης ἐκλείποντος αὐτοῦ, ἀλλὰ πολλάκις παρ' οἷς μὲν
ὅλου, παρ' οἷς δὲ ἀπὸ μέρους, παρ' οἷς δ' οὐδ' ὅλως, οὐδὲ τούτου ἂν
συμβαίνοντος, εἰ στιγμιαία ἦν πρὸς τὸ ὕψος αὐτῆς ἡ γῆ, ἀλλὰ μὴ
ἀξιόλογον εἶχε τὸ διάστημα. καὶ οὕτως οἷς μὲν τελέως, οἷς δ' ἀπὸ μέ-
ρους, οἷς δ' οὐδ' ὅλως ἐπισκοτεῖ ἡ σελήνη.

ἔνιοι λέγοντες μὴ ἐπέχειν σημείου λόγον τὴν γῆν τοιούτοις χρῶνται
ἐπιχειρήμασι. φασὶν ὅτι ἡ ὄψις εἰς ὕψος ἐξαιρομένη τὰ ἐν τοῖς ἐπιπέ-
δοις οὐ θεωρούμενα, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα κεκρυμμένα θεωρεῖ, ὅσῳ
ὑψηλότερα ἐπαίρεται, μᾶλλον· ὥστε οὐκ ἀπὸ παντὸς μέρους τῆς γῆς
εἰς ἴσα διαιρεῖται ὁ οὐρανός, ὃ δοκεῖ τεκμήριον εἶναι τοῦ σημείου λό-
γον τὴν γῆν μὴ ἐπέχειν. ῥητέον οὖν πρὸς τοῦτο ὅτι τὸ σχῆμα τῆς γῆς,
περιφερὲς ὄν, τούτου αἴτιον γίνεται· ὥστε καὶ εἰ σταδιαία τὸ μέγεθος
ἦν ἡ γῆ, μέση κειμένη ὁμοίως καὶ περιφερῆς οὔσα, τὸ ὅμοιον ἂν συν-
έβαινε. καὶ οὐ δῆπου ἐνεχώρει ἂν λέγειν διότι μὴδὲ ἡ οὕτως βραχεῖα
σημείου λόγον ἐπέχει πρὸς τὸν κόσμον. τὸ σχῆμα οὖν τούτου αἴτιον
ἡγητέον.

καὶ εἴ τις ἀπὸ παντὸς σημείου τῆς γῆς ἐπίπεδον ἐκβάλῃ τῇ ἐπι-
νοίᾳ, οὐκ ἂν πλεον καὶ ἔλαττον τοῦ κόσμου ὑπὲρ γῆς ὀφθείη, ἀλλὰ τὸ
ἴσον καὶ ἀπὸ ὕψους καὶ ἀπὸ τῶν χθαμαλῶν· τὰ μέντοι μεγέθη τῶν
ἄστρον ἴσα φαίνεται καὶ ἀπὸ ὕψους καὶ ἐκ θαλάσσης. τάχα δ' ἂν τις
κάκεῖνο φήσειεν ἐνταῦθα διότι ἐκ τῶν πεδίων καὶ τῆς θαλάσσης εἰ μὴ
ἐθεωρεῖτο τὸ ἡμικόσμιον ὑπὲρ γῆς, ἀπὸ δὲ μόνων τῶν ὑψηλοτάτων,
τάχ' ἂν εἶχετό τινος λόγου τὸ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον, ἀπὸ γε τῶν ὑψη-
λοτάτων εἰς δύο ἴσα διαιρουμένου τοῦ κόσμου, ἐκ δὲ τῶν χθαμαλῶν
οὐκέτι, ἀλλὰ μείονος τοῦ ὑπὲρ γῆς φαινομένου. νυνὶ δὲ οὐδὲν πρὸς λό-
γον ἐστίν, εἰ ὑψουμένης τῆς ὄψεως τὸ πλεον ὑπὲρ γῆς θεωρεῖται, ἐν

deest L

102 post τινες pos. ὅτι – ἐπέχει (101) Fβ || 112 ἐπισκοτεῖ β: σκοτεῖ P ἐπεσκοτεῖ SV
DFM || 113 post ἔνιοι add. δὲ SVDF | post γῆν add. πρὸς τὸν οὐρανὸν δηλαδή S⁴ Vm⁸
Fβ || 115 ante ὅσῳ e recc. add. καὶ Bk. Zi. || 126 ὕψους SVM, cf. 114; 127; 138; II 6,
141: τοῦ ὕψους cett.

106–112 cf. Gem. El. X 3–5 || 124–126 cf. Ptol. Synt. I 6 p. 20, 20–21, 6

- σφαιροειδεῖ τῆς γῆς σχήματι τούτου γινομένου ἀναγκαίως. τεκμήριον
 135 γὰρ ποιεῖσθαι ἄρα δεῖ τοῦ μὴ εἶναι τὴν γῆν πρὸς τὰ ὅλα στιγμιαίαν,
 οὐκ εἰ πλεον τοῦ κόσμου ἢ τὸ ἡμισυ, ἐξαιρομένης τῆς ὄψεως, ὁρᾶσθαι
 δυνατόν, ἀλλ' εἰ μὴ ἐκ τῶν ἐπιπέδων τὸ ἴσον αὐτοῦ ὑπὲρ γῆς ὁρᾶται, 116
 τῶν μὲν ἐκ τῶν χθαμαλῶν ὀριζόντων ἐπιπέδων ὄντων, τῶν δὲ ἐξ
 ὕψους ὀρωμένων κωνοειδῶν καὶ ὄντων καὶ καλουμένων.
 140 φασὶ δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις διότι μηδ' ἂν τὰ μὲν κατέψυκτο, τὰ
 δὲ διεκέκαντο, τὰ δὲ εὐκρατα μέρη τῆς γῆς ὑπῆρχεν, εἰ μὴ ἀξιόλογα
 εἶχε τὰ διαστήματα πρὸς τὴν ἡλιακὴν σφαῖραν, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐλέγετο
 προσιέναι ἡμῖν καὶ πάλιν ἀποχωρεῖν ὁ ἥλιος, στιγμιαίας οὐσης τῆς
 γῆς. ῥητέον τοίνυν καὶ πρὸς ταῦτα ὅτι καὶ τούτων πάντων τὸ σχῆμα
 145 τῆς γῆς αἰτιὸν ἐστὶ. παρὰ γὰρ τό πως ἀποπέμπεσθαι τὰς ἡλιακὰς ἀκ-
 τῖνας ἐπὶ τὰ τῆς γῆς κλίματα καὶ διακέκανταί τινα καὶ κατέψυκται
 καὶ εὐκρασίας ἐχόμενά ἐστι, τούτου καὶ ἐν τοῖς μερικωτέροις καὶ πρὸς
 ὀλίγον ἀπ' ἀλλήλων διεστῶσι θεωρουμένου. τινὰ γοῦν τῶν περὶ τὴν
 Ἥλιν καυσώδη ἐστί, τῆς παρακειμένης Ἀχαΐας οὐκέτι τὸ πνιγῶδες
 150 ἐχούσης. ὥστε καὶ εἰ βραχεῖα ἦν ἡ γῆ, τὸ παραπλήσιον ἂν συνέβαινε,
 μὴ ὁμοίως ἐπὶ πάντα τὰ κλίματα αὐτῆς τῶν ἀκτίνων καταπεμπομένων,
 ἀλλὰ ἐφ' ὧν μὲν τὸ ὀρθὸν καὶ ἔντονον {ἀπὸ τῆς ἀκτίνος} ἐχόντων, ἐφ'
 ὧν δὲ τὸ πλάγιον καὶ ἀνειμένον. καὶ τὸ προσιέναι δὲ ἡμῖν καὶ πάλιν
 ἀποχωρεῖν τὸν ἥλιον κατὰ τὴν πρὸς τὴν κορυφὴν λέγεται σχέσιν, ἐπεὶ
 155 αἱ γε ἐκβαλλόμεναι ἀπὸ τῆς γῆς εὐθεῖαι πρὸς Καρκίνον καὶ Αἰγό-
 κερων ἴσαι εἰσὶν ἀλλήλαις.
 καὶ ὅτι μὲν κέντρου λόγον ἐπέχει ἡ γῆ, διὰ τε τούτων καὶ ἐτέρων
 πολλῶν δείκνυται. προειρηκότες δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιχειρημάτων
 ὡς κατὰ πολὺ μείζων ὁ ἥλιος ὢν αὐτῆς ὅσον ποδιαίου ἡμῖν φαντασίαν 118
 160 ἀποπέμπει, ἐξῆς αὐτὸ τοῦτο ἐπιδειξάι ὀφείλομεν, ὅσα ἐν τοιαύτῃ εἰς-
 αγωγῇ αὐτάρκη ἐστί, προφερόμενοι ἰδιά τινων περὶ μόνου τούτου συν-
 τάγματα πεποιηκότων, ὧν ἐστὶ καὶ Ποσειδώνιος.

158–162 Posid. F 19 EK; F 274 Th.

deest L

135 ποιεῖσθαι ἄρα δεῖ SE^{2ec} (εἰ erasisse videtur E²): ποιεῖσθαι ἄρα οὐ δεῖ H^{27ec} (ἄρα οὐ in ras. scr. H²⁷) ποιεῖσθαι, εἰ ἄρα, δεῖ cett., sic interpungens defendit Sauppe || 145 τὸ πῶς codd. edd. || 146 καὶ¹ α: om. β || 149 πνιγῶδες] καυσώδες S^mV³dFM || 152 ἀπὸ τῆς ἀκτίνος del. Zi. || 153 δε² SVdFP: om. Mβ || 154–155 ἐπεὶ αἱ γε] fort. melius ἐπεὶ γε αἱ || 158 ἐν τῷ πρώτῳ] 19–21 || 159 αὐτῆς] τῆς γῆς SV || 162 Κλεομήδους μετεώρων α' subscr. SV: τέλος Κλεομήδους μετεώρων πρώτου (πρώτον B) subscr. CEB

162 ὧν – Ποσειδώνιος] cf. Diog. Laert. VII 144 p. 359, 6–7 (= Posid. F 9 EK)

ΚΛΕΟΜΗΔΟΥΣ ΜΕΤΕΩΡΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1. Ἐπίκουρος καὶ οἱ πολλοὶ τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τηλικούτων εἶναι
 120 τὸν ἥλιον ἀπεφάναντο ἡλίκος φαίνεται, αὐτῇ τῇ διὰ τῆς ὄψεως φαντα-
 σία κατακολουθήσαντες καὶ ταύτην τοῦ μεγέθους αὐτοῦ κριτήριον
 ποιησάμενοι. πάρεστιν οὖν ὁρᾶν τὸ ἀκόλουθον τῇ ἀποφάσει αὐτῶν. εἰ 5
 γὰρ τηλικούτος ἐστὶν ἡλίκος φαίνεται, οὐκ ἄδηλον ὡς πολλὰ ὁμοῦ με-
 γέθη περὶ αὐτὸν γενήσεται. ἀνατέλλων μὲν γὰρ καὶ καταδυόμενος μεί-
 ζων φαίνεται, μεσουρανῶν δὲ μικρότερος, ἀπὸ δὲ τῶν ὑψηλοτάτων
 ὀρῶν, ὁπόταν ἀνατέλλῃ, μέγιστος φαντάζεται. ἢ τοίνυν δεήσει λέγειν
 αὐτοὺς ὅτι πολλὰ περὶ αὐτὸν ὁμοῦ μεγέθη ἐστίν, ἢ εἰ τοῦτο ἐμφανῶς 10
 ἄτοπὸν ἐστίν, ἀναγκαιότατον ὁμολογεῖν αὐτοὺς ὅτι μὴ ἐστὶ τηλικούτος
 ἡλίκος φαίνεται.

ἔνιοί φασιν ὅτι μείζων ἡμῖν ἀνίσχων καὶ δυόμενος φαντάζεται, πλα-
 122 τυνομένου τοῦ πυρὸς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀέρος κατὰ τὴν τῆς ἀνόδου ῥύ-
 μην. τοῦτο δ' ἐσχάτης ἔχεται ἀπαιδευσίας. ἢ γὰρ γῆ μεσαιτάτη τοῦ 15
 κόσμου κειμένη καὶ κέντρον λόγον ἐπέχουσα, ἀπὸ παντὸς μέρους τὸ
 ἴσον ἀπέχει τῆς ἡλιακῆς σφαίρας, καὶ οὔτε κατὰ τὴν ἀνατολὴν οὔτε
 κατὰ τὴν δύσιν οὔτε κατ' ἄλλο τι τῆς πορείας μέρος ὁ ἥλιος πελάζει
 τῷ ἀέρι.

ἀλλ' οὐδὲ κατὰ ταῦτόν παρὰ πᾶσιν ἀνατέλλει, ἀλλὰ τῆς γῆς σφαι- 20
 ρικῷ τῷ σχήματι κεκρημένης ἄλλοτε παρ' ἄλλοις καὶ ἀνίσχει καὶ δύε-
 ται καὶ μεσουρανεῖ. ὥστ' ἐπεὶ ἐγγχωρεῖ παρ' οἷς μὲν ἀνατέλλειν αὐτόν,

2-524 Posid. F 290a Th.

deest L

1 Κλεομήδους om. F | ante μετεώρων add. περὶ D | δεύτερον CEB: β' SV γ' H^v |
 Κλεομήδους κυκλικῆς θεωρίας τῶν εἰς δύο τὸ β' M || 2 πολλοὶ] λοιποὶ CH^δ | πολλοὶ τῶν
 om. H^v fort. recte, cf. 414-415; 418-419 || 5 ἀποφάσει S^{2s} || 9 ὀρῶν α, cf. 47: μερῶν β ||
 10 ἐμφανῶς αBH^δ: φανερώς CEH^v || 12 φαίνεται] φαντάζεται SVD || 13 post ἔνιοι add.
 δὲ edd. | post φασιν add. αὐτῶν M Zi. | ὅτι om. CE

2-3 τηλικούτων - φαίνεται] cf. Epicur. Pyth. 91 (Diog. Laert. X 91 p. 536, 12-13);
 Lucr. V 564-574; Philodem. de sign. X 1-3; Demetr. Lacon Pap. Herc. 1013 col. XVII
 p. 65 de Falco; Aet. II 21, 5 (= Us. Epicurea n. 345); Cic. Acad. II 82, De fin. I 20

παρ' οἷς δὲ μεσουρανεῖν, ὁμοῦ καὶ μείζων καὶ μικρότερος γενήσεται, μείζων μὲν οἷς ἀνατέλλει, μικρότερος δὲ οἷς μεσουρανεῖ, κατὰ τὴν αὐ-
25 τὴν ὥραν· ὧν οὐδέν ἐστιν ἀλογώτερον.

τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ὑποφερομένων ἐσχάτως ἐστὶ κενὰ καὶ κη-
φηνώδη. μείζων δὲ ἡμῖν ὁ ἥλιος ἀνίσχων καὶ δυόμενος φαντάζεται,
ἐλάττων δὲ κατὰ τὸ μεσουράνημα, ἐπειδὴ πρὸς μὲν τῷ ὀρίζοντι ὀρῶ-
μεν αὐτὸν διὰ παχύτερου τοῦ ἀέρος καὶ νοτερωτέρου μᾶλλον (τοιούτος
30 γὰρ ὁ προσγειότερος ἀήρ), μεσουρανοῦντα δὲ διὰ καθαρωτέρου. καὶ
οὕτως ἐνταῦθα μὲν ἢ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀποπεμπομένη ἐπ' αὐτὸν
ἀκτὶς οὐ περικλᾶται, ἢ δ' ἐπὶ τὸν ὀρίζοντα ἐκπεμπομένη, ὁπότε ἀν-
ίσχοι ἢ δύοιτο, περικλᾶται ἀναγκαίως παχύτερῳ καὶ νοτερῷ τῷ ἀέρι
ἐντυγχάνουσα. καὶ οὕτως μείζων ἡμῖν φαντάζεται ὁ ἥλιος, ὥσπερ ἀμέ-
35 λει καὶ τὰ καθ' ὕδατος ὄντα ἀλλοιότερα ἢ ἔστι φαντάζεται ἡμῖν διὰ
τὸ μὴ κατ' εὐθυωρίαν ὀρᾶσθαι. πάντα οὖν τὰ οὕτως ἔχοντα πάθη τῆς
ἡμετέρας ὄψεως ἡγητέον, ἀλλὰ μὴ, μὰ Δία, τῶν ὀρωμένων συμπτώ-
ματα. λέγεται δὲ καὶ ἐκ βαθέων θεωρούμενος φρεάτων ὁ ἥλιος, ὅπου 124
γε τοῦτο ἐγγωρεῖ, πολὺ μείζων φαντάζεσθαι, ἅτε διὰ νοτεροῦ τοῦ ἐν
40 τῷ φρέατι ἀέρος ὀρώμενος. καὶ οὐ δῆπου ἔνεστιν εἰπεῖν ἐνταῦθα ὅτι
τοῖς μὲν ἐκ φρέατος ὀρῶσι μεγεθύνεται ὁ ἥλιος, τοῖς δὲ ἄνωθεν εἰς
αὐτὸν ἀφορῶσι σμικρύνεται, ἀλλ' εὐδηλον ὥς τὸ σκοτεινὸν καὶ ἰκ-
μάδος ἐχόμενον τοῦ ἐν τῷ φρέατι ἀέρος μείζονα ποιεῖ αὐτὸν φαντάζε-
σθαι τοῖς ὀρῶσι.

45 διάστημα δὲ αὐτοῦ μείζον καὶ ἔλαττον ἡμῖν φαντάζεται. μεσουρα-
νῶν μὲν γὰρ ἔγγιστα φαντάζεται ἡμῖν, ἀνατέλλων δὲ καὶ καταδυό-
μενος πορρωτέρω, ἀπὸ δὲ τῶν ὑψηλοτάτων ὀρῶν ἔτι πλέον ἀφεστῶς
φαίνεται. καὶ ὅπου μὲν ἐγγὺς φαίνεται, καὶ σμικρότατος, ὅπου δὲ
πλέον ἡμῖν τὸ ἐπ' αὐτὸν διάστημα φαντάζεται, καὶ αὐτὸς μείζων εἶναι
50 δοκεῖ, τῆς περὶ τὸν ἀέρα ποιότητος πάντων τῶν τοιούτων αἰτίας γινο-
μένης. διὰ μὲν γὰρ νοτεροῦ καὶ παχύτερου ἀέρος ὀρώμενος μείζων

27-30 resp. Blemm. EP 1253 A-B || 38-40 resp. Blemm. EP 1253 B || 45-53 resp.
Blemm. EP 1253 A-B || 51-56 Posid. F 114 EK

deest L

31 ἀποπεμπομένη β: ἀναπεμπομένη α || 33 νοτερωτέρῳ H^γ, conl. Bk., probav. Zi. ||
35 ἐστὶ dFPEBH^γ || 37 μὰ Δία om. SV || 46 μὲν om. PCE || 47 ἔτι] ἐπὶ MCE || 51 νο-
τερωτέρου H^γ, conl. Bk., probav. Zi.

27-38 cf. Ptol. Synt. I 3 p. 13, 3-9; Strab. III 1, 5 (= Posid. F 119 EK ll. 12-15) ||
34-36 cf. II 6, 178-187; Sen. QN I 6, 5 || 51-53 cf. Ptol. Synt. I 3 p. 13, 3-7

ἡμῖν καὶ πλέον ἀφεστῶς φαίνεται, διὰ δὲ καθαροῦ ἐλάττων τῷ μεγέθει καὶ ἐγγίων κατὰ τὸ διάστημα. ὥστε εἰ δυνατόν ἦν ἡμῖν, φησὶν ὁ Ποσειδώνιος, διὰ τε τοίχων στερεῶν καὶ τῶν ἄλλων σωμάτων ὄραν, ὡς ὁ Λυγκεὺς μυθεύεται, κατὰ πολὺ μείζον ἂν ἡμῖν ἐφαντάζετο ὁ ἥλιος 55 διὰ τούτων ὀρώμενος καὶ πολὺ μείζον διάστημα ἀφεστῶς.

126 μείζονος δὲ αὐτοῦ καὶ ἐλάττονος φαινομένου ἡμῖν, καὶ ὁμοίως τῶν κατ' αὐτὸν διαστημάτων μειζόνων τε καὶ μειόνων, ὁ κατ' ἀλήθειαν ἐπιβάλλων αὐτῷ κῶνος ἀπὸ τῶν ἀποχεομένων ἀκτίνων (ἀπὸ) τῆς ὄψεως μέγιστός ἐστιν ἀναγκαίως. συναγομένου δὲ καὶ τοῦ μεγέθους 60 αὐτοῦ καὶ τοῦ διαστήματος κατὰ φαντασίαν εἰς ἐλάχιστον, δυνάμεθα δύο κῶνους ἐπινοεῖν, ἓνα μὲν τὸν κατ' ἀλήθειαν αὐτῷ ἐπιβάλλοντα, ἕτερον δὲ τὸν κατὰ φαντασίαν. ὣν κορυφὴ μὲν γενήσεται μία τὸ πρὸς τῇ κόρῃ τῆς ὄψεως, βάσεις δὲ ἡ μὲν κατ' ἀλήθειαν, ἡ δὲ κατὰ φαντασίαν. ὡς οὖν ἔξει ἡ κατ' ἀλήθειαν ἀπόστασις πρὸς τὴν φαινομένην, 65 οὕτως ἔξει καὶ τὸ κατ' ἀλήθειαν μέγεθος πρὸς τὸ φανταζόμενον ἡμῖν. αἱ δὲ βάσεις τῶν κῶνων ἴσαι ταῖς διαμέτροις εἰσίν, ἡ μὲν τῇ κατ' ἀλήθειαν, ἡ δὲ τῇ κατὰ φαντασίαν. ὡς οὖν ἔχει τὸ κατ' ἀλήθειαν διάστημα πρὸς τὸ κατὰ φαντασίαν, οὕτως ἔχει καὶ τὸ κατ' ἀλήθειαν μέγεθος πρὸς τὸ φανταζόμενον. τὸ δὲ κατ' ἀλήθειαν διάστημα τοῦ 70 κατὰ φαντασίαν σχεδὸν ἀπείρῳ μείζον ἐστὶ, σημείου λόγον ἐπεχούσης τῆς γῆς πρὸς τὸ ἥλιακὸν ὕψος καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ νοουμένην σφαῖραν. καὶ τὸ κατ' ἀλήθειαν ἄρα μέγεθος τοῦ κατὰ φαντασίαν μεγέθους ἀπείρῳ μείζον εἶναι ἀναγκαιότατόν ἐστιν. οὐκ ἄρα τηλικούτος ἐστὶν ὁ ἥλιος ἡλίκος φαίνεται.

75

καὶ μὴν εἰ τηλικούτος ἐστὶν ὁ ἥλιος ἡλίκος φαίνεται, ἂν ἐπινοήσωμεν αὐτὸν διπλασίονα γενόμενον, εἰς δύο διαιρομένου ἐκάτερον αὐτοῦ τῶν μερῶν ποδιαῖον φανήσεται. ὥστε, εἰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπινοήσαι-

deest L

53 ἐγγίων P Norimberg.², probav. Zi.: ἐγγιον (-ος C) cett. | κατὰ αBH^δ: om. C EH^ν, probav. Goul. | ἦν ἡμῖν MPC: ἡμῖν ἦν SVD ἡμῖν φησιν ἦν FEH ἦν om. B || 59 ἀπὸ addidi, cf. II 5, 50; 110; sim. 31; 258; II 6, 174; 188 || 71 ἀπείρῳ μείζον SPE^{2cc} Bk., probav. Zi., Kontos (1): ἀπειρόμειζον cett. | post ἀπειρόμειζον inscr. Κλεομήδους μετεώρων δ' H^δ qui iteravit 2-71 || 74 ἀπείρῳ μείζον SPE^{2cc} Kontos (1): ἀπειρόμειζον cett. || 78 φανήσεται α, in fine lineae adscr. E³: om. β

58-60 (cf. 252-253 et II 5, 110-112) de hoc visus cono cf. Aet. Plac. IV 15, 3 (= SVF II 866 p. 233, 32-33); Alex. Mant. 130, 14-17 (= SVF II 864 p. 233, 11-15); Diog. Laert. VII 157 (= SVF II 867); sim. Eucl. Opt. def. 2 p. 2, 4-6 || 78 ποδιαῖον cf. Heraclitus DK 22 B 3 et testimonia quae collegit Marcovich, Heraclitus 307-309

μεν αὐξόμενον αὐτόν, ὥς ἐπὶ μυριάδων ἑκατὸν σταδίων διάστημα
 80 ἔκτεινέσθαι, ἕκαστον αὐτοῦ τῶν ποδιαίων μερῶν ἡλίκον ἐστὶ φανήσε-
 ται. εἰ δὲ τοῦτο, ἀκόλουθον ἂν εἴη καὶ αὐτὸν ἡλίκος ἐστὶ φαίνεσθαι,
 τούτου προδήλως ἀδυνάτου ὄντος. οὐ γὰρ οἷόν τε ἐπὶ τοσοῦτον ἐξικέ- 128
 σθαι δυνάμεως τὴν ἀνθρωπίνην ὄψιν, ὥς τὰ ἐπὶ μυριάδας ἑκατὸν στα-
 δίων ἐκτεταμένα τηλικαῦτα ἡμῖν, ἡλίκα ἐστὶ κατ' ἀλήθειαν, φαίνε-
 85 σθαι, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος σχεδὸν ἀπειρομεγέθους ὢν ἐλάχιστος
 ἡμῖν φαντάζεται.

ἐπεὶ τοίνυν τὰ ἀκολουθοῦντα τῷ ποδιαίῳ εἶναι τὸν ἥλιον ἀδύνατά
 ἐστίν, ἀδύνατον ποδιαίον εἶναι αὐτόν. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο ἔνεστιν εἰπεῖν
 ὅτι τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοσοῦτον διάστημα ἐκτεταμένου, ἔνια μὲν αὐτοῦ τῶν
 90 ποδιαίων μερῶν τηλικαῦτα φανήσεται ἡλίκα ἐστίν, ἔνια δ' οὐχ οὕτως
 ἔξει. τὰ γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς διαστήματα πρὸς πάντα τὰ μέρη αὐτοῦ ἴσα
 γενήσεται, κέντρου λόγον ἔχουσης πρὸς τὴν ἡλιακὴν σφαῖραν. ὥστε
 πάντα δεήσει τὰ ποδιαῖα μέρη αὐτοῦ ἡλίκα ἐστὶ φαίνεσθαι, καὶ οὐδὲν
 μᾶλλον τάδε τινὰ τῶνδ' ἐτινων. ὥστε πάντων τῶν ποδιαίων αὐτοῦ με-
 95 ρῶν τηλικούτων φαινομένων, ἡλίκα ἐστί, καὶ αὐτὸς ὅλος ἐπὶ τοσοῦτον
 ἐκταθεὶς ἡλίκος ἐστὶ φανήσεται. οὐ προδήλως ἀδυνάτου ὄντος, οὐδὲ
 τὰ ποδιαῖα μέρη αὐτοῦ ἡλίκα ἐστὶ φανήσεται, ἀλλ' οὐδ' ὅλως φανήσε-
 ται. ὅθεν οὐδ' αὐτὸς ὁ ἥλιος ποδιαῖος ὢν φανήσεται· φαίνεται δὲ γε·
 οὐκ ἄρα ποδιαῖός ἐστι. δῆλον οὖν ἀπὸ τούτων, οἶμαι, διότι, εἰ τηλι-
 100 κοῦτος ἦν ἡλίκος φαίνεται, οὐκ ἂν ἐφαίνετο· ἐπεὶ δὲ φαίνεται, οὐκ 130
 ἐστὶ τηλικούτος ἡλίκος φαίνεται.

εἴ γε μὴν τηλικούτος ἐστὶν ἡλίκος φαίνεται, καὶ αὕτη ἢ ἀπὸ τῆς
 ὄψεως φαντασία τοῦ κατ' αὐτὸν μεγέθους κριτήριον ἐστίν, ἀκόλουθον
 ἂν εἴη λέγειν διότι καὶ τῶν περὶ αὐτὸν φανταζομένων αὕτη ἂν ἢ φαν-
 105 τασία κριτήριον γένοιτο. ὅθεν εἰ τηλικούτος ἐστὶν ἡλίκος φαίνεται, καὶ
 τοιοῦτός ἐστιν ὅλος φαίνεται. φαίνεται δὲ κοῖλος (καὶ δινούμενος) καὶ
 μαρμαίρων, οὐ τούτου τοῦ σχήματος περὶ αὐτὸν ὑπάρχοντος· ἄλλοτε
 γοῦν ὀρεᾶται ὁμαλὸς καὶ σεληνοειδὴς καὶ μὴ δινούμενος. ἀδύνατον δὲ

deest L

79 αὐξόμενον VDM: αὐξανόμενον cett. | ἑκατὸν] ρ' MV ε' BH || 83 ἑκατὸν SP
 CE: ρ' VdFM ε' BH || 92 post κέντρου add. γε VMP, con. Bk., probav. Zi. || 102
 αὕτη Sβ, cf. 3-4 et I 5, 1; 11-12: αὕτη VdFMP || 106 καὶ δινούμενος add. Renehan ||
 107 μαρμαίρων] fort. μελαινόμενος, cf. Schol. in Arat. Vet. 411, 8 || 108 μὴ δινούμενος] με-
 λαινόμενος Theiler, sed ap. Aristot. Cael. 290a 9-18 δινεῖσθαι ad solem pertinet μὴδ'
 ἠνωμένος Hultsch (1), probav. Zi.

106-107 cf. Arat. Phaen. 828-829; Schol. in Arat. 410, 8-13; 411, 6-10

ταῦτα πάντα περὶ αὐτὸν εἶναι· ψεῦδος οὖν καὶ ὧ ταῦτα ἀκολουθεῖ, τὸ ποδιαῖον εἶναι αὐτόν, καὶ μὴν εἰ τηλικούτος ἐστὶν ἡλίκος φαίνεται, 110 καὶ τοιοῦτός ἐστιν οἶος φαίνεται, ἐπειδὴ καὶ ἐστὼς φαίνεται, εἴη ἂν ἀμετάβατος· οὐκ ἔστι δ' ἀκίνητος οὐδὲ ἀμετάβατος· ὅθεν οὐδὲ τηλικούτος ἐστὶν ἡλίκος φαίνεται.

ἐναργέστατα δ' ἂν καὶ ἀπὸ τούτων ἡ ἀτοπία τοῦ λόγου αὐτῶν ἐλέγχοιτο. εἰ γάρ τοι τηλικούτος ἐστὶν ἡλίκος φαίνεται, γνώριμον, οἶμαι, 115 διότι καὶ ἡ σελήνη τηλικαύτη ἐστὶν ἡλίκη φαίνεται· εἰ δὲ αὕτη, καὶ τὰ σχήματα αὐτῆς. ὥστε καί, ὅτε μηνοειδής ἐστι, τὸ ἀπὸ τοῦ κέρως ἐπὶ τὸ κέρας αὐτῆς διάστημα τηλικούτον ἐστὶν ἡλίκον φαίνεται. ὧ πάλιν ἀκολουθεῖ καὶ τὰ πρὸς τοὺς πλησίον αὐτῆς τῶν ἀστέρων διαστήματα τηλικαῦτα εἶναι ἡλίκα φαίνεται, τούτῳ δὲ πάλιν τὸ καὶ 120 πάντα ἀπλῶς τὰ διαστήματα τῶν ἀστέρων τηλικαῦτα εἶναι ἡλίκα φαντάζεται· ὅθεν καὶ ὅλον τὸ ὑπὲρ γῆς ἡμισφαίριον τοῦ κόσμου τηλικούτον εἶναι ἡλίκον φαίνεται. οὐ τοῦτο δέ· οὐδ' ἄρα τηλικούτος ἐστὶν ὁ ἥλιος ἡλίκος φαίνεται. καὶ μὴν εἰ ἡ σελήνη σὺν τοῖς σχήμασι τηλικαύτη ἐστὶν ἡλίκη φαίνεται, καὶ τὰ φαινόμενα ἐν αὐτῇ τῶν μελασμάτων 125 τηλικαῦτά ἐστιν ἡλίκα φαίνεται· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὰ ὄρη δεήσει τηλικαῦτα εἶναι ἡλίκα φαίνεται. οὐκ ἔχει δὲ τοῦτο οὕτως· ὥστ' οὐδ' ὁ ἥλιος τηλικούτος ἐστὶν ἡλίκος φαίνεται.

ὁπότε μὲν οὖν καθαρός καὶ κατὰ φύσιν ἔχων εἴη ὁ ἀήρ, οὐχ οἷον τε ἡμῖν ἀντιβλέπειν τῷ ἡλίῳ· ὁπότε δὲ παρέχοι ἡμῖν τὸ τοῦ ἀέρος 130 κατάστημα ἀποβλέπειν εἰς αὐτόν, ἄλλοτε ἄλλοιός ἡμῖν φαντάζεται, ποτὲ μὲν λευκός, ποτὲ δὲ ὥσπερ ὠχρίων, ἔστι δ' ὅτε πυρρῶς, πολλάκις δὲ καὶ μίλτινος ἢ αἱματώδης ἢ ξανθὸς ὀφθῆναι, ἔστι δ' ὅτε καὶ ποικίλος ἢ χλωρός. καὶ αἱ περὶ αὐτόν δὲ φαινόμεναί πολλαίς οἶον κνηκίδες νεφώδεις, σχεδὸν ἀπείρους μυριάδας σταδίων ἀπέχουσαι αὐτοῦ, δοκοῦσιν 135 ἡμῖν περὶ αὐτόν εἶναι. καὶ κατὰ κορυφὴν δ' ὄρους πολλάκις δυόμενος ἢ ἀνατέλλων φαντασίαν ἡμῖν ἀποπέμπει ὡς ψαύων τῆς κορυ-

deest L

120 τὸ καὶ] καὶ τὸ PCE || 123 εἶναι] ἐστι MP, probav. Zi. | ἡλίκον αE^{2ec} (in ras. scr. ἡλίε E²): οἷον CH ἥον B || 130 τε ἡμῖν SVDF: θ' ἡμῖν β τ' ἡμῖν P τε ἦν ἡμῖν M | παρέχοι SVM: παρεχείη dF παρέχει Pβ || 132 ὥσπερ SVdFP: om. Mβ | πυρρῶς P: πυρρῶς cett. || 135 αὐτοῦ α: om. β || 135.136 δοκοῦσιν ἡμῖν α: ἡμῖν δοκοῦσιν β

111–113 subtilius Demetr. Lacon, Pap. Herc. 1013 col. XVI p. 64 de Falco; cf. Diog. Oen. fr. 8 col. II 1–10 Chilton || 116–128 de lunae magnitudine cf. II 3 passim; ad Epicureos cf. ad II 3, 1 || 129–134 de solis imaginibus cf. Arat. Phaen. 832–891 || 134 κνηκίδες] cf. Anon. II in Arat. 126, 24–25 || 136–139 cf. 227–230

φῆς, τοσαύτας μυριάδας ἀφεστῶς ἀπὸ παντὸς μέρους τῆς γῆς, ὅσας εἰκὸς ἐστὶ, τῆς γῆς κέντρου λόγον ἐπεχούσης πρὸς τὸ ὕψος αὐτοῦ.
 140 πῶς οὖν οὐκ ἐσχάτως ἡλίθιον ταῖς τοιαύταις τῶν φαντασιῶν κατακολουθεῖν, ἀλλὰ μὴ ἄλλο τι ποιεῖσθαι κριτήριον τῶν γε τηλικούτων τὸ μέγεθος, ἐνθυμουμένους ὥς ἡ περὶ αὐτὰ ἀπάτη οὐ τὴν τυχοῦσαν βλάβην ἐπιφέρειν εἴωθε;

σαφέστατα δ' ἐλέγχεται τὸ ἄγαν ἀνόητον τοῦ λόγου αὐτῶν καὶ ἀπὸ 134
 145 τῶν οὕτως ἐπιχειρημένων. εἰ ἐπινοήσαιμεν ἵππον ἀφιέμενον ἐν πεδινῇ χώρᾳ τρέχειν ἅμα τῷ τὴν ἴτυν τοῦ ὀρίζοντος ἐκφῆναι τὸν ἥλιον, μέχρις ὅτου πᾶς ἐκφανῇ, σχεδὸν εὐδηλὸν ἐστὶ στοχαζομένοις ὥς οὐ μείον ἂν σταδίων δέκα προέλθοι, ὅρνια δὲ ὠκύτατος πολλαπλασίον ἵππου, βέλος δ' ἔτι ὀξυτάτῃ ῥύμῃ κεχρημένον πολὺ πλεῖον ὀρνιθος, ὥς
 150 μὴ ἂν μείους διακοσίων ἀνύσαι σταδίων ἐν τοσούτῳ χρόνῳ διαστήματι. ἂν τοίνυν ἵππῳ ἰσοταχῇ τὴν τοῦ κόσμου πορείαν ὑποθώμεθα, δέκα εὐρεθείη ἂν σταδίων ἡ τοῦ ἡλίου διάμετρος, ἐὰν ὀρνιθὶ ὠκυτάτῳ, πολὺ μείζων, ἐὰν δὲ βέλει, οὐ μείων διακοσίων σταδίων. κατὰ δὲ ταῦτα πάντα οὐκ ἔσται ποδιαῖος οὐδὲ ἡλίκος φαίνεται.

ὅτι τοίνυν ἀπειράκις τοῦ βέλους ὠκυτέρα ἐστὶν ἡ τοῦ κόσμου φορὰ, ἀπὸ τοιούτων ἂν ἐφόδῳ ἐννοήσαιμεν. ὁ Πέρσης ἡνίκα ἐπὶ Ἑλλάδα ἐστράτευε, λέγεται διαστήσαι ἀνθρώπους ἀπὸ Σούσων μέχρις Ἀθηνῶν, ὥς δύνασθαι διὰ φωνῆς δηλοῦσθαι τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι τοῖς ἐν Πέρσῃ, διαδεχομένων τῶν διεστώτων τὰς παρ' ἀλλήλων φωνάς. καὶ ἰστορεῖται ἡ φωνὴ κατὰ τοιαύτην διαδοχὴν προϊούσα διὰ δύο
 160 νυχθημέρων ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς Πέρσας ἀφικνεῖσθαι. εἰ τοίνυν τοιαύτη κίνησις ἀέρος καὶ πληγὴ ὠκυτάτῃ ὑπάρχουσα ἐλάχιστον μέρος τῆς γῆς δυοὶ νυχθημέροις διήκει, πάρεστιν, οἶμαι, ἐννοεῖν, ποῖόν τι τὸ τάχος τοῦ κόσμου ἐστὶ καὶ ὥς ἀπεράτῳ τούτου ὠκύτερον, ὅς γε νυκτὶ
 165 καὶ ἡμέρᾳ ἀπειράκις μείζον διάστημα τοῦ ἀφ' Ἑλλάδος εἰς Πέρσας 136 διέρχεται. εἰ δὲ καὶ βέλος ἐπινοήσαιμεν διερχόμενον τὸν μέγιστον τῆς γῆς κύκλον, οὐδ' ἂν τρισὶ νυχθημέροις τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας

deest L

144 καὶ α: om. β || 146 ante ἴτυν add. πρώτῃ P, probav. Steinbruck 8-9 || 149 δ' ἔτι] δὲ τῇ M || 151 ἰσοταχῇ SVCE: ἰσοταχεῖ cett. || 156 ante τοιούτων add. τῶν Mβ || 159 ἐν α: om. β || 164 ἀπεράτῳ MPCEN, cf. 181: ἀπεράτως SVdF, conl. Kontos (1) ἀπεράτου B ἀπειράκις Zi. || 167 πέντε καὶ εἴκοσι SVCEH: ε' καὶ κ' MPB ε' καὶ εἴκοσι dF

145-154 cf. Dionys. Stoic. ap. Philodem. de sign. IX 38 - X 16 || 156-160 cf. Herodot. VIII 98; Xen. Cyr. VII 6, 17-18

διέλθοι· τὸ δὲ τοῦ κόσμου μέγεθος ἀπειράκις μείζον τῆς γῆς ὑπάρχον
 νυχθημέρῳ ἐνὶ διέρχεται ὁ οὐρανός. ὥστ' οὐδ' ἐννοῆσαι τὸ τάχος
 αὐτοῦ καὶ τὴν ὠκύτητα οἷόν τε, οὐδὲ λόγῳ τὸ τοιοῦτον ἐρμηνεύσαι. 170
 (ἐμφαίνει δ' ὁ ποιητῆς ὅσον ἐστὶ τὸ τάχος τῆς κατὰ τὸν κόσμον
 πορείας διὰ τούτων·

ὅσον δ' ἡεροειδὲς ἀνὴρ ἶδεν ὀφθαλμοῖσιν
 ἥμενος ἐν σκοπιῇ, ὁρόων ἐπὶ οἶνοπα πόντον,
 τόσσον ἐπιθρόσκουσι θεῶν ὑψηλές ἵπποι.

175

ἀλλὰ μεγαλοφυῶς μὲν τοῦτο εἴρηται αὐτῷ καὶ κατὰ θαυμαστήν αὐξη-
 σιν, οὐ μόνον τῷ ἐπὶ πλείστον ἐξικνουμένῳ τῆς ὄψεως ἀρκεσθέντι
 πρὸς τὸ δηλῶσαι τὸ τάχος τῆς κατὰ τὸν οὐρανὸν ὠκύτητος, ἀλλὰ καὶ
 ὕψος αὐτῷ καὶ πέλαγος ὑποκείμενον προσθέντι· ἀπολείπεται δ' ὁμῶς
 καὶ οὗτος ὁ λόγος τοῦ ἀξίως δηλοῦν τὴν περὶ τὸν οὐρανὸν ὠκύτητα.) 180
 ἀπεράτῳ δὲ καὶ ἀνεννοήτῳ κατὰ τὴν ὠκύτητα τάχει κεχρημένου τοῦ
 κόσμου, πῶς οὐκ ἡλίθιον ὑπολαβεῖν ποδιαῖον αὐτοῦ μέρος τοσοῦτῳ
 διαστήματι χρόνου ἀνέρχεσθαι;

ἐλέγχεται δὲ καὶ διὰ τῶν ὑδρολογίων τὸ εὐθές τοῦ λόγου. δείκνυ-
 ται γάρ δι' αὐτῶν ὅτι, ἂν ᾗ ποδιαῖος ὁ ἥλιος, δεήσει τὸν μέγιστον τοῦ 185
 οὐρανοῦ κύκλον ψν' ποδῶν εἶναι. διὰ γὰρ τῶν ὑδρολογίων καταμε-
 τρούμενος εὐρίσκεται μέρος ἐπτακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν τοῦ οἰ-
 138 κείου κύκλου. ἐὰν γάρ, ἐν ᾧ αὐτὸς ἀνέρχεται πᾶς ἐκ τοῦ ὀρίζοντος ὁ
 ἥλιος, κύαθος, φέρε εἰπεῖν, ῥεύσῃ, τὸ ὕδωρ ἀφεθὲν ὅλη τῇ ἡμέρᾳ καὶ
 νυκτὶ ῥεῖν εὐρίσκεται κυάθους ἔχον ψν'. λέγεται δ' ἡ τοιαύτη ἔφοδος 190
 ὑπὸ πρῶτων τῶν Αἰγυπτίων ἐπινοηθῆναι.

ἐλέγχεται δὲ ἡ δόξα καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένων
 στοῶν. αἱ γὰρ τῶν κιόνων σκιαὶ παράλληλοι ἀποπέμπονται, ὅπερ οὐκ
 ἂν ἐγένετο εἰ μὴ εὐθεῖαι καὶ κατὰ κάθετον πρὸς ἕκαστον αὐτῶν αἱ
 ἀκτῖνες ἀπεπέμποντο. οὐδ' ἂν αἱ ἀκτῖνες πάλιν κατὰ κάθετον ἀπεπέμ- 195
 ποντο πρὸς ἕκαστον αὐτῶν μὴ ὅλη τῇ στοᾷ τῆς περὶ τὸν ἥλιον διαμέ-
 τρου συμπαρεκτεταμένης. λέγεται δ' ὅτι καὶ τὰ ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένη

173-175 Hom. E 770-772 || 184-191 resp. Blemm. EP 1253 A || 197-201 fort. resp. Bas.
 Hom. 6 pp. 384-386 (145 A-B)

deest L

174 ὁρόων] λεύσσω codd. Homeric || 188 αὐτὸς om. CE

184-191 cf. Pap. Os. III n. 73, ll. 8-27; Goulet 210 adn. 243; Wasserstein passim ||
 192-193 cf. Philo De prov. ap. Euseb. pr. ev. VIII 14 p. 474, 1-3

ἐρρυμοτομημένα ἄμφοδα πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν ἄσκια γίνεται
 ἐν ταῖς ἰσημεριναῖς τοῦ ἡλίου ἀνατολαῖς, οὐδ' ἂν τούτου συμβαίνοντος,
 200 εἰ μὴ πάσῃ τῇ οἰκουμένη συμπαρεκτεινόμενον ἦν τὸ μέγεθος τοῦ
 ἡλίου, τουτέστι τῷ πλάτει αὐτῆς. πάλιν τε κατὰ τὴν ἰσημερινὴν με-
 σημβρίαν πάντα περιφωτίζεται τὰ ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένη ἄμφοδα, ὥστε
 οὐ μόνον τῷ πλάτει, ἀλλὰ καὶ τῷ μήκει τῆς ὅλης οἰκουμένης συμπαρ-
 εκτέταται τὸ μέγεθος τοῦ ἡλίου. μήκος μὲν γὰρ τῆς οἰκουμένης τὸ
 205 ἀπ' ἀνατολῆς πρὸς δύσιν ἐστί, πλάτος δὲ τὸ ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν ἐπὶ τὰ
 μεσημβρινὰ διήκον. ὅθεν ἀνατέλλων μὲν ἐν ἰσημερίᾳ ὁ ἥλιος καὶ
 ἄσκια ποιῶν τὰ πρὸς αὐτὸν ὀρῶντα, τῷ πλάτει τῆς οἰκουμένης συμπαρ- 140
 εκτεταμένην τὴν διάμετρον ἔχει, μεσουρανήσας δὲ καὶ πάντα περιφωτίσας
 τὰ ἄμφοδα, τῷ μήκει. (ἀλλ' οὐ κατὰ ταυτόν, φασί, πᾶσι μεσου-
 210 ρανεῖ, μόνοις δὲ τοῖς ὑπὸ τῷ αὐτῷ μεσημβρινῷ οἰκοῦσι. ῥητέον οὖν
 ὅτι πλατύτερον λέγεται τὸ τοιοῦτον.) καὶ τὸ ἐν Σύνῃ δὲ ἄσκια τὰ
 φωτιζόμενα γίνεσθαι, περὶ Καρκίνον γενομένου τοῦ ἡλίου, περὶ μεσημ-
 βρίαν ἀτρεκῇ ἐπὶ τριακοσίους τὴν διάμετρον σταδίους μηνύει σαφῶς
 διότι μὴ ποδιαῖος ὁ ἥλιος. οὐδὲν δ' ἂν τούτων συνέβαινε, εἰ ποδιαῖος
 215 ὁ ἥλιος ἦν.

σημειοῦται δὲ καὶ ἀπὸ τῶν σκιῶν μὴ εἶναι ποδιαῖον τὸν ἥλιον.
 ὁπότε μὲν γὰρ τὴν ἴτην ἐκφαίνει τοῦ ὀρίζοντος, μήκισται ἀποπέμπον-
 ται αἱ σκιαί, ὁπότε δ' ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα γένηται, εἰς πολὺ βραχύ-
 τερον συνάγονται μέγεθος, οὐκ ἂν τούτου συμβαίνοντος εἰ μὴ ὑψηλό-
 220 τεραι πάντων τῶν ἐπὶ γῆς σωμάτων αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ ἐγίνοντο· ὅπερ
 οὐκ ἂν ποδιαῖου ὄντος αὐτοῦ συνέβαινε. μείζονα ἄρα καὶ τῶν ὑψηλο-
 τάτων ὀρῶν τὴν διάμετρον ἔχει, ὑψηλοτέρας τε τῶν ἀκρωρειῶν καὶ ἐξ
 ὑπερτέρου ἀποπέμπων τὰς ἀκτῖνας, ἐπειδὴν ὅλος ἐκφανῇ τοῦ
 ὀρίζοντος.

225 καὶ ἀπὸ τοιαύτης δὲ ἐφόδου δείκνυνται ἀπ' αὐτῶν τῶν φαινομένων
 προϊούσης οὐ μόνον ὅτι μὴ ἐστὶ ποδιαῖος ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὑπερ-
 φνεῖ κέχρηται τῷ μεγέθει. ὁπότε γὰρ κατὰ κορυφὴν ὄρους ἀνίσχη ἢ
 δύηται, ὀρᾷται ἢ ἴτυς αὐτοῦ τοῖς ἐπὶ πλέον τῆς κορυφῆς ἀφεστῶσιν,

deest L

198 ἐρρυμοτομημένα V^{3ms} edd.: ἐρρυμοτομημένα codd. | post ἐρρυμοτομημένα add. εἰς
 ὀρθὸν διακεκομμένα S^{ms}V^{ms}dF^{ms}B^{ms} || 200 συμπαρεκτεταμένον MP || 201 ἰσημερινὴν del.
 Ma., probav. Zi., respuit Goul. 211 τὴν ἰς. del. E^x qui πᾶσαν supr. lin. scr. || 202 (ἐρ-
 ρυμοτομημένα) ἄμφοδα (πρὸς μεσημβρίαν) conl. Ma., probav. Zi. || 205 τῶν SVD^{ms}FP:
 om. M^β || 207 post ὀρῶντα add. τῶν ἀμφοδῶν MP Zi. || 209 post τὰ add. πρὸς αὐτὸν
 ὀρῶντα Ma., probav. Zi. || 217 ἐκφαίνει C, cf. 146, conl. Sauppe: ἐκφανῇ P ἐκφάνη
 cell. || 221 ὄντος αὐτοῦ SVD^{ms}FP: αὐτοῦ ὄντος M^β

ἐκατέρωθεν θεωρουμένη τῆς κορυφῆς. τοῦτο δ' οὐκ ἂν ἐγίνετο, εἰ μὴ
 142 μείζων ἦν ἡ διάμετρος τοῦ ἡλίου τῆς ἐπιπροσθούσης αὐτῷ κορυφῆς, 230
 ὥστ' ἂν αὕτη σταδιαία ἦ, μείζονα δεήσει σταδιαίας εἶναι τὴν τοῦ
 ἡλίου διάμετρον. τοῦτο δ' οὐ μόνον ἐπὶ κορυφῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν
 μεγίστων νήσων ἐν τοῖς φαινομένοις λέγεται θεωρεῖσθαι. ὁπόταν γὰρ
 ἐν ὕψει μάλιστα κειμένη ἡ ὄψις ἡμῶν ἐκ πολλοῦ διαστήματος ἐπι-
 βάλλῃ τινὶ τῶν μεγίστων νήσων, οὕτω βραχεῖα φαντάζεται, ὥστε καὶ 235
 ἐπὶ τούτων ὁ ἥλιος, ὁπόταν κατ' αὐτὰς ἀνατέλλῃ ἢ καταδύηται, ἐκατέ-
 ρωθεν αὐτοῦ ἡ ἴτις ἐκφαίνεται. καὶ δῆλον ἐκ τούτου γίνεται ὅτι ἡ
 διάμετρος ἢ τοῦ ἡλίου μείζων ἐστὶ καὶ τοῦ μήκους τῶν μεγίστων νή-
 σων.

τούτου δ' ἐξ αὐτῶν τῶν φαινομένων λαμβανομένου, ἐξῆς ἐπιδείκνυ- 240
 ται διότι σχεδὸν ἀπείρῳ μείζονα εἶναι ἀναγκαῖον τὴν διάμετρον τοῦ
 ἡλίου τῶν περὶ τὰς μεγίστας νήσους διαμέτρων. ἡ δὲ ἔφοδος, δι' ἧς
 τοῦτο κατασκευάζεται, ὥδε ἔχει. ἂν ἡ τρίγωνον ἰσοσκελὲς σταδιαίαν,
 φέρε εἰπεῖν, ἔχον τὴν βάσιν, καὶ προσεκβληθῶσιν ἴσαι πλευραὶ ταῖς
 τὴν σταδιαίαν βάσιν περιεχούσαις, ἔσται διπλασίῳ ἢ τοῦδε τοῦ τρι- 245
 γώνου βάσις τῆς σταδιαίας. καὶ λοιπὸν ἂν πάλιν ταῖς ὅλαις πλευραῖς
 ἴσας προσεκβάλωμεν, τετραπλασίῳ ἢ βάσις γενήσεται τῆς βάσεως τοῦ
 πρώτου ὑποτεθέντος τριγώνου, καὶ λοιπὸν ἢ αὕτη ἀναλογία μέχρῃς
 ἀπείρου πρόεισιν. ἔστω τοίνυν ὁρᾶν ἡμᾶς ἐκ πάνυ πολλοῦ διαστή-
 ματος μίαν τῶν μεγίστων νήσων, ἀνίσχοντος ἢ καταδυομένου τοῦ 250
 ἡλίου κατ' αὐτὴν καὶ ἐκατέρωθεν τὴν ἴτιν ἐκφαίνοντος, μέσης τῆς νή-
 144 σου ἡμῶν τε καὶ τοῦ ἡλίου κειμένης. ἂν τοίνυν ἡ ὄψις ἡμῶν περιλαμ-
 βάνῃ τὴν νήσον, βάσιν ἔξει ὁ κῶνος ὁ ἀπὸ τῆς ὄψεως τὴν διάμετρον
 τῆς νήσου. οὐκοῦν ἂν ἡ χιλίων σταδίων ἢ διάμετρος αὐτῆς, ἔσται καὶ
 ἢ τοῦ κῶνου βάσις τοῦ αὐτοῦ μεγέθους. ὑποθώμεθα τοίνυν τὸν ἥλιον 255
 τοσοῦτον ἀφεστάναι τῆς νήσου, ὅσον καὶ ἡμῶν ἢ νήσος ἀπέχει. ἐπεὶ
 οὖν ἐκατέρωθεν τῆς νήσου ἡ ἴτις αὐτοῦ ἐκφαίνεται, αἱ ἀκτῖνες αἱ
 ἀποχεόμεναι ἀπὸ τῶν ὁμμάτων πρὸς αὐτὸν διπλασίους εἰσὶ τῶν τῇ
 νήσῳ πελαγουσῶν, ὥστε καὶ ἡ βάσις ἢ τοῦδε τοῦ τριγώνου διπλασίῳ
 γενήσεται τῆς περὶ τὴν νήσον διαμέτρου. εἰ δὲ αὕτη χιλίων, ἢ διάμε- 260

deest L

229 θεωρουμένη αCE^{4pc} (η sscr. E⁴): θεωρουμένης E^{ac}BH || 230 ἦν MPCE: om. cett. || 241 ἀπείρῳ μείζονα P Kontos (1), probav. Zi.: ἀπειρομείζονα cett. || 242 μεγίστας SVCE: μεγίστους F^{2pc}MPBH μεγίστην dF^{ac} || 243 ἂν αH: ἔαν F^{2pc}CEB || 247 προσεκβάλωμεν C, e recc. Bk., probav. Zi.: προσεκβάλλωμεν SVdFEB ἐκβάλωμεν P προσεκβάλλομεν MH || 250 μεγίστων C edd.: μεγάλων cett.

τρος τοῦ ἡλίου δισχιλίων· αὕτη γὰρ βάσις ἐστὶ τοῦ μείζονος τριγώνου. τοσοῦτον μὲν οὖν ἀφεστῶτος τοῦ ἡλίου τῆς νήσου, ὅσον καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ ἀντικρὺ ἀφεστήκαμεν αὐτῆς, δισχιλίων γενήσεται σταδίων ἢ τοῦ ἡλίου διάμετρος. οὐκ ὄντος δ' ἴσου τοῦ ἀποστήματος, ἀλλὰ ἡμῶν
265 μὲν ὀλίγον ἀφεστῶτων τῆς νήσου, τοῦ δ' ἡλίου ἀπειράκις πλειόνως ἢ ἡμεῖς ἀφεστήκαμεν, ἀπειράκις σχεδὸν καὶ ἢ τοῦ ἡλίου διάμετρος μείζων γενήσεται τῆς περὶ τὴν νῆσον διαμέτρου. πῶς ἂν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτεταμένος ποδιαῖος εἴη τὸ μέγεθος;

καὶ ἡ τοιαύτη δ' ἔφοδος μάλιστα ἐκφαίνει τὸ ἀξίωμα τοῦ κατ'
270 αὐτὸν μεγέθους. ἡ Σύνη ὑπὸ τῷ Καρκίνῳ κεῖται. ὁπότεν οὖν ὁ ἥλιος ἐν τούτῳ γενόμενος τῷ ζωδίῳ κατ' ἀτρεκῇ μεσημβρίαν στῇ, ἄσκια γίνεται τὰ φωτιζόμενα ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἐπὶ σταδίους τριακοσίους τὴν διάμετρον. ὣν οὕτως ἐν τοῖς φαινομένοις ἐχόντων, ὁ Ποσειδώνιος ὑποθέμενος μυριοπλασίονα εἶναι τὸν ἡλιακὸν κύκλον τοῦ τῆς
275 γῆς κύκλου, ἀπὸ τούτου ὁρμώμενος δείκνυσιν ὅτι μυριάδων τριακοσίων εἶναι δεῖ τὴν τοῦ ἡλίου διάμετρον. εἰ γὰρ ὁ κύκλος τοῦ κύκλου μυριοπλασίον, καὶ τὸ τμήμα τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου, ὅπερ ἐπέχει τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος, μυριοπλασίον εἶναι δεῖ τούτου τοῦ τμήματος τῆς γῆς, ὅπερ ὁ ἥλιος κατὰ κορυφὴν ὑπερκείμενος ἄσκιον παρέχεται. ἐπεὶ οὖν
280 τοῦτο ἐπὶ τριακοσίους τὴν διάμετρον ἐκτέταται σταδίους, τριακοσίων μυριάδων εἶναι δεῖ ὅπερ ἐπέχει ἐκάστοτε ὁ ἥλιος τοῦ οἰκείου κύκλου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ τοιαύτην ὑπόθεσιν εἴληπται. καὶ πιθανὸν μὲν μὴ ἐλάττονα ἢ μυριοπλασίονα εἶναι τὸν ἡλιακὸν κύκλον τοῦ τῆς γῆς κύκλου, σημείου γε λόγον τῆς γῆς πρὸς αὐτὸν ἐπεχούσης, ἐνδέχεται δὲ
285 καὶ μείζονα αὐτὸν ὄντα ἢ πάλιν μείονα ἡμᾶς ἀγνοεῖν.

ἡ οὖν τοιαύτη ἔφοδος ἐναργεστέρου τινὸς μᾶλλον ἔχουσθαι δοκεῖ. λέγεται ἡ σελήνη δις καταμετρεῖν τὴν σκιὰν τῆς γῆς ἐν ταῖς εἰλικρινέσι

269-286 Posid. F115 EK || 269-282 resp. S. Seth Consp. 52, 4-10 || 286-303 ~ Pachym. Quadriv. 393, 19-32 et 394, 4-9

deest L

267 ἂν αE³⁵: om. β || 268 post τοσοῦτον add. μήκος β || 269 ἀξίωμα αE^{2cc} (in ras. scr. ἀξίω E²): διάστημα CBH || 277 ἐπέχει PC² E³ (ἐπ C²⁵ E³⁵): ἔχει cett. || 281 μυριάδων εἶναι α: εἶναι μυριάδων β || 284 ἐπεχούσης MP: ἐχούσης cett. || 285 ἢ πάλιν μείονα delendum censuit Hultsch (2) 33 adn. 3

270-273 cf. ad I 7, 75-76 || 286-287 cf. Aristarch. de magn. 352, 13; aliter placuit Stoicis veteribus, cf. Aet. II 26, 1 (= SVF II 666) quod placitum ad Posidonium vix referri potest (cf. Theiler Pos. II 179)

τῶν ἐκλείψεων. ὅσῳ γὰρ εἰσέρχεται εἰς τὴν σκιὰν χρόνῳ, τοσούτῳ καὶ ὑπὸ τῆς σκιᾶς ἄλλῳ κρύπτεται, ὥς τρεῖς χρόνους ἴσους γίνεσθαι, ἓνα μὲν ἐν ᾧ εἰσέρχεται, δεύτερον δὲ ἐν ᾧ κρύπτεται, τρίτον δὲ ἐν ᾧ ἐξέρ- 290 χεται τῆς σκιᾶς τὴν πρώτην ἴτην μετὰ τὸν δεύτερον χρόνον εὐθὺς ὑποδείξασα. ἐπεὶ οὖν δις καταμετρεῖται ἡ σκιά τῆς γῆς ὑπὸ τοῦ σεληνιακοῦ μεγέθους, δοκεῖ πιθανὸν εἶναι διπλασίονα εἶναι τὴν γῆν τῆς σελήνης. ἐπεὶ οὖν ἡ γῆ ε' καὶ κ' μυριάδων κατὰ τὴν Ἐρατοσθένους 148 ἔφοδον τὸν μέγιστον ἔχει κύκλον, δεῖ τὴν διάμετρον αὐτῆς πλεον ἢ 295 μυριάδων ὀκτὼ εἶναι. ἡ οὖν τῆς σελήνης διάμετρος γενήσεται μυριάδων τεσσάρων. ἐπεὶ οὖν ἑπτακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν μέρος καὶ ἡ σελήνη τοῦ οἰκείου κύκλου ἐστὶ παραπλησίως τῷ ἡλίῳ (τούτου ἐκ τῶν ὑδρολογίων κατασκευαζομένου), ἕκτον δὲ γίνεται τοῦ κύκλου μέρος αὐτῆς τὸ ἀπὸ τῆς γῆς διήκον πρὸς τὸ ὕψος αὐτῆς διάστημα, ἐστὶν 300 ἄρα τοῦτο ρκε' σεληνιακῶν μεγεθῶν. ἀλλὰ καὶ ἕκαστον αὐτῶν τεσσάρων μυριάδων ἔχει τὴν διάμετρον· γίνονται οὖν μυριάδες σταδίων πεντακόσiai, κατὰ γε τὴν ἔφοδον ταύτην, πρὸς τὸ σεληνιακὸν ὕψος.

πάλιν κατὰ λόγον ἀπλούστερον ὑποτιθεμένης τῆς προαιρετικῆς τῶν πλανήτων κινήσεως ἰσοταχοῦς εἶναι, ἐπειδὴ ἡ μὲν σελήνη ἑπτὰ καὶ 305 εἴκοσι ἡμέραις καὶ ἡμίσει διέρχεται τὸν οἰκεῖον κύκλον, ὁ δὲ ἥλιος ἐνιαυσιαίαν ἔχει τὴν περίοδον, δεῖ τρισκαιδεκαπλασίονα εἶναι τὸν ἡλιακὸν κύκλον τοῦ σεληνιακοῦ. ὥστε καὶ ὁ ἥλιος τῆς σελήνης τρισκαιδεκαπλασίων γενήσεται, ἐπεὶ ἑκάτερος αὐτῶν τοῦ οἰκείου κύκλου ἑπτακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν γίνεται μέρος. εὐρίσκεται οὖν κατὰ 310 τὰς τοιαύτας τῶν ὑποθέσεων ἡ διάμετρος τοῦ ἡλίου μυριάδων β' καὶ ν'. τοῦ δὲ κύκλου αὐτοῦ παραπλησίως τῷ ζῳδιακῷ εἰς δώδεκα τεμνομένου, ἕκαστον τῶν δωδεκατημορίων γενήσεται σταδίων μυριάδων γον'. δύο δὲ δωδεκατημορίων τὸ ἀπὸ τῆς γῆς πρὸς αὐτόν ἐστι διάστημα, ὥς καὶ Ἄρατος ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ φησι, λέγων οὕτως· 315

304–310 ~ Pachym. Quadriv. 394, 10–15

deest L

294 ε' καὶ κ' dFMPC: ε' καὶ εἴκοσι H πέντε καὶ εἴκοσι SVE (evanid. B) | post μυριάδων add. σταδίων SV καὶ σταδίων ,β (,u scripto) M sc. aestimatio antiquitus vulgo notissima; cf. loc. laud. ad I 7, 110 καὶ ,β σταδίων add. Pachymeres Quadriv. 393, 26 post μυριάδων add. καὶ σταδίων μ' Pβ (τεσσαράκοντα E) (,u in μ' corrupto; cf. Letronne 715) || 296 μυριάδων ὀκτὼ α: ὀκτὼ μυριάδων β || 297 μέρος om. SVDF || 298–299 τούτου – κατασκευαζομένου] cf. 184–191

288–292 cf. Plut. de fac. 923 A–B || 294–295 cf. ad I 7, 110 || 304–305 cf. Gem. El. I 19

ὅσσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποτείνεται αὐγή,
 ἐξάκις ἂν τόσση μιν ὑποδράμοι· αὐτὰρ ἐκάστη
 ἴση μετρηθεῖσα δύω περιτέλλεται ἄστρα.

ἄστρα δὲ ἄρτι κέκληκε τὰ δύο δωδεκατημόρια τοῦ ζωδιακοῦ. καὶ
 320 μὲν διὰ τῶν εἰρημένων ἐπὶ τὸ ἀπὸ τῆς γῆς διάστημα πρὸς
 αὐτὸν ἔκτον τοῦ ὅλου κύκλου γίνεται· τρίτον μὲν γὰρ ἡ ὅλη διάμετρος
 αὐτοῦ γίνεται, ἔκτον δὲ τὸ ἀπὸ παντὸς μέρους τῆς γῆς διῆκον πρὸς
 αὐτόν, ἐπειδὴ ὁ κύκλος κέντρον ἔχει τὴν γῆν μεσαιτάτην αὐτοῦ κει-
 μένην. εὐρισκομένου οὖν τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου κατὰ τὴν ἔφοδον ταύτην
 325 μυριάδων σταδίων τρισμυρίων καὶ ἐννακισχιλίων, ἕκαστον αὐτοῦ τῶν
 δωδεκατημορίων γίνεται μυριάδων, καθάπερ ἤδη ἔφαμεν, γον'. ἐὰν
 οὖν καὶ ταῦτα εἰς τριάκοντα μοῖρας διαιρεθῇ παραπλησίως τοῖς τοῦ
 ζωδιακοῦ δωδεκατημορίοις, ἐκάστη γενήσεται μοῖρα μυριάδων ρη' τρί-
 του. τὰ μὲν οὖν ἡμιμοῖρια τοῦ ὅλου κύκλου ψκ', ὁ δὲ ἥλιος ἐπτακο-
 330 σιοστόν καὶ πεντηκοστόν μέρος αὐτοῦ, ὥστε ἐλάττων ἡμιμορίου.
 εἰκότως οὖν τοῦ ἡμιμορίου μυριάδων ὄντος νδ' ἔκτου, αὐτὸς δύο καὶ
 πενήκοντα μυριάδων τὴν διάμετρον ἔχων εὐρίσκεται κατὰ τὰς οὕτω
 κειμένας τῶν ὑποθέσεων.

οὐ μὲν πιθανόν γε εἶναι δοκεῖ ἰσοταχεῖς εἶναι τοὺς πλάνητας κατὰ
 335 τὴν προαιρετικὴν πορείαν, ἀλλὰ ὠκύτεραν εἶναι τὴν τῶν ὑψηλοτέρων
 ἅτε λεπτοτέρου πυρὸς ὄντων. πῶς γὰρ οὐκ ἀδύνατον τὴν σελήνην,
 ἀερομιγῆς ἔχουσαν τὸ οἰκεῖον σῶμα, ἰσοταχῇ τὴν προαιρετικὴν πο-
 340 ρείαν ἔχειν τοῖς ἐκ λεπτοῦ καὶ κουφοτάτου πυρὸς ὑφεστῶσιν;

ὁθεν ἄλλοι ἄλλο μέγεθος περὶ τὸν ἥλιον εἶναι ἀπεφήναντο, οὐδεὶς
 340 μέντοι τῶν φυσικῶν τε καὶ ἀστρολόγων μείονα τῆς προειρημένης τὴν

316-318 Arat. Phaen. 541-543 || 316-319 ~ Pachym. Quadriv. 393, 33-394, 4 ||
 324-333 ~ Pachym. Quadriv. 396, 5-18

deest L

317 ὑποδράμοι α: ὑπεκδράμοι EBH -η C || 318 περιτέλλεται] περιτέμνεται nonnulli
 Arati codices || 323 κύκλος α: ἥλιος β || 325 μυριάδων σταδίων SVDF: σταδίων μυρι-
 άδων β σταδίων om. MP || 326 ἤδη α: om. β || 332.333 οὕτω κειμένας] ὑποκειμένας ta-
 cite con. Zi. || 336 ἄτε] fort. ἄτ' ἐκ, cf. 338 | ὄντων Ma. probav. Zi.: οὔσαν codd.

316-324 cf. Hipparch. In Arat. 94, 5-7 et 16-17; Schol. in Arat. Vet. 320, 13-15; Pa-
 chym. Quadriv. 393, 31-33 || 334-338 de aetheris densitate cf. Plut. de fac. 928 C-D
 (= SVF II 668); Diog. Laert. VII 137 p. 355, 17-19 (= SVF II 580 p. 180, 10-12) || 337
 ἀερομιγῆς] (sim. II 3, 88; 5, 2; 6) cf. Diog. Laert. VII 145 p. 359, 16 (ap. Posid. F10EK)

διάμετρον ἔχειν αὐτὸν ἀπεφήνατο. τὸν δ' Ἰππαρχὸν φασὶ καὶ χίλιοι καὶ πεντηκονταπλασίονα τῆς γῆς ὄντα αὐτὸν ἐπιδεικνύναι. πῶς ἂν οὖν ποδιαῖος εἴη, κατὰ πᾶσαν μέθοδον σχεδὸν ἐμμεθόδως γινομένην ἀπειρομεγέθους εὐρισκόμενος;

ρ' τοίνυν καὶ κε' ἡλιακῶν μεγεθῶν ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτοῦ ἐπὶ γῆν ³⁴⁵ εἶναι ὀφειλόντων, ἂν ἢ ποδιαῖος καὶ τηλικούτος ἡλίκος φαίνεται, δεήσει ρκε' ποδῶν εἶναι τὸ πρὸς αὐτὸν διάστημα. ὥστε πολὺ ὑποκάτω τῶν ὑψηλοτάτων ὁρῶν γενήσεται, ἐνίων γε καὶ ὑπὲρ δέκα στάδια τὴν κάθετον ἔχοντων. καὶ οὕτως εὐρίσκεται κατὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ τοῦτο τὸ ὕψος, πρὸς δ' ἢ γῆ στιγμιαία ἐστί, ε' καὶ κ' μυριάδων οὔσα, ρκε' ³⁵⁰ πόδας ἀπέχον τῆς γῆς. ταῦτα γὰρ ἀκολουθεῖ τῇ δόξῃ τῆς ἱερᾶς κεφαλῆς τῆς μόνης τὴν ἀλήθειαν εὐρούσης.

περὶ δὲ τοῦ κατὰ τὴν σελήνην ὕψους τί ἂν τις καὶ φαίη; εἰ γὰρ ὁ ἥλιος ρκε' πόδας ἀφέστηκεν ἡμῶν καὶ κατὰ πολὺ τῶν ὁρῶν ταπεινότερός ἐστι, πόσον δεῖ τῆς γῆς ἀφεστάναι τὴν σελήνην, ἥς ὁ κύκλος ἐλα- ³⁵⁵ χίστω λόγῳ τρισκαιδέκατον γίνεται τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου;

ἀλλ' εἰ καὶ μὴ τούτοις ἐπιστῆσαι οἷός τ' ἐγένετο, μηδ' ἀνευρεῖν ταῦτα, ὧν μείζων ἢ ζήτησις ἦν ἀνθρώπου ἡδονὴν τετιμηκότος, αὐτῇ ¹⁵⁴ γε τῇ δυνάμει τοῦ ἡλίου ἐπιστῆσαι αὐτὸν ἐχρῆν, καὶ πρῶτον μὲν ἐνθυμηθῆναι διότι πάντα τὸν κόσμον φωτίζει σχεδὸν ἀπειρομεγέθη ³⁶⁰ ὄντα, ἔπειτα ὅτι οὕτω διακαίει τὴν γῆν, ὥς ἔνια μέρη αὐτῆς ὑπὸ φλογμοῦ ἀοίκητα εἶναι, καὶ ὑπὸ πολλῆς δυνάμεως αὐτὸς ἔμπνουν παρέχεται τὴν γῆν, ὥς καὶ καρποφορεῖν αὐτὴν καὶ ζωογονεῖν· καὶ ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ αἴτιος τοῦ καὶ τὰ ζῶα ὑφίστασθαι καὶ τοὺς καρποὺς τρέφεισθαι καὶ αὔξασθαι καὶ τελεσφορεῖν· καὶ διότι μὴ μόνον τὰς ἡμέρας ³⁶⁵ καὶ νύκτας, ἀλλὰ καὶ θέρος καὶ χειμῶνα καὶ τὰς ἄλλας ὥρας αὐτός ἐστιν ὁ ποιῶν, καὶ μὴν καὶ τοῦ μέλανος εἶναι καὶ λευκοὺς ἀνθρώπους καὶ ξανθοὺς καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ιδέας διαφέροντας αὐτὸς αἴτιος γίνε-

341-342 ~ Pachym. Quadriv. 396, 19-20

deest L

343 μέθοδον] ἔφοδον edd. | σχεδὸν post ἀπειρομεγέθους transpos. Goul. || 345 ante γῆν add. τὴν β || 349 αὐτῶν E edd., cf. app. crit. ad 452 || 361 ὅτι α: om. β || 362 ante δυνάμεως add. τῆς MP, probav. Zi.

341-342 aliter (1880) aestimaverunt Theon. Expos. 197, 10 et Calc. In Tim. c. 91 p. 143, 6-7 (cf. Toomer 140) || 351-352 cf. 461-462; 467; 487-488; Epicurus saepe sic laudabatur; cf. Pease ad Cic. Nat. deor. I 43 et inprimis Lucian. Alex. 61 || 358-359 de solis potentia cf. Gem. El. XVII 17, 34 et 36

ται παρὰ τό πως ἀποπέμπειν τὰς ἀκτῖνας ἐπὶ τὰ κλίματα τῆς γῆς· καὶ
 370 ὅτι οὐκ ἄλλη τις ἢ μόνη ἡ τοῦ ἡλίου δύναμις τοὺς μὲν καθύγρους καὶ
 πληθύνοντας ποταμοὺς παρέχεται τῶν ἐπὶ γῆς τόπων, τοὺς δὲ ξηροὺς
 καὶ ἀνύδρους, καὶ τοὺς μὲν ἀκάρπους, τοὺς δὲ καρποφορεῖν ἱκανούς,
 καὶ τοὺς μὲν δριμεῖς καὶ δυσώδεις, ὡς τοὺς τῶν Ἰχθυοφάγων, τοὺς δὲ
 εὐώδεις καὶ ἀρωματοφόρους, ὡς τοὺς περὶ τὴν Ἀραβίαν, καὶ τοὺς μὲν
 375 τοιοῦσδε καρπούς, τοὺς δὲ τοιοῦσδε ἐκφέρειν δυναμένους.

καὶ καθόλου σχεδὸν ἀπάσης τῆς περὶ τὰ ἐπίγεια διαφορᾶς αὐτὸς
 αἰτιὸς ἐστὶ, πολλὴν τὴν παραλλαγὴν κατ' ἓνια τῶν κλιμάτων τῆς γῆς
 ἐχούσης. πάρεστι γοῦν καταμανθάνειν τὴν διαφορὰν τῶν περὶ τὴν Λι-
 βύην ἱστορουμένων καὶ τὴν Σκυθικὴν χώραν καὶ τὴν Μαιώτιν λίμνην,
 380 καὶ καρπῶν καὶ ζώων καὶ πάντων ἀπλῶς πάμπολυ ἐξηλλαγμένων καὶ
 τῶν κατὰ τὸν ἀέρα κράσεων καὶ διαφορῶν· καὶ λοιπὸν τὰς ἐν πάσῃ 156
 τῇ Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ θεωρουμένας διαφορὰς καὶ πηγῶν καὶ καρπῶν
 καὶ ζώων καὶ μετὰλλων καὶ ὑδάτων θερμῶν, καὶ ἀέρων παντοδαπῶν
 ιδέας, ψυχροτάτων, φλογωδεστάτων, εὐκράτων, λεπτῶν, παχέων,
 385 ὑγρῶν, ξηρῶν· καὶ λοιπὸν ὅσαι ἕτεραι παρ' ἐκάστοις διαφοραὶ καὶ
 ιδιότητες θεωροῦνται, τούτων πάντων ἡ τοῦ ἡλίου δύναμις αἰτία ἐστί.

τοσαύτῃ δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις κέχρηται περιουσίᾳ δυνάμεως,
 ὥστε καὶ ἡ σελήνη ἀπ' αὐτοῦ δεχομένη τὸ φῶς αὐτὸ τοῦτο πάσης τῆς
 περὶ αὐτὴν δυνάμεως αἴτιον ἔχει κατὰ τὰς τῶν σχημάτων διαφορὰς,
 390 οὐ μόνον ἐν τῷ ἀέρι μεγάλας ἐργαζομένη τροπὰς καὶ κατακρατοῦσα
 αὐτοῦ καὶ μυρία ἐπιτήδεια ἐργαζομένη, ἀλλὰ καὶ τῶν περὶ τὸν ὠκεα-
 νὸν πλημμυρίδων καὶ ἀμπώτεων αὕτη αἰτία ἐστί.

κακεῖνο δ' ἔτι πρόσσεστιν ὁρᾶν αὐτοῦ τῇ δυνάμει. ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ
 παρ' ἡμῖν πυρὸς οὐκ ἔνεστι κατ' ἀνάκλασιν πῦρ λαβεῖν, ἀπὸ δὲ τῶν
 395 ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπιτεχνώμενοι λαμβάνομεν πῦρ κατ' ἀνάκλασιν, το-
 σαύτας μυριάδας ἀπὸ τῆς γῆς ἀφεστῶτος αὐτοῦ. καὶ μὴν διὰ τοῦ ζφ-
 διακοῦ ἰὼν καὶ τοιαύτην τὴν πορείαν ποιούμενος, αὐτὸς ὅλον ἀρμόζε-
 ται τὸν κόσμον καὶ συμφωνοτάτην παρέχεται τὴν τῶν ὅλων διοίκησιν,
 αὐτὸς αἴτιος γινόμενος τῆς περὶ τὴν διάταξιν τῶν ὅλων διαμονῆς. καὶ

deest L

369 τὸ πῶς codd. edd. || 371 πληθύνοντας SE^{2ec} (v¹ eras. E²), cf. app. crit. ad. I 4, 109 ||
 374 ante περὶ add. τῶν VEBH || 381 λοιπὸν PCE: λοιπῶν SVDFBH om. M ||
 385 λοιπὸν PCE: λοιπῶν cett. || 388 δεχομένη SVdFM: καταδεχομένη Pβ || 394 λα-
 βεῖν α: om. β

391-392 cf. Aet. Plac. III 17, 4 (= Posid. F 138 EK)

τούτου μεταστάντος ἢ καὶ τὸν οἰκεῖον τόπον ἀπολιπόντος ἢ καὶ τέλεον 400
ἀφανισθέντος, οὔτε φύσεται τι οὔτε αὐξήσεται, ἀλλ' οὐδὲ τὸ σύνολον
ὑποστήσεται, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ὄντα τε καὶ φαινόμενα συλλυθῆσεται
καὶ διαφθαρήσεται.

158 ἔχρῃν οὖν αὐτὸν πᾶσι τούτοις ἐπιστήσαντα ἐνθυμηθῆναι, εἰ οἷόν τε
ποδιαῖον πῦρ τοσαύτης καὶ τηλικαύτης τὸ μέγεθος καὶ οὕτως ὑπερ- 405
φυοῦς δυνάμεως μετεिलηφέναι. ἀλλὰ γὰρ οἷος ἐν ταῖς τῶν ὄλων ἀρχαῖς
καὶ τῷ περὶ τέλους λόγῳ καὶ τὸ σύνολον τοῖς ἡθικοῖς, τοιοῦτος καὶ ἐν
τοῖς ἀστρολογουμένοις καὶ ἐν τῷ κατὰ τὰς φαντασίας τόπῳ καὶ τὸ
σύνολον ἐν παντὶ σκέμματι, κατὰ πολὺ τῶν σπαλάκων τυφλότερος. καὶ
οὐδὲν γε θαυμαστόν· οὐ γάρ, μὰ Δία, φιληδόνων ἀνθρώπων ἐστὶν ἀν- 410
ευρεῖν τὴν ἐν τοῖς οὖσιν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀνδρῶν πρὸς ἀρετὴν πεφυ-
κότων καὶ μηδὲν ταύτης ἐπίπροσθεν ποιουμένων, ἀλλ' οὐχὶ 'σαρκὸς
εὐσταθὲς κατάστημα' ἀγαπώντων καὶ 'τὸ περὶ ταύτης πιστὸν ἔλπισμα'.
οἱ μὲν οὖν παλαιότεροι ἐξεκέρυσσον ἐκ τῶν πόλεων καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς
αἰρέσεως καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν συγγραμμάτων, λύμην καὶ διαφθοράν 415
τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὑπολαμβάνοντες τὰ ἐπὶ τοσοῦτον καὶ τυφλότητος
καὶ κιναιδεῖας ἦκοντα τῶν δογμάτων. οἱ δὲ νῦν, ἄτε, οἶμαι, ὑπὸ
τρυφῆς καὶ μαλακίας ἐκλελυμένοι, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτετιμήκασιν τοὺς
ἀπὸ τῆς αἰρέσεως καὶ αὐτὰ τὰ συγγράμματα, ὥστε κινδυνεύουσι μᾶλ-
λον Ἐπίκουρον καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς αἰρέσεως ἀληθῆ λέγειν βούλεσθαι ἢ 420
θεοὺς καὶ πρόνοιαν ἐν τοῖς ὅλοις εἶναι. καὶ ἔνιοί γε καὶ εὐξαιντο
αὐτῶν μᾶλλον ἀπολέσθαι τὴν πρόνοιαν ἢ Ἐπίκουρον λέγοντα ψευδῆ
ἐλεγχθῆναι. οὕτως ἀθλίως διάκεινται καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξήττηνται τῆς
ἡδονῆς, ὥς καὶ τὸν συνήγορον αὐτῆς ὑπὲρ πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον
μᾶλλον ἀσπάζεσθαι. 425

καίτοι πρὸς ἅπασιν τοῖς εἰρημένοις ἀτοπωτάτοις οὖσιν ἔτι καὶ τὰ

426-467 (omissis 436-451 et 454-458) Us. Epicurea n. 346^b p. 354, 12-355, 6

deest L

402 συλλυθῆσεται VPEB: συλληθήσεται SdFMH συληθήσεται C, probav. Goul.
συλληφθήσεται ed. pr. Blfr. Bk. Schmidt συγχυθήσεται con. Meineke, probav. Zi. ||
407 ante τοῖς add. ἐν ME | post ἡθικοῖς add. καὶ τοῖς ἄλλοις φυσικοῖς MP || 410 μὰ
Δία om. SV || 412 μηδὲν MH || 422 μᾶλλον α: om. β || 423 ἐξήττηνται] ἐξήρτηνται E^{4pc}
(supra τ¹ scr. ρ E⁴) edd.

407 Περί τέλους] cf. Diog. Laert. X 27 p. 507, 13; fragmenta ap. Us. Epicurea 119,
13-123, 17 || 408 Περί φαντασίας ap. Diog. Laert. X 28 p. 508, 2 || 412-413 cf. Us. Epicu-
rea n. 68 passim || 421-422 cf. SVF II 1115; II 1126; Us. Epicurea nn. 367-369 || 426-428
cf. Epicur. Pyth. 92 (Diog. Laert. X 92 p. 536, 21-537, 3); Lucr. V 650-653. 656-662.
731-736. 758-761; refutat Ptol. Synt. I 3 p. 11, 24-12, 18

ἄστρο ἀπεφάνητο ἀνατέλλοντα μὲν ἐξάπτεσθαι, δυόμενα δὲ σβέννυ- 160
σθαι, ὅπερ ὁμοιότατόν ἐστιν ὡς εἴ τις ὀρωμένους μὲν τοὺς ἀνθρώπους
εἶναι λέγοι, μὴ ὀρωμένους δὲ ἀποθνήσκειν, ἢ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅποσα
430 ἐστὶν ὁρατά, τὸν ὁμοιον λόγον ποιοῖτο. οὕτω δὲ ἄρα συνετὸς καὶ δαι-
μόνιος ἀνὴρ ἐστίν, ὥστ' οὐδ' ἐκεῖνο ὑπῆει αὐτῷ ὅτι, τῆς γῆς σφαιρικῶ
τῷ σχήματι κεκρημένης, ἄλλοτε παρ' ἄλλοις ἕκαστα αὐτῶν καὶ δύεται
καὶ ἀνατέλλει, καὶ τούτου ἔνεκα δεήσει ἅμα καὶ σβέννυσθαι αὐτὰ καὶ
ἐξάπτεσθαι, καὶ κατὰ πάσας τὰς τῶν ὀριζόντων μεταπτώσεις ἐν πα-
435 ραπλησίαις ἀναλογίαις γίνεσθαι ἀπλέτους φθορὰς φθειρομένων τε καὶ
πάλιν ἐξαπτομένων, κατὰ πᾶσαν μεταπτώσιν ὀρίζοντος τούτου συμβαί-
νοντος.

πάρεστι δὲ καὶ ἀφ' ἐτέρων μὲν μυρίων τὰς τῶν ὀριζόντων μετα-
πτώσεις καταμανθάνειν, διαφερόντως δὲ καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὰ ἔθνη
440 ἱστορουμένων περὶ τῶν ἐν ταῖς τροπαῖς ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. κατὰ
μὲν γὰρ Μερόην τῆς Αἰθιοπίας ια' ὥρων εἶναι ἢ θερινὴ νύξ ἱστορεῖται,
κατὰ δὲ Ἀλεξάνδρειαν ι', κατὰ δὲ τὸν Ἑλλήσποντον θ', κατὰ δὲ
Ῥώμην ἐλάττων ἢ θ', κατὰ δὲ Μασσαλίαν η'... παρὰ δὲ Κελτοῖς η',
κατὰ δὲ τὴν Μαιῶτιν ζ', ἐν δὲ τῇ Βρεττανίᾳ ς'. ἀφ' ὧν δὴ καταφανὲς
445 ὡς ἄλλοτε παρ' ἄλλοις δύεται καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ τοῖς ὑπὸ τοῖς
αὐτοῖς παραλλήλοις οὔσι καὶ ἴσας τὰς ὥρας ἔχουσι τούτου συμβαίνον-
τος παρὰ τὸ ἢ πρὸς τῇ ἀνατολῇ μᾶλλον κεῖσθαι καὶ τάχιον τῇ τοῦ
ἡλίου ἐκβολῇ ἐντυγχάνειν, ἢ πρὸς τῇ δύσει καὶ βράδιον. ὥστε μυρίων
οὐσῶν τῶν κατὰ τοὺς ὀρίζοντας μεταβολῶν, κατὰ πᾶν κλίμα τῆς γῆς 162
450 ἄλλου καὶ ἄλλου γινομένου, δεήσει καὶ τὰς σβέσεις καὶ τὰς ἐξάψεις
τῶν ἄστρον ἀπλέτους γίνεσθαι· ὧν οὐδ' ἂν ἐπινοηθεῖν μόνον ἀνοητό-
τερα καὶ πᾶσαν ιδέαν καὶ ἀμαθίας καὶ προπετείας ἐμφανίζοντα. οὓς
γε οὐδὲ οἱ τῆς σελήνης φωτισμοὶ φανερώτατοι ὄντες ἐπέχουσι τοῦ μὴ
οὕτω καταγέλαστα ἀποφαίνεσθαι. πῶς γὰρ σβεννυμένου τοῦ ἡλίου

440-444 resp. Blemm. EP 1296 C-D

deest L

429 λέγοι S^{27c} (in ras. scr. οἱ S²⁷) VPE^{2ec} (in ras. scr. -οι E²): λέγει cett. | ἢ α: καὶ
EBH ἢ καὶ C || 430 ποιοῖτο αC^{27ec} E^{2ec} (in ras. scr. οἱ et ο E²): ποιεῖται BH || 435
ἀναλογίαις C^{pc} (ἀν- C^s) edd.: ἀλογίαις cett., probav. Goul. || 441 ἔνδεκα Pβ || 442 δέκα
Fβ | θ' α: ἐννέα β || 443 ante Ῥώμην et Μασσαλίαν add. τὴν Pβ || 445 τοῖς² PCE^{3s}:
om. cett. || 446 ἴσας τὰς ὥρας α: τὰς ὥρας ἴσας β || 452 οὓς] ὄν SVdF fort. recte, cf. 349

440-444 cf. Gem. El. VI 7-8; Strab. II 5, 38-42 passim; Plin. NH II 186; Ptol. Synt. II
6 passim; Mart. Cap. VIII 877

κατὰ τὴν δύσειν ἐλλάμπεται καὶ φαίνει διὰ τῆς νυκτός; ἢ πῶς ἐκλείπει 455
 περιπίπτουσα τῇ σκιᾷ τῆς γῆς μηδ' ἐλλαμπομένη τὴν ἀρχήν; ἢ πῶς
 ἐξιοῦσα τῆς σκιᾶς πάλιν λαμπρύνεται μὴ ὄντος ὑπὸ γῆν τοῦ ἡλίου; ἢ
 πῶς αὐτὸς ὁ ἥλιος σβεννύμενος πάλιν ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν παραγίνεται;
 ἀλλὰ γὰρ μυθαρίῳ γραῶδει πιστεύσας, ὥς τῶν Ἰβήρων ἱστορούντων
 ἐμπίπτοντα τὸν ἥλιον τῷ ὠκεανῷ ψόφον ποιεῖν σβεννύμενον ὥς διάπυ- 460
 ρον σίδηρον ἐν ὕδατι, ἐπὶ ταύτην ἦλθε τὴν δόξαν ὁ μόνος καὶ πρῶτος
 ἀνθρώπων τὴν ἀλήθειαν ἐξευρών. καὶ οὐδ' ἐκεῖνο συνῆκεν ὅτι πᾶν μέ-
 ρος τοῦ οὐρανοῦ τὸ ἴσον ἀπέχει τῆς γῆς, ἀλλ' εἰς τὴν θάλασσαν αὐτὸν
 καταδύεσθαι ὑπέλαβε καὶ πάλιν ἐκ τῆς ἀνατολικῆς θαλάσσης ἀνατέλ-
 λειν καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ ἀνατολικοῦ ὕδατος ἐξάπτεσθαι, ἀπὸ δὲ τοῦ πρὸς 465
 τῇ δύσει σβέννυσθαι.

ταῦτα ἡ ἱερὰ Ἐπικούρου σοφία ἐξεῦρεν. ἀλλὰ, νῆ Δία, τῷ Ὀμηρικῷ
 Θεοσίτῃ ἔπεισέ μοι αὐτὸν ἀπεικάζειν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος κάκιστος ἐν
 στρατεύματι τῶν Ἀχαιῶν γενόμενος – ὥς καὶ αὐτὸς φησιν ὁ ποιητῆς
 164 καὶ τὸν Ὀδυσσεᾶ λέγοντα πεποίηκεν, αὐτὸς μὲν εἰπὼν 'αἴσχιστος δὲ 470
 ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε' καὶ τὰ ἐξῆς, τὸν Ὀδυσσεᾶ δὲ ποιήσας λέγοντα
 πρὸς αὐτόν·

οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημί χειρότερον βρότον ἄλλον
 ἔμμεναι,

ἀλλ' ὅμως καὶ τοιοῦτος ὢν οὐκ ἄγει τὴν ἡσυχίαν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν 475
 τοῖς βασιλεῦσι διαπληκτίζεται ἀλαζονευόμενος ὥς δὴ καὶ αὐτὸς σεμνός
 τις ὢν, ἔπειτα καὶ ἐν τοῖς ἀριστεύουσιν ἑαυτὸν κατατάσσειν τολμᾷ
 λέγων·

ἄς τοι Ἀχαιοὶ
 πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἔλωμεν ...
 ὃν κεν ἐγὼ δῆσας ἀγάγω ἢ ἄλλος Ἀχαιῶν –

480

470-471 Hom. B 216 || 473-474 Hom. B 248-249 || 479-480 Hom. B 227-228 ||
 481 Hom. B 231

deest L

457 ὑπὸ] ὑπὲρ ME, probav. Goul. || 462-463 ὅτι-γῆς] cf. 16-17 et I 8, 32-34 ||
 463 post τὴν add. πρὸς τῇ δύσει Ma., probav. Zi., respuit Steinbruck 47 || 467 νῆ Δία] γε
 SVDF || 469 ante στρατεύματι add. τῷ MP || 470 δὲ metri gratia scripsi: δ' MB om.
 SVdFP || 471 ante τὸν add. καὶ β | δὲ ante Ὀδυσσεᾶ pos. M om. SdF

459-461 cf. Strab. III 1, 5 (= Posid. F119EK ll. 3-6) || 467-502 locus addendus eis qui
 collecti sunt ap. RE V A, 2466-2468. de Thersite Stoico cf. Epictet. II 23, 32; III 22, 8;
 IV 2, 10

οὕτω καὶ Ἐπίκουρος ὡς δὴ τις ὢν ἀλαζονεύεται, ἑαυτὸν γε ἐν τοῖς φι-
 λосоφοῖς καταριθμεῖν ἐπιχειρῶν, καὶ οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ τὰ
 πρωτεῖα φέρεσθαι διαβεβαιούμενος καὶ ταύτη γε καὶ τοῦ Θερσίτου
 485 θρασύτερον ἑαυτὸν ἀποφαίνων. ἐκεῖνος μὲν γὰρ μόνον ὡς ἀριστεύς
 καὶ ἴσος τοῖς βασιλεῦσιν ἀλαζονεύεται, οὐκέτι δὲ καὶ τὰ πρωτεῖα ἀπο-
 νέμει ἑαυτῷ, οὗτος δ' ὑπὸ πολλῆς τῆς σοφίας καὶ ἐπιστήμης μόνος
 εὐρηκέναι τὴν ἀλήθειαν διαβεβαιούται καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ πρωτεῖα
 φέρεσθαι ἀξιοῖ. ὥστε πολὺ ἂν τις δικαιότερόν μοι δοκοῖ πρὸς τοῦτον
 490 εἰπεῖν·

Θερσίτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητής,
 ἴσχεο.

οὐδὲ γὰρ 'λιγὺν' ἔγωγε τοῦτον ἂν τὸν Θερσίτην, καθάπερ Ὀδυσσεὺς
 ἐκεῖνον, εἶποιμι, ἐπεὶ γε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐρμηνείαν 166
 495 αὐτῷ ποικίλως διεφθορότα ἐστί, 'σαρκὸς εὐσταθῆ καταστήματα' λέ-
 γοντι καὶ 'τὰ περὶ ταύτης πιστὰ ἐλπίσματα', καὶ 'λίπασμα ὀφθαλμῶν'
 τὸ δάκρυον ὀνομάζοντι, καὶ 'ἱερὰ ἀνακραυγάσματα' καὶ 'γαργαλισμοὺς
 σώματος' καὶ 'ληκήματα' καὶ ἄλλας τοιαύτας κακὰς ἄτας, ὧν τὰ μὲν
 ἐκ χαμαιτυπείων ἂν τις εἶναι φήσῃ, τὰ δὲ ὅμοια τοῖς λεγομένοις ἐν
 500 τοῖς Δημητρείοις ὑπὸ τῶν Θεσμοφοριαζουσῶν γυναικῶν, τὰ δὲ ἀπὸ
 μέσης τῆς προσευχῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς προσαιτούντων, Ἰουδαϊκὰ καὶ
 παρακεχαραγμένα καὶ κατὰ πολὺ τῶν ἐρπετῶν ταπεινότερα.

ἀλλ' ὅμως τοιοῦτος καὶ ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἐν τοῖς δόγμασιν ὧν οὐκ
 αἰσχύνεται ἑαυτὸν ἐντάσσειν εἰς τὴν Πυθαγόρου καὶ Ἡρακλείτου καὶ
 505 Σωκράτους χώραν καὶ τὴν πρώτην ἐν αὐτοῖς τάξιν ἔχειν ἀξιούν, ὁμοιό-
 τατον ὡς εἰ ἐν τοῖς ἱεροφάνταις καὶ ἀρχιερεῦσιν οἱ ἱερόσυλοι ἑαυτοὺς
 κατατάσσειν ἐπιχειροῖεν τὴν πρώτην ἐν αὐτοῖς τάξιν ἔχειν ἀξιούντες, ἢ

491-492 Hom. B 246-247 || 493-502 Us. Epicurea p. 89, 18-29; partim p. 122, 16-18 ||
 494-498 partim ap. Us. Epicurea n. 414 p. 281, 1-4

deest L

483 post γε fort. addendum τοῦτο || 484 καὶ ταύτη] κατὰ τοῦτό conl. Kontos (2) ||
 485 γὰρ SDFCE: γε VMPBH | μόνον DFMPCE: μόνος SVBH || 489 δοκοῖ
 scripsi: δοκεῖ SVDPEBH δοκῇ MC? Goul. om. F ἐδόκει conl. Ma., probav.
 Zi. || 495 ποικίλως αE³²: om. β || 501 προσευχῆς] ἀγορᾶς SD ἀγορεύσεως F | αὐτῆς
 scripsi: αὐτῇ DF αὐταῖς (-οῖς P) cett. αὐλαῖς conl. Zi., cf. De Vit. 45-46 |
 Ἰουδαϊκὰ] ψευδῇ SF χυδαῖκα conl. Meineke

493-502 de Epicuri sermone cf. Us. Epicurea 88-90 passim

εἴ τις τὸν Σαρδανάπαλον ἐπινοήσειε περὶ καρτερίας τῷ Ἡρακλεῖ συγκρίνεσθαι ἐπιχειροῦντα καὶ ἐφαπτόμενον τοῦ ῥοπάλου καὶ τῆς λεοντῆς, καὶ λέγοντα πρὸς αὐτὸν ὡς 'ἐγὼ τούτων ἀξιώτερος'. 510

οὐκ ἀποφθερῇ, κακὸν κάθαγμα, ἐπὶ τοὺς κροκωτοὺς καὶ τὰς παλλακίδας, μεθ' ὧν ἐπὶ ταῖς κλίναις διημερεύσεις, τότε μὲν πορφύραν ξαίνων, ἄλλοτε δὲ στεφάνοις ἀναδούμενος, ἔστι δ' ὅτε τὰ ὄμματα ἐντριβόμενος, ἢ καὶ ἐν πολλῇ καὶ ἀσχήμονι μέθῃ καταυλούμενος, καὶ λοιπὸν τὰ τούτοις ἐπόμενα πράσων, καθάπερ τις σκώληξ ἐν πάννυ 515
168 πονηρῷ τε καὶ κοπρώδει βορβόρῳ καλινδούμενος; οὐ καὶ σὺ οὖν, ὦ θρασυτάτῃ καὶ ἀναισχυνοτάτῃ κεφαλῇ, ἐκ φιλοσοφίας ἀποφθαρεῖς οἰκλήσῃ ἐπὶ Λεόντιον καὶ Φιλαινίδα καὶ τὰς ἄλλας ἐταίρας καὶ τὰ 'ἱερὰ ἀνακραυγάσματα' μετὰ Μινδυρίδου, μετὰ Σαρδαναπάλου καὶ μετὰ πάντων τῶν σεαυτοῦ θιασωτῶν; οὐκ οἶσθα ὅτι ἡ φιλοσοφία Ἡρακλέα 520 καὶ ἄνδρας Ἡρακλείους καλεῖ, ἀλλ' οὐχί, μὰ Δία, κιναίδους καὶ ἡδονήν;

ἀλλὰ γὰρ ὅτι Ἐπικούρῳ μὲν οὔτε ἀστρολογίας οὔτε τῆς ἄλλης φιλοσοφίας μέτεστί τι, γνῶριμον, οἶμαι, τοῖς εὐφύεσι τῶν ἀνθρώπων.

2 Ἡμεῖς δ' ἐπιδείξαντες διότι μὴ ποδιαῖός ἐστιν ὁ ἥλιος μηδέ, μὰ Δία, τηλικούτος ἡλίκος φαίνεται, ἐξῆς παραστήσαι πειρασόμεθα διότι μείζων τῆς γῆς ἐστι. σχεδὸν μὲν οὖν καὶ ἤδη ἐπιδέδεικται τοῦτο, ἀλλὰ ἕτερον ἦν τὸ ἐν τοῖς εἰρημένοις προηγουμένως κατασκευαζόμενον· νυνὶ δὲ προσεχῶς περὶ αὐτοῦ τούτου ἐροῦμεν ἀπ' αὐτῶν τῶν φαινομένων 5 ὁρμώμενοι.

ἐπεδείχθη ἐν τῷ πρώτῳ τῶν σχολικῶν διότι ἡ γῆ σημείου λόγον ἐπέχουσα οὐδεμίαν ἀποκρύπτει τῶν τξ' μοιρῶν, ἀλλ' οὐδὲ πολλοστὸν μοίρας, ἐπεὶ γε ἀκριβῶς αἱ π' καὶ ρ' ὑπὲρ γῆς ἀεὶ δείκνυνται καὶ τὰ

516-520 Us. Epicurea n. 414 p. 281, 5-8

deest L

512 τότε SVDMP: ποτὲ Fβ || 515 λοιπὸν Pβ: λοιπὰ SVdFM || 518 φιλονίδα M φιλαρίδα P || 519 Σμινδυρίδου conl. Dobree qui Herod. VI 27 contulit || 521 μὰ Δία om. SVDF | post κιναίδους addendum τιμῶντας vel τετιμηκότας censuit Goul. || 1.2 μὰ Δία] γε SVDF || 7 ἐπεδείχθη] I 8, 37-43 || 9 post π' καὶ ρ' add. μοῖραι edd. | ἀεὶ Pβ: αἰεὶ SVdFM | δείκνυνται] exspectaveris εὐρίσκονται (cf. I 8, 41) vel φαίνονται (cf. I 6, 34)

509-510 ἐφαπτόμενον - λεοντῆς] cf. Cornut. Theol. 31 p. 63, 12-14. 19-21 (= SVF I 514 p. 115, 21-25) || 518 de Leontio cf. Us. Epicurea 411 | de Philaenide cf. Us. Epicurea 419 || 519 de Smindyride cf. RE Supplbd. X 920 || 520-522 de Heracle Stoico cf. ex. gr. Epictet. I 6, 32-36; IV 10, 10

10 ἔξ ζώδια καὶ τὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἡμῖς, ὡς ἐκ τῶν ἰσημεριῶν δεικνύται
τοῦτο. ἐπεὶ οὖν ἡ γῆ μὲν οὐδὲ πολλοστὸν ἀποκρύπτει μοίρας, ὁ δὲ 170
ἥλιος ὀλίγου δεῖν ἡμιμοιριαῖον ἐπέχει μέγεθος, μείζων ἂν εἴη τῆς γῆς.

ἔτι τοίνυν ἂν ὑποθώμεθα ἰσομέγεθές τι τῇ γῇ ἀνατέλλον ἢ κατα-
δύομενον, οὐδένα χρόνον ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ἐφέξει. ὥσπερ γὰρ μεσαι-
15 τάτῃ κειμένη ἡ γῆ οὐδὲ πολλοστὸν ἀποκρύπτει μοίρας, οὕτως οὐδὲ
ἰσομέγεθές τι αὐτῇ ἀνίσχον ἢ καταδύομενον χρόνον τινὰ ἐφέξει ἐπὶ
τοῦ ὀρίζοντος. ὁ δὲ γε ἥλιος συχνῶ διαστήματι χρόνου καὶ ἀνατέλλει
καὶ καταδύεται, ὥστε μείζων ἂν εἴη τῆς γῆς.

καὶ μὴν ὅταν σῶμα ὑπὸ σώματος φωτίζεται σφαιροειδὲς σφαιροει-
20 δοῦς, ἐὰν μὲν ἴσα ᾖ ἀλλήλοις, κυλινδροειδὲς ἀποπέμπεται ἡ τοῦ φωτι-
ζομένου σκιά, ὁπόταν δὲ μείζων ᾖ τὸ φωτιζόμενον, καλαθοειδὲς, αἰεὶ
κατὰ τὰ τέλη μᾶλλον πλατυνομένη καὶ εἰς ἄπειρον προϊούσα. ἐὰν δὲ
μείζων ᾖ τὸ φωτίζον, ἀναγκαῖον τὴν σκιάν τοῦ φωτιζομένου κωνοειδῶς
σχηματίζεσθαι. ἐπεὶ τοίνυν σφαιρικὰ σώματά ἐστιν ὃ τε ἥλιος καὶ ἡ
25 γῆ, καὶ ὁ μὲν φωτίζει, ἡ δὲ φωτίζεται, ἥτοι καλαθοειδῇ ἢ κυλινδρο-
ειδῇ ἢ κωνοειδῇ ἀναγκαῖον ἀποπέμπεσθαι τὴν τῆς γῆς σκιάν· οὔτε δὲ
κυλινδροειδὲς οὔτε καλαθοειδὲς ἐστὶ κωνοειδὲς ἄρα. εἰ δὲ τοῦτο, μεί-
ζον αὐτῆς ἔχει τὸ φωτίζον, τὸν ἥλιον. ὅτι δὲ μήτε καλαθοειδὲς μήτε
κυλινδροειδὲς ἐστὶν ἡ τῆς γῆς σκιά, ἐν τῷ περὶ τῆς σελήνης ἐπιδείξο-
30 μεν λόγῳ.

καὶ περὶ μὲν τοῦ κατὰ τὸν ἥλιον μεγέθους ἐπὶ τοσοῦτον.

Ὅτι δὲ μηδὲ ἡ σελήνη τηλικαύτη ἐστὶν ἡλικὴ φαίνεται, ἔνεστι μὲν 3
καὶ ἐκ τῶν προειρημένων περὶ τοῦ ἡλίου ἐννοεῖν (τὰ γὰρ πλεῖστα τῶν 172

19-28 resp. Blemm. EP 1249 A-B; Pachym. Quadriv. 387, 16-27; S. Seth Consp. 50,
11-51, 10

deest L

10 ἰσημεριῶν S^{26c} P^β, cf. I 8, 42: ἰσημερινῶν VdFM || 15 κειμένη α: om. CEH (eva-
nid. B) || 16 τινὰ α: om. β || 19 σφαιροειδὲς σφαιροειδοῦς α: σφαιροειδοῦς σφαιροειδὲς
β || 22 τέλη] σκέλη con. Ma., probav. Zi., sed cf. II 6, 94 ἀποτελευτῶσα | μᾶλλον MP
BH: om. SVD FCE || 28 αὐτῆς Zi. || 28-29 μήτε κυλινδροειδὲς μήτε καλαθοειδὲς M
DF sed cf. 25 || 29 post ἐστὶν add. ἀλλὰ κωνοειδὲς MPE³⁵ | ἐν τῷ ... λόγῳ] II 6,
90-108 || 2 περὶ α: om. β

11-12 cf. II 1, 329-333 || 19-30 cf. Heraclit. Alleg. 46; Plut. de fac. 923 B; Plin. NH II
51; Theon. Expos. 195, 5-197, 7 || 27-28 cf. Diog. Laert. VII 144 p. 359, 10-11 (= SVF
II 650 p. 196, 6' = Posid. F 9 EK) || 1 Epicureorum doctrinam respicit, cf. Lucr. V
575-584; Epicur. Pyth. 91 si Useneri supplementum καὶ σελήνης (Epicurea 39, 3) ad-
hibendum est

εἰρημένων καὶ ἐπὶ ταύτης δύναται προφέρεισθαι), μάλιστα δὲ καὶ ἡ περὶ τὸν ἥλιον ἔκλειψις δείκνυσι τοῦτο. ἐκλείπει μὲν γὰρ οὐκ ἄλλως ἢ τῆς σελήνης ὑποθεούσης αὐτὸν καὶ ἐπιπροσθούσης ταῖς ὤψεσιν ἡμῶν. 5 οὐ γὰρ ἡλίου πάθος, ἀλλὰ τῆς ἡμετέρας ὤψεως ἐστὶν ἡ περὶ αὐτὸν ἔκλειψις. ὁπότεν οὖν συνοδεύσασα τῷ ἡλίῳ ἡ σελήνη καὶ κατὰ τὴν πρὸς αὐτὸν σύνοδον ἐν τῷ διὰ μέσου εὐρεθεῖσα ὑποδράμη αὐτόν, ἀποπέμπει σκιὰν κωνοειδῆ ἐπὶ τὴν γῆν ἀναγκαίως. αὕτη ἡ σκιά ἐπὶ πλέον ἢ ,δ σταδίους λέγεται διήκειν. πᾶς γὰρ ὁ τόπος, ἐν ᾧ μὴ ὁράται ὁ ἥλιος ὑποδραμούσης αὐτὸν τῆς σελήνης, σκιά τῆς σελήνης ἐστίν. εἰ 10 οὖν ἐπὶ τοσοῦτον τῆς γῆς ἢ καὶ ἔτι πλέον τὸ κωνοειδὲς ἐκτέταται αὐτῆς, δῆλον ὅτι τὸ πρὸς τῇ βάσει, ὅπερ καὶ ἐξισοῦται τῇ διαμέτρῳ αὐτῆς, πολλαπλασίον ἐστί.

γέγονε δὲ καὶ τοιάδε τήρησις ἐπὶ τῆς κατὰ τὸν ἥλιον ἐκλείψεως. 15 ὁλος ποτὲ ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐκλείπων ἐτηρήθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρὰ τὸ πέμπτον τῆς ἰδίας ἐκλείπων διαμέτρου, ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν φαντασίαν παρὰ δακτύλους δύο καὶ βραχύ· δοκεῖ γὰρ δώδεκα δακτύλων εἶναι πρὸς φαντασίαν τὸ μέγεθος τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ὁμοίως. ἔστιν 174 οὖν ἀπὸ τούτου δῆλον ὅτι διδάκτυλος φαντασία σεληνιακοῦ τε καὶ 20 ἡλιακοῦ μεγέθους τοσοῦτῳ διαστήματι συμπαρεκτέταται τῆς γῆς, ὅσον ἐστὶ τὸ ἀπ' Ἀλεξανδρείας εἰς Ἑλλήσποντον διάστημα. κεῖται μὲν γὰρ ὑπὸ τῷ αὐτῷ μεσημβρινῷ Ἑλλήσποντος καὶ Ἀλεξάνδρεια. ἂν οὖν καθ' ὑπόθεσιν μένη τὰ κατὰ τὴν ἔκλειψιν, ἀρξαμένων ἀπ' Ἀλεξανδρείας εἰς Ἑλλήσποντον ἀπιέναι ἐκ τοῦ πρὸς λόγον ἐλάττων ἂν γίνοιτο ἢ 25 ὀρωμένη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διδακτυλία τοῦ ἡλίου φάσις. ἐπεὶ οὖν ,ε εἰσὶν οἱ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Ῥόδον κάκεῖθεν ἄλλοι ,ε εἰς Ἑλλήσποντον, ἀναγκαίως ἐν Ῥόδῳ δακτυλία γενήσεται ἢ ὀρωμένη τοῦ ἡλίου φάσις. καὶ λοιπὸν ἐντεῦθεν εἰς Ἑλλήσποντον ἰούσιν ἐκ τοῦ πρὸς λόγον καὶ αὕτη μειομένη ἐν Ἑλλησπόντῳ γενομένοις τέλεον ἀφανῆς ἔσται. 30 δῆλον οὖν ὅτι, εἰ διδακτυλία φάσις σεληνιακοῦ καὶ ἡλιακοῦ με-

deest L || 5 αὐτόν - II 4, 135 deest P

8 μέσου DFMCE: μέσω (sc. διαμέσω) SVBH || 11 σκιά] ἐν σκιά coni. Zi. || 12 ἔτι] ἐπὶ MB, probav. Zi. || 13-14 ὅπερ - αὐτῆς] cf. II 1, 67 || 24 τὰ scripsi, cf. II 4, 12-13; 6, 109: τὸ codd. || 26 διδακτυλία SVF^{27pc} MC^{2pc} E^{3pc} (δι F^{27s} C^{2s} E^{3s}): δακτυλία DF^{ac} β || 26 (et 29, 31) φάσις V edd.: φαῦσις cett.

4-9 cf. Plut. de fac. 932 C (= Posid. F125 EK) || 15-17 cf. Hipparch. ap. Papp. in Ptol. Synt. V 11 p. 68, 5-9; cf. Boll RE VI 2358 || 18-19 cf. Plut. de fac. 935 D

γέθους τοσούτω μεγέθει γῆς συμπαρεκτέταται, ἀναγκαῖον ὅλα τὰ σώματα αὐτῶν ἐξάκις τοσούτω μεγέθει γῆς συμπαρεκτετάσθαι.

ἀπὸ ταύτης τῆς ἐφόδου πάρεστιν ἐννοεῖν ὡς καὶ οἱ ἀστέρες παμμε-
 35 γέθεις εἰσίν, ἀλλ' οὐχί, μὰ Δία, τηλικούτοι ἡλίκοι φαίνονται, καὶ μάλι-
 στα οἱ ἀπλανεῖς καὶ ὑψηλότατοι. πολλῆς γὰρ τῆς ἐν τοῖς μεγέθεσιν
 αὐτῶν διαφορᾶς θεωρουμένης οὐδεὶς δακτυλίου ἐλάττων φαντάζεται
 εἶναι. ὁ δὲ Φωσφόρος καὶ δύο δακτύλων ἀποπέμπει τὴν φαντασίαν,
 ὥστε ἡ τούτου διάμετρος ἕκτον γίνεται τῆς περὶ τὸν ἥλιον διαμέτρου,
 40 ἂν ταυτόν ἀπέχωσιν ἀπὸ τῆς γῆς διάστημα, εἰ δὲ μή, πρὸς λόγον. τὸ 176
 δὲ τῶν δακτυλίων φαινομένων μέγεθος δωδέκατον γίνεται τῆς ἡλια-
 κῆς διαμέτρου, ταυτόν ἔχειν ὕψος τῷ ἡλίῳ ὑποτεθέντων, ὑψηλοτέρων
 δ' ὄντων τὸ ἀνάλογον ληφθήσεται τῆς ἀποστάσεως. ὥστε οὐ χρὴ ἀπο-
 γινώσκειν, εἰ καὶ τῷ ἡλιακῷ μεγέθει τινὲς αὐτῶν ἐξισοῦνται ἢ καὶ
 45 ὑπεραίρουσιν αὐτὸν τῷ μεγέθει. εἰ γὰρ τις ἐπὶ τοσούτον ἐξῆρται
 αὐτῶν, ἐφ' ὅσον καὶ ὁ ἥλιος ἐπινοηθεὶς ἐξαίρεσθαι ἀστεριαῖον μέγεθος
 ἔχων ὀφθήσεται, ἴσος ἂν εἴη τῷ ἡλίῳ· εἰ δ' ἐπὶ πλεον εἴη ἐξηρμένος,
 μείζων πρὸς λόγον τοῦ ὕψους. ἐπεὶ οὖν ὑψηλότατοι μὲν οἱ ἐν τῇ
 ἐξωτάτῃ τοῦ οὐρανοῦ περιοχῇ, οὐδεὶς δ' αὐτῶν ἐλάττων δακτυλίου
 50 κατὰ φαντασίαν, πάντες ἂν μείζους εἶεν τῆς γῆς.

καὶ μὴν ἡ γῆ στιγμιαία πρὸς τὸ ἡλιακὸν ὕψος ὑπάρχουσα ἦτοι οὐδ'
 ὅλως ἂν ὑπ' ἀνθρώπου ὀφθεῖν ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ ὕψους ὀρωμένη {οὐδ'
 εἰ ἐπ' ἴσης τῷ ἡλίῳ λαμπρὰ εἶναι ὑποτεθείη}, ἢ ὅσον ἀστέρος βρα-
 χυτάτου τὸ μέγεθος ἔχουσα, ἀπὸ δὲ γε τῆς σφαίρας τῶν ἀπλανῶν οὐδ'
 55 ἂν ὅλως ὀφθεῖν, {οὐδ' εἰ ἐπ' ἴσης τῷ ἡλίῳ λαμπρὰ εἶναι ὑποτεθείη}.
 γινώριμον οὖν ὅτι πάντες οἱ ἐν τούτῳ τῷ ὕψει ὀρώμενοι ἀπ' αὐτῆς
 ἀστέρες μείζους εἰσὶν αὐτῆς, ὥσπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ ἥλιος, ὃ εἰκὸς
 ἐξισοῦσθαι κατὰ τὸ μέγεθος πολλοὺς τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων ἢ καὶ
 ὑπεραίρειν αὐτὸν τῷ μεγέθει. καὶ τοιοῦτος μὲν καὶ ὁ περὶ τούτων λό-
 60 γος.

τῆς δὲ σελήνης τὸ μέγεθος καὶ ὅτι μὴ ἐστὶ ποδιαία, ἔνεστι καὶ ἀπὸ 178

61- I 4, 106 Posid. F 291 Th.

desunt PL: α = SVDFM

32 συμπαρεκτέταται SVDFMC^{2pc} B^{ac}: παρεκτέταται C^{ac} EB^{pc}H || 35 μὰ Δία om. S
 VDF || 41 φαινομένων edd., probav. Goul.: φαινόμενον codd. || 47 ante ἐπὶ add. καὶ C,
 conl. Bk., probav. Zi. || 49 ἐξωτάτῃ MCEH: ἐξωτάτῳ SVDFB || 52-53 cf. ad 55 ||
 55 οὐδ' - ὑποτεθείη transpos. Ma., probav. Zi. et Lüdecke qui I 8, 25-26 recte contu-
 lit || 58 ἀπλανῶν ἀστέρων α: ἀστέρων τῶν ἀπλανῶν β || 59 καὶ² α: om. β

34-35 cf. Epicur. Pyth. 91 (Diog. Laert. X 91 p. 536, 12-13); Lucr. V 585-591

τῆς δυνάμεως τεκμαίρεσθαι, οὐ μόνον ὅλον αὐτῆς τὸν κόσμον φωτιζούσης καὶ μεγάλας ἐν τῷ ἀέρι τροπὰς ἐργαζομένης καὶ πολλὰ τῶν ἐπὶ γῆς συμπαθοῦντα ἐχούσης, ἀλλὰ καὶ τῶν περὶ τὸν ὠκεανὸν ἀμπώτεων καὶ πλημμυρίδων αὐτῆς αἰτίας γινομένης. καὶ διότι μὲν 65 οὔτε ὁ ἥλιος οὔτε ἡ σελήνη οὔτε τῶν ἄλλων τι ἄστρον τηλικούτον ἐστὶν ἡλίκον φαίνεται, αὐτάρκως προείρηται.

τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἄστρον, ὅποσα γε φαίνεται ἡμῖν, οὐδὲν τῆς γῆς μικρότερον εἶναι δοκεῖ, τὴν δὲ σελήνην μικροτέραν τῆς γῆς φασιν οἱ ἀστρολόγοι εἶναι, τεκμαιρόμενοι πρῶτον μὲν ὅτι ἡ διάμετρος αὐτῆς δις 70 καταμετρεῖ τὸ τῆς γῆς σκίασμα. ἔπειτα ἐν ταῖς ἡλιακαῖς τῶν ἐκλείψεων τετήρηται, καθάπερ ἤδη ἔφαμεν, οὐ πᾶς ἐκλείπων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ ἥλιος, ἐν Ἑλλησπόντῳ τελείας ἐκλείψεως γενομένης· ὅπερ οὐκ ἂν ἐγένετο μὴ ἀξιόλογον τὸ μέγεθος τῆς γῆς ὡς πρὸς τὴν σελήνην ἐχούσης. ἐν γὰρ σταδίοις μυρίοις τοσαύτης τῆς διαφορᾶς γινομένης, 75 γινώριμον ὅτι μὴ πολὺ τῆς γῆς κατασκιάζει ἡ σελήνη. εἰ δὲ γε ἴση ἦν ἡ σελήνη ἢ μείζων τῆς γῆς, πολὺ μέρος ἂν αὐτῆς κατεσκίαζεν ἐν ταῖς γινομέναις αὐτῆς ὑπὸ τὸν ἥλιον ὑποδρομαῖς. νῦν δὲ καὶ μέρη γενήσεται τῆς γῆς, ἐν οἷς ὅλος φανήσεται ὁ ἥλιος, ἐν ἑτέροις αὐτῆς μέρεσιν ὅλος ἐκλείπων. 80

φαίνεται δ' ἡ σελήνη μεγάλη καὶ τῷ ἡλίῳ ἰσομεγέθης καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων μείζων, ἐλάττων κατ' ἀλήθειαν αὐτῶν οὔσα, ἐπειδὴ πάντων τῶν ἄστρον προσγειοτάτη ἐστί, κατὰ τὴν συναφὴν αὐτὴν τοῦ ἀέρος καὶ αἰθέρος εἶναι ὑπονοουμένη. καὶ ὅτι γε πάντων προσγειοτάτη 180 ἐστί, πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ὕψεως αὐτῆς δείκνυται τοῖς ἐπιμελέστερον 85 ἀφορῶσιν, ἐπεὶ ταύτην μὲν οὐδὲν ὑπέρχεται τῶν ἄλλων ἄστρον, αὕτη δὲ πάντα τὰ πλανώμενα ὑποτρέχουσα ὁράται. ἐξ οὗ δείκνυται ὑψηλότερα αὐτῆς ὄντα. καὶ μὴν καὶ τὸ οἰκεῖον αὐτῆς σῶμα ἀερομιγὲς καὶ ζοφωδέστερόν ἐστι διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν τῷ εἰλικρινεῖ τοῦ αἰθέρος, καθάπερ τὰ λοιπὰ τῶν ἄστρον, ἀλλὰ κατὰ τὴν συναφὴν τῶν δύο στοι- 90 χείων, ὡς εἴρηται. πρὸς δὲ τούτοις καὶ μόνη εἰς τὴν σκιὰν τῆς γῆς ἐμπίπτει, τῶν δὲ ἄλλων οὐδέν. εἰ δὲ μή, συνέβαιεν <ἂν> αὐτοῖς ποτὲ

desunt PL: α = SVDFM

65 πλημμυρίδων MCH, cf. II 1, 392: πλημμυρίδος SVDFEB || 72 ἔφαμεν] 15-33 || 87 πάντα τὰ πλανώμενα α: τὰ πλανώμενα πάντα β || 91 εἴρηται] 83-84 et I 2, 37-38 || 92 post συνέβαιεν e rec. add. ἂν Bk., probav. Zi.

64-65 cf. Aet. Plac. III 17, 4 (= Posid. F138EK) || 70-71 cf. ad II 1, 286-287 || 88-91 cf. ad I 2, 37-39 || 92-95 cf. Plut. de fac. 933 C-D

μὲν λαμπρότερα, ποτὲ δ' ἀμαυρότερα φαίνεσθαι. πᾶν γὰρ πύρινον
σῶμα λαμπρότερον μὲν ἐν σκιᾷ, ἀμαυρότερον δὲ ὑπὸ τὰς αὐγὰς τοῦ
95 ἡλίου φαίνεται. καὶ μὴν καὶ τὴν συμπάθειαν τὴν πρὸς τὰ ἐπίγεια
αὕτη παρὰ τὰ ἄλλα τῶν ἀστρῶν ἐξαίρετον ἔχει δι' αὐτὸ τὸ προσγειο-
τέρα εἶναι. τὸν τε οἰκεῖον κύκλον αὕτη διέρχεται ἡμέραις ἑπτὰ καὶ εἴ-
κοσι καὶ ἡμίσει, οὐθενὸς τῶν ἄλλων ἐνιαυσιαίας ἐλάττονα τὴν περι-
οδὸν ἔχοντος.

100 καὶ ὅτι μὲν προσγειοτάτη πάντων ἐστὶ τῶν ἀστρῶν, γνώριμον ἀπὸ
τούτων.

Περὶ δὲ τῶν φωτισμῶν αὐτῆς πλείους γεγόνασι λόγοι. Βηρωσσὸς 4
μὲν γὰρ ἡμίπυρον οὖσαν αὐτὴν πλείονας κινεῖσθαι κινήσεις
ἀπεφώνητο, μίαν μὲν τὴν κατὰ μῆκος, ἣν σὺν τῷ κόσμῳ κινεῖται, ἐτέ-
ραν δὲ τὴν κατὰ πλάτος καὶ ὕψος καὶ ταπείνωμα, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ε' 182
5 πλανήτων ὀραῖται γινόμενον, ἄλλην δὲ τὴν περὶ τὸ ἐαυτῆς κέντρον,
καθ' ἣν κίνησιν στρεφομένην αὐτὴν ὑπολαμβάνει καὶ ἄλλοτε ἄλλα
μέρη αὐτῆς ἐπιστρέφουσιν πρὸς ἡμᾶς αὔξεσθαι καὶ μειοῦσθαι, καὶ
ταύτην τὴν στροφὴν ἰσοχρόνιον αὐτῇ ὥς πρὸς τὴν σύνοδον τοῦ ἡλίου
γίνεσθαι.

10 ἔστι δ' εὐέλεγκτος ἡ δόξα αὐτοῦ. πρῶτον μὲν γὰρ ἀδύνατόν ἐστι
τὴν σελήνην ἐν τῷ αἰθέρι οὖσαν ἡμίπυρον εἶναι, ἀλλὰ μὴ δι' ὅλον
ὁμοίαν τῇ οὐσίᾳ παραπλησίως τοῖς ἄλλοις τῶν ἀστρῶν. ἔπειτα καὶ τὰ
κατὰ τὴν ἔκλειψιν προδήλως ἀντιμαρτυρεῖ τῷ λόγῳ τούτῳ. πῶς γὰρ
ἀφανίζεται αὐτῆς τὸ φῶς ἐμπιπτούσης εἰς τὴν σκιὰν τῆς γῆς ὅλον
15 πρὸς ἡμᾶς τό(τε) τετραμμένον, οὐκ ἔνεστιν αὐτῷ ἐπιδεῖξαι. ἐχρῆν
γὰρ, εἰ οὕτως εἶχε, λαμπρότερον αὐτὸ γίνεσθαι περιπίπτον τῇ σκιᾷ,
ἀλλ' οὐχί, μὰ Δία, ἀφανίζεσθαι.

οἱ δὲ φασιν ὑπὸ τοῦ ἡλίου μὲν ἐλλάμπεσθαι αὐτήν, κατ' ἀνάκλασιν

1-17 Berossus F 18

desunt PL: α = SVDFM

95 συμπάθειαν αC: συνάφειαν EBH || 97-98 ἑπτὰ - ἡμίσει SVdFE: ζ' καὶ κ' καὶ
ἡμίσει CBH κζ'ζ' M || 98 οὐθενὸς MC? || 4 post τῶν fort. addendum ἄλλων, sicut
Goul. in versione || 7 πρὸς ἡμᾶς (cf. 15) || πρὸς ἡλίον conl. Ma., probav. Zi. || 15 τό(τε)
conl. Goul. τὸ om. DF || 17 μὰ Δία om. SVDF

95-97 cf. SVF II 527 (p. 169, 6-8); Gem. El. XVII 17 || 97-98 cf. I 2, 41-42 || 1-17 cf.
Berossus F19-F25, inprimis Vitruv. IX 2, 1 (cf. Soubrian ad loc.) || 18-20 cf. Emped.
ap. Plut. de fac. 929 E (= DK 31 B 42 p. 330, 4-13)

δὲ φωτίζειν τὸν ἀέρα, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἐσόπτρων ὁράται γινόμενον καὶ τῶν λαμπρῶν ἀργυρωμάτων καὶ ὅσα τούτοις ἔοικε. 20

τρίτη ἐστὶν αἴρεσις ἢ λέγουσα κιρνᾶσθαι αὐτῆς τὸ φῶς ἔκ τε τοῦ οἰκείου (σώματος) καὶ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, καὶ τοιοῦτον γίνεσθαι οὐκ ἀπαθοῦς μενούσης αὐτῆς, οὐδὲ παραπλησίως τοῖς στερεοῖς τῶν λαμπρῶν σωμάτων ἀποπαλλομένης ἐχούσης τὰς αὐγὰς καὶ κατ' ἀνά-
κλασιν φωτιζούσης τὸν ἀέρα (κατ' ἀνταύγειαν δεχομένης ἀπὸ τοῦ 25
ἡλίου τὰς ἀκτῖνας καὶ οὕτως ἀντιπεμπούσης πρὸς ἡμᾶς), ἀλλ' ἄλλοιου-
184 μένης ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός καὶ κατὰ τοιαύτην κρᾶσιν ἴδιον ἰσ-
χούσης τὸ φῶς, οὐ πρῶτως, ἀλλὰ κατὰ μετοχὴν, ὡς ὁ διάπυρος
σίδηρος κατὰ μετοχὴν ἴσχει τὸ φῶς, οὐκ ἀπαθῆς ὢν ἀλλὰ τετραμμέ-
νος ὑπ' αὐτοῦ. αὕτη ἡ αἴρεσις ὑγιεινέστερα τῆς λεγούσης κατ' ἀνάκλασιν 30
φωτίζειν τὴν σελήνην ἀποπαλλομένων ἀπ' αὐτῆς τῶν αὐγῶν, ὅπερ ἐπὶ
τῶν λαμπρῶν ὁράται σωμάτων γινόμενον, ὅταν ᾗ στερεά.

ὅτι δὲ ἀδύνατόν ἐστι κατ' ἀνάκλασιν ἀποπέμπειν τὸ φῶς τὴν
σελήνην, ἀπὸ τούτων ἂν μάλιστα συνοφθείη. ἀπὸ μὲν στερεωτέρων
σωμάτων ἀνάκλασιν οὐκ ἀδύνατον γίνεσθαι (καὶ ἀπὸ ὕδατος δὲ 35
ὁρῶνται γινόμεναι ἀνακλάσεις· ἔχει γάρ τι καὶ τὸ ὕδωρ πυκνότερον),
ἀπὸ δὲ μαλ' ὡς ἀδύνατον ἀνάκλασιν γίνεσθαι. πῶς γὰρ ἂν
ἀπὸ ἀέρος ἢ πυρὸς γένοιτο ἀνάκλασις, πεφυκότων γε τῶν τοιούτων
σωμάτων καταδέχεσθαι τὰς ἀκτῖνας, ἀλλὰ μὴ κατὰ μόνην τὴν ἐπιφά-
νειαν ὑπ' αὐτῶν λαμπρύνεσθαι, ἀλλὰ οὕτω δι' ὅλων δεχομένων τὰ 40
οὕτως αὐτοῖς ἐπιβάλλοντα, ὡς οἱ σπόγγοι τὸ ὕδωρ δέχεσθαι εἰώθασιν;
καὶ μὴν τῶν κατ' ἀνάκλασιν φωτιζόντων πρὸς ὀλίγον ἀποπέμπεται τὸ
φῶς, ἢ δὲ σελήνη οὐ μόνον μέχρι γῆς ἐκπέμπει τὴν ἀπ' αὐτῆς
λαμπηδόνα, ἀλλὰ καὶ τὸν κόσμον ὅλον φωτίζει· τὰ δὲ γε κατ' ἀνάκλα-
σιν φωτίζοντα οὐδ' ἐπὶ σταδίους δύο τὴν λαμπηδόνα ἐκπέμπει, ὡς 45
τοῦτο πάρεστιν ὁρᾶν ἐπὶ τε τῶν ἐσόπτρων γινόμενον καὶ πάντων
ἀπλῶς τῶν κατ' ἀνάκλασιν φωτιζόντων.

εἰ δέ τις ὑποίσει ὥς κατ' ἀνάκλασιν ἢ σελήνη φωτίζουσα διὰ τοῦτο
ἐπὶ πλέον τῶν προειρημένων ἀποπέμπει τὸ φῶς, ἐπεὶ μεγίστη ἐστί,

desunt **PL**: α = **SVDFM** || 49 ἐπεὶ inc. **L**

22 σώματος add. Lüdecke, conl. Rehm 693, cf. infra 82 || 26 ἀντιπεμπούσης **SVdF**:
ἀποπεμπούσης **β** ἀντ' ἀποπεμπούσης **M** | ἄλλοιουμένης **dFC**, tacite conl. Zi.: ἄλλοιου-
μένην cett. || 27 ἰσχύουσης **C^{2cc}**, tacite conl. Zi.: ἐχούσης **dF** ἰσχουσαν **SVM**
ἰσχουσα **EH** ἔχουσα **B** || 39 μὴ] οὐ **CE**

21-30 cf. Plut. de fac. 929 C, 930 F || 34-41 cf. Plut. de fac. 931 B

50 φήσομεν πρὸς αὐτόν ὅτι καὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ μέγιστα τῶν κατ' ἀνά- 186
 κλασιν φωτιζόντων τῆς ὁμοίας ἔχεται ἀναλογίας. πλεον μὲν γὰρ φωτι-
 σθήσεται μέρος ὑπὸ τῶν μεγάλων σωμάτων κατὰ μῆκος, οὐ μὴν ἐπὶ
 πλεον γε εἰς τὸ πρόσω ἀποπεμφθήσεται (τὸ φῶς), ἀλλ' ἂν τε πο-
 διαῖον ἂν τε σταδιαῖον ἢ τὸ κατ' ἀνάκλασιν φωτίζον, ἐπὶ ἴσον
 55 διάστημα κατὰ τὸ βάθος ἐκπέμπει τὸ φῶς.

πρὸς δὲ τούτοις σχεδὸν γνώριμόν ἐστι διότι κατ' ἀνάκλασιν ἡ
 σελήνη φωτίζουσα οὔτε μηνοειδὴς οὔτε διχότομος οὔσα ἐφώτιζεν ἂν
 τὴν γῆν. τὰ γὰρ κατ' ἀνάκλασιν φωτίζοντα πρὸς ὀρθὰς γωνίας ἐκπέμ-
 πει τὸ φῶς, καὶ οὕτως ἂν, περιφεροῦς οὔσης τῆς σελήνης, πρὸς τὴν
 60 δύσιν καὶ ὥς ἐπ' αὐτὸν τὸν ἥλιον ἀπεπέμπετο ἂν τὸ φῶς ἐν τοῖς προ-
 ειρημένοις σχήμασι. καὶ μὴν οὐδ' ἂν πλήρης ὑπάρχουσα ὅλῳ ἂν τῷ
 κύκλῳ ἐφώτιζεν. εἰ μὲν γὰρ ἐπίπεδος ἦν τῷ σχήματι, ὅλῳ ἂν τῷ κύ-
 κλῳ ἐφώτιζεν· ἐπεὶ δὲ σφαῖρά ἐστι καὶ περικλινῇ τὰ τοῦ φανταζομέ-
 νου ἡμῖν κύκλου πέρατα ἔχει, πρὸς ἴσας καὶ ὀρθὰς γωνίας οἱ ἀπὸ τῶν
 65 περικλινῶν ἀποπεμφθήσονται φωτισμοί, ὥστε μόνον τὸ μεσαίτατον τῆς
 σελήνης φωτιεῖ τὴν γῆν, ὃ δὲ σύμπας αὐτῆς κύκλος οὐδαμῶς. τὸ μὲν
 γὰρ ἀπὸ τοῦ μεσαιτάτου αὐτῆς δύναται πρὸς ὀρθὰς γωνίας ἐπὶ γῆν
 ἐκπέμπεσθαι φῶς, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν περικλινῶν καὶ μὴ ὀρώντων πρὸς
 τὴν γῆν οὐκέτι. ὥστε οὐκ ἂν ὅλος ὁ κύκλος αὐτῆς ἐφώτιζε τὴν γῆν
 70 κατ' ἀνάκλασιν φωτιζούσης. ὅτι δὲ ἀπὸ παντὸς τοῦ κύκλου αὐτῆς
 φωτίζεται ἡ γῆ, γνώριμον. εὐθέως γὰρ ἅμα τῷ τὴν πρώτην ἵτυν ἀνα-
 σχεῖν ἐκ τοῦ ὀρίζοντος φωτίζει τὴν γῆν, τούτων τῶν μερῶν αὐτῆς πε-
 ρικλινῶν ὄντων καὶ πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' οὐχί, μὰ Δία, πρὸς τὴν 188
 γῆν ὀρώντων. ἐπεὶ οὖν οὐ μόνον τῷ μεσαιτάτῳ αὐτῆς καὶ πρὸς τὴν
 75 γῆν ὀρώντι, ἀλλὰ καὶ τοῖς περικλινέσι καὶ μὴ πρὸς τὴν γῆν ἀποβλέ-
 πουσι φωτίζει, εὐδελον ὥς οὐ κατ' ἀνάκλασιν ἐκπέμπει τὸ φῶς, ἀλλὰ
 δι' ὅλης ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων λαμπρυνομένη καὶ κεκραμένον
 ἔχουσα τὸ φῶς, οὕτω λαμπρύνει τὸν ἀέρα.

τοῦτον τοίνυν τὸν τρόπον φωτιζούσης τῆς σελήνης καὶ οὐ κατ' ἀνά-
 80 κλασιν, φανερόν μὲν ἐστίν ὅτι κέκραται αὐτῆς τὸ φῶς ἐκ τε τοῦ οἰ-

deest P

53 τὸ φῶς add. Zi. || 64 καὶ α: om. β || 68 τὰ MLβ, probav. Goul.: τὸ SVdF, tacite
 Zi. || 73 μὰ Δία om. SVDF || 77 τῶν MLC²⁸E³⁵: om. cett. | ἀκτίνων - 90 ἂν om. B ||
 80 αὐτῆς om. ML

56-61 cf. Plut. de fac. 929 F-930 A || 76-78 cf. Plut. de fac. 930 F

κείνου αὐτῆς σώματος καὶ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἄπορον δ' εἶναι δοκεῖ, πῶς ἅμα τῷ ἐμπίπτειν εἰς τὸ σκίασμα τῆς γῆς ἀφανίζεται τοῦτο, καὶ πάλιν ἅμα τῷ ἐξελθεῖν τὸ ὁμοιον ὁράται περὶ αὐτήν. οὐ γὰρ δὲ τοῦτο ἀπορεῖν οὐδὲ θαυμάζειν. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν τοῦ ἀέρος φωτισμῶν τὸ παραπλήσιον ὁράται. εἰ γοῦν εἰς σκοτεινὸν οἶκημα φῶς εἰσενεχθείη, εὐ-⁸⁵ θέως λαμπρύνεται ὁ ἐν αὐτῷ ἀήρ, καὶ εἰ σβεσθείη τὸ φῶς τὸ φωτίζον αὐτόν, εὐθέως ἅμα τῇ σβέσει σκοτίζεται. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡλίου γινόμενον ὁράται. ἀνατελλάντος μὲν γὰρ εὐθὺ λαμπρύνεται ὁ ἀήρ, ἅμα δὲ τῷ ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος κρυφθῆναι σκιάζεται. καὶ εἰ καθ' ὑπόθεσιν ἐμπίπτων εἰς τὸν ὠκεανὸν ὁ ἥλιος ἐσβέννυτο, οὐ μόνον ἂν ἐσκιάζετο ὁ⁹⁰ ἀήρ τούτου γινομένου, ἀλλὰ καὶ εὐθέως ἅμα τῇ σβέσει ἐσκοτίζετο. τὸ οὖν παραπλήσιον τούτῳ συμβαίνειν καὶ ἐπὶ τῆς σελήνης, ὁπότε ἐμπίπτοι εἰς τὴν σκιὰν τῆς γῆς, οὐδέν, οἶμαι, θαυμαστόν· τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν λεπτομερῶν σωμάτων φύσις.

¹⁹⁰ ζητεῖται κάκεινο κατὰ τὸν τόπον, πῶς ἐν ταῖς ἡλιακαῖς τῶν ἐκλεί-⁹⁵ ψων οὐ δι' ὅλης αὐτῆς αἰ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες διικνούμεναι φῶς πέμπουσιν, ὥσπερ διὰ τῶν νεφῶν παχυτέρων τῆς σελήνης ὄντων. ὁ οὖν Ποσειδώνιος φησιν ὅτι οὐ μόνον ἡ ἐπιφάνεια τῆς σελήνης λαμπρύνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καθάπερ καὶ τὰ στερεὰ τῶν σωμάτων μόνον τὴν ἐπιφάνειαν ἔχει λαμπρυνομένην, ἀλλ' ἐπὶ πλεῖστον μὲν ἔχει τὰς ἀπὸ τοῦ¹⁰⁰ ἡλίου ἀκτῖνας διικνουμένας ἅτε μανὸν σῶμα ὑπάρχουσα, οὐ μὴν μέχρι γε παντός (καὶ γὰρ βαθυτάτη ἐστὶ πάνυ μεγάλην ἔχουσα τὴν διάμετρον, καὶ ὁ ἥλιος οὐκ ὀλίγον ἀπ' αὐτῆς διέστηκεν), ὁ δὲ νεφώδης ἀήρ ῥαδίως διικνουμένας ἔχει τὰς ἀκτῖνας ἅτε μηδὲν ἔχων βάθος. τάχα δὲ φαίη τις ἂν οὐκ ἀσκόπως καὶ ἰδιοτροπίαν τινὰ εἶναι τοῦ περὶ τὴν¹⁰⁵ σελήνην πυκνώματος, δι' οὗ οὐχ οἷόν τε τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἐκπίπτειν.

κάκεινο δὲ ζητεῖται, πῶς ἡ σελήνη μικροτέρα οὔσα ἐπισκοτεῖ τῷ ἡλίῳ, παντὶ τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπιπροσθοῦσα καὶ τῇ ὅλῃ διαμέτρῳ συμπαρεκτεταμένη. τῶν μὲν οὖν παλαιότερων τινὲς ὑπέλαβον ἐν ταῖς¹¹⁰

95-107 Posid. F 123 EK || 108-121 ~ Pachym. Quadriv. 389, 17-28. 34-36

deest P

86 τὸ φῶς om. ML || 88.89 ἅμα δὲ α: καὶ ἅμα CE ἅμα H || 89 κρυβῆναι SVdF | καθ' ὑπόθεσιν sc. Epicureorum cf. II 1, 426-428 || 90 ὁ ἥλιος α: om. β || 91 γινομένου SVDfL, cf. I 4, 225; 8, 134; II 6, 89: σβεσθέντος Mβ edd. || 92 ἐμπίπτει ML CE²⁰⁰B: ἐμπίπτει SVdF ἐμπίπτειν H

97-107 cf. Plut. de fac. 929 D (= Posid. F 124 EK)

τελείαις τῶν ἐκλείψεων, ὅτ' ἐπὶ μιᾷς εὐθείας γίνεται τὰ κέντρα τῶν
 θεῶν, κύκλῳ περιφαίνεσθαι πάντοθεν ἐξέχουσιν τὴν ἴτην τοῦ ἡλίου.
 τοῦτο δ' οὐ τῶν εὐρημένων ἐστίν· ἐωρᾶτο γὰρ ἂν ἡμῖν τὰ ἐξέχοντα
 λαμπρότατά γε ὄντα καὶ μὴ βραχεῖαν ἐκφαίνοντα τὴν ἐξοχήν, ἐπεὶ γε
 115 κατὰ πολὺ μείζων ὁ ἥλιος τῆς σελήνης. ῥητέον οὖν ὅτι μικροτέρα μὲν
 ἐστὶν ἡ σελήνη τοῦ ἡλίου, οὐδὲν δὲ κωλύεται ἐπισκοτεῖν ὅλῳ αὐτῷ 192
 πρὸς φαντασίαν γ' ἴση αὐτῷ οὔσα. ὅτι δ' ἴση πρὸς φαντασίαν ἐστί,
 γινώριμον μὲν καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκλείψεως, μάλιστα δὲ τοῦτο ἐλέγγε-
 ται ἐξ ἐφόδου τοιαύτης. ὁπότεν τι ἐκ συμμέτρου διαστήματος σῶμα
 120 κατατεθὲν πάσῃ τῇ διαμέτρῳ τῆς σελήνης ἐπισκοτήσῃ συμπαρεκταθὲν
 τῷ ὅλῳ μεγέθει αὐτῆς, τοῦτο καὶ τῷ ἡλίῳ ἐπισκοτεῖ. καὶ ὅλως οὐδὲν
 ἐστὶ τὸ κωλύον μείζονα σώματα ὑπὸ μικροτέρων ἐπισκοτεῖσθαι, κατὰ
 πολλὰς αἰτίας τούτου γίνεσθαι δυναμένου, ἐπεὶ καὶ παρ' ἡμῖν βρα-
 χύτατα σώματα ὄρεσι καὶ πελάγεσιν ὅλοις ἐπισκοτεῖ, καὶ οὐ πάντως
 125 τὸ ἐπισκοτοῦν τινὶ ἢ μείζον τοῦ ἐπισκοτουμένου ἢ καὶ ἴσον αὐτῷ εἶναι
 ὀφείλει.

ἐκλείπει μὲν οὖν ὁ ἥλιος ἐπιπροσθούσης τῆς σελήνης αὐτῷ· ἐν γοῦν
 συνόδῳ μόνον γίνεται τοῦτο. καὶ ἔστιν ἡ ἔκλειψις ἡ ἡλιακὴ οὐκ αὐτοῦ
 τοῦ θεοῦ πάθος, ἀλλὰ τῆς ἡμετέρας ὄψεως. μέσης γὰρ γινομένης τῆς
 130 σελήνης ἡμῶν τε καὶ τοῦ ἡλίου, οὐ δύναται ἡ ὄψις ἡμῶν ἐπιβάλλειν
 τῷ ἡλίῳ ὑπὸ τῆς σελήνης ἐπιπροσθουμένη. ἡ δὲ σεληνιακὴ ἔκλειψις
 αὐτῆς τῆς θεοῦ πάθος ἐστίν· ὁπότεν γὰρ περιπέσῃ τῇ σκιᾷ τῆς γῆς,
 στέρεται τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ὑπὸ τῆς γῆς ἐπισκοτουμένη. τοῦτο δὲ
 συμβαίνει, ὁπότεν ἐπὶ μιᾷς εὐθείας γένηται ὁ τε ἥλιος καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ
 135 σελήνη. ἐπιδειχθήσεται δ' ὅτι μόνως ἐκλείπει ἡ σελήνη εἰς τὴν σκιὰν
 τῆς γῆς ἐμπίπτουσα, ἐπειδὴν τὸν περὶ τῶν μειώσεων καὶ αὐξήσεων
 αὐτῆς πρότερον ποιησώμεθα λόγον.

135 σελήνη inc. P

112 θεῶν] φωστήρων SVDF | περιφαίνεσθαι αC²⁹⁰: περιστρέφεσθαι β || 116 τοῦ
 ἡλίου ἢ σελήνης ML || 118 ἐλέγχεται SVDFL: ἐξελέγχεται Mβ || 129 θεοῦ] ἡλίου SV
 DF || 131 ἐπιπροσθουμένη M, probav. Zi. || 132 θεοῦ] σελήνης SVDF || 135 ἐπιδειχθήσε-
 ται] II 6 passim || 136 ἐμπίπτουσα αC²⁹⁰ E²⁹⁰: ἐκλείπουσα BH

127-131 cf. Plut. de fac. 932 C (= Posid. F 125 EK); Gem. El. X 1-2

5 Πάντων τοίνυν τῶν ἄστρον ἡ σελήνη προσγειοτάτη, καθάπερ ἐδεί-
 194 χθη, ὑπάρχουσα, ἀερομιγῆς καὶ ζοφωδέστερον ἔχει (τὸ) σῶμα, καὶ
 τοῦτο μάλιστα γίνεται καταφανὲς ἐν ταῖς εἰλικρινέσι τῶν ἐκλείψεων
 αὐτῆς. ὥσπερ οὖν καὶ τὰ ἄλλα πάντα τῶν μὴ πάντῃ πυρίνων σωμάτων
 πέφυκεν ὁ ἥλιος λαμπρύνειν, οὕτω καὶ τῇ σελήνῃ ἐπιβάλλων τὰς ἀκτί-
 νας λαμπρύνει αὐτὴν ἅμα τε πεπλημένην καὶ ἀερομιγῇ ὑπάρχουσαν.
 λαμπρύνεται οὖν αὐτῆς τὸ πρὸς τὸν ἥλιον τετραμμένον.

εἰ μὲν οὖν διὰ παντὸς τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὸν ἥλιον διεφύλασ-
 σεν, ἐν ᾗ αὐτῆς μέρος ἦν τὸ διὰ παντὸς ὑπ' αὐτοῦ πεφωτισμένον.
 ἐπεὶ δὲ τότε μὲν κατὰ τὴν προαιρετικὴν αὐτῆς πορείαν προσέρχεται 10
 τῷ ἡλίῳ, τότε δὲ ἀποχωρεῖ, ἀπὸ μὲν συνόδου ἐπὶ πανσέληνον ἰοῦσα,
 ἀπὸ δὲ πανσελήνου ἐπὶ σύνοδον, οὕτω πᾶσαν αὐτὴν περιέρχεται περὶ
 αὐτὴν κυκλεῦον τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς. ὅπερ γὰρ ἡ γῆ πέπονθεν
 ἐστῶσα, τοῦτο καὶ ἡ σελήνη κινουμένη πρὸς τὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου
 φωτισμόν. ὥσπερ γὰρ ἡ γῆ ἀεὶ {τὸ} ἴσον (τὸ) ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς 15
 ἔχουσα ἄλλοτε ἄλλα μέρη ὑπ' αὐτοῦ καταλαμπόμενα ἔχει κατὰ τὴν
 τοῦ ἡλίου περίοδον (συμπερινοστούσης αὐτῷ καὶ τῆς λαμπηδόνης καὶ
 τῆς κατὰ τὴν γῆν σκιᾶς, διαμετροῦντος τοῦ κατ' αὐτὴν ἄκρου τὸ τοῦ
 ἡλίου κέντρον), οὕτω καὶ ἡ σελήνη τὸ αὐτὸ μὲν ἀεὶ φῶς ἔχει ἀπὸ τοῦ
 ἡλίου ((οὐ), μὰ Δία, {οὐ}) ποτὲ μὲν πλείονος, ποτὲ δὲ μείονος ἐλλαμ- 20
 196 πομένου αὐτῆς), ἄλλοτε δὲ ἄλλα μέρη αὐτῆς καταλάμπεται, προσ-
 ιούσης τε τῷ ἡλίῳ καὶ πάλιν ἀποχωρούσης ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως περὶ
 πᾶν αὐτῆς τὸ σῶμα κυκλεῦον ἐχούσης τὸ ἀπ' αὐτοῦ φῶς.

ὁπότε μὲν οὖν σύνοδος εἴη, πεφώτισται αὐτῆς τὸ πρὸς τὸν οὐρανὸν
 τετραμμένον ἡμισφαίριον· τοῦτο γὰρ αὐτῆς τότε πρὸς τὸν ἥλιον 25
 ἀφορᾷ. παραμειβούσης δὲ τὸν ἥλιον αὐτῆς καὶ ἐκ τοῦ πρὸς λόγον τῆς
 ἀποχωρήσεως τὸ πρὸς τὴν γῆν αὐτῆς βλέπον ἡμισφαίριον ἐπιστρε-
 φούσης πρὸς αὐτόν, οὕτω πρῶτον μὲν ἐκ τῶν πλαγίων φωτιζομένη
 μηννοειδὲς ποιεῖ τὸ σχῆμα, εἴτα ἐπὶ πλεῖον ἐπιστρεφομένη πρὸς αὐτόν
 διχότομον, εἴτα ἀμφίκυρτον, καὶ μετὰ τοῦτο πλήρες, ὁπότεν δια- 30

1-7 Posid. F 292 Th. || 24-31 ~ Pachym. Quadriv. 390, 5-12

1 ἐδείχθη] Π 3, 84-101 || 2 τὸ addidi || 7 ante τετραμμένον add. ἀεὶ SVDF || 8 μὲν
 SVDFFPL: om. Mβ || 9 μέρος] μέγεθος SVDF || 10-11 τότε... τότε SVEBH:
 ποτὲ... ποτὲ PLC ποτὲ... ποτὲ M ποτὲ... ποτὲ dF || 15 ἀεὶ PL (post ἔχουσα M),
 probav. Lüdecke: om. cett. | τὸ transposui || 18 τὴν SVMPL: om. DFβ || 20 οὐ trans-
 pos. Lüdecke L corrigens: μὰ (νῆ CE) δία οὐ MPLβ μὰ Δία om. SVDF | μείο-
 νος α: ἐλάττονος β || 23 αὐτῆς Zi. || 29 πλεῖον α: πλεόν β

(II 5) cf. Gem. El. IX passim

μετρήσῃ αὐτόν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν ἀπὸ συνόδου ἐπὶ διάμετρον παραγί-
νεται, ἐκ τοῦ πρὸς τὸν οὐρανὸν τετραμμένου αὐτῆς ἡμισφαιρίου εἰς τὸ
πρὸς ἡμᾶς ὁρῶν κάτεισι τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς, καὶ οὕτω λέγεται αὖ-
ξεσθαι μέχρι πανσελήνου. ἐπειδὴν δὲ διαμετρήσασα παραμείψῃ τὴν
35 διάμετρον, μειοῦται πάλιν ἐκ τοῦ πρὸς ἡμᾶς αὐτῆς ὁρῶντος ἡμισφαι-
ρίου εἰς τὸ πρὸς τὸν οὐρανὸν ὁρῶν, περιεγομένου τοῦ φωτός μέχρι
συνόδου. εἰ μὲν οὖν ἐπιπέδῳ τῷ σχήματι ἐκέχρητο, εὐθέως ἂν ἅμα τῷ
παρελθεῖν ἀπὸ συνόδου τὸν ἡλίον ἐπληροῦτο καὶ ἔμενεν ἂν μέχρι συν-
όδου πλήρης· νυνὶ δὲ σφαιρικὸν ἔχουσα τὸ σχῆμα, οὕτω τὰς τῶν
40 σχημάτων ιδέας ἀποτελεῖ.

μᾶλλον δ' ἂν συνοφθείησαν ἡμῖν αἱ αἰτίαι τῶν περὶ τὰ σχήματα
διαφορῶν αὐτῆς, εἰ διὰ τῆσδε τῆς ἐφόδου τὸ περὶ αὐτὴν συμβαῖνον
καταμάθοιμεν. δύο κύκλοι νοοῦνται ἐν τῇ σελήνῃ, εἰς μὲν ὃ διακρίνε- 198
ται τὸ σκιερὸν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ πεφωτισμένου, ἕτερος δὲ ὃ χωρίζεται
45 τὸ ὁρώμενον ὑφ' ἡμῶν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ μὴ ὁρώμενου. τούτων ἑκάτερος
μείων ἐστὶ τοῦ εἰς δύο ἴσα δυναμένου τέμνειν αὐτήν, ὃς μέγιστος ἂν
εἴη τῶν ἐν αὐτῇ. ὃ τε γὰρ ἡλῖος μείζων ὢν τῆς σελήνης πλεον τοῦ
ἡμίσου φωτίζει αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ὁ διεύρων τὸ σκιερὸν ἀπὸ τοῦ
πεφωτισμένου κύκλος μείων τοῦ μεγίστου τῶν ἐν τῇ σελήνῃ ἐστίν. ὃ
50 τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ὄψεως ὁμοίως μικρότερος τοῦ μεγίστου ἐστὶ τῶν
ἐν αὐτῇ ἀναγκαίως, ἐπεὶ ἔλαττον τοῦ ἡμίσου ὁρῶμεν αὐτῆς. ὅποταν
γὰρ σῶμα σφαιροειδὲς ὑπὸ δύο ὄψεων ὁρᾶται, ὢν τὸ διάστημα ἔλατ-
τόν ἐστι τῆς περὶ τὸ ὁρώμενον διαμέτρου, τὸ ὁρώμενον αὐτοῦ μέρος
ἔλαττον γίνεται τοῦ ἡμίσου. ὥστε καὶ οὗτος ὁ κύκλος, οὐ τέμνων εἰς
55 ἴσα ἀλλ' εἰς ἄνισα τὴν σελήνην, μείων τοῦ μεγίστου τῶν ἐν αὐτῇ
ἐστίν. ὥς μέντοι πρὸς αἰσθησὶν ἀμφοτέρωι μέγιστοι φαντάζονται οὗτοι
οἱ κύκλοι, καὶ ἀεὶ μὲν τὸ αὐτὸ μέγεθος ἔχουσιν, οὐ μὴν τὴν αὐτὴν γε
διαφυλάσσουσι στάσιν, ἀλλὰ πολλὰς ἐναλλαγὰς καὶ πολλὰ σχήματα
πρὸς ἀλλήλους ποιοῦσι. τοτὲ μὲν γὰρ ἐφαρμόζουσιν ἀλλήλοις, ἄλλοτε
60 δ' εἰς τομὴν ἐγκλίνονται. καὶ τῶν τομῶν πλείους μὲν εἰσιν αἱ εἰς

37-39 ~ Pachym. Quadriv. 392, 9-11 || 41-79 resp. Blemm. EP 1260 A-D || 43-79 ~
Pachym. Quadriv. 392, 12-393, 10

36 εἰς αE: ὡς CBH | τὸν α: om. β || 45 ἀπὸ om. M, probav. Zi. || 60 εἰσιν α: om. β

51-54 cf. Eucl. Opt. 27 p. 44, 14-15; Plut. de fac. 931 C

βραχὺ παραλλαγαί, †αἱ δέ, οἷα δὴ ἐν γένει πασῶν, δύο, ἥ τε πρὸς ὀρθὰς καὶ ἡ κατ' ἔγκλισιν τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀποτομῆς†. γίνονται δὲ
 200 καὶ αἱ ἐφαρμογαὶ αὐτῶν δύο μόνως, ἐν τε συνόδῳ καὶ πανσελήνῳ ἐφαρμοζομένων αὐτῶν.

παραθεούσης τοίνυν ἀπὸ συνόδου τὸν ἥλιον τῆς σελήνης, διίστανται 65
 τε καὶ εἰς τομὴν ἐγκλίνονται, ὥς ὀλίγον τὸ μεταξὺ τῆς περιφερείας ἀμφοῖν ἀπολειπόμενον τοῦτο εἶναι μόνον, ὥς γε πρὸς ἡμᾶς, πεφωτισμένον. καὶ ἡ τοιαύτη ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κύκλων τῶνδε εἰς τομὴν παράβασις τὸ μηνοειδὲς τῆς σελήνης σχῆμα ἀποτελεῖ, ἐπεὶ γε
 αἰεὶ προάγοντες εἰς τὸ πρὸς ὀρθὰς τέμνειν ἀλλήλους καὶ τὴν τοῦ 70 φωτισμοῦ φάσιν προσαύξουσιν, αἰεὶ τοῦ μέσου τῆς τομῆς τῶν κύκλων κατὰ τὴν τοιαύτην πρόοδον φωτιζόμενον. ὁπότεν τὸ πρὸς ὀρθὰς γένηται τῆς τομῆς σχῆμα, διχότομος ἡ σελήνη φαντάζεται. ἀπὸ δὲ τοῦ σχήματος τούτου πρὸς ἀμβλείας ἤδη γωνίας προϊόντες οἱ κύκλοι τὸ ἀμφίκυρτον τῆς θεοῦ σχῆμα ποιοῦσι, τῇ δὲ κατὰ τὴν διάμετρον πάλιν 75 ἐφαρμογῇ τὴν πανσέληνον ποιοῦσιν. ἔπειτα ἀπὸ ταύτης ἐπὶ τὴν ἐτέραν πάλιν ἐφαρμογὴν προϊόντες καὶ τὰ αὐτὰ σχήματα κατὰ τὴν μείωσιν ἀποτελοῦντες, μέχρις ἀφανισμοῦ τῆς πάσης λαμπηδόνης προϊᾶσι τῇ ἀτρεκεῖ τῶν κύκλων εἰς τὸ πρὸς τὸν κόσμον μέρος ἐφαρμογῇ. καὶ τοιοῦτος μὲν τις ὁ περὶ τὰς αὐξήσεις καὶ μειώσεις τῆς σελήνης λόγος. 80
 ἥδεσαν δὲ καὶ οἱ παλαιότατοι τῶν φυσικῶν τε καὶ ἀστρολόγων ὅτι ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἡ σελήνη τὸ φῶς ἔχει, ὥς δηλὸν ἐστὶ πρῶτον μὲν ἐκ
 202 τῆς ἐτυμολογίας τοῦ ὀνόματος αὐτῆς, οὕτως ὠνομασμένης ἐκ τοῦ τὸ σέλας αἰεὶ νέον ἔχειν, καὶ ἐκ τοῦ ἐπιδίδοσθαι δᾶδας τοῖς εἰς τὰ Ἄρτεμίσια εἰσιούσι· τοῦτο γὰρ σύμβολόν ἐστι τοῦ ἔξωθεν ἔχειν τὴν σελήνην 85 τὸ φῶς.

οἱ μὲν οὖν παλαιοὶ τρία εἶναι περὶ τὴν σελήνην σχήματα ἔφασαν, τὸ μηνοειδὲς, τὸ διχότομον, τὸ πεπληρωμένον (ὅθεν καὶ τριπρόσωπον τὴν Ἄρτεμιν ποιεῖν ἔθος ἐστίν), οἱ δὲ νεώτεροι προσέθεσαν τοῖς τρισὶ

61-62 αἱ – ἀποτομῆς] locus nondum sanatus etiamsi defendit Sauppe: αἱ εἰς βραχὺ παραλλαγαί· αἱ δὲ (οἷαι – ἔγκλισιν) τῆς κτλ. ed. pr. quam dubitanter secuti sunt alii editores. ad sensum cf. Pachym. Quadri. 392, 28-29 καὶ τῶν τομῶν πλείους μὲν αἱ ἐς βραχὺ παραλλαγαί, πᾶσαι δέ, ὥς ἐν γένει, δύο κτλ. || 69 γε Goul.: δὲ codd. fort. scribendum ἐπειδὴ | ἀποτελεῖ, ἐπεὶ γε interpunx. Goul. ἀποτελεῖ. ἐπεὶ δὲ αἰεὶ προάγουσιν coni. Ma., probav. Zi. || 71 φάσιν V edd.: φαῦσιν cett. || 75 τῆς θεοῦ] ταύτης SV DF || 80 ante καὶ add. τε MPLH || 83 τὸ α: om. β

83-84 cf. Plat. Crat. 409 b 12 || 87-89 cf. Cornut. Theol. 72, 7-13

90 τὸ νῦν καλούμενον ἀμφίκυρτον, ὃ μείζον μὲν ἐστὶ τοῦ διχοτόμου, μείον δὲ τοῦ πανσελήνου.

μὴν δὲ καλεῖται κατὰ τέσσαρα σημαινόμενα. καὶ γὰρ ἡ θεός, ὁπό-
ταν ἡ σιγμοειδὴς τῷ σχήματι, μὴν καλεῖται, καὶ αὐτὸ τὸ κατάστημα
τοῦ ἀέρος τὸ ἀπὸ συνόδου ἐπὶ σύνοδον (ὡς εἰώθαμεν λέγειν 'καυ-
95 ματώδης γέγονεν ὁ μὴν ἢ εὐκρατος'). καλεῖται μὴν καὶ τὸ ἀπὸ συν-
όδου ἐπὶ σύνοδον χρονικὸν διάστημα, καὶ λοιπὸν ὁ τριακονθήμερος
χρόνος (ὡς λέγομεν μῆνα ἀποδεδημηκέναι ἢ ἐπιδημεῖν, οὐ πάντως τὸ
ἀπὸ συνόδου ἐπὶ σύνοδον λέγοντες, ἀλλ' ἀπλῶς τὸν τῶν τριάκοντα
ἡμερῶν ἀριθμόν). δύο μὲν οὖν τὰ πρῶτα σώματά ἐστιν, ἡ τε μηνο-
100 εἰδὴς θεός καὶ τὸ τοῦ ἀέρος κατάστημα, τὰ δ' ἐξῆς δύο ἀσώματα,
ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ χρόνος ἀσώματος.

αἱ δὲ πρὸς τὸν ἥλιον σύνοδοι τῆς σελήνης οὐκ αἰεὶ τὸ ἴσον τοῦ χρό-
νου διάστημα φυλάσσουσι δι' αἰτίαν τοιαύτην. ὁ ἥλιος, ὡς ἤδη
εἴρηται, καὶ προσγειότερος καὶ ὑψηλότερος κατὰ τὴν προαιρετικὴν γί-
105 νεται πορείαν. ὁπότε μὲν οὖν ταπεινότερος ἦ, τάχιον διέρχεται τὸ 204
ζώδιον ἀναγκαίως, ὁπότε δ' ὑψηλότερος, βράδιον· ταπεινότερος μὲν
γὰρ ὢν μείονα διέρχεται περιφέρειαν, ὑψηλότερος δὲ μείζονα. τοῦτο
δὲ καταμάθοιμεν ἂν καὶ ἐκ τῶν γινομένων κατὰ τοὺς κῶνους τομῶν.
αἱ μὲν γὰρ πρὸς ταῖς βάσεις αὐτῶν πλατύτεραί εἰσιν, αἱ δὲ μᾶλλον
110 τῇ κορυφῇ πελάζουσαι στενώτεραι. οἱ τοίνυν ἀπὸ τῆς ὀψεως ἀποχεό-
μενοι κῶνοι πρὸς τὸν οὐρανὸν κορυφὴν μὲν ἔχουσι τὸ πρὸς αὐταῖς
ταῖς κόραις, βάσιν δὲ τὸ ὁρατόν, ὧς ἐπερείδουσιν. ἐπεὶ τοίνυν ἡ γῆ
κέντρον ἐστίν, ἴσαι γενήσονται αἱ πρὸς πάντα τὰ ζώδια ἀποχεόμεναι
βάσεις τῶν κῶνων. εἰ τοίνυν συνέβαινε μήτε ὑψηλότερον μήτε ταπεινό-
115 τερον φέρεσθαι τὸν ἥλιον, ἀλλὰ διὰ παντός τὸ αὐτὸ ὕψος ἀπέχειν τῆς
γῆς, πάντ' ἂν τὰ ζώδια ἐν ἴσῳ διεξῆι χρόνῳ, καὶ οὕτως ἂν αὐτῷ καὶ
αἱ πρὸς τὴν σελήνην σύνοδοι τὸ ἴσον τοῦ χρόνου διάστημα ἀπέσφζον.
ἐπεὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἐν μὲν Διδύμοις ὑψηλότατος, ἐν δὲ Το-
ξότη ταπεινότατος φέρεσθαι τετήρηται, οὕτως ἐν μὲν Διδύμοις τὴν τοῦ
120 κῶνου τῆς ὀψεως ἀποτομήν, πλατυτέραν οὔσαν, ἐπεὶ μᾶλλον τῇ βάσει

92 θεός] σελήνη SVD⁵F || 100 θεός] σελήνη SVDF || 104 εἴρηται] I 4, 57–71; cf. in-
fra 118–132 || 110 στενώτεραι SVM: στενότεραι cett. || 120 τῆς ὀψεως α: om. β

95–96 cf. SVF II 677 (p. 199, 32–33); Gem. El. VIII 1 || 100–101 de temporis incorpo-
realitate cf. Diog. Laert. VII 140 (= SVF II 520 p. 166, 1–3); SVF II 331 (p. 117,
21–22) || 110–112 cf. Eucl. Opt. def. 2 p. 2, 4–6 || 114–116 cf. I 4, 50–57

πελάζει, βράδιον διέξεισι, τάχιον δὲ τὴν τοῦ Τοξότου, ἐπεὶ πάλιν ἐν-
ταῦθα ἡ ἀποτομὴ τοῦ κώνου τῇ κορυφῇ μᾶλλον πελάζουσα στενωτέρα
ἐστίν. ὁπότεν οὖν ἐν ἀρχῇ Διδύμων σύνοδος γένηται, ἐνταῦθα τῆς μὲν
σελήνης προσγειοτέρας φερομένης, ὑψηλοτάτου δὲ τοῦ ἡλίου, ἀναγ-
καίως σύντομος ὁ μὴν γενήσεται. ἔτι γὰρ ἐν Διδύμοις ὄντα καταλήψε- 125
ται τὸν ἥλιον δυσὶ γε καὶ τριάκοντα ἡμέραις τοῦτο τὸ ζῳδίων διερχό-
μενον. εἰ δὲ περὶ τὰς τοῦ Τοξότου ἀρχὰς γένοιτο σύνοδος, οὐ
καταλήψεται ἔτι ἐν τούτῳ τῷ ζῳδίῳ τὸν ἥλιον ἢ σελήνη, ἐν κ' καὶ ἡ
ἡμέραις τοῦτο τὸ ζῳδίων διόντος τοῦ ἡλίου. μήκιστος οὖν πάντων οὗ-
τος ὁ μὴν γενήσεται, καὶ τῆς σελήνης βράδιον τὸν Τοξότην διερχο- 130
μένης καὶ τοῦ ἡλίου ταχέως καὶ διὰ ταῦτα βραδέως ὑπ' αὐτῆς κατα-
λαμβανομένου. ἐν δὲ τοῖς μεταξὺ ζῳδίοις τὸ ἀνάλογον συμβήσεται.

οὕτω καὶ πάντων τῶν πλανήτων ἐν ἐκάστοις τῶν ζῳδίων ὑψώματα
καὶ ταπεινώματα ἐλέγχεται. ὁπότεν γὰρ εἰς λ' μοίρας πάντων νενεμη-
μένων τὰ μὲν θᾶττον, τὰ δὲ βράδιον αὐτῶν διέρχονται, εὐδὴλον ὅτι 135
ἐνθα μὲν ταπεινότεροί εἰσι, στενωτέραις ταῖς τῶν κώνων ἀποτομαῖς
ἐντυγχάνοντες θᾶττον διέρχονται αὐτάς, ἐνθα δὲ διὰ τὸ ὕψος πλατύτε-
ραι αἱ τῶν κώνων ἀποτομαί, βράδιον καὶ ἡ διέξοδος αὐτῶν γίνεται.
ὑψουμένων δὲ καὶ ταπεινουμένων πάντων τῶν πλανήτων ἐπ' ἴσης ἔκ-
κεντροι πάντων αὐτῶν εἰσὶν οἱ κύκλοι, ἐπεὶ γε διὰ τὰ ὕψη καὶ τα- 140
πεινώματα μὴ πάντοθεν τὸ ἴσον τῆς γῆς ἀφεστᾶσι. τοιοῦτος οὖν καὶ ὁ
τῆς σελήνης ὢν ὑποβέβληται τῷ ζῳδιακῷ παρ' ὅλον αὐτὸν ἐγκεκλιμέ-
νος. καὶ γὰρ τοῦ βορείου ἐφάπτεται, ἐφ' ὅσον καὶ ἡ σελήνη αὐτῇ τοῖς
βορείοις πελάζειν εἴωθε, καὶ τοῦ νοτίου ὁμοίως, ὥστε οὕτως ἔχων τὸν
διὰ μέσου κατὰ δύο σημεία τέμνει ἀναγκαίως {ὅς ἡλιακός τε καὶ 145
ἐκλειπτικός καλεῖται}. ταύτας οὖν τὰς τομὰς οἱ μὲν συναφάς, οἱ δὲ
συνδέσμους καλοῦσιν.

208 (ὥσπερ δ' ὁ ἥλιος καλεῖται διχῶς, αὐτός τε καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ,
οὕτως καὶ τὴν σελήνην διχῶς καλεῖν εἰώθαμεν.)

123-132 resp. Blemm. EP 1264 B-D || 133-138 resp. Blemm. EP 1264 D

121 διέξεισι E^{2ec} (in ras. scr. εἰσι E²): διεξήκει cett. -εἴη F || 122 στενωτέρα SVME:
στενωτέρα cett. || 127 τοῦ SVdFMP: om. Lβ || 128 κ' καὶ ἡ' SVdFB: κ' καὶ ὀκτώ H
εἴκοσι καὶ ὀκτώ CEM θ' καὶ κ' PL || 134 τριάκοντα CE || 135 διέρχονται Saupre
Ma., probav. Zi. Goul.: διέρχεται SVdFPLE^{4ec} (η sscr. E⁴) B διέρχεται MCH ||
136 στενωτέραις SVE: στενωτέραις cett. || 143 αὐτῇ MPL: αὐτῇ cett. || 144 εἴωθε M (L
ambig.): εἰώθει cett. || 145-146 ὅς - καλεῖται ut glossema suspic. Bk., del. Zi., probav.
Goul., defendit Préaux 246, cf. Lewis 219 adn. 29 post μέσου transpos. Blfr. ||
148-149 ὥσπερ - εἰώθαμεν fort. transponendum post 86

150 τούτοις ἐξῆς τὸν περὶ τῆς ἐκλείψεως αὐτῆς ποιησόμεθα λόγον, ὅπως μὴ παραπλησίως τοῖς γραϊδίοις καὶ ἡμεῖς δοξάσωμεν, ὅταν ἐκλείπῃ ἡ σελήνη, ὅτι φαρμακίδες εἰσὶν αἱ καθαιροῦσαι αὐτήν.

Ἐκλείπει δ' ἡ σελήνη τῇ σκιᾷ τῆς γῆς περιπίπτουσα, ὁπότεν ἐπὶ 6
μῖα εὐθείας τὰ τρία γένηται σώματα, ἥλιος, γῆ, σελήνη, μέσης τῆς
γῆς γενομένης, ὅπερ ἐν μόνῃ πανσελήνῳ συμβαίνει δυνατόν. περιπί-
πτει δὲ τῇ σκιᾷ τῆς γῆς τόνδε τὸν τρόπον. ὁ ἥλιος τὴν κίνησιν ποιεῖ-
5 ται, καθάπερ ἤδη ἔφαμεν, ὑπὸ τῷ μεσαιτάτῳ τοῦ ζωδιακοῦ τὸν οἰ-
κεῖον κύκλον ἔχων ὑποκείμενον. ἡ οὖν γῆ φωτιζομένη ὑπ' αὐτοῦ σκιὰν
ἀποπέμπει ἀναγκαίως, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ὅποσα φωτίζεται τῶν
στερεῶν σωμάτων. αὕτη τοίνυν κωνοειδῶς σχηματιζομένη ὅλον μὲν
οὐκ ἐπιλαμβάνει τὸν ζωδιακὸν οὐδὲ παντὶ τῷ πλάτει αὐτοῦ συμπαρ-
10 εκτείνεται διὰ τὸ εἰς ὅζῳ ἀποκορυφοῦσθαι· διαμετροῦσα δ' αὐτῷ τῷ
μεσαιτάτῳ τῆς κορυφῆς τὸ τοῦ ἡλίου κέντρον ἀναγκαίως, καὶ αὕτη
αὐτῷ τῷ μεσαιτάτῳ τοῦ ζωδιακοῦ ὑπόκειται. αὕτη μέχρι μὲν οὖν τῶν
ἄλλων οὐκ ἀνέρχεται ἄστρον, τὸ δὲ τῆς σελήνης ὕψος πολὺ ὑπεραίρει.
ὁπότεν οὖν ἡ σελήνη διαμετροῦσα τὸν ἥλιον ἢ ἐν τοῖς δεξιόις καὶ
15 βορείοις ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις τοῦ ζωδιακοῦ εὐρεθῇ, ἐκφεύγει τὴν σκιὰν 210
τῆς γῆς καὶ διὰ τοῦτο οὐ κατὰ πᾶσαν πανσέληνον ἐκλείπει. ὁπότεν δὲ
διαμετροῦσα τὸν ἥλιον οὕτως ἔχουσα εὐρεθῇ, ὥς μίαν εὐθεῖαν δύνα-
σθαι διεκβάλλεσθαι διὰ τῶν κέντρων τοῦ τε ἡλίου καὶ τῆς γῆς καὶ
τῆς σελήνης, τότε ἀκριβῶς ἐμπίπτουσα τῇ σκιᾷ τῆς γῆς τελείαν ἐκλει-
20 ψιν ποιεῖται. φέρεται μὲν γὰρ ἡ σκιά τῆς γῆς κατὰ διάμετρον τοῦ
ἡλίου, ἔλκεται δ' ὥσπερ ὑπ' αὐτοῦ, καθὰ καὶ Ὀμηρός φησιν·

ἐν δ' ἔπεσ' Ὀκεανῷ λαμπρὸν φάος ἡελλίοιο,
ἔλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

150-152 fort. resp. Bas. Hom. 6 p. 384 (145 A) || II 6 resp. Blemm. EP 1266 A-1268 D
passim || 14-20 ~ Pachym. Quadriv. 391, 31-392, 2 || 16-26 Crates F 28 I || 22-23 Hom.
Θ 485-486

150 ποιησόμεθα α: ποιησόμεθα β || 151 ὅταν SVDFPL: ὁπότεν Mβ || 3 ante πανσε-
λήνῳ add. τῇ MCEB || 5 ἔφαμεν I 2, 55-59 || 7 τὰ PL, cf. II 1, 429; 3, 68: om. cett. ||
8 post τοίνυν add. ἡ σκιά PL || 14 ante οὖν e recc. add. μὲν Bk., probav. Zi. || 15 εὐρεθῇ
PLE^{2ec} (in ras. scr. ἢ E²): εὐρεθείη cett.

151-152 vulgo notissimum, cf. Mugler Rev. Ét. Anc. 61, 1959, 48-56: cf. ex. gr. Plat.
Gorg. 513 a 5-6; Plin. NH XXX 7 || (II 6) cf. Aet. Plac. II 29, 8 (= SVF II 678); Diog.
Laert. VII 146 (= SVF II 678 = Posid. F126EK); Gem. El. X 1 passim; Theon. Expos.
193, 23-198, 8 || 1-3 cf. Plut. de fac. 932 E || 20-30 cf. Plut. de fac. 932 F-933 A

οὕτω δὲ συμφερομένης αὐτῆς τῷ ἡλίῳ καὶ αὐτῷ τῷ ἄκρῳ τὸ κέντρον αὐτοῦ διαμετρούσης, ἡ σελήνη κατὰ τὴν προαιρετικὴν κίνησιν 25
 ἰοῦσα ἀπαντᾷ αὐτῇ, ἐκείνης μὲν ἀπ' ἀνατολῆς πρὸς δύσιν, τῆς δὲ σελήνης ἀπὸ τῶν δυτικῶν ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν φερομένης. καὶ οὕτως περιπίπτουσα αὐτῇ στέρεται τῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου αὐγῶν, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς, ὁπότεν τις ἡλιουμένοις ἡμῖν ἐπίπροσθεν στῇ. οὐκ αἰεὶ δὲ ὅλη ἐπισκοτεῖται ὑπὸ τῆς γῆς οὐδὲ πᾶσα ὑπὸ τῆς σκιᾶς καλύπτεται, ἀλλ' 30
 ἔστιν ὅτε καὶ ἀπὸ μέρους. τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὁπότεν διαμετροῦσα τὸν ἥλιον ἐφάπτεται τοῦ διὰ μέσων, μὴ μέντοι κατ' αὐτὸ τὸ μεσαίτατον αὐτοῦ τὸ κέντρον ἔχουσα εὐρεθῇ. οὕτω γὰρ μέρος τι αὐτῆς ἀλλ' οὐ πᾶσα περιπίπτει τῇ σκιᾷ.

ὅτι δὲ τῇ σκιᾷ τῆς γῆς περιπίπτουσα, ἀλλ' οὐχ ἕτερον τρόπον ἐκλείπει 35
 πει, ἀπὸ τῶν φαινομένων αὐτῶν πάρεστιν ὁρᾶν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν μόνῃ πανσελήνῳ ἐκλείπει, ὅτε δὴ καὶ μόνον οἷόν τε περιπίπτειν αὐτὴν
 212 τῇ σκιᾷ τῆς γῆς διαμετροῦσαν τὸν ἥλιον. δεύτερον, ὁπότεν τελείαν ἐκλειψιν ποιῆται, ὁρᾶται αὐτῆς τὰ πρὸς ἀνατολὴν τετραμμένα πρῶτα ἀφανιζόμενα διὰ τὸ ἀπαντᾶν αὐτὴν τῇ σκιᾷ, αὐτὴν μὲν ὡς πρὸς ἀνα- 40
 τολὴν ἔχουσαν τὴν ὁρμὴν κατὰ τὴν ἐναντίαν τῷ οὐρανῷ κίνησιν, τῆς δὲ σκιᾶς ὡς ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν αἰεὶ φερομένης. πάλιν τε ἀρχομένη ἐκφαίνεσθαι μετὰ τὴν ἐκλειψιν πρῶτα ἔχει ἐκφαίνόμενα τὰ πρὸς ἀνατολὴν τετραμμένα. ἀναγκαιότατον γὰρ ἀπαντώσης αὐτῆς τῇ σκιᾷ τὰ πρῶτα ἐντυγχάνοντα μέρη τῆς σελήνης αὐτῇ καὶ κρυπτόμενα πάλιν 45
 πρῶτα μετὰ τὴν κρύψιν ἐκφαίνεσθαι. πάλιν, ὁπότεν ἀπὸ μέρους ἐκλείπη, ἂν μὲν ἀπὸ τῶν βορείων ὡς ἐπὶ τὰ νότια κατιοῦσα πάσχη τοῦτο, τὰ πρὸς μεσημβρίαν αὐτῆς τετραμμένα ἀφανίζεται ἀναγκαίως. ταῦτα γὰρ ἐν τῇ καθόδῳ προηγούμενα περιπίπτει τῇ σκιᾷ καὶ οὕτως αὐτὰ κρύπτεται, τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον τετραμμένα ἐκφεύγει τὴν σκιάν. 50
 ὁπότεν δ' ἀπὸ τῶν νοτίων ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια ἀνερχομένη μερικὴν τὴν ἐκλειψιν ποιῆται, διαμετρήσασα μὲν τὸν ἥλιον, οὕτω δὲ τὸ κέντρον ἔχουσα κατὰ τὸ μεσαίτατον τοῦ ζῳδιακοῦ καὶ τὸ τοῦ ἡλίου κέντρον, τὰ πρὸς ἄρκτον ὀρῶντα μέρη αὐτῆς ἐκλείπει, ἐπειδὴ ταῦτα προηγούμενα περιπίπτει τῇ σκιᾷ, τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν μέρη αὐτῆς φαίνεται. 55

32 διὰ μέσων (sc. τῶν ζῳδίων), cf. II 7, 1–2] διὰ μέσων **MC**^{ac} edd. fort. recte, cf. I 2, 65; 66; 69; II 3, 8 | post μέντοι add. δὲ **Mβ** edd. || 38 διαμετροῦσαν **SVD FMC**: διαμετρούση **PL**^{27ec}, conl. Dobree διαμετρούσης **BH** || 39 ἀνατολὴν **PLE**^{2ec}, conl. Dobree: αὐτὴν **VDCB** τὴν σκιάν **SV**^{ms} **F** αὐτὴν (-ὸν **H**) τὴν σκιάν **MH** | πρῶτα ἀφανιζόμενα α: ἀφανιζόμενα πρῶτα β

38–46 cf. Plut. de fac. 932 F–933 A

ταῦτα οὖν πάντα σχεδὸν ὀφθαλμοφανῶς ἡμῖν παρίστησιν ὅτι ἡ σε-
λήνη μίαν ἔχει ταύτην τῆς ἐκλείψεως αἰτίαν, τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν
περιπίπτουσα τῇ σκιᾷ τῆς γῆς καὶ ἐπισκοτουμένη ὑπ' αὐτῆς στέρεται
τῆς ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπιβολῆς, αἱ λαμπρύνουσι τὸ ἀεὶ πρὸς 214
60 τὸν ἥλιον αὐτῆς τετραμμένον. καὶ μὴν καὶ αἱ ἀποτομαὶ τῶν φωτισμῶν
αὐτῆς, ὁπότε ἐκλείποι, περιφερεῖς ὁρῶνται, ἀναγκαίως καὶ τούτου
συμβαίνοντος. αὕτη γὰρ σφαιροειδὴς ὑπάρχουσα περιπίπτει σκιᾶς σχή-
ματι κωνοειδεῖ, καὶ οὕτως αἱ ἀποτομαὶ αἱ γινόμεναι τοῦ φωτὸς αὐτῆς
περιφερεῖς ὁρῶνται. σφαιρικὸν γὰρ σχῆμα κωνοειδεῖ σχήματι ἐντυγ-
65 χάνον καὶ ἀφανιζόμενον ἴσχον τὸ ψαῦον ἀεὶ τοῦ κωνοειδοῦς, ἀναγ-
καίως τὸ ὑπολειπόμενον καὶ μηδέπω ἠφανισμένον περιφερὲς κατὰ τὴν
ἀποτομὴν καὶ μηνοειδὲς ἴσχει τὸ σχῆμα.

τετήρηται δὲ κάκεῖνο ἐπὶ τῆς κατ' αὐτὴν ἐκλείψεως· τελείαν ἐκλει-
ψιν ποιεῖται, καὶ ὑψηλοτάτη καὶ προσγειοτάτη καὶ μέσως ἔχουσα. καὶ
70 ὑψηλοτάτη μὲν ἐκλείπουσα τάχιον ἐκφαίνεται, ταπεινοτάτη δὲ βρα-
δέως, μέση δὲ μέσον ἴσχει καὶ τὸν τῆς ἐκλείψεως χρόνον τῶν προειρη-
μένων. τοῦτο δὲ σαφῶς καταμηνύει ὅτι μὴ ἄλλως ἢ τῇ σκιᾷ τῆς γῆς
περιπίπτουσα ἐκλείπει. ὁπότε μὲν γὰρ ὑψηλοτάτη ἐκλείπη, τῷ στενω-
τέρῳ τῆς σκιᾶς ἐντυγχάνουσα θᾶσσον ἐκφαίνεται· ὁπότε μὲν
75 προσγειοτάτη, πλατύτερον διάστημα τῆς σκιᾶς διελθεῖν αὐτῇ ἀναγ-
καῖον, καὶ οὕτω πλείων ὁ τῆς ἐκλείψεως αὐτῇ γίνεται χρόνος· ὁπότε μὲν
δὲ μέσον ὕψος ἔχουσα, τὸ ἀνάλογον ἀπαντᾷ, μέσον καὶ τὸν τῆς ἐκλεί-
ψεως χρόνον ἐχούσης αὐτῆς.

ἐκ τούτου δείκνυται ὡς καὶ ἡ τῆς γῆς σκιά κωνοειδὴς ἐστὶ· ταῦτα
80 γὰρ ὑπ' ἀλλήλων, ἣ ἔχει, ἐλέγχεται. καὶ γὰρ ἡ ἔκλειψις τῆς σελήνης 216
δείκνυται οὐκ ἄλλως γίνεσθαι ἢ εἰς τὴν σκιὰν τῆς γῆς ἐμπίπτουσιν
αὐτῆς, καὶ πάλιν αἱ περὶ τὰς ἐκλείψεις αὐτῆς διαφοραὶ δεικνύουσιν
ὅτι κωνοειδὴς ἐστὶν ἡ τῆς γῆς σκιά, χρονιζούσης μὲν ἐν ταῖς

68-72 (+ 73-76) ~ Pachym. Quadriv. 392, 3-8

56 ante ἡ σελήνη add. καὶ Mβ || 61 ἐκλείποι P?L: ἐκλείπει cett. || 62 αὕτη αὐτῇ P, conii. Ma., probav. Zi. | σκιᾶς ut glossema fort. delendum, cf. 64 || 68 ante τελείαν add. ὅτι edd., cf. ad I 8, 21 || 73 στενωτέρῳ SVdFM: στενοτέρῳ PLβ || 74 θᾶσσον αB: θᾶπτον CEH || 77 μέσον SVDFMCH: μέσως PLEB || 81 γίνεσθαι] δείκνυσθαι PL | post γίνεσθαι add. ἡ τῷ (τὸ F) δείκνυσθαι SVDF

60-67 cf. Plut. de fac. 932 E-F

προσγειοτέραις τῶν ἐκλείψεων, τάχιον δ' ἐκφαινομένης, ἐπειδὴν ἐκλείπη ἐν ταῖς ἀπογειοτέραις, ἐν δὲ ταῖς μεταξὺ καὶ τὸν χρόνον τῆς 85 ἐκλείψεως μέσον ἐχούσης. καὶ αἱ μερικαὶ δὲ τῶν ἐκλείψεων δηλοῦσιν ὅτι κωνοειδὴς ἐστὶν αὐτῆς ἡ σκιά, τοιαύτας γὰρ τὰς ἀποτομὰς τῶν φωτισμῶν ἐχούσης, ὡς μηνοειδὲς αὐτῆς τὸ σχῆμα γίνεσθαι, οὐκ ἂν τούτου γινομένου μὴ εἰς κωνοειδὲς σκίασμα ἐμπίπτουσης αὐτῆς.

μάλιστα δ' ἂν καὶ ἀπὸ τούτων ἐπιδειχθεῖη ὅτι κωνοειδὴς ἐστὶν ἡ 90 τῆς γῆς σκιά. εἴπερ ἦν κυλινδροειδὴς ἢ καλαθοειδὴς ἢ σκιά αὐτῆς, ἴσον ἐχούσης ἢ μικρότερον τῆς γῆς τὸ φωτίζον αὐτήν, τὸν ἥλιον, ἢ μὲν καλαθοειδὴς σκιά πλεῖστον ἂν κατελάμβανε τοῦ οὐρανοῦ εἰς πλατύ γε ἀποτελεωμένη, καὶ οὕτως ἂν οὐ μόνον ἐκάστου μηνὸς τὴν σελήνην ἐκλείπειν συνέβαινεν, ἀλλὰ καὶ διὰ πάσης τῆς νυκτὸς μένειν 95 ἐν τῇ σκιά. εἰ δὲ κυλινδροειδὴς ἦν, ὅλον ἂν τὸ πλάτος ἐπελάμβανε τοῦ ζωδιακοῦ μὴ εἰς ὅξυ γε ἀποκορυφουμένη, καὶ ὁμοίως ἐκάστου μηνὸς ἐμπίπτουσα ἂν ἡ σελήνη εἰς αὐτήν ἐξέλειπε. νυνὶ δὲ διὰ τὸ κωνοειδὴ εἶναι αὐτήν καὶ εἰς στενὸν ἀποκορυφουῖσθαι οὕτως ἡ σελήνη ἐκφεύγει αὐτήν, ὁπόταν τὰ βόρεια ἢ τὰ νότια ἐπέχουσα τοῦ ζωδιακοῦ 100 ἐν ταῖς πανσελήνοις εὐρίσκηται. προῆι δ' ἂν καὶ μέχρι τῶν ἄστρον κυλινδροειδὴς ἢ καλαθοειδὴς οὔσα, καὶ οὕτως ἂν τὰ ἄστρα συνέβαινε 218 ποτὲ μὲν λαμπρότερα, ποτὲ δ' ἀμαυρότερα φαίνεσθαι, λαμπρότερα μὲν ἐν τῇ σκιά (πάν γὰρ πύρινον σῶμα λαμπρότερον ἐν σκιά καὶ σκότῳ γίνεται), ἀμαυρότερα δ' ἐν ταῖς ἀνγαῖς τοῦ ἡλίου. ὧν μηθενὸς ἐν τοῖς 105 φαινομένοις θεωρουμένων, δῆλον κωνοειδὴ εἶναι ἀναγκαίως τὴν σκιά τῆς γῆς. εἰ δὲ τοῦτο, γνώριμον ὡς μεῖζον ἔχει τὸ φωτίζον αὐτήν, τὸν ἥλιον.

τοιούτων δὲ τῶν περὶ τὴν ἔκλειψιν τῆς σελήνης εἶναι ἐπιδεδειγμένων, δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι τῷ λόγῳ τῷ κατασκευάζοντι ἐκλείπειν τὴν σελήνην εἰς τὴν σκιά ἐμπίπτουσαν τῆς γῆς τὰ λεγόμενα κατὰ τὰς παραδόξους τῶν ἐκλείψεων. φασὶ γὰρ τινες ὅτι γίνεται σελήνης ἔκλειψις καὶ ἀμφοτέρων τῶν φωτῶν ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα θεωρουμένων· τοῦτο δὲ δῆλον ποιεῖ διότι μὴ ἐκλείπει ἡ σελήνη τῇ σκιά τῆς γῆς περιπίπτουσα, 110

85 ἀπογειοτέραις αC^{27ec}E^{2ec} (in ras. scr. ἀπο C²⁷ E²): προσγειοτέραις BH || 90 ἐπιδειχθεῖη PLE^{2ec} (in ras. scr. εἰη E²), cf. II 4, 33 et II 5, 41: ἐπιδειχθήσεται cett. || 91 post εἴπερ add. γὰρ CE || 98 ἐξέλειπε SVDFME: ἐξέλειπε PLCBH || 104 ante σκιά² add. τῇ DFβ | ante σκότῳ add. τῷ β || 105 ταῖς PL: om. cett. | μηθενὸς CH

90-101 cf. ad II 2, 19-30 || 107-108 cf. ad II 2, 27-28 || 112-113 cf. Plin. NH II 56-57

- 115 ἀλλ' ἕτερον τρόπον. εἰ γὰρ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα φαινομένων τοῦ τε
 ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἔκλειψις γίνεται, οὐ δύναται τότε ἡ σελήνη τῇ
 σκιᾷ τῆς γῆς περιπίπτουσα ἐκλείπειν. ἔτι γὰρ ἐλλάμπεται ὑπὸ τοῦ
 ἡλίου ὁ τόπος, οὗ ἡ σελήνη ἐστίν, ἀμφοτέρων γε ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα
 φαινομένων καὶ μηδέπω τῆς σκιᾶς εἶναι δυναμένης, ἔνθα ἡ σελήνη
 120 ἐκλελοιπυῖα φαντάζεται. ὥστε δεήσει ἡμᾶς, ἂν ταῦτα οὕτως ἔχῃ, ἐτέ-
 ραν εἶναι τὴν αἰτίαν τῆς περὶ τὴν σελήνην ἐκλείψεως ἀποφαίνεσθαι.
 τοιούτων δὲ λεγομένων, οἱ παλαιότεροι τῶν μαθηματικῶν οὕτως
 ἐπεχείρουν λύειν τὴν ἀπορίαν ταύτην. ἔφασαν γὰρ ὅτι μὴ ἐστὶν ἀδύ-
 νατον, καὶ ἀμφοτέρων τῶν φωτῶν ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα θεωρουμένων,
 125 ἐμπίπτειν εἰς τὴν σκιὰν τῆς γῆς τὴν σελήνην καὶ ἀκριβῶς διαμετρεῖν
 τὸν ἥλιον. ἐν μὲν γὰρ πλατεῖ καὶ ἐπιπέδῳ τῆς γῆς σχήματι τοῦτο μὴ 220
 δύνασθαι συμβῆναι· σφαιρικοῦ δ' ὄντος τοῦ περὶ αὐτὴν σχήματος οὐκ
 ἂν εἴη ἀμφοτέρω τὰ σώματα τῶν θεῶν ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα θεωρεῖσθαι
 ἀκριβῶς διαμετροῦντα ἄλληλα. αὐτοὶ μὲν γὰρ οὐκ ὄψονται διαμε-
 130 τροῦντες ἀλλήλους διὰ τὰς ἐξοχὰς τῶν περὶ τὴν γῆν κυρτωμάτων· οἱ
 δ' ἐπὶ γῆς ἐστῶτες οὐδὲν ἂν κωλύοιτο ὁρᾶν ἀμφοτέρους αὐτοὺς ἐπὶ
 τοῖς κυρτώμασι τῆς γῆς ἐστῶτες, ἃ τοῖς μὲν ἐφεστῶσιν οὐκ ἐμποδίζει
 πρὸς τὸ ἀμφοτέρω ὁρᾶν τὰ σώματα ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, τοῖς δὲ διαμε-
 τροῦσιν ἀλλήλους ἐπιπροσθήσει. καὶ οὕτως ἐκεῖνοι μὲν οὐκ ὄψονται
 135 ἀλλήλους, ἡμεῖς δ' ἀμφοτέρους αὐτοὺς οὐ κωλυθησόμεθα ὁρᾶν τοῖς
 κυρτώμασι τῆς γῆς ἐφεστῶτες, ἃ ἐκείνοις ἐπιπροσθεῖ ἐν ταπεινώμασι
 τοῖς περὶ τὸν ὀρίζοντα οὔσιν, ὑψηλοτέρων δὲ τῶν κυρτωμάτων ὄντων,
 ἐφ' ὧν ἡμεῖς ἐφεστήκαμεν.
 τοιαύτην μὲν οὖν οἱ παλαιότεροι τῶν μαθηματικῶν τὴν τῆς
 140 προσαγομένης ἀπορίας λύσιν ἐποιήσαντο. μὴ ποτε δ' οὐχ ὑγιῶς εἰσιν
 ἐννηνεγμένοι. ἐφ' ὅσους μὲν γὰρ ἡ ὄψις ἡμῶν γινομένη δύναται ἂν
 τοῦτο παθεῖν, κωνοειδοῦς τοῦ ὀρίζοντος γινομένου, πολὺ ἀπὸ τῆς γῆς
 εἰς τὸν ἀέρα ἡμῶν ἐξαρθέντων, ἐπὶ δὲ τῆς γῆς ἐστώτων οὐδαμῶς. καὶ
 γὰρ εἰ κυρτώματα, ἐφ' ὧν βεβήκαμεν, ἐστίν, ἐναφανίζεται ἡμῶν ἡ
 145 ὄψις ὑπὸ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς. ὥστε τοῦτο μὲν οὐ λεκτέον οὐδὲ ὑπο-

122 παλαιότεροι = ἐνιοι I 8, 113 || 128 post εἴη add. ἀδύνατον E³⁵, e recc. Bk., probav. Zi., cf. 169 | θεῶν] φωστήρων SVDF || 135 κωλυθησόμεθα SVDFPLE^{3pc} (θη E³⁵): κωλυσόμεθα Mβ || 139 παλαιότεροι SVdFMH: παλαίτεροι PLCEB || 141-143 cf. I 8, 138-139 || 141 ἡ ὄψις ἡμῶν SVDFML: ἡμῶν ἡ ὄψις Pβ || 143-144 εἰ γὰρ καὶ Zi. || 144 ὧν scripsi: οὗ codd. | κύρτωμα ... ἐφ' οὗ PL, probav. Zi. | ἐναφανίζεται sanum, cf. ex. gr. Aurel. Ant. VII 10] ἀλλ' ἀφανίζεται DF ἀφανίζεται M ἐμποδίζεται coni. Goul. qui 132 et I 5, 79 contulit

222 ληπτέον δυνατόν εἶναι τὸ σύνολον, ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα θεωρουμένων ὑφ' ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς {καὶ ἐν ταπεινώματι} βεβηκότων, σελήνης ἔκλειψιν γενέσθαι.

ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἀπαντητέον λέγοντας ὅτι πέπλασται ὁ λόγος οὗτος ὑπὸ τινων βουλομένων ἀπορίαν ἐμποιῆσαι τοῖς περὶ ταῦτα καταγινο- 150 μένοις τῶν ἀστρολόγων καὶ φιλοσόφων. πολλῶν γὰρ ἐκλείψεων σεληνιακῶν γεγενημένων, καὶ τελείων καὶ ἀπὸ μέρους, καὶ ἀναγεγραμμένων πασῶν, οὐδεὶς τοιαύτην ἔκλειψιν μέχρι γε τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου ἱστορεῖται ἀναγεγραφώς, οὐ Χαλδαῖος, οὐκ Αἰγύπτιος, οὐχ ἕτερος μαθηματικὸς ἢ φιλόσοφος, ἀλλὰ πλάσμα τὸ λεγόμενόν ἐστι. δεύτερον, εἰ 155 ἕτερον τρόπον ἐξέλειπεν ἡ σελήνη, ἀλλὰ μὴ τῇ σκιᾷ τῆς γῆς περιπίπτουσα, ἐξέλειπεν ἂν καὶ μὴ ἐν πανσελήνῳ, καὶ ὀλίγον καὶ πλεον προῖοῦσα ἀπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ πάλιν μετὰ πανσέληνον προσιούσα αὐτῷ καὶ μειουμένη. νυνὶ δὲ πλείστων ἐκλείψεων περὶ αὐτὴν γεγενημένων (καὶ γὰρ οὐδὲ σπανίως ἐκλείπει), οὐδέποτε μὴ πεπληρωμένη καὶ δια- 160 μετρούσα τὸν ἥλιον ἐξέλειπεν, ἀλλὰ μόνον ὅτε δυνατόν αὐτὴν τῇ σκιᾷ τῆς γῆς ἐντυγχάνειν. καὶ ἤδη γε προλέγονται πᾶσαι αἱ ἐκλείψεις αὐτῆς ὑπὸ τῶν κανονικῶν ἄτε γινωσκόντων, ὁπότε συμπίπτοι, ἐν πανσελήνῳ εὐρίσκεσθαι αὐτὴν ὑπὸ τῷ μεσαιτάτῳ τοῦ ζῳδιακοῦ ἢ ὅλην ἢ ἀπὸ μέρους καὶ οὕτως ἢ μερικᾶς ἢ τελείας τὰς ἐκλείψεις ποιεῖσθαι. 165 ἀδύνατον οὖν ἀμφοτέρων τῶν φωτῶν ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ὀρωμένων σεληνιακὴν γενέσθαι ἔκλειψιν.

224 πολλῶν δὲ καὶ παντοδαπῶν περὶ τὸν ἀέρα παθῶν συνίστασθαι πεφυκότων οὐκ ἂν εἴη ἀδύνατον, ἤδη καταδεδυκότος τοῦ ἡλίου καὶ ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα ὄντος, φαντασίαν ἡμῖν προσπεσεῖν ὥς μηδέπω καταδε- 170 δυκότος αὐτοῦ, ἢ νέφους παχυτέρου πρὸς τῇ δύσει ὄντος καὶ λαμπруνομένου ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ ἡλίου ἡμῖν φαντασίαν ἀποπέμποντος, ἢ ἀνθῆλίου γενομένου. καὶ γὰρ τοιαῦτα πολλὰ φαντάζεται ἐν τῷ ἀέρι, καὶ μάλιστα περὶ τὸν Πόντον. δύναται δ' ἂν καὶ ἡ ἀπὸ

166-177 resp. Blemm. EP 1268 B-C || 168-191 Posid. F 293 Th.

146-147 τὸν ὀρίζοντα **PL**: τοῦ ὀρίζοντος cett. || 147 καὶ ἐν ταπεινώματι ut glossema del. Lüdecke || 156-157 ἐξέλειπεν (bis) **SVMEB**: ἐξέλειπεν cett. || 161 αὐτὴν **PL**: αὐτῇ cett., probav. Goul. || 163 συμπίπτοι **M**: -ει cett. || 166 ὀρωμένων] φαινομένων **VD¹FE**

171-173 cf. Sen. QN I 11, 3; I 12, 2 || 173-174 cf. Anaxag. ap. Aet. III 5, 11 (= DK 59 A 86)

175 τῶν ὀμμάτων ἀποχεομένη ἀκτὶς ἐνίκμῳ καὶ νοτερῷ τῷ ἀέρι ἐντυγχάνουσα κατακλᾶσθαι καὶ ἐντυγχάνειν τῷ ἡλίῳ ἤδη ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος κεκρυμμένη.

τούτῳ γάρ τι ὅμοιον καὶ παρ' ἡμῖν γίνεσθαι τετήρηται. ἐὰν γὰρ εἰς ποτήριον ἢ ἕτερόν τι σκεῦος χρυσοῦς δακτύλιος ἐμβληθῇ, ἐὰν μὲν
180 κενὸν ἢ τὸ σκεῦος, ἐκ συμμέτρου ἀποστήματος οὐχ ὀράται τὸ ἐγκείμενον ἄτε ἀκωλύτως τοῦ ὀρατικοῦ πνεύματος κατὰ τὰ χεῖλη τοῦ σκεύους διεκθέοντος ἐπ' εὐθείας. ὁπότεν μέντοι ὕδατος ἐμπλησθῇ, ὡς γενέσθαι ἰσοχειλές, ὀράται ἐκ τοῦ αὐτοῦ διαστήματος ἐγκείμενος τῷ σκεύει ὁ δακτύλιος, οὐκέτι κατὰ τὰ χεῖλη διεκθέοντος τοῦ ὀρατικοῦ
185 πνεύματος, ἀλλ' ἐφαπτομένου τοῦ ὕδατος κατὰ τὰ χεῖλη τοῦ πεπλησμένου, καὶ οὕτω κατακλωμένου καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ σκεύους ἰόντος καὶ τῷ δακτυλίῳ ἐντυγχάνοντος. δύναιτ' ἂν οὖν τι καὶ ἐπὶ νοτεροῦ καὶ διύγρου ἀέρος παραπλήσιον ἀπαντῆσαι, ὡς κατακλασθεῖσαν τὴν ἀπὸ τοῦ ὀμματος ἀκτῖνα ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα νεῦσαι καὶ ἤδη καταδεδυκότι
190 τῷ ἡλίῳ ἐντυχεῖν, ὡς φαντασίαν ἐγγενέσθαι ἔτι ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα εἶναι αὐτόν. τάχα δ' ἂν τι καὶ ἕτερον τούτοις ἐπεικὸς δύναιτ' ἂν ἡμῖν 226 ποτε φαντασίαν ἐμποιῆσαι ὡς τῶν δύο σωμάτων ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ὄντων, τοῦ ἡλίου ἤδη καταδεδυκότος.

τὸ δ' ἐκλείπειν τὴν σελήνην μὴ ἄλλως ἢ εἰς τὴν σκιὰν τῆς γῆς ἐμπίπτουσιν, ἐναργές ἐκ τῶν φαινομένων ἐστί. καὶ περὶ μὲν ἐκλείψεως ἐπὶ τοσοῦτον.

Λέγεται δ' ἡ μὲν σελήνη πλεον ἀφίστασθαι ἐφ' ἐκάτερα τοῦ διὰ μέ- 7
σων τῶν ζωδίων τῶν ἄλλων πλανήτων. εἴτα μετ' αὐτὴν ἡ ♀, μοίρας ε' ἐφ' ἐκάτερον ἰοῦσα κατὰ τὴν προαιρετικὴν κίνησιν, ♀ δ' ἀνὰ δ', ♂ δὲ καὶ 24 ἀνὰ δύο καὶ ἡμισυ μοίρας, ♄ ἀνὰ μίαν ἐκατέρωθεν.

178-187 resp. S. Seth Consp. 72, 17-73, 2 || 1-2 ~ Pachym. Quadriv. 393, 17-18 || 1-4 Posid. F 294 Th.

175 ἀποχεομένη α: ἐπιχεομένη β ἀπερχομένη Zi. || 180 ἀποστήματος] διαστήματος E edd. || 182 διεκθέοντος] διεκταθέντος PL, cf. SVF II 866 p. 233, 32, sed cf. infra 184 | ἐμπλησθῇ PE^{2cc} (in ras. scr. ἢ E²): ἐκπλησθῇ L ἐμβληθῇ F ἐμπλησθεῖν cett. || 186 καὶ² α: om. β || 1 μὲν α (post σελήνη pos. L): om. β || 3 προαιρετικὴν Lüdecke, cf. II 6, 25-26: πλανητικὴν codd.

178-187 cf. Archimed. ap. Olympiodor. Meteor. 211, 18-23; Sen. QN I 6, 5 || 1-10 cf. Mart. Cap. VIII 879-886 || 1-2 cf. Theon. Expos. 194, 8-13 || 1-4 cf. Plin. NH II 66-67; Theon. Expos. 135, 12-21

τοῦ δ' \odot ζ καὶ φ πᾶν διάστημα οὐκ ἀφίστανται, ἀλλ' ὁ μὲν Στίλ-
βων τὰς πλείστας μοίρας κ', ὁ δὲ Φωσφόρος τὰς πλείστας ν'. τρεῖς δ'
οἱ ἄλλοι πᾶν διάστημα ἀφίστανται αὐτοῦ παραπλησίως τῇ ζ .

σύνοδον δὲ πρὸς \odot ποιεῖται ζ μὲν δι' ἡμερῶν ριζ', μέσως τούτου
γινομένου, φ δ' εἰς ταῦτόν ἀποκαθίσταται αὐτῷ δι' ἡμερῶν φπδ', σ
δὲ δι' ἡμερῶν ψπ', ϖ δὲ διὰ τρη', τ δὲ διὰ τοη'.

228 καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον πρὸς γε τὸ παρὸν εἰρήσθω. εἰσὶ
δὲ αἱ σχολαὶ αὗται οὐ τοῦ γράψαντος αὐτὰς δόξας περιέχουσai, ἀλλ'
ἐκ συγγραμμάτων τινῶν ἠθροισμέναι καὶ παλαιῶν καὶ νεωτέρων. τὰ
πολλὰ δὲ τῶν εἰρημένων ἐκ τῶν Ποσειδωνίου εἴληπται.

5-7 resp. Blemm. EP 1240 D || 8-10 resp. Blemm. EP 1240 D-1241 A || 11-14 Posid.
T 57 EK; F 275 Th.

9 δι' u. ad fin. deest S

8 ζ' CEH: καὶ SVdFPL ζ' καὶ M (evanid. B) | μέσου edd. || 11 εἰσὶ - εἴληπται
(14) del. Zi., suspic. Bk., recte defendit Martini (1) 394-398 || 12 αὐτὰς] αὐτοῦ edd. ||
14 Κλεομήδους μετεώρων β' subscr. V: τέλος Κλεομήδους μετεώρων δευτέρου (β' F) FB
τέλος E Κλεομήδους σχολαὶ περὶ ἡλίου καὶ σελήνης L

5-7 cf. Plin. NH II 38-39. 72-73; Theon. Expos. 136, 25-137, 6

INDICES

INDEX AVCTORVM

Ach. Tat.

isag.

38, 28-30: I 1, 91-92

39, 16-20: I 2, 15-17

44, 14-28: I 2, 20-42

48, 16-18: I 2, 17-19

c. 23: I 2, 46-52

c. 25: I 1, 193-201

57, 2-6: I 4, 23-24

62, 20-63, 5: I 1, 209-213

65, 15-66, 25: I 1, 213-261

66, 28-67, 26: I 4, 134-137

67, 5-6: I 7, 76-77

70, 16-18: I 4, 23-24

70, 21-71, 7: I 4, 219-222

71, 12-31: I 3, 40-41

Aet.

placita

I 6, 3: I 5, 139-144

I 20, 1: I 1, 18-19

II 21, 5: II 1, 2-3

II 23, 5: I 4, 128-130

II 26, 1: II 1, 286-287

II 29, 8: II 6 passim

III 5, 11: II 6, 173-174

III 10, 1: I 5, 16-19

III 17, 4: II 1, 391-392; II 3, 64-65

IV 15, 3: II 1, 58-60

Alex. Aphr.

mant.

130, 14-17: II 1, 58-60

131, 3-4: I 1, 72

quaest.

101, 14-15: I 1, 115

ap. Simplic. in cael.

285, 32-286, 2: I 1, 104-106

286, 6-10: I 1, 89-90

286, 10-23: I 1, 96-99

ap. Simplic. in phys.

671, 4-7: I 1, 89-90

671, 7-12: I 1, 96-99

Anaxag.

DK A 86: II 6, 173-174

Aratea

Anon. I in Arat.

96, 23-97, 6: I 1, 209-213

97, 1-6: I 4, 119-124

97, 7-23: I 1, 213-261

97, 33-98, 1: I 2, 17-19

Anon. II in Arat.

126, 24-25: II 1, 134

127, 14-15: I 1, 4-5

Arat.

phaen.

58-62: I 3, 40-41

497-499: I 4, 23-24

541-543: II 1, 316-318

828-829: II 1, 106-107

832-891: II 1, 129-134

Archimed.

dim. circ.

236, 8-11: I 7, 118-120

aren.

234, 26-29: I 7, 118-120

ap. Olympiodor. in meteor.

211, 18-23: II 6, 178-187

Aristarch.

de magn.

352, 5-6: I 8, 100-101

352, 13: II 1, 286-287

Aristot.

cael.

279a 12-4: I 1, 81-83

286b 25-33: I 5, 139-144

290a 9-18: II 1, 108

INDEX AVCTORVM

297b 30-298a 2: I 5, 107-109

meteor.

362a 32-362b 9: I 1, 209-213

II 5: I 4, 119-124

phys.

203b 25-30: I 1, 104-106

215a 6-10: I 1, 150-152

215a 19-22: I 1, 89-90

215a 22-24: I 1, 96-99

Ps.-Aristot.

de mundo

391b 9-10: I 1, 4-5

Arrian.

ap. Philop. in meteor.

15, 13-15 (= fr. phys. 1): I 7, 110

Aurel. Anton.

meditat.

VII 10: II 6, 144

Basil.

hom. in Hex.

6 p. 384 (145A): II 5, 150-152

6 pp. 384-386 (145A-B): II 1, 197-201

Berosus (ed. Schnabel)

F 18: II 4, 1-17

F 19-F 25: II 4, 1-17

Blemm., Niceph.

epitome physica

1221D-1224A: I 1, 150-172

1236A-C: I 2, 24-34

1236C-D: I 1, 193-198

1240D: II 7, 5-7

1240D-1241A: II 7, 8-10

1249A-B: II 2, 19-28

1253A: II 1, 184-191

1253A-B: II 1, 27-30. 45-53

1253B: II 1, 38-40

1260A-D: II 5, 41-79

1264B-D: II 5, 123-132

1264D: II 5, 133-138

1266A-1268D: II 6 passim

1268B-C: II 6, 166-177

1269A-1273A: I 8 passim

1273A-B: I 7, 121-130

1273C-D: I 1, 210-213

1276B-D: I 1, 213-234

1276D-1277A: I 1, 262-269

1277B-1279B: I 7 passim

1281B-1288B: I 3, 6-I 4, 17

1284C-D: I 3, 51-75

1284D-1285B: I 3, 76-98

1288B-D: I 4, 18-43

1288D-1289A: I 4, 44-48

1289A-C: I 4, 49-68

1289C: I 4, 72-80

1291C-1293A: I 4, 132-146

1293B: I 6, 26-31. 29

1295C-D: II 1, 440-444

1296B-C: I 4, 147-155

1296D-1297A: I 4, 197-207

1297A-1300A: I 4, 208-239

1300D: I 1, 68-74

1301A: I 1, 74-78

1301A-C: I 1, 33-38

1301C-D: I 1, 113-149

Calcid.

in Tim.

64 p. 111, 8-17: I 8, 57-58

91 p. 143, 6-7: II 1, 341-342

Cic.

acad.

II 82: II 1, 2-3

de fin.

I 20: II 1, 2-3

de nat. deor.

II 43: I 2, 8

II 47: I 5, 139-144

II 83: I 8, 79-81

II 131: I 4, 119-124

Cornut.

theol.

31 p. 63, 12-14: II 1, 509-510

31 p. 63, 19-21: II 1, 509-510

34 p. 72, 7-13: II 5, 87-89

Crates (ed. Mette)

28k: I 8, 57-64

28l: II 6, 16-26

34a: I 4, 128-130

35k: I 1, 212-234

Demetr. Lacon (ed. de Falco)

pap. Herc. 1013

XVI p. 64: II 1, 111-113

XVII p. 65: II 1, 2-3

INDEX AVCTORVM

Diog. Laert.

- VII 137: I 1, 116-119; II 1, 334-338
 VII 138: I 1, 4-5. 5
 VII 140: I 5 passim; II 5, 100-101
 VII 144: I 2, 4-9; I 8, 162; II 2, 27-28
 VII 145: I 4, 128-130; I 5 passim; I 8, 79-81; II 1, 337
 VII 146: II 6 passim
 VII 155: I 1, 193-201; I 6 passim
 VII 156: I 1, 209-213
 VII 157: II 1, 58-60
 X 27: II 1, 407
 X 28: II 1, 408
 X 41: I 1, 115
 X 91: II 1, 2-3; II 3, 34-35

Diog. Oenoand. (ed. Chilton)
 fr. 8, II 1-10: II 1, 111-113

Emped.

- ap. Plut. de fac.
 929 E (= DK B 42 p. 330, 4-13): II 4, 18-20

Epictet.

- I 6, 32-36: II 1, 520-522
 II 23, 32: II 1, 467-502
 III 22, 8: II 1, 467-502
 IV 2, 10: II 1, 467-502
 IV 10, 10: II 1, 520-522

Epicurea (ed. Usener)

- pp. 88-90 passim: II 1, 493-502
 pp. 89, 18-29: II 1, 493-502
 pp. 119, 13-123, 17: II 1, 407
 p. 122, 16-18: II 1, 493-502
 fr. 68: II 1, 412-413
 fr. 345: II 1, 2-3
 fr. 346^b: II 1, 426-427
 fr. 367-369: II 1, 421-422
 fr. 414: II 1, 494-498. 516-520

Epicur.

Hdt.

- 41: I 1, 115

Pyth.

- 91: II 1, 2-3; II 3, 1. 34-35
 92: II 1, 426-428

Eratosth. (ed. Berger)

- IIB, 34: I 7, 1-7. 48-110
 IIB, 35: I 7, 111-118

Eucl.

el.

- comm. not. 3 (I p. 5, 11-12): I 7, 24-26
 I 29 (I p. 41, 6-7): I 7, 56-58
 III def. 11 (I p. 94, 11-12): I 7, 58-61
 V def. 1 et 2 (II p. 1, 2-5): I 8, 11-13
 opt.
 def. 2 p. 2, 4-6: II 1, 58-60; II 5, 110-112
 27 p. 44, 14-15: II 5, 51-54

Galen.

- inst. log. (ed. Kalbfleisch)
 XII 2: I 7, 110

Gem.

el. astron.

- I 13-16: I 4, 44-48
 I 19: I 2, 10-11; II 1, 304-305
 I 24-30: I 2, 20-42
 I 31-41: I 4, 49-71
 III 15: I 7, 28. 28-37
 V 1-9: I 1, 193-201
 V 21, 32-34: I 4, 219-231
 V 26: I 8, 41-43
 V 51: I 2, 46-52
 VI 2-4: I 4, 72-89
 VI 7-8: II 1, 440-444
 VI 8: I 4, 197-199
 VI 17: I 4, 219-222
 VI 24-28: I 3, 44-106; I 4, 151-155
 VI 26-28: I 4, 233-239
 VI 29-50: I 4, 18-43
 VI 34-39: I 4, 30-43
 VII 9-17: I 4, 82-86
 VIII 1: II 5, 95-96
 IX: II 5 passim
 X 1-2: II 4, 127-131
 X 3-5: I 8, 106-112
 XI: II 6 passim
 XII 14-18: I 2, 9-11
 XII 24: I 2, 8
 XVI 2: I 1, 191-192
 XVI 1-2: I 1, 213-261
 XVI 6: I 7, 118-120
 XVI 19-20: I 1, 262-268
 XVI 21-24: I 4, 128-130
 XVI 28: I 5, 11-13
 XVI 32-38: I 4, 90-95
 XVII 17: II 1, 358-359; II 3, 95-97

INDEX AVCTORVM

XVII 34: II 1, 358–359
XVII 36: II 1, 358–359

Heraclit.

allegor.

45, 1–3: I 8, 57–64
46: II 2, 19–30

Heraclit. philos.

DK B 3: II 1, 78

DK B 60: I 8, 96–97

Herodot.

VI 27: II 1, 519

VIII 98: II 1, 156–160

Hipparch.

in Arat.

26, 16–23: I 4, 23–24

94, 5–7: II 1, 316–324

94, 16–17: II 1, 316–324

ap. Papp. in Ptol. synt.

V 11 p. 68, 5–9: II 3, 15–17

Hom.

B 216: II 1, 470–471

B 227–228: II 1, 479–480

B 231: II 1, 481

B 246–247: II 1, 491–492

B 248–249: II 1, 473–474

E 770–772: II 1, 173–175

Θ 485–486: I 8, 60–61; II 6, 22–23

Hygin.

de astron.

IV 6: I 2, 15–17

Lucian.

Alex.

61: II 1, 351–352

Lucret.

I 1061–1067: I 1, 258–261

V 564–574: II 1, 2–3

V 575–584: II 3, 1

V 585–591: II 3, 34–35

V 650–653: II 1, 426–428

V 656–662: II 1, 426–428

V 731–736: II 1, 426–428

V 758–761: II 1, 426–428

Manil.

III 443–482: I 4, 18–43

Mart. Cap.

VI 596: I 7, 110

VIII 848–849: I 4, 49–71

VIII 877: II 1, 440–444

VIII 878: I 4, 18–43

VIII 879–886: II 7, 1–10

Pachym., Georg.

quadriv.

367, 2–3 (= Test. Byz. 3a): I 5, 107–108

367, 3–4 (= Test. Byz. 3a): I 5, 110

369, 25–26 (= Test. Byz. 3b): I 6 passim

377, 1–11: I 1, 213–223

378, 10–21: I 4, 30–43

378, 22–26: I 4, 44–48

378, 27–37: I 4, 49–60

379, 1–5: I 4, 65–68

379, 5–6: I 4, 40–43

387, 16–27: II 2, 19–28

389, 17–28. 34–36: II 4, 108–121

390, 5–12: II 5, 24–31

391, 31–392, 2: II 6, 14–20

392, 3–8: II 6, 68

392, 9–11: II 5, 37–39

392, 12–393, 10: II 5, 43–79

392, 28–29: II 5, 61–62

393, 17–18: II 7, 1–2

393, 19–32: II 1, 286–303

393, 26: II 1, 294

393, 33–394, 4: II 1, 316–319

394, 4–9: II 286–303

394, 10–15: II 1, 304–310

396, 5–18: II 1, 324–333

396, 19–20: II 1, 341–342

Pap. Os.

III n. 73, ll. 8–27: II 1, 184–191

Philo

de prov.

ap. Euseb. pr. ev. VIII 14 p. 474, 1–3: II
1, 192–193

Philodem.

de sign.

IX 38–X 16: II 1, 145–154

X 1–3: II 1, 2–3

Plato

Crat.

409b 12: II 5, 83–84

INDEX AVCTORVM

Gorg.

513a 5-6: II 5, 150-152

Tim.

33b 1-7: I 5, 139-144

Plin.

nat. hist.

II 38-39: II 7, 5-7

II 51: II 2, 19-30

II 56-57: II 6, 112-113

II 66-67: II 7, 1-4

II 72-73: II 7, 5-7

II 160: I 7, 121-130

II 162: I 7, 121-130

II 164: I 5, 114-124

II 172: I 1, 209-213

II 176: I 6 passim

II 178: I 7, 28-37

II 180: I 5, 39-44. 54-55

II 183: I 7, 75-76

II 186: I 4, 198-200; II 1, 440-444

II 186-187: I 4, 219-222

II 247: I 7, 110

XXX 7: II 5, 151-152

Plut.

de comm. not.

1080E: I 1, 120

de Sto. rep.

1054B: I 1, 150-152

de facie quae in orbe lunae apparet

923A-B: II 1, 288-292

923B: II 2, 19-30

924A: I 7, 121-130

928C-D: I 2, 37-39; II 1, 334-338

929C: II 4, 21-30

929D: II 4, 97-107

929F-930A: II 4, 56-61

930F: II 4, 21-30. 76-78

931B: II 4, 34-41

931C: II 5, 51-54

932C: II 3, 4-9; II 4, 127-131

932E: II 6, 1-3

932E-F: II 6, 60-67

932F-933A: II 6, 20-30. 38-46

933C-D: II 3, 92-95

935D: II 3, 18-19

Posid. (edd. Edelstein et Kidd)

test. 22: I 4, 119-124

test. 57: II 7, 11-14

fr. 6: I 1, 126-127

fr. 8: I 5 passim

fr. 9: I 8, 162; II 2, 27-28

fr. 10: I 4, 128-130; I 8, 79-81; II 1, 337

fr. 14: I 1, 4-5

fr. 19: I 8, 158-162

fr. 49: I 1, 197-201; I 4, 105-109.

132-146; I 7, 45. 121-130

fr. 84: I 1, 46-48

fr. 114: II 1, 51-56

fr. 115: II 1, 269-286

fr. 118: I 4, 128-130

fr. 119: II 1, 27-38. 459-461

fr. 123: II 4, 95-107

fr. 124: II 4, 97-106

fr. 125: II 3, 4-9; II 4, 127-131

fr. 126: II 6 passim

fr. 138: II 1, 391-392; II 3, 64-65

fr. 202: I 7, 1-50

fr. 210: I 4, 90-131

fr. 211: I 4, 94-95

Posid. (ed. Theiler)

fr. 75: I 4, 94-95

fr. 274: I 8, 159-163

fr. 275: II 7, 11-14

fr. 276: I 1, 3-16

fr. 277: I 1, 43-54

fr. 278: I 1, 68-80. 89-103

fr. 279: I 1, 159-192

fr. 280: I 2, 1-19

fr. 281: I 2, 36-40

fr. 282: I 4, 30-43

fr. 283: I 4, 90-131

fr. 284: I 4, 132-146

fr. 285: I 4, 197-213

fr. 286: I 5, 114-145

fr. 287: I 7, 1-49

fr. 288: I 7, 121-I 8, 18

fr. 289: I 8, 79-99

fr. 290a: II 1, 2-524

fr. 291: II 3, 61-II 4, 107

fr. 292: II 5, 1-7

fr. 293: II 6, 168-191

fr. 294: II 7, 1-4

Psell., Mich.

de omnif. doct.

120, 2-3 (= Test. Byz. 2a): I 1, 20-149

INDEX AVCTORVM

- 153, 10-11 (= Test. Byz. 2b): I 1, 20-149
 in Aristot. phys.
 III 4, 203b 27-30 (= Test. Byz. 1): I 1, 81-86
- Ptol.
 synt. math. (ed. Heiberg, Vol. I)
 lib. I
 11, 24-12, 18: II 1, 426-428
 13, 3-7: II 1, 51-53
 13, 3-9: II 1, 27-38
 c. 4: I 5 passim
 15, 2-8: I 5, 39-44
 15, 16-17: I 5, 77-84
 15, 18-19: I 5, 54-55
 16, 13-18: I 5, 114-124
 c. 5: I 6 passim
 20, 7-12: I 8, 32-37
 20, 13-19: I 8, 57-58
 20, 20-21, 6: I 8, 40-41. 124-126
 22, 22-23, 3: I 1, 161-168
 23, 9-11: I 1, 191-192
 23, 12-14: I 1, 221-224
 27, 20-29, 16: I 2, 46-52
 lib. II
 c. 6: II 1, 440-444
 102, 9-16: I 4, 142-146
 107, 10-16: I 4, 139-141
 107, 16-20: I 7, 75-76
 109, 17-20: I 4, 23-24
 113, 12-15: I 4, 197-199
 114, 9-11: I 4, 208-213. 222-223
 116, 21-117, 3: I 4, 133-138
 116, 21-117, 9: I 4, 219-231
 lib. III
 233, 21-24: I 4, 44-48
 237, 20-238, 3: I 4, 44-48
 c. 9: I 4, 72-89
 lib. IV
 266, 1-4: I 8, 100-101
- Pytheas (ed. Mette)
 14: I 4, 194-231
- Schol. in Arat. Vet. (ed. Martin)
 289, 3-8: I 2, 10-11
 289, 6: I 2, 8
 304, 3-5: I 4, 23-24
 305, 9-306, 5: I 4, 23-24
- 320, 13-15: II 1, 316-324
 410, 8-13: II 1, 106-107
 411, 6-10: II 1, 106-107
- Seneca
 quaest. nat.
 I 6, 5: II 1, 34-36; II 6, 178-187
 I 11, 3: II 6, 171-173
 I 12, 2: II 6, 171-173
 II 5, 1-2: I 8, 79-81
 IVB 11, 3: I 7, 121-130
 V 10: I 4, 119-124
- Sext. Emp.
 adv. math.
 V 11: I 4, 82
 X 7: I 1, 152-155
 X 8: I 1, 25-33
- Simplic.
 in cael.
 284, 21-23: I 1, 81-83
 in cat.
 142, 31-34: I 1, 161-168
- Symeon Seth
 de ut. corp. cael.
 111, 1-5: I 4, 94-95
 conspect. rer. nat.
 20, 4-12: I 5, 114-124
 21, 3-10: I 6, 9-15
 21, 11-15: I 6, 22-32
 21, 16-22, 3: I 7 passim
 50, 11-51, 10: II 2, 19-28
 52, 4-10: II 1, 269-282
 72, 17-73, 2: II 6, 178-187
- SVF
 vol. I
 99: I 1, 91-92. 191-192
 514: II 1, 509-510
 vol. II
 132: I 1, 141-142
 241: I 5, 23-25
 245: I 5, 23-25
 331: I 1, 141-142; II 5, 100-101
 455: I 5, 129-134
 487: I 1, 120. 141-142
 501: I 1, 152-155
 502: I 1, 68-69
 503: I 1, 18-19. 86-88. 108-109
 504: I 1, 18-19

INDEX AVCTORVM

520: II 5, 100-101
 527: I 1, 4-5. 116-119. 161-168; I 5, 126-128. 134-135; II 3, 95-97
 528: I 1, 4-5. 6-7. 68-69
 529: I 1, 3-7
 534: I 1, 7-17
 535: I 1, 104-106
 536: I 1, 115
 537: I 1, 20-38. 43-48
 538: I 1, 113-149
 539: I 1, 150-152
 540: I 1, 96-103
 541: I 1, 64-67
 545: I 1, 6-7. 68-69
 546: I 1, 68-74
 552: I 1, 89-90. 96-99
 553: I 1, 96-99
 554: I 1, 91-92
 556: I 1, 161-168
 557: I 1, 150-152. 153-166
 558: I 6 passim
 572: I 8, 79-99
 580: I 1, 116-119; II 1, 334-338
 596: I 1, 43-44
 609: I 1, 46-48
 610: I 1, 46-48
 638: I 1, 4-5
 648: I 5, 16-19
 649: I 1, 209-213
 650: I 2, 4-9; I 5 passim; II 2, 27-28
 651: I 1, 193-201
 658: I 4, 128-130
 666: II 1, 286-287
 668: I 2, 37-39; II 1, 334-338
 669: I 2, 37-39
 670: I 2, 37-39
 677: II 5, 95-96
 678: II 6 passim
 690: I 8, 79-81
 864: II 1, 58-60
 866: II 1, 58-60; II 6, 182
 867: II 1, 58-60
 1009: I 5, 139-144
 1115: II 1, 421-422
 1126: II 1, 421-422

Strabo

I 1, 20: I 5, 114-124
 II 2, 2: I 1, 197-201; I 7, 45

II 2, 3: I 4, 105-109. 132-146
 II 3, 3: I 4, 105-109; I 7, 121-130
 II 5, 2: I 1, 191-192
 II 5, 5: I 7, 121-130
 II 5, 7: I 7, 75-76. 110
 II 5, 8: I 4, 222-223
 II 5, 24: I 7, 14-15
 II 5, 34: I 7, 110
 II 5, 37: I 4, 132-146
 II 5, 38-42: II 1, 440-444
 II 5, 43: I 4, 132-146
 III 1, 5: II 1, 27-38. 459-461
 III 2, 5: I 4, 119-124

Themist.

in phys.

130, 13-17: I 1, 96-99

Theon. Smyrn.

expos.

120, 10-122, 16: I 5 passim
 121, 5-12: I 5, 39-44
 121, 19: I 7, 28
 122, 11-16: I 1, 191-192
 122, 17-123, 4: I 5, 114-124
 124, 7-127, 19: I 7, 121-130
 124, 10-12: I 7, 110
 135, 12-21: II 7, 1-4
 135, 21-136, 9: I 2, 20-42
 136, 25-137, 6: II 7, 5-7
 153, 6-12: I 4, 44-48
 153, 16-158, 11: I 4, 49-71
 193, 23-198, 8: II 6 passim
 194, 8-13: II 7, 1-2
 195, 5-197, 7: II 2, 19-30
 197, 10: II 1, 341-342

Triclin., Demetr.

lun. (ed. Wasserstein)

61-62: I 2, 37-39

Vitruv.

de arch.

I 6, 9: I 7, 110
 IX 1, 15: I 2, 17-19
 IX 2, 1: II 4, 1-17

Xenophon

Cyr.

VII 6, 17-18: II 1, 156-160

INDEX DEFINITIONVM

INDEX DEFINITIONVM

- ἀνταρκτικός/ἀρκτικός κύκλος I 1, 197–201; I 3, 26–27; I 4, 226–228
 ἄστρα ἀπλανῆ I 2, 4–6; I 3, 44–46; πλανώμενα I 2, 6–9. 12
 διάμετρος I 7, 118–120; II 1, 321–322; cf. I 5, 62–63
 ἔκλειψις ἡλιακή II 3, 4–7; II 4, 127–131; σεληνιακή II 4, 131–135; II 6, 1–3. 194–195
 ζωδιακός I 2, 46–52; I 4, 30–35
 ζῶναι I 1, 201–208
 ἰσημερινός I 1, 193–194; I 3, 56–57; I 4, 229–230
 κόσμος I 1, 4–5
 κύκλος, μέγιστος I 3, 56–57; I 7, 16–17
 μεσημβρινός I 7, 9–12
 ὀρίζων I 4, 228–229
 τόπος I 1, 18–19
 τροπικοί κύκλοι I 1, 194–196

INDEX NOMINVM

- Αἰγύπτως I 8, 155
 Ἀθῆναι II 1, 157
 Αἰγύπτιος II 1, 191; II 6, 154
 Αἰθιοπία I 4, 93. 107; II 1, 441
 Αἰθίοψ I 5, 47
 Ἀλεξάνδρεια I 7, 8. 13. 22. 34. 35. 37. 39. 46. 52. 66. 68. 76. 80. 91. 95. 103. 106. 108. 112. 115; II 1, 442; II 3, 16. 22. 23. 24. 26. 27. 72
 Ἀλεξανδρεὺς I 7, 41
 Ἀραβία II 1, 374
 Ἄρατος I 3, 40; I 7, 30; II 1, 315
 Ἀργώ I 7, 29
 Ἄρης I 2, 26; I 8, 49; II 7, 3. 9
 Ἀριστοτέλης I 1, 81
 Ἄρτεμις II 5, 89
 Ἀρτεμίσια, τὰ II 5, 84
 Ἀσία II 1, 382
 Ἀφροδίτη I 2, 31. 34; II 7, 2. 5. 9
 Ἀχαΐα I 8, 149
 Ἀχαιοί II 1, 469; (Hom.) II 1, 479. 481
 Βηρωσσός II 4, 1
 Βρεττανία I 4, 197. 203; II 1, 444
 Βρεττανοί I 5, 48
 Δημήτρια, τὰ II 1, 500
 Δίδυμοι I 4, 65. 67; II 5, 118. 119. 123. 125
 Δράκων I 3, 41; I 5, 59. 61. 65
 Ἑλίχη I 3, 41
 Ἑλλάς I 7, 29; II 1, 156. 158. 161. 165
 Ἕλληνες I 4, 177
 Ἑλληνικός I 3, 39
 Ἑλλήσποντος II 1, 442; II 3, 16. 22. 23. 25. 27. 29. 30. 73
 Ἐπίκουρος II 1, 2. 420. 422. 467. 482. 523
 Ἐρατοσθένης I 7, 3. 49. 64. 110; II 1, 294
 Ἐρμῆς I 2, 35; II 7, 3. 5. 8
 Ἑσπερος I 2, 33
 Εὐρώπη II 1, 382
 Ἑωσφόρος I 2, 33
 Ζεὺς I 2, 24; II 7, 4. 10; μὰ Δία II 1, 37. 410. 521; II 2, 1; II 3, 35; II 4, 17; II 5, 20; νῆ Δία II 1, 467
 Ἥλις I 8, 149
 Ἡράκλειτος I 8, 7; II 1, 504
 Ἡρακλῆς II 1, 508. 520; Ἡράκλειος II 1, 521
 Θεραΐτης II 1, 468. 484. 491. 493
 Θεσμοφοριάζουσαι II 1, 500
 Θούλη I 4, 208. 222
 Ἰβηρες I 5, 39. 42. 78; II 1, 459
 Ἴλιον II 1, 471
 Ἰουδαϊκός II 1, 501
 Ἰππαρχος II 1, 341

INDEX NOMINVM

- Τχθυοφάγοι* II 1, 373
- Κάνωβος* I 7, 28
- Καρκίνος* I 4, 197. 211. 215; I 5, 60. 62. 65; I 7, 72; I 8, 155; II 1, 212. 270
- Κελτοί* II 1, 443
- Κλεομήδης* I 1, 1. 2; II 1, 1
- Κρόνος* I 2, 23; II 7, 4. 10
- Λεόντιον* II 1, 518
- Λιβύη* II 1, 378
- Λυγκεύς* II 1, 55
- Λυσιμαχία* I 5, 58. 60. 66. 68
- Μαιῶτις* II 1, 379. 444
- Μασσαλία* II 1, 443
- Μασσαλιώτης* (sc. *Πυθίας*) I 4, 209
- Μερὸν* II 1, 441
- Μινδυρίδης* II 1, 519
- Νεῖλος* I 4, 109; I 8, 7. 15
- Ὀδυσσεύς* II 1, 470. 471. 493
- Ὅμηρος* I 8, 59; II 6, 21; *Ὀμηρικός* II 1, 467
- Πέρσης* (= *Ξέρξης*) II 1, 156; *οἱ Πέρσαι* I 5, 37. 43. 78; *Πέρσαι* II 1, 159. 161. 165
- Πόντος* II 6, 174
- Ποσειδώνιος* I 4, 94. 110. 113. 115; I 7, 2. 4. 18. 27. 48; II 1, 54. 273; II 4, 98; II 7, 14
- Πυρόεις* I 2, 26
- Πυθαγόρας* II 1, 504
- Πυθίας* I 4, 208
- Ῥόδιος* I 7, 40
- Ῥόδος* I 7, 8. 13. 21. 32. 33. 37. 39. 46
- Ῥώμη* II 1, 443
- Σαρδανάπαλος* II 1, 508. 519
- Σκορπίος* I 8, 48
- Σκυθικός* II 1, 379
- Σοῦσα* II 1, 157
- Στίλβων* I 2, 35; II 7, 5
- Σύνη* I 4, 93; I 5, 59. 60. 66. 68; I 7, 52. 66. 68. 71. 77. 86. 103. 106. 108. 115; II 1, 211. 270
- Συνηίτης* I 5, 47
- Σωκράτης* II 1, 505; *Σωκρατικός* I 5, 18
- Ταῦρος* I 8, 48
- Τοξότης* I 4, 66. 68; II 5, 118. 121. 127. 130
- Υάδες* I 8, 49
- Φαέθων* I 2, 25
- Φαινόμενα* (tit.) I 7, 30
- Φαίνων* I 2, 22
- Φιλαινίς* II 1, 518
- Φωσφόρος* I 2, 34; II 3, 38; II 7, 6
- Χαλδαῖος* II 6, 154

INDEX VERBORVM

- ἀγαθός* (comp.) *βελτίων* I 7, 2
- ἄγαν* II 1, 144
- ἀγαπᾶν* II 1, 413
- ἀγγεῖον* I 1, 82. 86
- ἀγειν* (Hom.) II 1, 481; (geom.) I 5, 64; I 7, 97; *ἀ. τὴν ἡσυχίαν* II 1, 475
- ἀγνοεῖν* II 1, 285
- ἀγορητής* (Hom.) II 1, 491
- ἀδελφός* I 1, 230
- ἀδελος* I 2, 21; II 1, 6
- ἀδύνατος* I 1, 80. 91. 266; II 1, 82. 87. 88. 96. 108. 336; II 4, 10. 33. 35. 37; II 6, 123. 166
- ἀειφανής* I 1, 201; I 3, 11. 24. 25. 26. 32. 68; I 4, 161. 212. 213. 215. 221. 227; I 5, 88
- ἀερομυγής* II 1, 337; II 3, 88; II 5, 2. 6
- ἀήρ* I 1, 34. 77. 116. 118. 119; I 2, 37; I 4, 105. 117. 122. 125; I 8, 84. 86. 90. 96; II 1, 14. 19. 29. 30. 33. 40. 43. 51. 129. 130; II 3, 84; II 4, 78. 84. 86. 88. 91. 103; II 6, 143. 168. 174. 175. 188; (plu.) II 1, 383

INDEX VERBORVM

- ἀθλίως* II 1, 423
ἀθροίζειν II 7, 13
ἀθρόος I 4, 42; (comp.) I 4, 39
αἰθήρ I 1, 117 bis; I 2, 38; I 4, 87; I 5, 134; II 3, 84. 89; II 4, 11
αἱματώδης II 1, 133
αἰρεῖν I 1, 269; (Hom.) II 1, 480
αἶρειν I 1, 27; I 5, 127
αἶρεσις I 1, 81; II 1, 2. 415. 419; = *δόξα* II 4, 21. 30
αἰσθησις (plu.) I 1, 74; *τὰ κατὰ τὴν αἰσθησιν φανταζόμενα* I 1, 174; *πρὸς αἰσθησιν* I 4, 73; II 5, 56
αἰσχιστος (Hom.) II 1, 470
αἰσχύνεσθαι II 1, 504
αἰτία I 1, 270; I 2, 81; I 3, 2. 111; I 4, 30; II 3, 65; II 4, 123; II 5, 41. 103; II 6, 121
αἴτιος I 4, 36. 151; I 5, 239; I 8, 122. 145; II 1, 50. 364. 368. 377. 386. 392. 399
ἀκαριαῖος I 8, 42
ἄκαρπος II 1, 372
ἀκίνητος II 1, 112
ἀκμή (sc. *θέρονος*) I 4, 108
ἀκολουθεῖν I 1, 106; II 1, 87. 109. 119. 351
ἀκολουθία κατὰ τὴν φαινομένην ἀκολουθίαν I 5, 5
ἀκόλουθος I 7, 5; II 1, 5. 81. 103; *ἀκολούθως* I 4, 193; I 5, 89
ἀκούειν I 1, 73
ἀκριβής *ἀ. λόγος* I 1, 241; I 4, 72; (superl.) I 4, 88; *κατὰ κάθετον ἀκριβῆ* I 7, 74; *ἀκριβῶς* I 7, 36; I 8, 39. 40; II 2, 9; II 6, 19. 125. 129
ἀκριτόμυθος (Hom.) II 1, 491
ἄκρος *ἄκρον τοῦ γνώμονος* I 7, 79. 87. 98; I 8, 71; *ἄκρον σκιᾶς τοῦ γνώμονος* I 7, 90. 99. 101; I 8, 63; *ἄκρον (σκιᾶς τῆς γῆς)* II 5, 18; II 6, 24; *τὰ ἄκρα* (sc. *ζωνῶν*) I 1, 210; *ἄκρον τῆς περιφερείας* I 5, 65
ἀκρώρεια I 5, 115; II 1, 222
ἀκτίς (*ἡλίου*) I 4, 127; (piu.) I 1, 247; I 8, 145. 151. 152 (del.); II 1, 195. 220. 223. 369; II 4, 39. 77. 81. 96. 101. 104. 106; II 5, 5; II 6, 172; *ἀ. ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν* (vel *ὀμμάτων*) II 1, 32; II 6, 175. 189; *ἀ. ἀπὸ τῆς ὄψεως* II 1, 59
ἀκωλύτως II 6, 181
ἀλαζονεύεσθαι II 1, 476. 482. 486
ἀλήθεια II 1, 352. 411. 462. 488; *κατ' ἀλήθειαν* (opp. *κατὰ φαντασίαν*) II 1, 58. 62. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 73; II 3, 82
ἀληθής I 5, 21. 24; I 6, 4. 7; II 1, 420
ἄλλοιός II 1, 131; (comp.) I 3, 13; II 1, 35
ἄλλοιούν II 4, 26
ἄλλος παρ' ἄλλοις (*κλίμασι* vel *οἰκουσί*) I 1, 199; I 4, 167; II 1, 21. 432. 445; *ἄλλως* I 1, 188; I 5, 134; II 3, 4; II 6, 72. 81. 194
ἄλογος ἄλογα ζῶα I 1, 269; (comp.) II 1, 25; *ἀλόγως* I 7, 122
ἄμα (c. dat.) II 4, 71. 83. 87. 91
ἄμαθία II 1, 452
ἄμαυρός (comp.) II 3, 93. 94; II 6, 103. 105
ἀμβλύς πρὸς ἀμβλείας γωνίας II 5, 74
ἀμείβειν I 2, 25. 68
ἀμέλει ὥσπερ ἄ. I 1, 53; II 1, 34; II 3, 57; *ὅπερ ἄ.* I 4, 201
ἀμετάβατος II 1, 112 bis
ἄμετρος (superl.) I 4, 193
ἄμπωτις (plu.) II 1, 392; II 3, 65
ἀμφίκυρτος II 5, 30. 75. 90
ἀμφίσκιος I 4, 133. 142
ἄμφοδος II 1, 198. 202. 209
ἀμφορεύς I 8, 5. 14. 15
ἀμφοτέρως II 5, 56; II 6, 118. 128. 131. 133. 135. 146. 166
ἄμφω I 4, 10. 14; II 5, 67
ἄν duplicatum I 1, 52; II 4, 59–60
ἀνά II 7, 3. 4 bis
ἀναγινώσκειν I 4, 204
ἀναγκαῖον (*ἐστί* vel *rarius γίνεται*) I 1, 64. 132. 148. 163. 168. 222. 268; I 5, 103. 126; I 6, 4. 7. 41; I 8, 37. 55; II 1, 241; II 2, 23. 26; II 3, 32; II 6, 75; (superl.) I 4, 204; I 5, 28. 144; II 1, 11. 74; II 6, 44
ἀναγκαίως I 1, 17. 155. 249; I 2, 3. 7. 74; I 3, 29. 34. 42. 64. 82. 91; I 4, 74. 157. 218; I 5, 21. 137; I 7, 68. 74. 107. 113; I 8, 63. 134; II 1, 33. 60; II 3, 9.

INDEX VERBORVM

- 28; II 5, 51. 106. 124. 145; II 6, 7. 11. 48. 61. 65. 106
- ανάγκη* I 1, 44; I 4, 173; I 5, 137; I 7, 25. 38
- ἀνάγειν* (geom.) I 7, 90. 100
- ἀναγράφειν* II 6, 152. 154
- ἀναδεῖν* II 1, 513
- ἀναθυμίασις* I 5, 127
- ἀναίσχυντος* (superl.) II 1, 517
- ἀνάκλασις* II 4, 35. 36. 37. 38; *κατ' ἀνάκλασιν* II 1, 394. 395; II 4, 30. 33. 42. 44. 47. 48. 50. 56. 58. 70. 76. 79
- ἀνακραύγασμα* (Epicur.) II 1, 497. 519
- ἀναλογεῖν* I 4, 183
- ἀναλογία* I 7, 59; II 1, 248. 435; II 4, 51
- ἀνάλογος* τὸ ἀνάλογον II 3, 43; II 5, 132; II 6, 77; *ἀναλόγως* I 4, 68. 86; I 5, 44. 49
- ἀναλύειν* I 1, 43; I 8, 84. 87. 88. 89
- ἀναπέμπειν* I 8, 80. 94
- ἀναπληροῦν* I 4, 28
- ἀναπόδεικτος* *πέμπτος* *ἀναπόδεικτος* (log.) I 5, 25; I 6, 3
- ἀνατέλλειν* I 4, 81; I 6, 14. 26. 28; I 8, 53. 54; II 1, 7. 9. 20. 22. 24. 46. 137. 206. 236. 433. 445. 464; II 2, 13. 17; II 4, 88
- ἀνατολή* I 4, 84. 86; I 8, 54; plu. I 6, 23; II 1, 199; *ισημερινή ἀ.* II 1, 198; *θεριναὶ ἀνατολαί* I 6, 29; *χειμεριναὶ ἀνατολαί* I 6, 31; *ἀπ' ἀνατολῆς* II 1, 205; II 6, 42; *ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ* I 4, 77. 80; *κατὰ τὴν ἀνατολήν* II 1, 17; *πρὸς (τῇ) ἀνατολῇ* I 1, 156; I 6, 4-5. 9. 19; *πρὸς ἀνατολήν* II 6, 39. 40. 43-44
- ἀνατολικός* II 1, 464. 465
- ἀνατρέχειν* I 2, 63. 67; I 3, 84. 90
- ἀναφέρειν* I 4, 78. 83. 84
- ἀναφῆς* I 1, 22. 65
- ἀναχώρησις* I 4, 40
- ἀναψύχειν* I 4, 107. 117. 121
- ἀνάψυξις* I 4, 104. 125
- ἀνιέναι* I 5, 119
- ἀνεκνόητος* II 1, 181
- ἀνέρχεσθαι* I 8, 56; II 1, 183. 188; II 6, 13. 51
- ἀνευρίσκειν* II 1, 357
- ἀνέχειν* II 4, 71
- ἀνῆρ* II 1, 411. 431. 521; (Hom.) II 1, 173. 471
- ἀνθήλιος* II 6, 173
- ἀνθρώπινος* II 1, 83
- ἄνθρωπος* (= Epicurus) II 1, 358; (plu.) I 1, 216; II 1, 157. 367. 410. 524
- ἀνίσσθαι* I 8, 153
- ἄνισος* I 4, 60. 64. 181. 187. 194; II 5, 55
- ἀνίσχειν* (= ἀνατέλλειν) I 3, 11; I 4, 228; I 5, 37; I 6, 25. 29; I 8, 50; II 1, 13. 21. 27. 250; II 2, 16
- ἄνοδος* II 1, 14
- ἀνόητος* II 1, 144; (comp.) II 1, 451
- ἀνταρκτικός* (κύκλος ἐν οὐρανῷ) I 1, 198. 208; I 3, 27. 67
- ἀνταύγεια* *κατ' ἀνταύγειαν* II 4, 25
- ἀντεστραμμένως* I 3, 70
- ἀντεύκρατος* ἡ ἀ. ζώνη I 1, 219. 225. 266. 273; I 3, 18. 69. 108; I 4, 141; (plu.) I 3, 113
- ἀντιβλέπειν* II 1, 130
- ἀντικρύ* I 1, 226; I 5, 82; *κατὰ τὸ ἀ.* II 1, 263
- ἀντιλαμβάνειν* I 8, 96; (med.) 'sensibus percipere' I 1, 36
- ἀντιλέγειν* I 4, 113
- ἀντιμαρτυρεῖν* II 4, 13
- ἀντίπους* οἱ ἀντίποδες I 1, 218. 221. 224. 228. 229. 233 bis. 258. 262
- ἀντιστρέφειν* I 1, 232. 258. 271; I 3, 111
- ἄντοικος* οἱ ἄντοικοι I 1, 218. 220. 228. 233. 234. 252. 262
- ἄντωμος* I 1, 220
- ἄνυδρος* I 1, 84; II 1, 372
- ἀνύειν* I 2, 27; II 1, 150
- ἄνω* I 1, 150. 154; I 8, 96
- ἄνωθεν* II 1, 41
- ἀξιόλογος* I 2, 49; I 4, 127. 174. 184. 243; I 8, 6. 8. 9; II 3, 74
- ἄξιος* (comp.) II 1, 510; *ἀξίως* II 1, 180
- ἀξιούν* II 1, 489. 505. 507
- ἀξίωμα* II 1, 269
- ἄξων* I 4, 161. 164
- δοίκτητος* I 1, 189. 210; I 4, 93. 99; II 1, 362
- ἀόρατος* I 1, 201
- ἀπαθής* II 4, 23. 29

INDEX VERBORVM

- ἀπαιδευσία* II 1, 15
ἀπαντᾶν (absol.) I 5, 35; II 6, 77. 149.
 188; (c. dat.) II 6, 26. 40. 44
ἀπαρτίζειν I 2, 23. 30. 41
ἄπας I 5, 110. 124; II 1, 376. 426
ἀπάντη II 1, 142
ἀπεικάζειν I 2, 14; II 1, 468
ἀπειράκις II 1, 155. 165. 265
ἀπειρία I 1, 107
ἀπειρομεγέθης II 1, 85. 360
ἄπειρος (notio infiniti) I 1, 9. 109. 110;
ἀ. κόσμος I 1, 7; *ἄπειρον* (τὸ ἔξω τοῦ
κόσμου κενόν) I 1, 105 bis. 122. 123.
 129. 135. 148. 150; *ἄπειρον σῶμα* I 1,
 106. 107; *ἄπειρα σώματα* I 1, 138;
ἄπειροι ἐτερότητες κενῶν I 1, 147;
ἄπειροι μεσημβρινοί I 7, 12; *ἄπειροι*
μυριάδες II 1, 135; *εἰς ἄπειρον* I 1, 18.
 113; II 2, 22; *ἐπ' ἄπειρον* I 1, 97; I 8,
 88; *μέχρις ἀπείρου* I 1, 137. 145; II 1,
 248–249; *ἀπείρω (μείζων)* II 1, 71. 74.
 241
ἀπέρατος II 1, 164. 181
ἀπεργάζεσθαι I 5, 128
ἀπέχειν I 7, 35; II 1, 17. 351. 463; II 3,
 40; II 5, 115
ἀπιέναι I 4, 143; I 5, 49; I 6, 15; II 3, 25
ἀπλανής ἀπλανή (ἄστρα) vel ἀπλανεῖς
(ἀστέρες) I 2, 12. 14. 20; I 3, 45; I 8, 4.
 25. 28. 30; II 3, 36. 54. 58
ἄπλετος I 2, 20; II 1, 435. 451
ἀπλοῦς ἀπλή κίνησις I 2, 63; (comp.)
c. δόξα I 7, 4; *c. λόγος* II 1, 304; (su-
 perl.) *c. ἐπίνοια* (sc. τοῦ κενοῦ) I 1, 65;
c. κίνησις I 2, 4; *ἀπλῶς* I 1, 6. 67; I 3,
 11; I 4, 227; II 1, 121; II 4, 47; opp.
πάντως II 5, 97–98; (comp. adv.) I 1,
 175
ἄπλωτος I 1, 264
ἀποβάλλειν I 7, 76. 112
ἀποβλέπειν ἀ. εἰς II 1, 131; *ἀ. πρὸς*
 II 4, 75
ἀπόγειος (comp.) II 6, 85
ἀπογινώσκειν II 3, 43
ἀποδεικνύναι I 7, 69
ἀπόδειξις I 5, 124; I 7, 6; I 8, 18
ἀποδημεῖν II 5, 97
ἀποθνήσκειν II 1, 429
ἀποκαθιστάναι II 7, 9
ἀποκλίνειν I 1, 178; I 4, 141. 144; I 5,
 136; I 6, 24. 27
ἀπόκλισις I 4, 127; I 6, 30; *ἐν ἀποκλίσει*
 I 1, 179
ἀποκορυφουῖν II 6, 10. 97. 99
ἀποκρύπτειν I 3, 14. 27. 29; I 5, 50. 121;
 I 8, 39; II 2, 8. 11
ἀπολαμβάνειν I 8, 44
ἀπολείπειν I 1, 82. 145; II 1, 400; II 5,
 67; (pass.) I 1, 41. 63; II 1, 179
ἀπολλύναι II 1, 422
ἀπομηκύνειν τὰ ἀπομεμηκυμένα κατὰ
τὸ σχῆμα σώματα I 1, 166
ἀπονέμειν II 1, 486
ἀποπάλλειν II 4, 24. 31
ἀποπέμπειν I 4, 201; I 6, 11; I 8, 21.
 159; II 1, 31. 137. 217. 223. 369; II 3,
 8. 38; I 4, 42. 49. 53. 60. 65; II 6, 7.
 172
ἀπορεῖν I 8, 79
ἀπορία II 6, 123. 140. 150
ἄπορος II 4, 81
ἀπόστασις I 3, 49. 51; I 6, 13; II 1, 65;
 II 3, 43
ἀπόστημα II 1, 264; II 6, 180
ἀποσφύζειν II 5, 117
ἀποτείνειν I 5, 132; (Arat.) II 1, 316
ἀποτελεντᾶν II 6, 94
ἀποτελεῖν II 5, 40. 69. 78
ἀποτομή II 5, 62. 120. 122. 136. 138;
 II 6, 60. 63. 67. 87
ἀποφαίνειν II 1, 485; (med.) I 4, 96. 98;
 I 5, 16; II 1, 454; II 6, 121
ἀπόφασις II 1, 5
ἀποφθείρειν II 1, 511. 517
ἀποχεῖν II 1, 59. 258; II 5, 110. 113;
 II 6, 175
ἀποχωρεῖν (opp. *προσιέναι*) I 4, 91; I 8,
 143. 154; II 5, 22; (opp. *προσέρχε-
 σθαι*) II 5, 11
ἀποχώρησις II 5, 27
ἄρα passim, v. ὅθεν
ἀργύρωμα II 4, 20
ἀρετή II 1, 411
ἀριθμός II 5, 99
ἀριστεύς II 1, 477. 485
ἀρκεῖν II 1, 177
ἀρκτικός (κύκλος ἐν οὐρανῷ) I 1, 198.
 203. 204; I 2, 80; I 3, 10. 25. 26. 42.

68. 75; I 4, 166. 168. 171. 174. 210.
222. 223. 224. 226. 231; I 5, 46. 89; d.
πόλος I 5, 85; ἀπό τῶν ἀρκτικῶν I 7,
31; II 1, 205; ἐπὶ τὰ ἀρκτικά I 4, 214
ἀρκτος (opp. μεσημβρία) I 4, 76; ἀπ'
ἀρκτων I 5, 51; πρὸς (τῇ) ἀρκτῶ I 1,
158; I 4, 173; I 5, 50–51. 108; I 6, 5.
22; I 7, 77; πρὸς ἀρκτον I 3, 39; I 4,
154. 158; I 5, 49; II 6, 50. 54; ὑπὸ ταῖς
ἀρκτοῖς 'sub polis' I 2, 78
ἀρμόζειν II 1, 397
ἀρουρα (Hom.) I 8, 61; II 6, 23
ἀρτι II 1, 319
ἀρχή I 5, 34; II 5, 123; ἀρχὴν λαμβάνειν
I 1, 242; I 4, 19–20; I 7, 31–32; 'prin-
cipia' II 1, 406; τὴν ἀρχήν (adv.) II 1,
456
ἀρχιερεύς II 1, 506
ἀρχεσθαι II 3, 24; II 6, 42
ἀρωματοφόρος II 1, 374
ἀσαφής I 1, 159; (comp.) I 7, 50
ἀσκίος I 7, 73; II 1, 198. 207. 211. 271
ἀσκόπως II 4, 105
ἀσπάζεσθαι II 1, 425
ἀστεριαῖος I 8, 31; II 3, 46
ἀστήρ I 3, 45; I 8, 23. 46. 50; II 1, 119;
II 3, 34. 53. 57. 58. 82; d. τοῦ Κρόνου
I 2, 23; (= Κάνωβος) I 7, 28. 35; v.
ἀλανής
ἀστρολογεῖν II 1, 408
ἀστρολογία II 1, 523
ἀστρολόγος II 1, 340; II 3, 70; II 5, 81;
II 6, 151
ἀστρον I 2, 4. 37; I 3, 26. 33. 43; I 4,
162. 168; I 5, 40. 50. 88; I 8, 4. 32.
103; II 1, 427. 451; II 3, 68. 86. 90. 96.
100; II 5, 1; II 6, 13. 101. 102; v.
ἀπλανής, πλανᾶσθαι
ἀσχήμων II 1, 514
ἀσώματος I 1, 141; d. ἐπιφάνεια I 1,
120; ἀσώματον κενόν I 1, 22. 65. 150;
d. χρόνος II 5, 100. 101
ἄτακτος I 2, 44; (comp.) I 2, 26
ἄτε I 6, 18; I 7, 77; II 1, 417
ἄτη (plu.) II 1, 498
ἀτμός I 1, 45; I 8, 89
ἀτοπία I 1, 147; II 1, 114
ἄτοπος II 1, 11; (superl.) II 1, 426
ἀτρεκής II 1, 213. 271; II 5, 79
αὐγή (Arat.) II 1, 316; (plu.) (τοῦ ἡλίου)
I 4, 201; II 3, 94; II 6, 28. 105;
(σελήνης) II 4, 23. 30
αὐξεσθαι I 3, 86. 104; I 4, 14. 18; II 1,
79. 365. 401; II 4, 7; II 5, 33
αὐξησις I 3, 2. 92; I 4, 18; c. μείωσις I 1,
238. 257. 261. 272; I 3, 112. 113; I 4,
183. 195. 233; (rhet.) κατὰ θαυμαστικὴν
αὐξησιν II 1, 176; a. (τῆς σελήνης)
II 4, 136; II 5, 80
αὐτάρ (Hom.) II 1, 317
αὐτάρκης I 8, 161; αὐτάρκως II 3, 67
αὐτόθεν I 5, 5
αὐτός αὐτὸ τοῦτο I 1, 52. 55–56; I 8,
160; II 1, 388; II 2, 5; τὸν αὐτὸν τοῦ-
τον I 2, 33–34
ἀφανής I 3, 16. 20. 24. 32. 73; I 4, 162;
I 5, 51; II 3, 30
ἀφανίζειν (med.) I 1, 200 bis; II 1, 401;
II 4, 14. 17. 82; II 6, 40. 48. 65. 66
ἀφανισμός II 5, 78
ἄφατος I 4, 125; I 8, 93
ἀφίεσθαι II 1, 145. 189
ἀφικνεῖσθαι I 3, 39. 54; II 1, 161
ἀφιστάναι I 2, 79; I 4, 37. 102. 116. 118.
192; I 7, 41. 113; II 1, 262. 263. 265;
II 5, 141; II 7, 1. 5. 7
ἀφορᾶν II 3, 86; d. εἰς I 5, 92; II 1, 42;
d. πρὸς II 5, 26
ἄχρη I 4, 47
βάθος I 7, 124; I 8, 39. 44. 52. 55; II 4,
104; II 6, 186; κατὰ τὸ βάθος II 4, 55
βαθύς I 5, 14. 22. 76; (comp.) I 4, 206;
I 5, 92; (superl.) I 4, 105; I 5, 90
βαίνειν II 6, 144; (math.) I 7, 58. 61.
101. 104; οἱ ἐπὶ γῆς βεβηκότες I 1,
221; I 7, 10; sim. II 6, 147–148
βάλλειν (pass.; geom.) I 2, 47
βαρύς I 1, 192; (superl.) I 6, 42
βασιλεύς II 1, 476. 486
βάσις (γνώμονος) I 7, 80. 102; (κώνου)
II 1, 64. 67; II 3, 13; II 5, 109. 112.
114; (τριγώνου) II 1, 244. 245. 246.
247 bis. 253. 255. 259. 261
βέλος II 1, 149. 153. 155. 166
βιάζειν (med.) I 5, 136
βίος II 1, 424; II 6, 153
βλάβη II 1, 142

INDEX VERBORVM

- βλέπειν* β. *ἐπί* I 1, 222; β. *πρός* II 5, 27
βολή (Arat.) II 1, 316
βόρβορος II 1, 516
βόρειος I 1, 198; I 2, 49. 51–52. 54. 55. 56. 60. 69. 70. 71. 76; I 3, 8. 20. 30. 31. 36. 63. 67. 71; I 4, 4. 9. 15; II 5, 143. 144; II 6, 47. 51. 100; β. *ζώνη* I 4, 140; v. *πόλος*
βορρᾶς *πρός βορρᾶν* I 4, 141. 144
βούλεσθαι II 1, 420; II 6, 150
βραδύς (comp.) I 4, 86; *βραδέως* II 5, 131; II 6, 70; (comp.) II 1, 448; II 5, 106. 130. 135. 138
βραχύς I 4, 171; I 8, 82; II 3, 18; II 4, 113; (comp.) I 6, 10. 15; (superl.) I 3, 79; I 6, 16; II 3, 53; *διὰ βραχέων* I 1, 20
βροτός (Hom.) II 1, 473
γάρ καὶ *γάρ* e.g. I 1, 34. 49. 223. 232. 259; I 4, 204; I 5, 92; II 4, 84. 102; II 5, 92. 143; II 6, 80. 143. 173
γαργαλισμός (Epicur.) II 1, 497
γένος II 5, 61
γεωμέτρης I 7, 55. 57. 61
γεωμετρικός *γεωμετρική ἔφοδος* I 7, 3. 49
γῆ (opp. *ὑδωρ*) I 1, 118. 119; (opp. *θάλασσα*) I 1, 183; I 5, 114. 121. 122; I 8, 19; v. *δύναμις*, *στιγμιαῖος*, *σχῆμα*, *ὑπέρ*, *ὑπό*
γίνεσθαι I 5, 40; II 1, 158; II 5, 108; γ. *ἐν* I 7, 34. 72; II 3, 30
γινώσκειν I 4, 147; II 6, 163
γνώμων (sc. *ὥρολογίου*) I 7, 74. 77. 80 bis. 85. 88. 90. 95. 99. 101; I 8, 71. 74
γνώριμος *γνώριμον* (*ἐστί* vel *γίνεται*) I 1, 112. 128; I 7, 117; I 8, 32. 42; II 1, 115. 524; II 3, 56. 76. 100; II 4, 56. 71. 118; II 6, 107
γνώσις I 2, 21
γούν (in exemplis introducendis) I 1, 36; I 4, 197; I 5, 37; I 8, 83. 87. 148; II 1, 378; II 4, 85. 127
γραῖδιον II 5, 151
γραμμικός *γραμμικαὶ ἀποδείξεις* I 5, 124; I 8, 18
γράφειν I 1, 193. 196. 197; I 2, 50; I 3, 49 (del.); I 4, 4. 7. 11. 14. 169; I 7, 9. 12. 17; *ὁ γράψας* ('scriptor') II 7, 12
γραῶδης II 1, 459
γυνή II 1, 500
γωνία I 4, 36; I 5, 135; I 7, 58. 61. 96. 104; II 4, 57; *πρός ὀρθὰς γωνίας* I 4, 34; II 4, 67; *πρός ὀρθὰς* (sc. *γωνίας*) II 5, 70
δαιμόνιος II 1, 430; *δαιμονίως* I 4, 40
δάκρυον II 1, 497
δακτυλιαῖος II 3, 28. 37. 49
δακτύλιος II 6, 179. 184. 187
δάκτυλος II 3, 18. 38
δάς II 5, 84
δεῖ vel *δεήσει* e.g. I 1, 9. 22. 106. 126. 134. 143. 144. 200. 262; I 3, 44. 67 (em.); I 4, 110; II 1, 9. 69. 126. 231. 276. 278. 281. 355. 433. 450; II 6, 120; *ἔδει* (= *ἔδει ἄν*) I 4, 114
δεικνύναι I 1, 7. 79. 94; I 5, 103. 104. 105. 110; I 6, 7. 40; I 7, 3. 56. 60; I 8, 158; II 3, 4; II 6, 79. 82
δεῖν 'alligare' (Hom.) II 1, 481
δεκαπλασίον I 8, 13
δεξιός I 1, 151. 157; II 6, 14
δεσπότης I 1, 231
δέχεσθαι I 1, 23. 62. 67. 85; II 4, 25. 40. 41
δῆλος *δῆλον* (*ἐστί* vel *γίνεται*) I 1, 8. 68; I 6, 9; II 1, 99. 237; II 3, 13. 20. 31; II 5, 82; II 6, 106; *δῆλον ποιεῖ* II 6, 114
δηλοῦν I 8, 59; II 1, 158. 178. 180; II 6, 86
δημιουργός I 8, 98
δηποτοῦν I 1, 178
δήπου οὐ *δήπου* I 1, 56; I 8, 121
διαβεβαιοῦν (med.) I 5, 18
διαδέχεσθαι II 1, 159
διαδοχή II 1, 160
διαzeugnύναι τὸ *διαzeugμένον* (log.) I 5, 21. 24; I 6, 3
διαίρειν e.g. I 1, 214; I 3, 59; I 4, 10. 63. 134. 229. 239; I 7, 20. 23. 25; I 8, 117. 131; II 1, 77. 327
διακαίειν I 2, 74; II 1, 361; (pass.) I 1, 270; I 2, 81; I 4, 97; I 8, 141; ἡ *διακε-*

INDEX VERBORVM

- καυμένη (ζώνη) I 1, 212. 266; I 3, 7.
19. 22. 114; I 4, 180. 184. 234
- διακεῖσθαι II 1, 423
- διακόσμησις I 1, 4
- διακρίνειν II 5, 43
- διαλεκτικός I 5, 24
- διαμένειν I 3, 88. 98; I 5, 14
- διαμετρεῖν I 5, 66; I 8, 47. 62; II 5, 18.
30. 34; II 6, 10. 14. 17. 25. 31. 38. 52.
125. 129. 133. 160
- διάμετρος I 4, 56. 59. 62. 164; I 5, 58.
63. 66. 69. 70 bis. 142. 144; I 7, 118;
I 8, 10; II 1, 67. 152. 196. 208. 213.
222. 230. 232. 238. 241. 242. 253. 254.
260 bis. 264. 266. 267. 273. 276. 280.
295. 296. 302. 311. 321. 332. 341; II 3,
13. 17. 39 bis. 70; II 4, 120; II 5, 35.
53; ἐπὶ διάμετρον II 5, 31; κατὰ (τὴν)
διάμετρον I 1, 225; I 8, 63; II 5, 75;
II 6, 20
- διαμονή δ. τῶν ὄλων I 2, 2; I 8, 99; II 1,
399
- διανύειν I 4, 79
- διαπλεῖν I 7, 34
- διαπληκτίζεσθαι II 1, 476
- διάπτωμα I 1, 161
- διάπυρος II 1, 460; II 4, 27
- διασκεδαννύναι I 1, 97
- διάστημα I 1, 202. 204; I 2, 76; I 4, 105.
169 (del.); I 5, 69; I 7, 39. 47. 53. 108;
I 8, 103. 106; II 1, 45. 49. 53. 56. 58.
61. 79. 89. 91. 118. 119. 121. 165. 234.
249. 300. 314. 320. 347; II 3, 21. 22.
40; II 4, 55. 119; II 5, 52; II 6, 75. 183;
II 7, 5. 7; δ. χρονικόν II 5, 96; δ. χρό-
νου II 1, 150. 183; II 5, 103. 117
- διάταξις II 1, 399
- διατηρεῖν I 3, 55
- διατρίβειν I 4, 99. 114
- διαφέρειν II 1, 368; (med.) I 1, 239
- διαφερόντως II 1, 439
- διαφθείρειν II 1, 403
- διαφθορά II 1, 415
- διαφορά 'varietas' I 1, 199; I 4, 146.
232. 240; II 1, 376. 378. 381. 385. 389;
II 3, 74; II 5, 42; II 6, 82; 'dissensio'
I 5, 10
- διάφορος I 3, 6; I 7, 54. 92
- διαφυλάττειν I 3, 61; II 5, 8. 58
- διδασκαλῆς II 3, 26. 31
- διδάκνυλος II 3, 20
- διδασκαλεῖον Σωκρατικόν δ. I 5, 18
- διδασκαλία I 1, 191
- διδάσκειν I 1, 263
- διδόναι (Hom.) II 1, 480
- διείργειν I 1, 265; II 5, 48
- διεκβάλλειν II 6, 18
- διεκθεῖν II 6, 182. 184
- διεξάγειν I 4, 76
- διεξίναται I 4, 50; II 5, 116. 121
- διέξοδος II 5, 138
- διέχεσθαι I 2, 66; I 3, 99; I 4, 66. 85.
216. 220; II 1, 166. 168. 306; II 3, 97;
II 5, 105. 126. 130. 135. 137; II 6, 75
- διετία I 2, 27
- διήκειν I 1, 18. 114. 164. 182; I 7, 93.
103; II 1, 206. 322; II 3, 10
- διημερεύειν II 1, 512
- διέναι I 4, 52. 55; II 1, 163; II 5, 129
- δικνεῖσθαι I 4, 122; II 4, 96. 101. 104
- δυστάναται I 1, 167. 202; I 8, 148. 159;
II 1, 157; II 4, 103; II 5, 65
- δίκαιος (comp. adv.) II 1, 489
- διμηνιαῖος I 4, 218
- δινεῖν II 1, 106 (em.). 108
- διοικεῖν I 1, 11. 16; (pass.) ὑπὸ φύσεως
δ. I 1, 8. 70
- διοίκεσις δ. τῶν ὄλων I 8, 99; II 1, 398
- διόπερ I 2, 50
- διπλασίων II 1, 77. 245. 259. 293
- δῖς I 4, 111; II 1, 287. 292; II 3, 70
- δισμύριοι I 5, 68
- δισχίλιοι II 1, 261. 263
- δίνυρος II 6, 188
- διχότομος II 4, 57; II 5, 30. 73. 88. 90
- διχῶς δ. λέγεται I 1, 86–87; δ. καλεῖν/
καλεῖσθαι II 5, 148. 149
- δόγμα II 1, 417. 503
- δοκεῖν I 1, 44. 217; I 2, 10. 22; I 5, 1;
II 1, 50. 135. 286. 489; II 3, 18. 69;
II 6, 110
- δόξα I 4, 113. 115; I 7, 1; II 1, 192. 349.
351. 461; II 4, 9
- δοξάζειν I 7, 123; II 5, 151
- δοῦλος I 1, 231
- δριμύς II 1, 373
- δρόμος I 4, 74
- δύειν (med.) I 5, 37; I 6, 25. 27. 28. 30;

INDEX VERBORVM

- II 1, 9. 21. 27. 33. 136. 228. 432. 445;
 v. καταδύειν
 δύναμις δ. γῆς (opp. ὄγκος) I 8, 82;
 (ἡλίου) I 4, 125; II 1, 359. 362. 370.
 386. 393; (οὐσίας τοῦ κόσμου) I 1,
 100; (δύσεως) II 1, 83; (σελήνης) II 1,
 389; II 3, 62
 δυνατός I 1, 9. 268; I 8, 137; II 1, 53;
 II 6, 3. 161
 δύσις δύσεις θεριναί I 6, 28; δ. χειμερι-
 ναί I 6, 30; ἀπὸ τῆς δύσεως I 2, 11;
 ἐπὶ (τὴν) δύσιν I 1, 156; I 6, 18; II 6,
 42; κατὰ τὴν δύσιν II 1, 18; πρὸς δύ-
 σιν II 1, 205; πρὸς (τῇ) δύσει I 1, 155;
 I 6, 5. 20; II 1, 465; II 6, 171; (plu.)
 I 5, 34
 δυσμή πρὸς δυσμαῖς I 5, 39
 δυσώδης II 1, 373
 δυτικός ἀπὸ τῶν δυτικῶν II 6, 27
 δωδεκαετία I 2, 25
 δωδεκατημόριον I 4, 81; I 7, 21; I 8, 38;
 II 1, 313. 314. 326. 328

 ἐαρινός ἐαρινή ἰσημερία I 3, 105; I 4, 8.
 45. 48
 ἐγγίνεσθαι II 6, 190
 ἐγγός II 1, 48; ἐγγίων II 1, 53; ἐγγιστα
 I 4, 3; II 1, 46
 ἐγκεῖσθαι II 6, 180. 183
 ἐγκλιμα I 3, 31; I 4, 157
 ἐγκλίνειν I 2, 71; I 3, 8. 35. 44. 55. 72;
 I 4, 35. 152. 175. 186. 190; (geom.)
 II 5, 60. 66. 142
 ἐγκλισις I 4, 165. 171; (geom.) II 5, 62
 ἐγγεῖν I 1, 36
 ἐγχρονίζειν I 4, 91. 102
 ἐγγωρεῖν I 5, 130; I 8, 76. 121; II 1, 22. 39
 ἔθνος II 1, 439
 ἔθος II 5, 89
 εἰκός II 1, 139; II 3, 57
 εἰκότως II 1, 331
 εἰλεῖσθαι I 2, 1; I 3, 45
 εἰλικρινής εἰλικρινεῖς ἐκλείφεις II 1, 287;
 II 5, 3; τὸ εἰλικρινές τοῦ αἰθέρος II 3,
 89
 εἶναι τὰ ὄντα II 1, 402; (Hom.) ἔμμεναι
 II 1, 473; (Hom.) ἐών II 1, 491
 εἰς ἐν = πρῶτον I 1, 203. 252; II 1,
 289
 εἰσαγωγή I 8, 160
 εἰσιέναι II 5, 85
 εἰσέρχεσθαι II 1, 288. 290
 εἰσφέρειν II 4, 84
 εἶτα II 5, 29. 30
 εἰωθέναι I 5, 3. 120; I 6, 13; II 1, 143;
 II 5, 144
 ἕκαστος παρ' ἑκάστοις (sc. κλίμασι vel
 οἰκοῦσι) I 4, 169. 179
 ἑκάστοτε I 1, 57. 187. 246; II 1, 281
 ἑκάτερος I 7, 4
 ἑκατέρωθεν I 1, 194. 211; I 2, 51; II 1,
 229. 251. 257; II 7, 4
 ἐκβάλλειν (geom.) I 7, 84; I 8, 124. 155
 ἐκβολή (τοῦ ἡλίου) I 5, 39; II 1, 448
 ἐκεῖ I 4, 125; (= ἐκεῖσε) I 3, 72
 ἐκθλίβειν I 1, 77
 ἐκθυμῖαν (pass.) I 1, 45; I 8, 88
 ἔκκεντρος I 4, 58. 62 bis. 69; II 5, 139
 ἐκκηρύσσειν II 1, 414
 ἐκλειπτικός II 5, 146 (del.)
 ἐκλείπειν I 5, 41. 42; I 8, 108; II 3, 4.
 16. 17. 72. 80; II 4, 127. 135; II 5, 151;
 II 6, 1. 16. 35. 37. 47. 54. 61. 73 bis. 98.
 110. 114. 117. 156. 157. 160. 161. 194
 ἐκλειψις I 5, 41. 43; ἔ. ἡλιακή (vel sim.)
 I 8, 107; II 3, 4. 15. 24. 71; II 4, 95.
 128; ἔ. μερική II 6, 51–52. 86; ἔ.
 σεληνιακή (vel sim.) II 4, 131; II 6, 68.
 77. 80. 109. 112. 116. 148. 151. 166.
 195; ἔ. τελεία (sc. ἡλιακή) II 3, 73
 ἐκλύειν II 1, 418
 ἐκπέμπειν II 1, 32; II 4, 43. 45. 58. 68
 ἐκπεριέρχεσθαι I 4, 76
 ἐκπεριπλεῖν I 1, 188
 ἐκπίπτειν II 4, 106
 ἐκπύρωσις I 1, 46. 48
 ἔκτασις I 1, 51. 52
 ἐκτιμᾶν II 1, 418
 ἐκτείνειν (pass.) I 1, 50; II 1, 80. 84. 89.
 96. 268. 280; II 3, 12
 ἐκφαίνειν II 1, 146. 147. 217. 269; II 6,
 43 bis. 46. 70. 74
 ἐκφανής I 5, 5
 ἐκφέρειν II 1, 375
 ἐκφεύγειν II 6, 15. 50. 100
 ἐκχεῖν I 1, 46
 ἐλέγχειν I 8, 3. 18; II 1, 115; II 4, 118;
 II 6, 80

INDEX VERBORVM

- έλικοειδής* I 2, 64; *έλικοειδώς* I 2, 61
έλκειν I 4, 56; II 6, 21; (Hom.) I 8, 61;
 II 6, 23
έλλάμπειν I 5, 82; II 1, 455. 456; II 4,
 18; II 6, 117
έλπισμα (Epicur.) II 1, 413. 496
έμβάλλειν I 1, 30. 31; II 6, 179
έμμεθόδως II 1, 343
έμπαλιν 'vice versa' I 1, 240. 256; I 3,
 66. 71. 74. 109; *τό έμπαλιν* I 4, 86; I 5,
 52. 85
έμπεριέχειν I 1, 6; I 2, 3; I 6, 4; I 8,
 80
έμπεριοχή I 2, 7
έμπιμπλάναι I 1, 269; II 6, 182
έμπίπτειν II 4, 81. 135; II 1, 460; II 6,
 19. 81. 89. 98. 111. 194; (geom.) I 7,
 57. 94; (Hom.) I 8, 60
έμπνους II 1, 362
έμποδίζειν I 1, 74; I 5, 79; II 6, 132
έμποδών I 1, 51. 56
έμποιεῖν II 6, 150. 192
έμπροσθεν I 1, 151
έμπρόσθιος I 1, 155
έμφαίνειν I 5, 124; II 1, 171
έμφανίζειν II 1, 452
έμφανώς II 1, 10
έναλλαγή II 5, 58
έναλλάξ (γωνίαι) I 7, 57. 96
έναλλάσσειν I 1, 244. 256; I 3, 1
έναντίος *τούναντίον* I 3, 19; I 4, 158; *τήν*
έναντίαν (*κίνησιν*) adv. I 4, 76
έναντιοῦσθαι I 1, 49; II 6, 110
έναργής II 6, 195; (comp.) I 5, 4;
έναργώς I 8, 59; (superl.) II 1, 114
ένδέχεσθαι I 1, 128; II 1, 284
ένδόσιμος I 4, 94
ένδοτέρω I 4, 93. 94. 100. 223
ένεκα 'quod ad' I 4, 113; (= *διά*) I 8,
 95; II 1, 433
ένεστι I 1, 122; I 5, 104; II 1, 40. 394;
 II 3, 1. 61; II 4, 15
ένθένδε I 2, 62
ένθυμεῖσθαι II 1, 142. 360. 404
ένιαυσιαιός I 2, 31; II 1, 307; II 3, 98
ένιαυτός I 2, 29. 35; I 4, 7. 134. 239
ένικμος II 6, 175
ένιοι I 8, 113; II 1, 13. 89. 90. 377. 421
ένιστάναι I 1, 3
έννοεῖν I 8, 21; II 1, 156. 163. 169; II 3,
 2. 34
έννοια I 1, 108
έντάσσειν II 1, 504
έντονος I 4, 126; I 8, 152
έντρίβειν (med.) II 1, 513
έντυγχανεῖν I 3, 85. 90; II 6, 64; 'visu
 percipere' I 5, 84. 117; II 1, 34; II 6,
 190
έξαίρειν (pass.) I 1, 28; I 2, 70; I 3, 14.
 18. 37. 54. 73. 108; I 4, 153. 163. 166. 172;
 I 8, 114. 136; II 3, 45. 46. 47; II 6, 143
έξαίρετος II 3, 96
έξάκις (Arat.) II 1, 317; II 3, 33
έξαλλάσσειν II 1, 380
έξανάλισκειν I 8, 95
έξάπτεσθαι II 1, 427. 434. 436. 465
έξαρχος I 1, 28
έξαψις II 1, 450
έξέρχεσθαι II 1, 290; II 4, 82
έξετάζειν I 8, 8
έξευρίσκειν II 1, 462. 467
έξέχειν II 4, 112. 113
έζης I 1, 270; I 3, 44; I 4, 242; I 7, 18.
 27. 84; I 8, 20. 160; II 1, 240. 471; II 2,
 2; II 5, 100. 150
έξιέναι I 1, 37; II 1, 457
έξιικνεῖσθαι II 1, 82. 177
έξις (Stoic.) I 1, 98. 109
έξιουσιν (pass.) I 4, 233. 236. 237; II 3,
 13. 44. 58
έξοχή I 5, 78. 87; I 7, 122. 126; II 4,
 114; II 6, 130
έξωθεν II 5, 85
έξωθεῖν I 1, 34
έοικέναι II 4, 20
έπιέναι II 1, 468
έπειοικέναι II 6, 191
έπερείδειν II 5, 112
έπεσθαι II 1, 515
έπέχειν I 3, 7; I 6, 1. 6. 8. 41. 43; I 8, 3.
 48; II 1, 16. 139. 281; II 2, 12. 14. 16;
 II 6, 100
έπιβάλλειν (c. dat.) II 4, 41; *έ. άκτῖνας*
(ήλίου) I 1, 246; II 5, 5; (c. dat.) 'visu
 percipere' II 1, 59. 62. 234; II 4, 129
έπιβάτης I 2, 14
έπιβολή II 6, 59
έπίγειος II 1, 376; II 3, 95

INDEX VERBORVM

- ἐπιδεικνύναι* I 1, 173. 175. 270; I 3, 6; I 8, 20; II 1, 240. 342; II 2, 1. 3. 7; II 4, 15. 135; II 6, 90. 109
ἐπιδημεῖν II 5, 97
ἐπιιδιδόναι II 5, 84
ἐπιζητεῖν I 4, 49
ἐπιθρῶσκειν (Hom.) II 1, 175
ἐπικαταδύεσθαι I 2, 32
ἐπιλαμβάνειν I 1, 57. 58. 59; II 6, 9. 96
ἐπιμελῶς (comp.) II 3, 85
ἐπιμήκης I 5, 136
ἐπινοεῖν I 1, 39. 50. 123. 124; I 5, 32; I 7, 86; I 8, 26. 30. 83. 90; II 1, 62. 76. 78. 145. 191. 451. 508; II 3, 46
ἐπίνοια I 1, 52. 65; I 8, 124; (opp. *ἐννοια*) I 1, 107–108
ἐπίπεδος I 5, 12. 22. 30. 44. 57. 64. 74; II 4, 61; II 5, 37; II 6, 126; τὸ ἐπίπεδον I 4, 165; (plu.) I 8, 114. 124
ἐπίπροσθεν II 1, 412; II 6, 29
ἐπιπροσθεῖν I 3, 16; I 5, 78. 119. 123; I 8, 52. 55; II 3, 5; II 4, 127; II 6, 134. 136
ἐπισκοπεῖν I 8, 112; II 4, 108. 116. 120. 121. 122. 124. 125 bis. 133; II 6, 29. 58
ἐπιστήμη II 1, 487
ἐπιστρέφειν II 4, 7; II 5, 29
ἐπισυρρεῖν I 5, 127
ἐπιτελεῖν I 2, 31; I 4, 2
ἐπιτεχνᾶσθαι II 1, 395
ἐπιτήδειος II 1, 391
ἐπιτυγχάνειν I 2, 45
ἐπιφαίνεσθαι I 5, 113
ἐπιφάνεια I 1, 120. 141. 164. 168; II 4, 39. 99
ἐπιφέρειν I 5, 28; II 1, 143
ἐπιχειρεῖν II 1, 145. 483. 507; II 6, 123
ἐπιχείρημα I 8, 102. 114. 158
ἔπος (plu.) II 1, 320
ἐργάζεσθαι I 4, 42; II 1, 390; II 3, 63
ἐρμηνεία II 1, 494
ἐρμηνεύειν II 1, 170
ἔρπειν I 2, 19
ἐρπετόν II 1, 502
ἔρχεσθαι I 2, 22; II 1, 461; (Hom.) II 1, 471
ἔσοπτρον II 4, 19. 46
ἔσχατος I 1, 147; I 4, 27; II 1, 15; ἔσχατως II 1, 26. 140
ἑταῖρα II 1, 518
ἑτερογενής I 1, 115. 117. 119. 122 bis. 124
ἑτερόσκιος I 4, 133. 139
ἑτερότης I 1, 147
ἑτήσιος I 4, 120
ἔτος I 4, 111
ἑτυμολογία II 5, 83
εὐδηλος II 1, 42. 147; II 4, 76; II 5, 135
εὐδόκιμος I 4, 96
εὐέλεγκτος II 4, 10
εὐήθης I 1, 83. 104; II 1, 184
εὐθύς *εὐθεία* (γραμμή) I 7, 57. 84. 87. 88. 89. 91. 94. 97; I 8, 155; II 6, 17; ἐπὶ μιᾷς εὐθείας II 4, 111. 134; II 6, 1; ἐπ' εὐθείας II 6, 182; εὐθύς (adv.) I 1, 108. 116.; II 1, 291; εὐθύ (adv.) II 4, 88; εὐθέως I 3, 99; I 7, 32; II 4, 71. 87. 91; II 5, 37
εὐθυωρία κατ' εὐθυωρίαν II 1, 36
εὐκρασία I 8, 147
εὐκρατος I 1, 211. 213. 267; I 4, 95. 97. 101; II 1, 384; II 5, 95; εὐκράτως I 1, 271; εὐκρατοὶ οἰκήσεις I 4, 139; ἡ ἡμετέρα εὐκρατος (ζώνη) I 3, 22. 65. 69. 83; I 4, 148; cf. παρ' ἡμῖν
εὐλογος I 1, 142
εὐρίσκειν I 7, 115; (pass.) I 5, 42. 43; I 7, 34. 45. 107. 113. 124; I 8, 41; II 1, 152; II 4, 113; II 6, 15. 17. 33. 101. 164
εὐσταθής (Epicur.) II 1, 413. 495
εὖτε *εὖτ' ἄν* (Hom.) II 1, 480
εὐφύης II 1, 524; εὐφυνῶς I 5, 20
εὐχεσθαι II 1, 421
εὐώδης II 1, 374
εὐώνυμος I 1, 151. 158
ἐφάπτεσθαι I 3, 40. 77. 79. 83. 88. 94. 99. 100; I 5, 66; II 1, 509; II 5, 143; II 6, 185
ἐφαρμογή II 5, 63. 68. 76. 77
ἐφαρμόζειν II 5, 59. 64
ἐφιστάναι I 1, 161; II 1, 357. 359. 404; II 6, 132. 136. 138
ἐφοδος I 6, 2; I 7, 48. 49. 64. 69. 110; I 8, 1; II 1, 190. 225. 242. 269. 286. 303. 324; II 3, 34; II 4, 119; II 5, 42; ἐγεωμετρική I 7, 3. 49

INDEX VERBORVM

- ἔχειν* 'habitare' I 1, 216. 219. 220. 225. 253. 259. 266; I 4, 140. 148. 176. 177. 178. 188; *μέσως ἔχειν* I 4, 178; II 6, 69; *ἔχεισθαι* c. gen. 'implicari' I 1, 147; I 4, 183. 195; I 7, 49; I 8, 130. 147; II 1, 15. 43. 286; II 4, 51
ζεῖδωρος (Hom.) I 8, 61; (Hom.) II 6, 23
ζητεῖν II 4, 95. 108
ζήτησις II 1, 358
ζοφώδης I 2, 38; (comp.) II 3, 89; II 5, 2
ζωδιακός (c. et sine κύκλος) I 2, 45. 46. 49. 53. 58. 61. 70. 73; I 3, 5. 36. 77; I 4, 1. 30. 37. 41. 49. 215; I 7, 19. 22. 24. 42; I 8, 52; II 1, 312. 319. 328; II 5, 142; II 6, 5. 9. 12. 15. 53. 97. 164
ζώδιον (sing.) I 7, 36; II 5, 106. 126. 128. 129; (plu.) I 4, 83. 87. 135; I 5, 91; I 6, 34; II 5, 113. 116. 132. 133; II 7, 2
ζώνη I 4, 140; (plu.) I 1, 209; I 2, 78; I 4, 96. 120. 140. 146; v. *ἀντεύκρατος, κατεφυγμένη*
ζωογονεῖν II 1, 363
ζῶον I 1, 269; II 1, 380

ἡγεῖσθαι I 8, 123; II 1, 37
ἡδονή II 1, 358. 424. 522
ἡεροειδής (Hom.) II 1, 173
ἡθικός II 1, 407
ἡκείν I 5, 60. 65; I 7, 69. 87. 95. 106; II 1, 417
ἡκιστα I 8, 57
ἡλιακός ἡλιακή ἀκτίς I 8, 145; II 1, 395; II 4, 77. 81. 106; II 6, 59. 172; *ἡλιακή διάμετρος* II 3, 41; *ἡλιακή ἔκλειψις* II 3, 71; II 4, 95. 127; *ἡ. κύκλος* I 2, 51. 59; I 4, 52. 54. 57. 58. 63; II 1, 274. 277. 283; II 5, 145 (del.); *ἡλιακὸν μέγεθος* II 1, 345; II 3, 21. 31; *ἡλιακή σφαῖρα* I 8, 58. 72. 142; II 1, 17. 92; *ἡλιακὸν ὕψος* I 8, 3. 10. 22. 70. 77. 100; II 1, 72; II 3, 51
ἡλίθιος II 1, 140. 182
ἥλιος v. *δύναμις, ἔκλειψις, ἡλιακός, σχῆμα*
ἡλιοῦν (pass.) II 6, 29
ἡμέρα *αὐξήσεις καὶ μειώσεις ἡμερῶν* I 1, 238. 245. 257. 261. 272; I 3, 112. 114; I 4, 18. 185. 232–233
ἡμικόσμιον I 6, 33; I 8, 129
ἡμμοιοιῖατος II 2, 12
ἡμμοίριον II 1, 329. 330
ἡμίπυρος II 4, 2. 11
ἡμῖς *τὸ ἡμῖς (μέρος)* I 3, 57 bis
ἡμισφαίριον γῆς I 1, 253; *κόσμου vel οὐρανοῦ* I 4, 229; I 5, 94; I 6, 38; II 1, 122; *σελήνης* I 2, 40; II 5, 25. 27. 32. 35
ἡμῶριον I 4, 24. 27
ἡνίκα II 1, 156
ἦσθαι (Hom.) II 1, 174
ἡσυχία II 1, 475

θάλαττα(σ)α I 1, 185; I 5, 122; I 7, 124. 129; I 8, 6. 15. 20. 127. 128; *ἡ μεγάλη θ.* I 4, 128
θαυμάζειν II 4, 84
θαυμαστός II 1, 176. 410; II 4, 93
θέα I 8, 32
θεός (= *ἥλιος*) II 4, 129; (= *σελήνη*) II 4, 131; II 5, 75. 92. 100; plu. (= *ἥλιος, σελήνη, γῆ*) II 4, 112; (= *ἥλιος et σελήνη*) II 6, 128; *θεοὶ καὶ πρόνοια* II 1, 421; (Hom.) II 1, 175
θερινός *θεριναὶ ἀνατολαὶ* I 6, 29; *θερινὰ δύσεις* I 6, 28; *θερινὰ ζῶδια* I 4, 82; *θ. κύκλος* I 3, 92. 109; I 4, 93. 192; *θερινὴ τροπή* I 3, 94; I 4, 3. 45; I 7, 72–73; *θ. τροπικός* I 1, 205; I 2, 77; I 4, 9. 12. 16. 223; I 7, 71; *θ. (κύκλος vel τροπικός intellecto)* I 3, 90. 96. 111; I 4, 145. 209. 224
θερμός I 4, 123; II 1, 383
θέρος I 1, 237; I 4, 108. 109; II 1, 366
θέσις I 3, 9. 13. 36; v. *λαμβάνειν*
θεωρεῖν I 3, 9; I 4, 78; I 5, 108; I 8, 50. 115 bis. 129. 133. 148; II 1, 38. 229. 386; II 3, 37; II 6, 106. 113. 128. 147; *ἐν τοῖς φαινομένοις θεωρεῖσθαι* II 1, 233; II 6, 105–106
θεωρία (tit.) I 1, 2 (del.)
θηριώδης I 1, 265
διασώτης II 1, 520
θρασύς (comp.) II 1, 485; (superl.) II 1, 517

ιδέα I 4, 241; II 1, 368. 384. 452; II 5, 40

INDEX VERBORVM

- ἴδιος* I 1, 15; I 2, 36; I 8, 161; II 3, 17; II 4, 27
ιδιότης II 1, 386
ιδιοτροπία II 4, 105
ιδρύειν I 5, 97; I 8, 76
λέναι I 2, 45. 57. 76; I 3, 23. 39. 48. 62; I 4, 158. 163. 206; I 5, 121; I 7, 31; II 1, 397; II 3, 29; II 6, 186
λερός II 1, 351. 467. 497. 518
ιερόσυλος II 1, 506
ιεροφάντης II 1, 506
ικανός II 1, 372
ικμάς II 1, 42
ἴππος II 1, 145. 149. 151; (Hom.) II 1, 175
ισημερία I 3, 89. 115; I 6, 26; I 8, 42; II 1, 206; II 2, 10; *Ι. ἑαρινή* I 3, 105; I 4, 48; *Ι. φθινοπωρινή* I 3, 99. 101; I 4, 46. 47
ισημερινός *ισημερινή ἀνατολή* I 6, 27; II 1, 198. 199; *ισημερινή δύσις* I 6, 26; *Ι. (κύκλος)* I 3, 23. 47. 48. 50. 52. 56. 60. 72. 87. 88. 98; I 4, 32. 33. 44. 95. 100. 118. 122. 135. 142. 143. 145. 158. 222. 224. 225. 229. 231; I 5, 92; I 6, 34; I 8, 41; II 2, 10; *ισημερινή μεσημβρία* II 1, 201
ισομεγέθης II 2, 13. 16; II 3, 81
ἴσος (superl.) *ἰσαίτατος* I 3, 8; *τὸ ἴσον* (adv.) I 3, 75; I 4, 18; I 5, 45. 131; II 1, 16. 463; II 5, 141; *ἐπ' ἴσης* I 1, 267 bis; I 4, 152. 231. 233; I 8, 108; II 3, 55; II 5, 139
ισοσκελής II 1, 243
ισοταχής II 1, 151. 305. 334. 337
ισοχειλής II 6, 183
ισοχρόνιος II 4, 8
ιστάναι (intrans.) I 1, 57; II 1, 111. 271; II 5, 14; II 6, 29. 131. 132
ιστίον I 5, 123
ιστορεῖν II 1, 459; (pass.) I 1, 216; I 4, 108; II 1, 160. 379. 440. 441; II 6, 154
ιστορία *κατὰ ἱστορίαν* I 1, 263
ιστός I 5, 119. 122
ἴσχειν I 3, 66; II 4, 27; II 6, 65. 67. 71; (Hom.) II 1, 492
ἴνυς II 1, 146. 217. 237. 251. 257; II 4, 71. 112
ἔχνος I 1, 222. 226 bis. 227
καθαίρειν *κ. τὴν σελήνην* II 5, 152
καθάπερ 'sicut' I 2, 63; II 1, 493. 515; II 3, 90; II 6, 7; *καθάπερ (ἤδη) ἔφαμεν* I 4, 90; II 1, 326; II 3, 72; II 6, 5
κάθαγμα II 1, 511
καθαρός II 1, 52. 129; (comp.) II 1, 30
κάθετος I 5, 64. 67; II 1, 349; *κατὰ (τὴν) κάθετον* I 7, 74. 86. 123–124; II 1, 194. 195
κάθοδος II 6, 49
καθολικός I 3, 113
καθόλου II 1, 376
κάθυγρος II 1, 370
καίτοι I 7, 128; II 1, 426
κακός II 1, 498. 511; *χειρότερος* (Hom.) II 1, 473; *κάκιστος* II 1, 468
καλαθοειδής II 2, 21. 25. 27. 28; II 6, 91. 93. 102
καλεῖν e. g. I 1, 19. 56. 194. 195. 198. 209. 216; I 2, 32. 34. 35. 45. 51. 59; I 4, 208; I 5, 24; I 7, 28; I 8, 139; II 1, 319. 521; II 5, 90. 92. 93. 95. 146 (del.). 147. 149
καλινδεῖν II 1, 516
καλύπτειν II 6, 30
κανονικός II 6, 163
καπνός I 8, 84. 85. 87
καρπός II 1, 364. 375. 380. 382
καρποφορεῖν II 1, 363. 372
καρτερία II 1, 508
κατὰ καθ' ἡμᾶς (= *παρ' ἡμῖν*) I 3, 26. 93; *κατὰ ταυτόν* ('eodem tempore') I 1, 237. 253; I 4, 147; I 5, 41; I 8, 50. 52; II 1, 20. 209
καταγέλαστος II 1, 454
καταγίνεσθαι II 6, 150
καταγράφειν I 8, 64. 68. 69. 74
καταδέχεσθαι I 4, 120; II 4, 39
καταδύειν I 3, 11; I 7, 33; I 8, 53. 54; II 1, 236. 250. 464; II 2, 13. 16; II 6, 170
κατακλᾶν II 6, 176. 186. 188
κατακολουθεῖν *κ. τῇ φαντασίᾳ* I 5, 12; II 1, 4. 140
κατακρατεῖν I 1, 9; I 7, 64; II 1, 390
καταλαμβάνειν 'locum occupare' I 1, 35. 40. 42. 45. 47; I 2, 31; I 4, 2; 'deprehendere' II 5, 125. 128. 131
καταλάμπειν I 5, 100. 101; II 5, 21

INDEX VERBORVM

- καταλέγειν I 1, 108. 117. 122. 123
καταληπτικός τὰ καταληπτικῶς φαινόμενα I 5, 4
καταμανθάνειν I 1, 114. 189; I 5, 8. 30; I 7, 65; II 1, 378. 439; II 5, 43. 108
καταμετρῆν I 8, 13. 14; II 1, 186. 287. 292; II 3, 71
καταμηνύειν II 6, 72
καταπέμπειν I 7, 53; I 8, 151
καταριθμεῖν II 1, 483
κατασκευάζειν I 8, 101; II 1, 243. 299; II 2, 4; II 6, 110
καταστιάζειν II 3, 76. 77
κατάστημα (τοῦ ἀέρος) II 1, 130; II 5, 93. 100; (Epicur.) II 1, 413. 495
κατάστρομα I 5, 118
κατατάσσειν II 1, 477. 507
κατατιθέναι II 4, 120
καταυλεῖν II 1, 514
καταφανής II 1, 444; II 5, 3
καταφέρειν I 4, 108
καταψύχειν (pass.) I 1, 270; I 2, 79. 81; I 8, 140. 146; ἡ κατεψυγμένη (ζώνη) I 1, 213; I 4, 120. 173. 188
κατέρχεσθαι I 5, 93
κατέχειν 'locum occupare' I 1, 18. 19. 21. 23. 33. 35. 42. 53. 60; I 2, 6
κατιέναι I 2, 62; I 3, 95; I 4, 17; II 5, 33; II 6, 47
κάτω I 1, 92. 93 bis (semel del.). 151. 154. 162. 165. 169. 171. 182. 190. 223; I 3, 4; I 8, 97; (superl.) I 6, 42
καυματώδης II 5, 94
καυσώδης I 8, 149
κε (Hom.) II 1, 481
κεῖσθαι 'situs esse' I 1, 225; I 7, 78; κ. ὑπό I 4, 93; I 7, 8. 13. 52. 65. 67. 72. 79; II 1, 270; II 3, 22
κενός (adi.) II 1, 26; II 6, 180; τὸ κενόν I 1, 20. 24. 64. 65. 68. 80. 107; τὸ (ἔξω τοῦ κόσμου vel sim.) κενόν I 1, 17. 41. 43. 47. 49. 52. 53. 59. 61. 81. 89. 91. 94. 96. 99. 104. 106. 112. 118. 121. 123. 124. 128. 131. 134. 135. 136. 139. 143 bis. 146. 149
κέντρον I 1, 222; I 3, 45; I 4, 57; I 7, 85. 102; II 1, 323; II 4, 111; II 5, 19; II 6, 18. 33. 52. 53; v. μέσος
κένωμα I 1, 74. 76
κεραμεικός I 2, 18
κερανύναι I 1, 212; II 4, 77. 80
κέρας II 1, 117. 118
κεφαλή I 3, 41; I 5, 59; II 1, 351. 517
κηφηνώδης II 1, 26
κιναιδεία II 1, 417
κίναϊδος II 1, 521
κινδυνεύειν II 1, 419
κινεῖν (med.) e. g. I 1, 39; I 2, 6. 8. 55. 61. 73; I 4, 70; II 4, 1. 2; II 5, 14; v. φέρειν
κίνησις I 2, 5. 7. 9. 10. 30. 54. 64; I 4, 1. 79; II 1, 162; II 4, 2; II 6, 4. 41; v. ποιεῖν, προαιρετικός
κιρῶν II 4, 21
κίων II 1, 193
κλίμα 'latitudo terrae' I 1, 176. 179. 199. 267; I 3, 4. 12. 39. 53; I 4, 95. 103. 117. 126. 129. 138. 218. 236; I 5, 49; I 8, 103. 146. 151; 'longitudo terrae' I 5, 36; 'regio terrae' τὸ ὑπὲρ γῆς κ. I 1, 220; τὸ ὑπὸ γῆς κ. I 1, 217–218. 225; sim. I 1, 259; τοῦ κόσμου (i) I 6, 23. 32. 40
κλίνη II 1, 512
κνηκίς II 1, 134
κοῦλος I 5, 14. 22. 27. 76. 80. 83. 119; II 1, 106
κοιλότης I 5, 96; I 7, 129
κοίλωμα I 5, 90; I 7, 122
κοινός I 1, 235. 236. 252. 258
κονιορτός I 7, 126; I 8, 87
κοπρώδης II 1, 516
κόρη (τῆς ὄψεως) II 1, 64; II 5, 112
κορυφή 'vertex caeli' I 1, 177. 179; I 4, 112; I 5, 59; I 6, 17. 18; I 7, 10. 11; I 8, 154; 'vertex conii' II 1, 63; II 5, 110. 111. 122; II 6, 11; (ὄρους) II 1, 136. 227. 228. 229. 230. 232
κοσμογονία I 1, 103
κόσμος (i) 'mundus' I 1, 3. 4. 39. 55. 68. 80. 81. 89. 90. 93 (bis). 96. 104. 106. 112. 121. 126. 127. 133. 139. 146. 149. 154. 162. 170. 182. 190; I 5, 2. 58. 71. 141; I 6, 8. 42; I 8, 2. 11. 17. 33. 79–80. 85. 122; II 1, 168; ὁ σύμπας κ. I 4, 241. 243; I 5, 9 (κόσμος omisso). 137; I 8, 2. 11; v. τὰ ὅλα; (ii) = οὐρανός I 2, 5. 7. 10. 13. 30. 45. 56. 60. 72. 74;

INDEX VERBORVM

- I 3, 8. 13. 31. 35. 44. 45. 55. 57. 58. 71;
I 4, 16. 73. 75. 76. 77. 139. 152. 157.
165. 171. 175. 186. 228; I 6, 1; I 7, 16.
66; I 8, 125. 131. 136; II 1, 85. 122.
151. 164. 171. 181-182; II 3, 62; II 4,
3. 44; II 5, 79; v. οὐρανός
- κοῦφος (superl.) II 1, 338
- κραῖσις II 4, 27; (plu.) I 3, 6; II 1, 381
- κριτήριον (Stoic.) I 5, 2; II 1, 4. 103. 141
- κροκωτός II 1, 511
- κρύος I 1, 210
- κρύπτειν (pass.) I 3, 43. 60. 67. 75; I 8,
115; II 1, 289; II 4, 89; II 6, 45. 50.
177
- κρύψις II 6, 46
- κύαθος II 1, 189. 190
- κυβοειδής I 5, 15. 98
- κύβος I 5, 100
- κυκλεύειν I 1, 246; II 5, 13. 23
- κυκλικός (tit.) I 1, 2 (del.)
- κύκλος (= μεσημβρινός) I 7, 9. 67. 69;
μέγιστος κ. I 7, 16. 45. 70. 82 bis. 109.
116. 118. 119; II 5, 49; (= orbis plane-
tis) I 2, 23. 25. 27. 29. 36. 41; II 1, 274.
276. 277. 281. 283. 298. 308. 309. 311.
321. 323. 329; II 5, 140; κ. διὰ μέσων
(τῶν ζωδίων) II 6, 32; II 7, 1-2; κύκλω
(adv.) I 1, 177. 183. 187; v. ἀνταρκτι-
κός, ἀρκτικός, ζωδιακός, ἡλιακός, θερι-
νός, οἰκεῖος, σεληνιακός, τροπικός, χει-
μερινός
- κυλινδροειδής II 2, 20. 25. 27. 29; II 6,
96. 102
- κυρτότης I 5, 95. 115. 124
- κύρτωμα (τῆς γῆς) I 1, 247. 250; I 3, 17.
30; I 5, 116. 120; II 6, 130. 132. 136.
137. 144
- κωλύειν I 7, 127; II 4, 116. 122; II 6,
131. 135
- κωνοειδής I 8, 139; II 2, 26. 27; II 3, 9.
12; II 6, 63. 64. 65. 79. 83. 87. 89. 90.
99. 106. 142; κωνοειδῶς II 2, 23; II 6,
8
- κῶνος (geom.) II 5, 108; κ. τῆς ὄψεως
II 1, 59. 62. 67. 253. 255; II 5, 111.
114. 120. 122
- λαγών I 5, 117
- λαμβάνειν II 1, 394. 395; II 7, 14;
(= ὑποτίθεσθαι) II 1, 240. 282; II 3,
43; ἀρχὴν λ. (= ἀρχεσθαι) I 1, 242;
I 3, 28; I 4, 19-20; I 7, 31-32; ἐγκλίμα
λ. (= ἐγκλίνεσθαι) I 3, 31; θέσιν λ.
I 3, 36; ὑποθέσεις λ. (= ὑποτίθεσθαι)
I 7, 5
- λαμπηδών I 2, 39; II 4, 44. 45; II 5, 17.
78
- λαμπρός II 4, 24. 32; (comp.) II 3, 93.
94; II 4, 16; II 6, 103 bis. 104; (superl.)
I 7, 28; I 8, 21; II 4, 114
- λαμπρότης I 8, 26
- λαμπρύνειν I 1, 248; II 4, 78; (pass.) I 2,
39; II 1, 457; II 4, 40. 77. 86. 88. 98.
100; II 5, 7
- λανθάνειν I 4, 42
- λέγειν τὰ εἰρημένα (= τὰ προειρημένα)
e.g. II 1, 320. 387. 426; II 2, 4; II 3, 2.
3; εἴρηται (= προεἴρηται) e.g. I 4, 160;
II 3, 91; II 5, 104; διχῶς λέγεσθαι I 1,
86; πολλαχῶς λέγεσθαι I 1, 3
- λεκτόν (Stoic.) I 1, 141; cf. σημαίνειν
- λεοντῇ II 1, 509
- λεπτομερής II 4, 94
- λεπτός II 1, 338. 384; (comp.) II 1, 336
- λευκός II 1, 132. 367
- λήκημα (Epicur.) II 1, 498
- λιβανωτός I 8, 89
- λιγύς (Hom.) II 1, 491. 493
- λίμνη II 1, 379
- λίπασμα (Epicur.) II 1, 496
- λογικός λογικά ζῶα I 1, 269
- λόγος 'aestimatio' I 1, 241; I 4, 72. 89;
II 1, 170. 180. 304. 356; 'dissertatio'
I 1, 3. 94. 174; II 1, 503; II 2, 30; II 3,
59; II 4, 137; II 5, 150; 'proportio' I 7,
59. 104. 125. 128; I 8, 7. 10. 11. 16. 44.
73; (= δόξα) II 1, 430; II 4, 1; κέντρου
λ. I 8, 36. 57. 70. 71. 76. 157; II 1, 16;
σημείου λ. I 8, 2. 100. 101. 113. 117.
122; II 1, 71. 284; πρὸς λόγον 'ad rem'
I 8, 132; 'pro ratione' I 3, 49; I 6, 13;
I 7, 47; II 3, 40. 48; τὸ πρὸς λόγον I 3,
30. 87; I 4, 214. 225; II 3, 25. 29; II 5,
26; τινὸς λόγου ἔχεσθαι I 8, 130;
(= λέγεται) I 4, 210; I 7, 75; 'ratio' I 1,
269
- λοιπός I 1, 154. 159; I 2, 60; I 3, 89; I 5,
8; I 7, 63; II 3, 90; λοιπόν (adv.) I 1,

INDEX VERBORVM

- 14; I 3, 89; II 1, 248. 381. 385. 515;
II 3, 29; II 5, 96
λοξός I 2, 46; I 4, 31. 83
λύμη II 1, 415
λύειν (ἀπορίαν) II 6, 123
λύσις II 6, 140
- μά v. Ζεύς
μάθημα οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων I 5, 17
μαθηματικός II 6, 122. 139. 154
μακρός I 1, 243 bis; I 6, 17; (comp.) I 4, 84; (superl.) I 4, 67; II 1, 217; II 5, 129
μᾶλλον νοτερώτερος μ. II 1, 29; μάλιστα I 1, 37; II 1, 234. 269; II 3, 3; II 4, 34. 117; II 5, 3; II 6, 90. 174
μαλακία II 1, 418
μαλακός I 5, 132
μανός II 4, 37. 101
μαρμαίρειν II 1, 107
μεγαλοφυῶς II 1, 176
μεγαλωφελής (superl.) I 1, 14
μέγεθος e. g. I 1, 29; I 3, 42; I 5, 109. 110; I 7, 1. 48. 130; I 8, 1. 2. 8. 9. 11. 12 bis. 16. 17. 23. 29. 33. 79. 81. 119. 126; II 1, 4. 6. 10. 66. 73. 103. 268. 339. 345. 405; II 2, 12; II 3, 19. 21. 32. 36. 41. 46. 54. 59. 61. 74; II 4, 121; II 5, 57; II 6, 145; κατὰ μ. I 1, 138; II 3, 58. 74; v. ἡλιακός, σεληνιακός
μεγεθύνειν I 6, 13; II 1, 41
μέθη II 1, 514
μεθιστάναι I 1, 41; II 1, 400
μειοῦν I 3, 97. 102; I 4, 16. 148; II 3, 30; II 4, 7; II 5, 35; II 6, 159
μείωσις (τῆς σελήνης) II 4, 136; II 5, 77; v. αὐξήσις
μέλας II 1, 367; (Hom.) I 8, 61; II 6, 23
μέλασμα II 1, 125
μέλλειν I 5, 114
μένειν I 2, 15; I 3, 57. 61. 102; II 5, 38; II 6, 95
μερικός (comp.) I 8, 147; μερικὴ ἔκλειψις II 6, 51. 86
μέρος (geom.) I 3, 116; I 7, 20. 23. 25 bis. 62. 63. 108. 116; I 8, 41; II 1, 18. 187. 310. 330; (γῆς) I 7, 55. 92; I 8, 68. 75. 141; II 3, 77. 78. 79; (ἡλίου) I 7, 54; II 1, 80. 90. 91. 93. 97; (κόσμου) [ii] I 1, 12. 13. 71; I 4, 244; I 5, 7. 8; (οὐρανοῦ vel κόσμου [ii]) I 2, 9. 13. 45. 57. 61; I 3, 5; I 4, 224; I 5, 73; I 8, 36; II 1, 462; (σελήνης) II 4, 7. 52. 72; II 5, 9. 21. 53; II 6, 33. 45. 55; ἀπὸ μέρους (ἐκλείπειν) I 8, 109. 111; II 6, 31. 46. 152. 165; ἀπὸ παντὸς μέρους I 1, 17. 113. 162 (cm.). 180; I 3, 3; I 8, 33. 35; II 1, 16. 138. 322; ἐπὶ μέρους (φύσεις) I 1, 15
μεσημβρία (opp. ἄρκτος) I 4, 176; ἀπὸ μεσημβρίας I 3, 38; I 5, 49; πρὸς μεσημβρία I 1, 158; I 5, 50. 108–109; I 6, 5; πρὸς μεσημβρίαν I 4, 170; I 5, 51. 86; I 6, 24 bis; I 7, 28. 31; II 1, 192; II 6, 48. 55; ἰσημερινή μ. II 1, 201
μεσημβρινός (nom.) I 5, 61. 67. 70; I 7, 8. 9. 12. 13. 15. 19. 22. 37. 38. 52. 65. 67. 78; II 1, 210; II 3, 23; ἐπὶ τὰ μεσημβρινά (opp. ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν) II 1, 205
μέσος μέσον (τοῦ κόσμου) I 1, 92. 93. 94. 152. 163. 165. 190. 191; I 6, 6. 8; μέσως I 4, 155. 178; μεσαίτατος I 1, 163. 206. 210; I 2, 58; I 3, 7; I 4, 13. 105; I 5, 96. 132; I 6, 1. 6. 41; II 1, 15. 323; II 4, 65. 67. 74; II 6, 5. 11. 12. 32. 53. 164; μέσῳ (adv.) I 4, 118
μεσουρανεῖν I 7, 36. 73; II 1, 8. 22. 23. 24. 30. 45. 208. 209
μεσουράνημα II 1, 28
μεταβάλλειν I 8, 98
μετάβασις I 1, 40
μεταβολή I 1, 102; I 4, 43; II 1, 449
μεταλαμβάνειν II 1, 406
μέταλλον II 1, 383
μεταξύ τὸ μεταξύ (sc. διάστημα) I 5, 67; I 7, 39. 53
μεταπίπτειν I 4, 164; I 5, 33. 107
μετάπτωσις I 4, 167; II 1, 434. 436. 438
μετεγκλίνειν I 3, 34
μετεῖναι II 1, 524
μετεωρίζειν I 8, 24
μετέωρος (tit.) I 1, 1; II 1, 1
μετιέναι (log.) I 5, 8
μετοχή κατὰ μετοχήν (opp. πρώτως) II 4, 28. 29
μετρεῖν (Arat.) II 1, 318
μέχρις μέχρις ἀπείρου I 1, 137. 145;

INDEX VERBORVM

- II 1, 248–249; *μέχρι παντός* II 4, 101;
μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίον II 6, 153
μῆκος I 4, 123; II 1, 203. 204. 209. 238;
 II 4, 3. 52
μῆν καὶ μῆν I 1, 130; I 5, 44. 57. 114.
 139; II 1, 76. 124. 396; II 2, 19; II 3,
 51; II 4, 42. 61; *καὶ μῆν καί* I 1, 39;
 I 5, 84; I 6, 13; II 1, 367; II 3, 88. 95;
 II 6, 60
μηνιαῖος I 4, 211
μηνοειδής II 1, 117; II 4, 57; II 5, 29. 69.
 88. 99; II 6, 67. 88
μηνύειν II 1, 213. 320
μικρός I 6, 12; II 4, 50; (comp.) I 3, 50.
 87; II 1, 23; II 4, 122; II 6, 92
μίλιτος II 1, 133
μυμήσκεσθαι I 7, 30
μοῖρα I 1, 209; I 4, 153; I 6, 34; I 8, 39.
 40bis. 48; II 1, 327. 328; II 2, 9. 11.
 15; II 7, 2. 4. 6; (= *μέρος*) I 1, 209
μόνος *μόνον* I 1, 50; II 1, 451; II 6, 161;
μόνως II 4, 135; II 5, 63; *μονοῦ* I 5,
 124; *-οὔχι* I 8, 18
μυθάριον II 1, 459
μυθεύειν II 1, 55
μύλος I 4, 138
μυριάς (plu.) I 5, 67. 69. 70. 71. 72; I 7,
 45. 110. 117. 119. 125; I 8, 5. 9. 45;
 II 1, 294. 302bis. 311. 313. 325. 326.
 331. 332. 350. 396
μυριοπλασίων I 1, 44; I 8, 14; II 1, 274.
 277. 278. 283
μύριοι I 8, 5; II 3, 75
μυρίοι I 1, 79; II 1, 391. 438. 448
μύρμηξ I 2, 18

ναῦς I 2, 14. 15; I 5, 119. 120
νέμειν II 5, 134
νέος II 5, 84; (comp.) opp. *παλαιός* II 5,
 89; II 7, 13
νέειν I 1, 91. 92. 168. 170; II 6, 189
νέφος II 4, 97; II 6, 171
νεφώδης II 1, 135; II 4, 103
νή v. *Ζεύς*
νήσος I 4, 208. 213; II 1, 233. 235. 238.
 242. 250. 251. 253. 254. 256 bis. 257.
 259. 260. 262. 265. 267
νοεῖν I 3, 44; I 7, 84. 89; II 5, 43; *νοου-*
μένη σφαῖρα I 8, 70. 77; II 1, 72

νοτερός II 1, 33. 39. 51; II 6, 175. 187;
 (comp.) II 1, 29
νότιος I 2, 50. 52. 54. 56. 62. 66. 71. 72.
 76. 77; I 3, 71. 79. 95; I 4, 13. 17; II 5,
 144; v. *πόλος*
νότος *πρὸς νότον* I 4, 142 bis. 145;
πρὸς νότῳ I 5, 89
νόξ *αὐξήσεις καὶ μειώσεις νυκτῶν* I 1,
 238. 245. 257. 261; I 3, 114; I 4, 18.
 185. 232–233; v. *θερινή* II 1, 441; *διὰ*
τῆς νυκτός II 1, 455
νυχθημερινός I 4, 75
νυχθήμερον I 4, 72. 74. 79. 82. 85. 88;
 II 1, 161. 163. 167. 169

ξαίνειν II 1, 513
ξανθός II 1, 133
ξηρός I 1, 84; II 1, 371
ξύλον I 8, 88

ὄγκος I 1, 32. 61; I 8, 82. 92
ὁδός (Heraclit.) *ὁδὸς ἄνω κάτω* I 8,
 96–97
ὄθεν (initio positum = *ἄρα* vel *οὖν*)
 e.g. I 1, 55. 157; I 2, 38; I 4, 199. 203;
 I 6, 31. 35; II 1, 105. 112. 339
οἶδα I 1, 86; II 1, 520; II 5, 81
οἶεσθαι *οἶμαι* in parenth. II 1, 99. 115.
 163. 417. 524; II 4, 93
οἰκεῖν e.g. I 1, 218. 237; I 4, 97. 132.
 154. 170. 184; I 5, 38. 39. 91; II 1,
 210; cf. *ἔχειν*, ἢ *οἰκουμένη* I 2, 72;
 II 1, 197. 200. 202. 203. 204. 207
οἰκεῖος o. *κύκλος* ('orbis') I 2, 23. 25.
 27. 29; II 1, 281. 298. 309; II 6, 5; o.
κύκλος (geom.) I 7, 60. 62. 63. 105; *οἰ-*
κεῖον σῶμα I 2, 38; II 1, 337; II 3, 88
οἶκημα II 4, 85
οἶκησις I 4, 3. 6. 132
οἶνος (Hom.) II 1, 174
οἶχεσθαι II 1, 518
ὀλίγος *ὀλίγον* (adv.) II 4, 103; II 5, 66;
 II 6, 157; *πρὸς ὀλίγον* I 4, 118. 154.
 172; I 8, 147; II 4, 42; *ὀλίγου δεῖν* I 4,
 34; II 2, 12
ὄλος *ὄλως* I 1, 68; I 7, 30; I 8, 22. 25.
 109; II 3, 52. 55; II 4, 121; *δι' ὄλου*
 II 4, 11; *δι' ὄλων* II 4, 40; *τὰ ὄλα*
 (= *κόσμος* qua *mundus*) I 1, 69–70.

- 116; I 2, 3; I 5, 82; I 8, 37. 98–99. 135;
II 1, 398. 406. 421
ομαλός II 1, 108
ομβρός I 4, 106. 107
ομμα I 1, 258. 513; II 6, 175; v. *οψις*
ομοιος I 1, 111; I 5, 128; I 7, 126; I 8,
34. 49. 120; II 1, 430. 499; II 6, 178;
(geom.) I 7, 59. 103; (superl.) I 1, 84;
II 1, 428. 505; *ομοίως* I 1, 117. 119.
233; I 3, 68; I 4, 13. 22. 26; I 5, 88.
105. 122; I 8, 120. 151; II 1, 57; II 5,
50. 144; II 6, 97
ομολογεῖν I 1, 148; II 1, 11
ομου II 1, 6. 10. 23
ομως II 1, 179. 475. 503
ονομα II 5, 83
ονομάζειν II 1, 497; II 5, 83
οξύς *οξεῖς* *γωνία* I 4, 36; (superl.) c.
ρύμη II 1, 149; *εἰς* *οξὺ* *ἀποκορυφοῦ-*
σθαι II 6, 10. 97
οπισθεν I 1, 151
οπίσθιος I 1, 156
οπως (enunt. final.) II 5, 150
ορᾶν e.g. I 1, 26; I 5, 120; I 8, 22; II 1,
28. 41. 44. 54; II 6, 131; (Hom.) II 1,
173. 174; (pass.) e.g. I 1, 248; I 2, 44;
I 3, 24. 37; I 5, 118. 122; I 7, 32; I 8,
25. 28. 29. 34. 56; II 1, 36. 40. 51. 56.
108. 133; II 3, 10. 26. 28. 47. 52. 55.
56. 87; II 4, 113; *τὰ* *ορώμενα* II 1, 37;
ο. πρὸς I 1, 227; II 1, 207; II 4, 74. 75;
II 5, 35. 36; *ορᾶται* *γινόμενον* II 4, 5.
19. 32. 88 (sim. II 4, 46)
ορατικός *ορατικὸν* *πνεῦμα* II 6, 181.
184–185
ορατός II 1, 430; II 5, 112
ορθιος I 4, 83
ορθός *ορθῶς* I 4, 130; *πρὸς* *ορθὰς* (*γω-*
νίας) I 4, 34; II 4, 67; II 5, 70
ορίζειν (med.) I 1, 4
ορίζων I 2, 70; I 3, 38. 41. 59; I 4, 6.
135. 167. 169. 179. 193. 202. 228. 231;
I 5, 31. 33bis. 86. 108; I 7, 40; I 8,
138; II 1, 28. 32. 146. 217. 436. 438.
449; II 6, 142. 176; *ἀπὸ τοῦ* *ορίζοντος*
I 3, 20. 37; I 4, 153. 172. 191; *ἐκ τοῦ*
ορίζοντος II 1, 188; *ἐπὶ τοῦ* *ορίζοντος*
I 3, 24; I 7, 32; I 8, 50. 56; II 2, 14;
παρὰ τὸν *ορίζοντα* I 4, 200. 205; *περὶ*
τὸν *ορίζοντα* II 6, 137; *ὑπὸ τὸν* *ορί-*
ζοντα II 6, 189; *ὑπὲρ τὸν* *ορίζοντα*
II 1, 218; II 6, 113. 115. 118. 124. 128.
133. 146. 166. 192
ορᾶν I 1, 103; med. (log.) I 5, 105; I 6,
3; II 2, 6
ορμή I 1, 56; II 6, 41
ορνις II 1, 148. 149. 152
ορος I 5, 117; I 7, 122. 129; II 1, 9. 47.
126. 222. 348. 354; II 4, 124
ὅσος *ἐφ' ὅσον* I 4, 215; II 5, 31. 143;
ὅσον (adv.) c. gen. I 8, 20. 23. 159;
II 3, 53
οὐκέτι 'non item' I 3, 62; I 4, 62. 231;
I 8, 149; II 1, 486
οὐρανός I 1, 5. 177. 181. 182. 184. 185.
190. 193. 202; I 2, 1. 6. 9. 43; I 3, 3. 5;
I 5, 73. 93. 96; I 8, 36. 55. 80. 90. 94.
95. 96. 117; II 1, 169; II 3, 49; II 5, 24.
32. 36. 111; II 6, 41. 93; v. *κόσμος* (ii)
οὐσία (materia mundi) I 1, 46. 50. 56.
57. 61. 97; I 8, 83. 97; *ἡ* *πᾶσα* *οὐ*. I 1,
43; *ἡ* *τῶν* *ὄλων* *οὐ*. I 1, 69–70; *οὐ*.
αἰθέρος I 5, 130. 133; *οὐ*. (*σελήνης*)
II 4, 12
οὗτος *τουτέστι* I 7, 59; II 1, 201; *οὕτω(ς)*
e.g. I 3, 73. 101; I 4, 116. 215; I 7, 44;
I 8, 111
οφείλειν I 1, 137; I 6, 43; I 7, 120; I 8,
12. 160; II 1, 346; II 4, 126
οφθαλμός II 1, 31; (Hom.) I 1, 173;
(Arat.) II 1, 316; (Epicur.) II 1, 496
οφθαλμοφανῶς II 6, 56
οψις (i) 'visus per se' I 5, 1. 11–12; II 1,
3–4; II 3, 85; (ii) (= *ομμα*) I 5, 115;
II 1, 60. 64. 253; II 3, 5; II 5, 52. 110;
(iii) 'facultas videndi' (vel linea inter
oculum et obiectum) I 5, 80. 115; I 8,
114. 133. 136; II 1, 36–37. 83. 234.
252; II 3, 6; II 4, 128; II 6, 141; inter
(ii) et (iii) saepe difficile est distin-
guere
πάθος *πάθη* *περὶ τὸν* *ἀέρα* II 6, 168; *π.*
ὄψεως II 1, 36; II 3, 6; II 4, 129; *π.*
σελήνης II 4, 132
παῖς I 1, 231
παλαιός II 5, 87; II 7, 13; (comp.) I 1,
160; I 5, 11; II 6, 139; (superl.) II 5, 81

INDEX VERBORVM

- παλλακίς* II 1, 511
παμμεγέθης II 3, 34
πάμπλου II 1, 380
πανσέληνος II 5, 34. 63. 76; II 6, 3. 16. 101. 157. 158
παντοδαπός II 1, 383; II 6, 168
πάνυ I 4, 188; I 7, 122; I 8, 17; II 1, 249. 515; II 4, 102
παρά c. dat. I 5, 10. 24; I 7, 1. 56. 60; c. acc. I 8, 145; II 1, 369; *παρ' ἡμῖν* (sc. οἰκοῦσι; = ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εὐκράτῳ) I 1, 239. 241. 248; I 4, 163. 202; *παρ' ἡμῖν* (= πρὸς αἰσθησιν) II 4, 123; II 6, 178; v. ἄλλος, ἕκαστος, πᾶς
παράβασις II 5, 69
παραγίνεσθαι I 1, 185; I 3, 28; I 5, 5. 131; I 7, 6; II 1, 458; II 5, 31
παράδοξος II 6, 111
παραθεῖν II 5, 65
παρακεῖσθαι I 1, 213; I 4, 35. 188; I 8, 149
παραλλαγή I 4, 150. 186. 189. 196; I 5, 36; II 1, 377; II 5, 61
παράλληλος (geom.) I 7, 55. 57. 91; II 1, 193; 'circulus latitudinis' I 1, 193; I 3, 46. 116; I 4, 33. 159. 177. 179. 187. 194; II 1, 446
παραμείβειν II 5, 26. 34
παραμυθεῖν (med.) I 4, 121
παραπλήσιος I 1, 142; I 8, 47; II 1, 434; II 6, 88; *παραπλησίως* I 4, 63. 138; II 1, 298. 312. 327; II 4, 12. 23; II 5, 151; II 7, 7; τὸ παραπλήσιον I 8, 150; II 4, 84. 92
παρατρέχειν I 4, 200
παραχαράσσειν (pass.) II 1, 502
παρεῖναι πάρεστι I 1, 26; I 8, 21; II 1, 5. 163. 378. 438; II 6, 36; τὸ παρόν II 7, 11
παρεμπίπτειν I 1, 76
παρέρχεσθαι II 5, 38
παρέχειν I 1, 160; II 1, 130; (med.) I 1, 15; I 3, 86. 91. 95. 97. 104; I 4, 15; II 1, 279. 362. 371
παριστάναι I 1, 192; I 6, 3; II 2, 2; II 6, 56
πᾶς διὰ παντός (temp.) I 2, 5; I 3, 115; I 4, 136. 235; I 5, 94; *παρὰ πᾶσιν* (κλίμασι vel οἰκοῦσι) I 4, 149. 152; I 5, 34. 41. 45. 55; II 1, 20; πάντως I 1, 140; II 4, 124; II 5, 97; πάντῃ I 5, 132; II 5, 4; πάντοθεν II 4, 112; II 5, 141
πάσχειν I 1, 98; II 5, 13; II 6, 47. 142; opp. ποιεῖν I 1, 66
πατήρ I 1, 231
παχύς II 1, 384; comp. II 1, 29. 33. 51; II 4, 97; II 6, 171
πεδινός II 1, 145
πεδῖον I 8, 128
πειρᾶσθαι II 2, 2
πέλαγος I 1, 183; I 5, 114; II 1, 179; (plu.) II 4, 124
πελάζειν I 2, 54. 71; I 3, 92. 98. 102. 105; I 4, 202; I 5, 114. 122; II 1, 18. 259; II 5, 110. 122. 144
πέμπειν II 4, 96
πέμπτος διὰ πλειόνων πέμπτος ἀναπόδεικτος I 5, 25; I 6, 2-3; sim. I 5, 103-104
περαίνειν I 1, 7. 16. 109. 115. 130. 132. 134. 139
πέρας (plu.) I 1, 137. 164; II 4, 64
περατοῦν I 1, 115. 116 bis. 120. 121. 124. 128
περιάγειν I 2, 4. 7; II 5, 36; (geom.) I 7, 79. 102
περιγράφειν I 3, 46; I 4, 137
περικτικός I 5, 135
περιέρχεσθαι I 1, 188. 250; I 2, 29; II 5, 2
περιέχειν I 1, 99. 121. 143; I 4, 168; I 8, 4; II 7, 12; (geom.) II 1, 245; (pass.) I 1, 78. 127. 130. 132. 134. 136 bis. 140. 141. 143. 144. 203. 207; I 6, 1; (log.) I 1, 109; cf. ἐμπεριέχειν
περιέμεναι I 1, 246; I 2, 35
περιστάναι (med.) I 1, 146
περικλᾶν II 1, 32. 34
περικλινής II 4, 63. 65. 68. 72. 75
περιλαμβάνειν I 3, 27; I 4, 226; I 5, 142. 143; II 1, 252
περίοδος I 2, 32; II 1, 307; II 3, 98; II 5, 17
περίοικος οἱ περίοικοι I 1, 217. 224. 227. 229. 232. 236. 262. 264
περιουσία II 1, 387
περιοχή I 8, 85; II 3, 49
περιπίπτειν (τῇ σκιᾷ τῆς γῆς) II 1, 456; II 4, 16. 132; II 6, 1. 3. 27. 34. 35. 37.

INDEX VERBORVM

49. 55. 58. 73. 114. 117. 157; π.
σχήματι II 6, 62
περίπτωσης II 6, 57
περίσκιος I 4, 133 bis. 137
περιστροφή I 4, 87
περιτέλλειν (Ara.) II 1, 318
περιτρέπειν I 1, 75
περιφαίνεσθαι II 4, 112
περιφέρειν I 4, 60. 78; I 5, 65. 95. 97; I 7,
58. 61. 79. 81. 101. 103; II 5, 66. 107
περιφερής I 8, 119. 120; II 4, 59; II 6,
61. 64. 66
περιφορά I 4, 74
περιφωτίζειν II 1, 202
πηγή II 1, 382
πηδάλιον I 7, 29
πιθανός II 1, 282. 293. 334; (superl.)
I 5, 139
πλεῖν II 5, 6
πιμπλάναι I 1, 75; II 6, 185
πιστεύειν II 1, 459
πιστός (Epicur.) πιστόν ἔλπισμα II 1,
413; (plu.) II 1, 496
πλάγιος (comp.) I 4, 35; τὸ πλάγιον I 8,
153; ἐκ τῶν πλαγιῶν II 5, 28
πλανᾶσθαι πλανώμενα (ἄστρα) I 2, 12.
15. 20; II 3, 87
πλάνης (plu.) I 2, 53. 60. 73; II 1, 305.
334; II 4, 5; II 5, 133. 139; II 7, 2
πλάσμα II 6, 155
πλάσσειν II 6, 149
πλάτανος I 7, 127
πλάτος I 2, 49. 74. 75. 80; II 1, 201. 203.
205. 207; II 6, 9. 96; κατὰ π. II 4, 4
πλατύνειν II 1, 13; II 2, 22
πλατύς I 5, 12. 22. 26. 30. 44. 52. 57;
(comp.) II 5, 109. 120. 137; II 6, 75;
πλατύτερον λέγεσθαι I 1, 240. 254;
II 1, 211
πλειόνως II 1, 265
πλεονεκτεῖν I 4, 238; I 8, 43
πλευρά (geom.) I 5, 100. 101; II 1, 244.
246
πλεῖν I 1, 183
πληγή II 1, 162
πληθος I 2, 20; I 8, 6. 81; κατὰ π. (opp.
κατὰ μέγεθος) I 1, 138
πληθύνειν I 4, 109; II 1, 371
πλημμυρίς II 1, 392; II 3, 65
πλήρης I 1, 77; II 4, 61; II 5, 30. 39
πληροῦν I 1, 21. 48. 125; (pass.) I 1, 30.
32. 43. 53. 58. 60. 63. 87. 125; II 5, 38.
88; II 6, 160
πλησιάζειν I 5, 79
πλησίον I 4, 33. 170. 173. 184; I 6, 11;
II 1, 119; πλησιαιότερον I 6, 14
πλοῖον I 5, 118
πλοῦς I 1, 187
πνεῦμα (τοῦ κόσμου) I 1, 72; π. ὁρατι-
κόν II 6, 181. 185; 'venti' I 4, 106.
120; (= ἀήρ) I 1, 37
πνευματικός πνευματικὴ οὐσία I 5, 130
πνιγνῶδης I 8, 149
ποδιαῖος I 8, 20. 159; II 1, 78. 80. 87.
88. 93. 94. 97. 98. 99. 110. 154. 182.
185. 214. 216. 226. 268. 342; II 2, 1;
II 3, 61
ποιεῖν δῆλον π. II 6, 114; σαφῆ π. I 7,
50; 'poemata scribere' I 3, 40; II 1,
470. 471; (med.) ἀνατολήν π. I 4, 86;
ἀπόκλινον π. I 4, 127-128; ἔκλειψιν π.
I 5, 43; II 6, 20. 39. 52. 69. 165; ἐπί-
προσθεν π. ('malle') II 1, 412;
κίνησιν π. I 2, 2. 64; I 4, 1; II 6, 4; λό-
γον π. II 4, 137; II 5, 150; λύσιν π.
II 6, 140; πορείαν π. I 2, 44; I 3, 77;
I 4, 31. 38. 51. 205; II 1, 397; τομήν π.
I 4, 194; ὑποστροφὴν π. I 4, 119
ποιητής, ὁ (= Hom.) II 1, 171. 469
ποικίλος II 1, 133; ποικίλως II 1, 495
ποιός II 1, 163
ποιότης II 1, 50
πόλις I 7, 14. 53. 77. 78. 111; II 1, 414
πολλάκις I 5, 120; I 8, 108; II 1, 132.
134. 136
πολλαπλασίον II 1, 148; II 3, 14
πολλαχῶς I 1, 3; I 5, 129
πολλοστός πολλοστόν μοῖρας I 8, 40; II 2,
8. 11. 15
πόλος I 3, 9. 14. 33. 47. 50. 54. 62; I 4,
159. 166. 169 (del.). 172. 174. 225; I 5,
45; I 7, 11. 17; νότιος π. I 3, 16. 20.
29; βόρειος π. I 3, 17. 20. 30. 63. 73;
I 4, 153. 157. 163. 166. 220. 225
πολυπλασίον I 5, 73
πολύς πολύ (adv.) II 1, 39. 56. 347;
II 3, 76; II 6, 13. 142; κατὰ πολύ I 8,
4. 19. 29. 84. 159; II 1, 55. 354. 409.

INDEX VERBORVM

- 502; II 4, 115; *ἐπὶ πολὺ* I 2, 70; *πλέον* (adv.) II 1, 47. 52; II 4, 51; II 6, 157; II 7, 1; *πλειόνως* II 1, 265; *ἐπὶ πλέον* I 4, 35. 98. 116. 155; II 3, 47; II 4, 49. 53; *ἐπὶ πλεῖον* I 1, 50; II 5, 29; *ἐπὶ πλεῖστον* I 3, 36; I 4, 175. 190; II 4, 100; *διὰ πολλῶν* (sc. λόγων) I 8, 3. 157–158; *ἐκ πάνυ πολλῶν* (sc. λόγων) I 8, 17–18
- πονηρός* II 1, 516
- πορεία* I 1, 247; I 2, 44. 59; I 3, 17. 34. 77. 87; I 4, 10. 31. 37. 70. 123. 205; II 1, 18; v. *προαιρετικός*
- πορεύεσθαι* I 1, 264; I 3, 19. 72; I 4, 145. 156
- πόρρω* (comp.) II 1, 47; (superl.) I 2, 79; I 4, 5
- πορφύρα* II 1, 512
- πόσος* II 1, 355
- ποταμός* I 8, 8; II 1, 371
- ποτήριον* II 6, 179
- που* I 1, 128
- πούς* II 1, 186. 347. 350. 354; *πόδες* Ἑλίκης I 3, 41
- πράσσειν* II 1, 515
- προάγειν* II 5, 70
- προαιρετικός* *προαιρετική κίνησις* I 2, 8. 24. 53; I 4, 1. 79; II 1, 304; II 6, 25; II 7, 3 (em.); *προαιρετική πορεία* II 1, 335. 337; II 5, 10. 104; *προαιρετικῶς* I 2, 18
- προανίσχειν* I 2, 33
- προαποδεικνύειν* I 1, 113
- προδήλως* II 1, 82. 96
- προέρχεσθαι* II 1, 148
- προηγείσθαι* II 6, 49. 54; *προηγούμενως* I 1, 173; I 5, 104; II 2, 4
- προϊέναι* I 1, 157; I 3, 92; I 4, 76; I 5, 25; II 2, 22; II 5, 74. 77. 78
- προκοπή* I 3, 34
- προλαμβάνειν* I 4, 203; I 8, 53
- προλέγειν* I 1, 202; I 2, 75; I 4, 178; I 5, 20; I 6, 21. 38; I 8, 158; II 3, 2. 67; II 4, 49; II 6, 71. 162; v. *λέγειν*
- προνοητικός* I 2, 2
- πρόνοια* I 4, 41; II 1, 421. 422
- πρόοδος* II 5, 72
- προπέτεια* II 1, 452
- πρόπους* I 5, 117
- προσάγειν* II 6, 140
- προσαιτεῖν* II 1, 501
- προσάπτειν* I 5, 21
- προσαύξειν* II 5, 71
- πρόσγειος* (comp.) I 4, 53. 71; II 1, 30; II 3, 96; II 5, 104. 124; (superl.) I 2, 36; I 4, 68; II 3, 83. 84. 100; II 5, 1
- προσιέναι* I 4, 37. 90. 101; I 8, 143. 153; II 5, 21; II 6, 158
- προσεῖναι* II 1, 393
- προσεκβάλλειν* (geom.) II 1, 244. 247
- προσέρχεσθαι* I 2, 57. 60
- προσευχή* II 1, 501
- προσεχῶς* II 2, 5
- προσῆκει* I 5, 6
- προσθήκη* I 4, 26. 30. 149. 150
- πρόσοδος* I 4, 39
- προσπελάζειν* I 2, 69
- προσπίπτειν* I 8, 35. 105; II 6, 170
- προστιθέναι* I 4, 19. 24. 27; II 1, 179; II 5, 89
- προσχωρεῖν* I 2, 66
- πρόσω* (comp.) I 6, 15; *εἰς τὸ π.* II 4, 53
- προὔποτιθέναι* (med.) I 7, 51
- προφέρειν* (med.) I 8, 161; (pass.) II 3, 3
- πρύμνα* I 2, 16
- πρώρα* I 2, 16
- πρωτεῖον* II 1, 484. 486. 489
- πρώτος* (= *πρότερος*) I 5, 38; I 6, 7; *πρώτον* (= *πρότερον*) I 5, 122; *πρότερος* I 7, 6; *πρώτιστος* (Hom.) II 1, 480; *πρότερον* II 4, 137; *πολὺ πρότερον* I 4, 241; *πρώτως* (opp. *κατὰ μετοχήν*) II 4, 28
- πτολίεθρον* (Hom.) II 1, 480
- πυκνός* (comp.) II 4, 36; (superl.) I 5, 6
- πύκνωμα* I 8, 91; II 4, 106
- πῦρ* I 1, 43. 102; I 8, 86; II 1, 14. 336. 338. 394. 395. 405; II 4, 38
- πυραμοειδής* I 5, 16. 23. 27. 100
- πύρινος* II 3, 93; II 5, 4; II 6, 104
- πυρώδης* (οὐσία) I 5, 129
- πυρωπός* II 1, 132
- ῥάδιος ῥαδίως* I 5, 7
- ῥεῖν* II 1, 189. 190
- ῥόπαλον* II 1, 509
- ῥύμη* II 1, 14. 149

INDEX VERBORVM

- δυσμοτομεῖν* (pass.) II 1, 198
σάρξ (Epicur.) II 1, 412. 495
σαφής I 7, 50; *σαφῶς* I 1, 176. 189; I 5, 111; II 1, 213; II 6, 72; (superl.) II 1, 144
σβεννύναι II 1, 427. 433. 454. 458. 460. 466; II 4, 86. 90
σβέσις II 1, 450; II 4, 87. 91
σέλας II 5, 84
σελήνη v. *δύναμις*, *σεληνιακός*, *σχῆμα*, *ἕψος*
σεληνιακός *σεληνιακή* *ἔκλειψις* II 4, 131; II 6, 151. 166; *σ.* (*κύκλος*) II 1, 308; *σεληνιακὸν μέγεθος* II 1, 292. 301; II 3, 20. 31; *σεληνιακή σφαῖρα* I 8, 101; *σεληνιακὸν ἕψος* I 8, 106; II 1, 303. 353
σεληνοειδής II 1, 108
σεμνός II 1, 476
σημαίνειν *σημαινόμενα* (Stoic.) II 5, 92; cf. *λεκτόν*
σημεῖον I 2, 48; I 4, 32. 33. 77; I 7, 10. 12; I 8, 75; II 5, 145; 'indiciū' I 8, 107; *σημεῖα τροπικά* I 1, 196; *σημεῖον λόγος*, v. *λόγος*
σημειοῦν (pass.) II 1, 216
σιγμοειδής II 5, 93
σίδηρος II 1, 461; II 4, 29
σκάφη 'navis' I 5, 121. 123; (*ὥρολογίου*) I 7, 82. 91. 105. 106
σκέμμα II 1, 409
σκεῦος I 1, 26. 30. 75. 85; II 6, 179. 180. 181. 186
σκιὰ I 4, 106; I 6, 11. 12. 23. 24. 27. 30. 31; I 7, 77. 80. 90. 99. 101. 114; I 8, 59. 63. 65; II 1, 193. 216. 218. 456. 457; II 2, 21. 23. 26. 29; II 4, 132. 135; II 6, 1. 4. 6. 15. 19. 20. 30. 34. 35. 38. 40. 44. 49. 50. 55. 58. 62. 72. 75. 79. 81. 83. 87. 91 bis. 96. 104 bis. 106. 111. 114. 117. 119. 125. 156. 161. 194
σκιάζειν I 5, 81; II 4, 89. 90
σκίασμα II 3, 71; II 4, 82; II 6, 89
σκιερός τὸ *σκιερὸν* (sc. μέρος τῆς σελήνης) II 5, 44. 48
σκιοθηρικόν I 5, 62
σκοπή (Hom.) II 1, 174
σκορπίζειν I 1, 97
σκοτεινός II 1, 42; II 4, 85
σκοτίζειν II 4, 87. 91
σκοτισμός I 4, 234. 237
σκότος II 6, 104
σκώληξ II 1, 515
σμικρός (superl.) II 1, 48
σμικρύνειν II 1, 42
σοφία II 1, 467. 487
σπάλαξ II 1, 409
σπανίως II 6, 160
σπόγγος II 4, 41
σταδιαῖος I 8, 119; II 1, 231. 243. 245. 246; II 4, 54
στάδιος, *στάδιον* I 5, 68; I 7, 14. 34. 43. 44. 53. 75. 109. 123. 124. 125; II 1, 79. 135. 150. 153. 213. 263. 272. 280. 302. 313. 348; II 3, 10. 75; II 4, 45
στάσις II 5, 58
στενός II 6, 99; (comp.) II 5, 110. 122. 136; II 6, 73
στενόστομος I 1, 75
στερεός I 1, 27. 30. 31. 35; I 5, 133. 135; II 1, 54; (superl.) I 5, 6; τὰ στερεὰ τῶν σωμάτων vel sim. I 1, 46; I 5, 128; I 8, 89; II 4, 23. 32. 34. 99; II 6, 8
στερεῖν (pass.) II 4, 133; II 6, 28. 58
στέφανος II 1, 513
στιγμιαῖος *στιγμιαία* (sc. γῆ) I 5, 72; I 8, 32. 79. 92. 110. 135. 143; II 1, 350; II 3, 51
στοά II 1, 193. 196
στοιχεῖον II 3, 90
στόμα I 1, 38. 78
στοχάζεσθαι II 1, 147
στρατεύειν II 1, 157
στρέφειν I 2, 5; I 4, 139; II 4, 6
στροφή I 7, 33; II 4, 8
σύγγραμμα (plu.) II 1, 415. 419; II 7, 13
συγκρίνεσθαι II 1, 508
συλλύειν II 1, 402
συμβαίνειν (absol.) e.g. I 1, 187; I 5, 52; I 6, 21. 37; I 8, 34. 43. 51. 105. 120. 150; II 1, 214. 221; II 4, 92; II 5, 132; II 6, 3. 62; (c. infin. in periphrasi) I 2, 69–70. 78–79; I 3, 4; I 5, 54–55; I 6, 22. 36; II 3, 92–93; II 5, 114–115; II 6, 95. 102–103; (particip. in apodosis) I 1, 32. 180; I 8, 109–110; II 1, 199. 219

INDEX VERBORVM

- σύμβολον* II 5, 85
συμμετρία I 4, 183
σύμμετρος I 4, 104. 181; II 4, 119; II 6, 180
συμπάθεια I 1, 13. 71; II 3, 95
συμπαρεκτείνειν (pass.) II 1, 197. 200. 203. 207; II 3, 21. 32; II 4, 110. 120; II 6, 9
σύμπας e.g. I 3, 51; I 4, 243; I 5, 9; I 8, 2. 19; II 4, 66
συμπάσχειν II 3, 64
συμπεριέχεσθαι I 8, 58
συμπερινοστεῖν I 8, 65; II 5, 17
συμπεριφέρειν II 6, 24
συμπίπτειν I 1, 27. 64. 167. 172; I 4, 223; I 7, 85; II 6, 163
σύμπτωμα I 5, 113; II 1, 37
σύμπτωσις (geom.) I 7, 97. 98
συμφυής I 1, 69. 73
σύμφωνος (superl.) II 1, 398
συνάγειν (pass.) I 1, 61; I 8, 75. 91; II 1, 60. 219
συναφή I 2, 37; II 3, 83. 90; (plu. = *nodi lunae*) II 5, 146
σύνδεσμος (plu. = *nodi lunae*) II 5, 147
συνεπινοεῖν I 1, 41
συνετός II 1, 430
συνεχής I 4, 107
συνέχειν I 1, 90. 98; (pass.) I 1, 70. 72
συνήγορος II 1, 424
συνιέναι II 1, 462
συνιστάναι I 8, 38; (med.) II 6, 168
συνοδοεῖν I 2, 42; II 3, 7
σύνοδος II 3, 8; II 4, 8. 128; II 5, 11. 12. 24. 31. 37. 38. 63. 65. 94 bis. 95. 96. 98 bis. 123. 127; II 5, 102. 117; II 7, 8
σύνολος τὸ σύνολον (adv.) I 3, 113; II 1, 401. 407; II 6, 146
συννοεῖν (pass.) I 5, 77; II 4, 34; II 5, 41
σύνταγμα (plu.) I 8, 162
συντηρεῖν I 1, 99
σύντομος II 5, 125
συστέλλειν (pass.) I 1, 60. 101; I 8, 91
σύστημα I 1, 4
συχνός II 2, 17
σφαῖρα I 1, 164; I 5, 1. 113. 126. 136. 143. 144. 145; I 7, 126; I 8, 25. 71. 78. 101. 142; II 4, 63; v. *ἡλιακός, σεληνιακός*
σφαιρικός e.g. I 1, 162. 167. 169. 171. 245; I 5, 9. 18. 23. 26. 28. 104. 107. 125. 134; I 7, 121; II 2, 24; II 5, 39; II 6, 64. 127
σφαιρίον I 7, 127. 128
σφαιροειδής I 5, 103; I 8, 134; II 2, 18 bis; II 5, 52; II 6, 62
σχεδόν I 8, 83. 88. 93; II 1, 71. 85. 135. 147. 241. 266. 343. 360. 376; II 2, 3; II 4, 56; II 6, 56
σχέσις I 1, 152. 154. 159. 165. 168. 172. 230; I 3, 55. 61; I 4, 226; I 8, 154; II 5, 8
σχῆμα (γῆς) I 1, 223; I 4, 163; I 5, 7. 10. 12. 14. 15. 18. 20. 23. 26. 31. 32. 45. 54. 57. 76. 77. 83. 88 (em.). 102. 106. 111. 112. 125. 128. 132. 140. 141. 143 bis; I 8, 118. 122. 134. 144; II 1, 21. 432; II 6, 126. 127; (ἡλίου) II 1, 106; (κενοῦ) I 1, 66; (κόσμου) I 1, 162. 166. 171. 223. 245; I 4, 240. 241. 243; I 5, 2. 9. 138; (σελήνης) II 1, 107. 117. 124. 389; II 4, 61. 62; II 5, 29. 37. 39. 41. 58. 69. 73. 74. 75. 77. 87; (gen.) I 1, 66. 166; I 5, 140. 141. 143; I 8, 34; II 6, 64. 67
σχηματίζειν (pass.) I 1, 66; I 5, 129. 136; II 2, 24; II 6, 8
σχολαῖος (comp.) I 2, 9. 17; I 4, 36. 38. 90
σχολή (plu. = *studia*) II 7, 12
σχολικά ἐν τῷ πρώτῳ τῶν σχολικῶν II 2, 7
σῶμα II 4, 22 (em.); *ἄπειρον* σ. I 1, 106; *μανόν* σ. II 4, 101; σ. *σφαιροειδές* II 5, 52; v. *οἰκεῖος, στερεός*
σωτηρία I 2, 2
τάξις (τοῦ κόσμου) I 1, 12 bis; 'ordo' II 1, 505. 507
ταπεινός (astron.) I 3, 37. 70. 74. 108; (comp.) I 4, 156; I 6, 6. 36; II 5, 114. 136; (superl.) I 4, 6; II 5, 119; 'humilis' II 1, 502
ταπεινοῦν I 2, 65. 67; II 5, 139
ταπείνωμα I 2, 67. 68; I 6, 38; II 4, 4; II 5, 134. 140; II 6, 136. 147 (del.)
ταραχή I 1, 160

INDEX VERBORVM

- τάχα I 8, 30; τάχα ἄν I 8, 128. 130;
II 4, 104–105; II 6, 191
τάχος I 4, 102; II 1, 164. 169. 171. 178.
181
ταχύς I 4, 119; ταχέως I 4, 101; I 6, 16;
II 5, 131; τάχιον II 1, 447; II 5, 105.
121; II 6, 70. 84; θάττ(σσ)ον I 4, 75;
II 5, 135. 137; II 6, 74
τεκμαίρεσθαι II 3, 62. 70
τεκμήριον I 8, 117. 134
τέλειος superl. τελεώτατος I 5, 139 bis.
140. 141; τελεία ἔκλειψις II 3, 73; II 4,
111; II 6, 19. 38. 68. 152. 165; τέλεον
(adv.) I 1, 200; II 1, 400; II 3, 30; τε-
λέως I 8, 111
τελεσφορεῖν II 1, 365
τελευταῖος I 6, 7
τέλος (Epicur.) II 1, 407
τέμνειν I 1, 194; I 2, 49. 58; I 3, 58;
I 4, 32. 34. 56. 61. 180. 181. 187;
I 7, 16. 19. 21; II 5, 46. 54. 70.
145
τεταρτημόριον (plu.) τοῦ ζωδιακοῦ I 4,
49
τετράγωνος I 5, 16. 23. 27. 98
τετραπλασίων II 1, 247
τεχνικός I 8, 64
τέως I 1, 179; I 5, 51
τηρεῖν II 3, 16. 72; II 5, 119; II 6, 68.
178
τήρησις II 3, 15
τιθέναι I 5, 23
τιμᾶν II 1, 358
τιμήμα (κύκλων παραλλήλων) I 3, 53. 64.
66. 81. 85. 91. 93. 96. 100. 110; I 4,
64 bis. 65; (μεσημβρινῶν) I 7, 23. 24.
38. 81; (ἡλιακοῦ κύκλου) II 1, 277; γῆς
II 1, 278
τοιγαροῦν I 5, 144
τοῖχος II 1, 54
τολμᾶν II 1, 477
τομή I 4, 187. 194; II 5, 60 bis. 66. 71.
73. 108. 146
τόνος (Stoic.) I 1, 72 (em.)
τονοῦν (pass.) I 5, 131
τόπος (notitia loci) I 1, 19; (locus ali-
cuius) I 1, 28. 35. 40. 41. 47. 59; I 2,
14; II 3, 10; II 6, 118; (regio) I 1, 85.
185; I 2, 5; I 5, 59; II 1, 371; κατὰ τὸν
τόπον 'ad rem' I 1, 161; II 4, 95; sim.
II 1, 408
τοσοῦτος ἐπὶ τοσοῦτον II 1, 82. 267.
416. 418. 423; II 2, 31; II 3, 12. 45;
II 6, 196; II 7, 11
τρέπειν πρὸς I 2, 40; I 4, 145; II 4, 15;
II 6, 39. 44. 48. 50; (= μεταβάλλειν)
I 8, 97; II 4, 29
τρέφειν II 1, 364
τρέχειν II 1, 146
τριακονθήμερος II 5, 96
τριακονταετής I 2, 23
τρίγωνον II 1, 243. 245. 248. 259. 261
τριμηνιαῖος I 4, 218
τρίμηνος I 4, 26
τριπρόσωπος II 5, 88
τρισκαιδεκαπλασίων II 1, 307
τροπή (ἡλίου) I 2, 57 bis; I 3, 76 bis;
II 1, 440; (plu. = μεταβολαί) II 1, 390;
II 3, 63; v. θερινός, χειμερινός
τροπικός plu. (= κύκλοι παράλληλοι)
I 1, 196. 205; I 2, 47. 48. 74. 75. 80;
I 3, 78; τροπικά σημεῖα I 1, 196; v. θε-
ρινός, χειμερινός
τρόπος I 3, 38; I 4, 236; II 4, 79; II 6,
35. 156
τροφή I 4, 129; I 8, 80. 94
τροχός I 2, 18
τρυφή II 1, 418
τυγχάνειν I 1, 40; II 1, 142
τυφλός (comp.) II 1, 409
τυφλότης II 1, 146
ὕγις I 4, 114; (comp.) II 4, 30; -ῶς
II 6, 140
ὕγρος I 1, 26; II 1, 385; (= ὕδωρ) I 1,
26. 30. 31. 32
ὕδρολόγιον II 1, 184. 186. 299
ὕδωρ I 1, 28. 76. 78. 85 bis; II 1, 35. 461;
II 4, 35; II 6, 182. 185; (plu.) I 1, 25.
75; II 1, 383; (elementum) I 1, 118.
119; (= θάλασσα) I 1, 184; II 1, 465
ὕπαγορεύειν I 1, 127; I 5, 1
ὕπαρχειν e.g. I 1, 7. 32. 68. 69. 217; I 2,
28. 37; I 3, 4; I 4, 240; I 5, 73; I 8, 62.
83; II 1, 162; II 3, 51; II 4, 101; II 5, 6
ὕπείκειν I 8, 98
ὕπέρ ὅ. γῆς vel γῆν (= regio terrae) I 1,
214. 220. 253; (= supra horizontem)

INDEX VERBORVM

- I 3, 53. 57. 60. 64. 67. 81. 89. 93.
96. 100. 110. 116; I 4, 160. 182. 220.
228; I 5, 91; I 6, 33. 38; I 8, 125. 129.
132. 133. 137; II 2, 9; (= *ἐνεκα*) I 4,
42
ὑπεραίρειν II 3, 59; II 6, 13
ὑπερβαίνειν I 1, 267; I 2, 46. 77; I 4, 223
ὑπερβάλλειν I 1, 100
ὑπερείδειν I 1, 90
ὑπερέχειν I 4, 21. 23. 28; I 7, 115
ὑπέρθεσις I 1, 251
ὑπερκεῖσθαι I 1, 190. 206; I 5, 95; I 7,
38; II 1, 279
ὑπεροχή I 4, 20; I 7, 114. 129
ὑπέρτερος *ἐξ ὑπερτέρου* II 1, 222–223
ὑπερτίθεσθαι I 1, 247; I 5, 116. 120
ὑπερφυής II 1, 227. 405
ὑπερχεῖν I 1, 31
ὑπέρχεσθαι II 3, 86
ὑπιέναι II 1, 431
ὑπό *ὑ. γῆς* vel *γῆν* (= *regio terrae*) I 1,
214. 221. 225. 259; (= *infra horizon-*
tem) I 3, 53. 58. 65. 66. 81. 89. 116;
I 4, 160. 181. 228; II 1, 457
ὑποβάλλειν I 4, 129; II 5, 142
ὑποδεικνύειν II 1, 292
ὑποδρομή II 3, 78
ὑποθεῖν II 3, 5
ὑπόθεσις I 7, 5 bis; II 1, 311. 333; *καθ’*
ὑπόθεσιν I 4, 132; I 8, 24; II 1, 282;
II 3, 23; II 4, 89
ὑποκάτω II 1, 347
ὑποκεῖσθαι ‘*situs esse*’ I 3, 5; I 4, 52. 53.
64. 65; I 5, 94; I 7, 42. 44. 67. 82. 86;
‘*supponi*’ I 3, 19. 22; I 7, 18. 51. 56
ὑπολαμβάνειν I 1, 34; II 1, 182. 416.
464; II 4, 6; II 6, 145
ὑπολείπειν II 6, 66
ὑπομνήσκω I 1, 20
ὑπονοεῖν I 1, 130; I 2, 28; I 4, 73. 109.
128; I 5, 13; II 3, 84
ὑπόστασις I 1, 23. 64
ὑποστρέφειν I 3, 84; I 4, 13. 16
ὑποστρόφη I 3, 104; I 4, 119
ὑποτίθεσθαι I 3, 19. 22; I 5, 64; I 7, 56;
II 1, 151. 248. 255. 274. 304; II 2, 13;
II 3, 55
ὑποτρέχειν II 1, 317 (Arat.); II 3, 8. 11. 87
ὑποφέρειν II 1, 26; II 4, 48
ὑφαιρεῖν I 4, 19
ὑφαίρεσις I 4, 149. 151
ὑφίστασθαι I 3, 33; II 1, 338. 364.
402
ὑψηλός I 3, 36. 70. 74. 108; (comp.) I 6,
5. 33; II 1, 222; II 3, 42; II 5, 104. 107.
114; (superl.) I 2, 22; II 1, 219; II 3,
36. 48; II 5, 118. 124; II 6, 73; *τὰ ὑψη-*
λότατα I 8, 129
ὑψηλής (Hom.) II 1, 175
ὕψος I 2, 65. 69; I 4, 69. 191; I 8, 22. 28.
30. 77. 100; II 1, 300. 303. 350. 353;
II 3, 42. 48. 56; II 5, 115; *ἀπὸ ὕψους*
I 8, 126. 127; *ἐφ’ ὕψους* II 6, 141; *εἰς*
ὕψος I 3, 17–18. 30; *ἐν ὕψει* I 6, 38;
II 1, 234; v. *ἡλιακός*, *σεληνιακός*
ὑψοῦν I 2, 68. 69; I 3, 14. 20; I 4, 70;
I 8, 133; II 5, 139
ὕψωμα (*πόλου*) I 4, 166. 175; (*πλανή-*
των) II 5, 133
φαίνειν II 1, 455
φαίνεσθαι I 1, 29. 249; I 3, 60; I 4, 80.
173; I 5, 45. 47; I 6, 14. 34; I 8, 31. 38.
102. 106. 127. 132; II 1, 48 bis. 52. 57.
65. 78. 97 bis. 98 bis. 100ter. 125. 134;
II 3, 68. 81. 93; II 6, 55. 103. 115. 119;
in doctrina Epicurea *τηλικούτον εἶναι*
τὸν ἥλιον ἡλίκος φαίνεται declaranda
vel *respuenda*: II 1, 2–3. 6. 11–12.
74–75. 76. 80. 81. 84–85. 90. 93. 95.
96. 97. 99–100. 101. 102. 105. 110.
112–113. 115. 127. 128. 154. 346; II 2,
2; sim. II 1, 106. 111. 116. 118. 120.
121. 122–123; II 3, 1. 35. 66–67; v.
ποδιαῖος
φαινόμενα, τὰ I 5, 102. 112; *ἐκ/ἀπὸ*
(αὐτῶν) τῶν φαινομένων I 1, 68–69;
I 5, 105; II 1, 225. 240; II 2, 5–6; II 6,
36. 195; *ἐν τοῖς φαινομένοις* I 5,
46–47. 55. 84. 89; I 6, 19; I 8, 46; II 1,
233. 273; II 6, 105–106; v. *θεωρεῖν*
φάναι (in parenth.) I 1, 82. 89; I 4, 90.
98; I 8, 102
φανερός I 3, 77; I 5, 74; I 8, 69. 72; II 4,
80; (superl.) II 1, 453
φαντάζεσθαι I 1, 174. 178. 179. 184.
186; I 3, 13; I 5, 3; II 1, 9. 13. 27. 34.
35. 39. 43. 45. 46. 49. 55. 66. 70. 86.

INDEX VERBORVM

104. 121. 131. 134; II 3, 37; II 4, 63;
II 5, 56. 73; II 6, 120. 173
φαντασία I 8, 21. 159; II 1, 137. 140.
408 (Epicur.); II 3, 38; II 6, 170. 190.
192; φ. ἀπὸ τῆς ὄψεως II 1, 103; sim.
I 5, 12; II 1, 3; κατὰ (τὴν) φαντα-
σίαν II 1, 63. 64. 68. 69. 71. 73; II 3,
17. 50; πρὸς φαντασίαν II 3, 19; II 4,
117 bis
φάος (Hom.) I 8, 60; II 6, 22
φαρμακίς II 5, 152
φάσις II 3, 26. 29. 31; II 5, 71
φάγγος II 5, 148
φέρειν (med. = κινεῖσθαι) I 1, 91. 93;
I 2, 11. 14. 16. 65; I 4, 71; II 5, 115.
119. 124; II 6, 20. 27. 42; 'opinari' I 4,
110. 130; II 6, 141
φθεῖρειν II 1, 435
φθινοπωρινός φθινοπωρινὴ ἡμερὰ I 3,
99. 101; I 4, 11. 46
φθορά II 1, 435
φιλήδονος II 1, 410
φιλόζωος I 1, 268
φίλος I 1, 230
φιλοσοφία II 1, 517. 520
φιλόσοφος I 4, 209; II 1, 482; II 6, 151.
155
φλογμός I 1, 211; I 4, 121
φλογώδης I 4, 123; (superl.) II 1, 384
φλυαρεῖν I 1, 55
φορά φ. ἐπὶ τὸ μέσον I 1, 95. 174. 191;
φ. τοῦ κόσμου II 1, 156
φρέαρ II 1, 38. 41. 43
φυλάσσειν II 5, 103
φύειν I 8, 98; II 1, 401. 411; II 4, 38;
II 5, 5; II 6, 168
φυσικός οἱ φυσικοί I 1, 44. 160; I 4,
128; I 5, 11; I 7, 2; II 1, 340; II 5, 81;
φ. λόγος I 1, 126–127; φυσικαὶ μετα-
βολαί I 1, 101
φυσιολογία I 1, 262
φύσις ἡ φύσις I 1, 268; φ. διοικοῦσα
I 1, 11; ὑπὸ φύσεως διοικεῖσθαι I 1, 8;
φύσιν ἔχειν I 8, 94; φ. c. gen. I 1, 9;
II 4, 94; κατὰ φύσιν II 1, 129; τῇ φύ-
σει I 5, 131; (plu.) I 1, 5. 15
φωνή II 1, 158. 160
φῶς II 4, 29. 53 (em.). 55. 85. 86; φ.
σελήνης II 4, 14. 21. 33. 49. 60. 68. 76.

78. 80; ἡλιακὸν φ. II 4, 22. 27. 133;
plu. (= ἥλιος et σελήνη) II 6, 113. 124.
166
φωτίζειν I 6, 10. 12. 23; II 1, 212. 248.
360; II 2, 19. 20. 21. 23 bis. 25 bis. 28;
II 4, 25. 42. 47. 48. 51 bis. 54. 57 bis.
58. 62. 63. 66. 69. 70. 71. 79. 86; II 5,
24. 28. 44. 48. 49. 67. 72; II 6, 7. 92.
107
φωτισμός (plu.) I 4, 234. 238; II 1, 453;
II 4, 1. 65. 84; II 5, 15. 71; II 6, 60. 87
χαλεπῶς I 7, 64
χαμαιτυπεῖον II 1, 499
χαρίεις οἱ χαριέστατοι τῶν φυσικῶν I 1,
44
χειμερινός χειμεριναὶ ἀνατολαί I 6, 31;
χειμεριναὶ δύσεις I 6, 30; χ. κύκλος
I 3, 110. 111; I 4, 143; χειμερινὴ τροπὴ
I 4, 5. 9. 47. 48; I 6, 28; I 7, 111; χ.
τροπικός I 1, 207; I 2, 78; I 3, 79. 83.
85. 102. 103; I 4, 13. 15. 17; I 7, 113;
χειμερινὰ ζῷδια I 4, 87
χεῖλος II 6, 181. 184
χειμών I 1, 237; II 1, 366
χεῖν I 1, 50. 57. 96. 102; I 8, 88. 93
χθαμαλός τὰ χθαμαλά I 8, 126. 131.
138
χιασμός I 6, 31
χλωρός II 1, 134
χρᾶσθαι e. g. I 1, 100. 223; I 3, 3; I 4,
61. 126. 243; I 5, 7. 13. 15. 31. 53. 57.
76. 138. 140. 144; I 8, 93; II 1, 149.
181. 227
χρεῖα I 1, 15
χρῆ I 1, 86; I 8, 79; II 3, 43; II 4, 83;
ἐχρῆν = ἐχρῆν ἄν II 1, 359. 404; II 4,
15
χροιά I 8, 47. 49
χρονίζειν II 6, 83
χρονικός II 5, 96
χρόνος I 4, 85; II 1, 183. 289. 291; II 2,
14. 16. 17; II 5, 117; χ. ἀσώματος I 1,
141; II 5, 101; χ. τριακονθήμερος II 5,
96–97; ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ I 4, 66; ἐν
ἴσῳ χρόνῳ I 4, 50. 51. 54. 81; II 5,
116
χρυσοῦς II 6, 179
χώρα 'regio' II 1, 272. 379; πεδινὴ χ.

INDEX VERBORVM

- II 1, 145–146; *κατὰ χώραν μένειν* I 2, 15; 'status' II 1, 505
χωρεῖν I 1, 52
χωρίζειν I 1, 235; I 4, 28; II 5, 44

παύειν I 1, 184. 185; I 2, 48; I 3, 80; I 4, 33; II 1, 137; II 6, 65
παῦσις I 7, 100
ψευδής II 1, 422
ψεῦδος II 1, 109
πόφος II 1, 460
ψυχρός (superl.) II 1, 384

ᾧδε II 1, 243
ῥεανός I 1, 265; (Hom.) I 8, 60; II 1, 391. 460; II 3, 64; II 4, 90; (Hom.) II 6, 22
ῥεύς (comp.) II 1, 155. 164. 335; (superl.) II 1, 148. 152. 162

ῥύτης II 1, 170. 178. 180. 181
ῥα (diei) I 4, 23. 25 bis. 26. 27. 28. 43. 100. 198; I 5, 38. 42 bis. 43. 99. 100; I 6, 16; I 7, 76; I 8, 104; II 1, 25. 441. 446; (anni) I 1, 238. 244. 257. 260; I 2, 30; I 3, 1. 112; I 4, 2. 43. 111; II 1, 366
ῥολόγιον I 7, 73. 76. 81. 82. 86. 87. 97. 111. 116; I 8, 57. 64. 67. 69. 74. 76
ῥς I 4, 54
ῥς (consec. c. infin.) e. g. I 3, 59; I 4, 192. 198; I 6, 131; II 1, 149. 289. 363. 424; II 6, 17. 88. 182; (c. particip.) I 6, 15. 18; (c. superl.) I 2, 79
ῥστε (consec. c. indic.) e. g. II 1, 235. 419. 431; II 4, 65; II 5, 144; II 6, 120; (c. opt. et ῥν) II 2, 18
ῥχρῖαν II 1, 132

BIBLIOTHECA TEUBNERIANA

Griechisch

Hephaestio Thebanus. Apotelesmaticorum libri tres

Herausgegeben von D. Pingree, Providence

Vol. I. XXX, 463 Seiten mit 3 Abbildungen

Leinen 80,- DM

ISBN 3-322-00210-1

665 618 7 / Pingree, Hephaest. I gr.

Vol. II. XXX, 491 Seiten mit 5 Abbildungen

Leinen 83,- DM

ISBN 3-322-00212-8

665 693 7 / Pingree, Hephaest. II gr.

Marcus Aurelius Antoninus. Ad se ipsum libri XII

Herausgegeben von J. Dalfen, Salzburg

2. Auflage. XL, 165 Seiten

Leinen 52,- DM

ISBN 3-322-00355-8

665 897 5 / Dalfen, Marc Aurel gr.

Nemesius Emesenus. De natura hominis

Herausgegeben von M. Morani, Milan

XIX, 183 Seiten

Leinen 60,- DM

ISBN 3-322-00358-2

666 363 5 / Morani, Nemesius gr.

Olympiodorus. In Platonis Gorgiam commentaria

Herausgegeben von L. G. Westerink, Buffalo, N. Y.

XXI, 313 Seiten

Leinen 40,- DM

ISBN 3-322-00234-9

665 513 3 / Westerink, Olymp. gr.

Plato. Epistulae

Herausgegeben von J. Moore-Blunt, Portsmouth

XXIII, 66 Seiten

Leinen 28,50 DM

ISBN 3-322-00423-6

666 244 8 / Moore-Blunt, Plato gr.

(Plutarchus). De Homero

Herausgegeben von J. F. Kindstrand, Uppsala

LXXII, 168 Seiten

Leinen 74,- DM

ISBN 3-322-00744-8

666 573 7 / Kindstrand, De Homero gr.

Georgius Syncellus. Ecloga chronographica

Herausgegeben von A. A. Mosshammer, San Diego

XXXVII, 507 Seiten mit 3 Abbildungen

Leinen 150,- DM

ISBN 3-322-00199-7

666 180 8 / Mosshammer, Syncellus gr.

Vettius Valens Antiochenus. Anthologiarum libri novem

Herausgegeben von D. Pingree, Providence

XXI; 583 Seiten

Leinen 168,- DM

ISBN 3-322-00275-6

666 312 5 / Pingree, Vettius Valens gr.

**BSB B. G. TEUBNER VERLAGSGESELLSCHAFT
LEIPZIG**